

JELENÉSEK KÖNYVE

*Tartalmának áttekintése,
az összefüggések kiemelése*

BIBLIA-TANULMÁNYOK ■ 2019/1.

Jelenések könyve

*Tartalmának áttekintése,
az összefüggések kiemelése*

BIK KÖNYVKIADÓ
BUDAPEST, 2018

A tanulmány elektronikus formában a www.kerak.hu oldalon,
a „Kiadványok” menüpont alatt tölthető le

A Keresztény Advent Közösség megbízásából kiadja:

BIBLIAISKOLÁK KÖZÖSSÉGE KÖNYVKIADÓ

Székhely: 1121 Budapest, Remete út 16/A

Kiadó és könyvlerakat: 1181 Budapest, Reviczky Gyula u. 46.

Telefon/fax: 06-1/267-3947 ■ 06-20/379-6020

megrendeles@bikkiado.hu ■ www.bikkiado.hu

Felelős kiadó: Szigeti Gábor ■ Sorozatszerkesztő: Vankó Zsuzsanna

Nyomtatás: Kvadrát Print ■ +36-30/280-6656

info@kvadratprint.hu ■ www.kvadratprint.hu

ISBN 978-615-5260-69-8 ■ ISSN 0865-3119

TARTALOM

Bevezetés	7
I. TANULMÁNY ■ JANUÁR 5. Kinyilatkoztatás Jézus Krisztustól és Jézus Krisztusról (VANKÓ ZSUZSA)	10
II. TANULMÁNY ■ JANUÁR 12. A hét gyülekezeti levél tanítása a mai maradék egyháznak (FEKETE DÁVID)	21
III. TANULMÁNY ■ JANUÁR 19. A pecsétek felnyitása – Az 5-6. pecsét (KOVÁCS ZOLTÁN)	39
IV. TANULMÁNY ■ JANUÁR 26. A szelek visszatartása és az elpecsételés (SOMOGYI LEHEL)	54
V. TANULMÁNY ■ FEBRUÁR 2. Az első hat kürtszó tanítása a végidőben élő hívők számára (SOMOGYI LEHEL)	67
VI. TANULMÁNY ■ FEBRUÁR 9. A megnyitott könyvecske esküvéssel megerősített tartalma (VANKÓ ZSUZSA)	83
VII. TANULMÁNY ■ FEBRUÁR 16. A két tanúbizonyság elleni harc (PRANCZ ZOLTÁN)	94
VIII. TANULMÁNY ■ FEBRUÁR 23. A maradék egyház elleni háború (KOVÁCS ZOLTÁN)	111
IX. TANULMÁNY ■ MÁRCIUS 2. A nagy küzdelem utolsó, heves ütközete (VANKÓ ZSUZSA) ...	123

X. TANULMÁNY ■ MÁRCIUS 9.

Az aratás és a szüret

– a hét utolsó csapás (KOVÁCS ZOLTÁN) 143

XI. TANULMÁNY ■ MÁRCIUS 16.

„Babilon” felemelkedése és bukása (VANKÓ ZSUZSA) 162

XII. TANULMÁNY ■ MÁRCIUS 23.

Krisztus eljövetele és a millennium (VANKÓ ZSUZSA) 177

XIII. TANULMÁNY ■ MÁRCIUS 30.

Az új Föld és az új Jeruzsálem (VANKÓ ZSUZSA) 193

Igék minden napra

JANUÁR 207

FEBRUÁR 208

MÁRCIUS 209

BEVEZETÉS

Szombatiszkolai tanulmányunk témája ebben a negyedévben Jelenések könyve. Egy negyedév során természetesen nem lehetséges versről versre haladva, részletes írásmagyarázatként foglalkozni ezzel a fontos bibliai kinyilatkoztatással. Ezért hangzik így a tanulmánykönyv alcíme: *Tartalmának áttekintése, az összefüggések kiemelése.*

Nem szorul indoklásra, hogy mennyire időszerű ez a téma számunkra. Tulajdonképpen az is előnyös, hogy ezúttal nem a részletekre kerül a hangsúly, hanem az összefüggésekre. Sokaknak van közülünk töredékes ismeretük Jelenések könyvét illetően, de kevésbé jellemző az egész könyv gondolatmenetének, belső összefüggéseinek a megértése. A korunkat érintő, napjainkban különösképpen időszerű szakaszokat pedig igyekszünk bővebben kifejteni.

Az utóbbi időben gyakran esett szó arról, hogy a Biblia történelmi próféciáinak rendszeres tanulmányozására van ma szükség gyülekezeteinkben. E negyedévi szombatiskolánk elindíthatja ezt, és kívánatos, hogy folytatása is legyen. Jó lenne rendszeresé tenni, hogy legalább havonta egyszer közös Biblia-tanulmányozás keretében foglalkozzunk valamely prófétikus igeszakaszsal. Leginkább a szombat délutáni összejövetel lehet alkalmas erre, de a helyi gyülekezetekben kell megtalálnunk e program helyét.

Bizonyos, hogy ebben a negyedévben az eddigieknél több időt, figyelmet kell fordítanunk a tanulmányok egyéni átvételére. Nem lehet csak átfutni az egyes tanulmányokat, ha valóban meg akarjuk érteni a Jelenések könyvében foglalt kinyilatkoztatások üzenetét. Megnö a tanítógyűlések jelentősége is ezekkel a tanulmányokkal kapcsolatban. Nagyobb gyülekezetekben kí-

vánatos, hogy a tanítók megbeszéljék, melyek a hangsúlyos részletek az egyes tanulmányokban, és melyek azok a kérdések, amelyek a csoportokban felmerülhetnek.

Ezzel kapcsolatban felhívjuk a figyelmet egy több helyen tapasztalható hibás gyakorlatra: ha a szombatiskolai tanítók nem tartják szilárdan kézben a szombatiskola közös átvételét, mintegy „elklubosodik” a szombatiskola. Mindenki elmond ugyanis mindent, ami eszébe jut az első kérdéseknél, így átlagosan a negyedik kérdéskör után megállnak, mert lejárt az idő. Azzal a megjegyzéssel zárják le a közös átvételt, hogy majd délután vagy valamikor vissza lehet térni az elmaradt kérdések megbeszélésére. Ez nagyon nem jó így, ráadásul igen bizonytalan, hogy sor kerül-e a pótlásra.

A szombatiskolának az a rendeltetése, hogy összpontosított figyelemmel, fegyelmezett gondolkodással törekedjünk megérteni a tanításokat, melyek benne foglaltatnak abban az igében vagy igazságban, amellyel az adott kérdés foglalkozik. A partalan hozzászólások, a túl részletezett, sőt a fő témától el is kalandozó megjegyzések végül szétporlasztják, legyengítik a tényleges igei mondanivalót.

Minden szombatiskolai tanulmánynak van egy gondolati íve, és úgy rögződik megfelelően a tanítása bennünk, ha a közös megbeszélés végighalad az egész tanulmányon. Ezért a szombatiskolai tanítóknak udvariasan, tapintatosan, de kézben kell tartaniuk a megbeszélés „gyeplőjét”. Előre át kell gondolniuk, hogyan fognak gazdálkodni az idővel, melyek lesznek a súlyponti kérdések, és melyeknél kell vigyázni, hogy ne időzzünk túlságosan sokat a megbeszélésükkel.

Az is megfigyelhető több helyen, hogy az adománygyűjtésnél nem hangzik el, mire gyűjtünk, noha a szombatiskolai tanulmány végén olvasható a cél megjelölése. Ha elmulasztjuk a cél kimondását, mi magunk szoktatjuk le a gyülekezet tagjait arról, hogy megfontolt, tudatos adakozók legyenek. Valójában már otthon szükséges odafigyelni arra, hogy milyen célra lesz a gyűj-

tés, és ezt megfontolva előkészíteni adományainkat. Ezenkívül, ha vendégek vannak jelen az istentiszteleten, furcsának találhatják a kétszeri gyűjtést a délelőtti folyamán, ha nem világos, hogy speciális célt szolgál a szombatiskolai adakozás, a délelőtti istentisztelet folyamán pedig az önkéntes hálaadományok egybegyűjtése történik.

Kinyilatkoztatás Jézus Krisztustól és Jézus Krisztusról

(Jelenések könyve 1,12–20; 5,1–7; 22,16)

1 Milyen mondanivalót közvetítenek az olvasónak Jelenések könyve kezdő szavai?

■ „Jézus Krisztus kinyilatkoztatása...” (Jel 1,1)

.....
.....
.....

Jelenések könyve ezekkel a szavakkal kezdődik az eredeti szöveg szerint: „Jézus Krisztus apokalipszise”. Az *apokalipszis* görög szó jelentése: *kinyilatkoztatás, elrejtett dolog feltárása, leleplezése*. A könyv kezdő szavai ellene mondanak annak a közfelfogásnak, hogy Jelenések könyve „titkos, bepecsételt” írás lenne.

Említést kell tennünk egy másik téves értelmezésről is: az *apokalipszis* a köztudatban összefonódott a végítélet, a világvége félelmetes jeleneteivel. Melléknévként is szó esik például apokaliptikus képekről, képsorokról. Így aztán az a benyomás keletkezhet, hogy Jelenések könyve félelmetes kijelentéseket, látomásokat tartalmaz a világ végéről. Az *apokalipszis* szó azonban valójában annyit jelent: *kinyilatkoztatás*. A könyv tehát azzal az állítással kezdődik, hogy a benne foglaltak Jézus Krisztus kinyilatkoztatásai.

2 Milyen úton jut el hozzánk, emberekhez ez a kinyilatkoztatás? Milyen boldogmondás kapcsolódik a könyv bevezető soraihoz?

- „Jézus Krisztus kinyilatkoztatása, melyet Isten adott neki, hogy megmutassa szolgálóinak azokat, amelyeknek meg kell lenniük hamar. Kijelentette ezeket, angyala által, Jánosnak, aki tanúságot tett Isten beszédéről és Jézus Krisztus bizonyágtételéről, mindenről, amit látott. Boldog, aki olvassa, boldogok, akik hallgatják e prófécia ígét, és megtartják, ami megíratott, mert az idő közel van.” (Jel 1,1–3)
- .....
- .....
- .....

Jelenések könyve idézett kezdő sorai egy „kinyilatkoztatás-láncot” vázolnak fel. Megismerhetjük ezáltal, hogy milyen úton jut el hozzánk, emberekhez Isten gondolata, üzenete.

A könyvben foglaltak végső forrása az **Atya**, akit a Szentírás a megváltási terv szerzőjeként mutat be. Ő az, akiben a megváltás eszméje és terve megszületett, még mielőtt a bűneset megtörtént volna, és „elrejtett” benne, „elhallgatott” volt, amíg a bűneset tragédiája be nem következett (Kol 1,26; Rm 16,25).

A kinyilatkoztató isteni személy pedig mindenkor **Jézus Krisztus**, nem csupán Jelenések könyve, hanem az egész Biblia egybehangzó tanúságtétele szerint. Ezért is nevezetik „Isten Igéjének”, ami azt jelenti, hogy Ő az az isteni személy, aki által az Atya szól és cselekszik (1Jn 1,1–3; Jel 19,11–13). Jelenések könyve tartalmára vonatkozóan is érvényes az, amit Jézus földi életében mondott a tanításai forrásáról: „Mindazt, amit az én Atyámtól hallottam, tudtul adtam néktek.” (Jn 15,15)

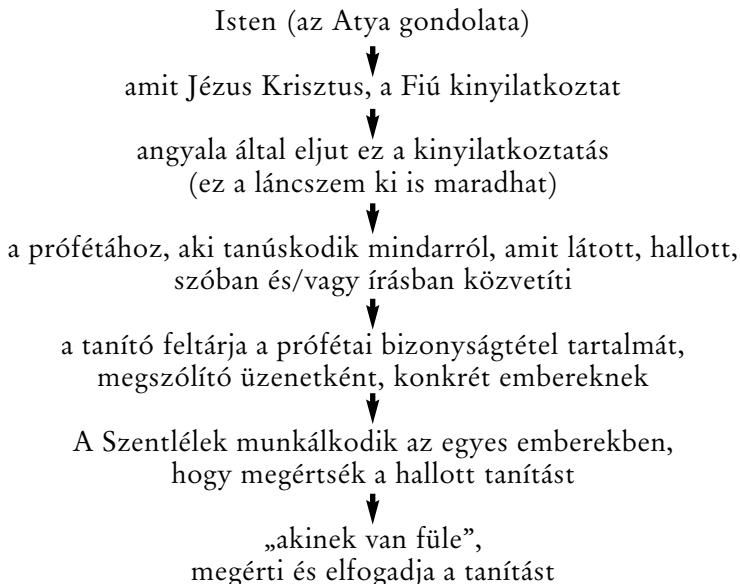
A harmadik láncszem a kinyilatkoztatásban: **Isten angyala**. Az *angyal* szó a görög *angelosz* szóból ered, aminek a jelentése: *küldött, követ*. (A megfelelő héber szónak is azonos a jelentése.) Az angyalok Isten „követei”, rendelkezéseinek hírvivői és végrehajtói az egész világmindenségben, amint Zsolt 103,20–21 mondja. Ebben a minőségben vesznek részt a kinyilatkoztatás közvetítésében is.

A negyedik láncszem a **próféta** – ez esetben János apostol –, akivel a menny közvetlenül érintkezik, aki megbízást kap arra, hogy Isten üzenetét emberi nyelven, emberi fogalmakkal emberek tudomására hozza (4Móz 12,6). A próféták, így János apostol is, csupán tanúskodnak arról, amit láttak és hallottak. Nem vesznek el Isten beszédéből semmit, és nem is tesznek hozzá semmit a maguk gondolatából. Isten üzenete ily módon jut el sértetlenül és hiánytalanul, a maga teljességében hozzánk, emberekhez. A próféták – amennyiben Isten erre utasítja őket – nemcsak szóban mondják el Isten üzenetét, hanem írásban is rögzítik, amint János apostol is cselekedte.

A könyv címe az eredeti szövegben: *János apokalipszise*, ami a fentiek értelmében ezt jelenti: *János által közölt kinyilatkoztatás*, mivelhogy a könyvben foglaltak valójában *Jézus Krisztus kinyilatkoztatásai*.

A hét gyülekezeti levélnél (2–3. fejezet) a kinyilatkoztatás-lánc még folytatódik. Megtudjuk, hogy a prófétai szó miként jut el az egyes emberek megértéséig. A levelekben említés történik a gyülekezetek tanítóiról is, a Krisztus tenyerén tartott csillagok (fényforrások) szimbóluma által, mivelhogy minden egyes levél így kezdődik: „a gyülekezet angyalának [követének, küldöttének] írd meg”. A levelek befejezésénél viszont ez a mondat olvasható: „Akinek van füle, hallja meg, mit mond a Lélek a gyülekezeteknek!” Tehát a Szentlélek világosítja meg az egyes személyek számára azt, amit a tanító mond, és amennyiben van fülük, azaz készségük a lelki dolgok felfogására, Isten üzenete célba ér bennük, mert szívükbe és elméjükbe hatol.

A teljes kinyilatkoztatáslánc tehát a következőképpen vázolható fel:

3 Hol, milyen körülmények között bízott János apostolra ez a kinyilatkoztatás, hogy adja át a gyülekezeteknek?

- „Én, János, aki néktek testvéretek vagyok, társatok Jézus Krisztus szenvedésében, királyságában és tűrésében, a Pátmosz nevű szigeten voltam Isten beszédéért és Jézus Krisztus biznyságtételéért. Látomás állapotába helyeztettem az Úr napján. Trombitaharsanáshoz hasonló hangos szót hallottam a hátam mögül, mely ezt mondta: Én vagyok az Alfa és az Ómega, az első és az utolsó. Írd könyvbe, amit látsz, és küldd el a hét Ázsia tartománybeli gyülekezetnek, Efézusba, Szmírnába, Pergámonba, Tiatírába, Szárdiszba, Filadelfiába és Laodiceába.” (Jel 1,9–11)

Római forrásokból tudjuk, hogy Pátmosz szigetét fegyenc-telepnek használták a rómaiak. Pátmosz kicsiny, sziklás, kopár sziget az Égei-tengerben. Mintegy 16 km hosszú észak-déli irányban, és 5 km széles. Efézus városától körülbelül 80 km távolságra van.

Az idős János apostol Domitianus császár (81–96) keresztényüldözésének esett áldozatul. A 4. században élt Euszebiosz egyháztörténetéből idézzük: „Domitianus sok emberrel nagyon kegyetlenül bánt. Rómában nemes és kiváló férfiakat végeztetett ki megalapozott ítélet nélkül, mégpedig nem is kis számban, és rengeteg más kitűnő férfit büntetett száműzetéssel és vagyoneklkobzással anélkül, hogy erre bármilyen oka lett volna. Végül Néro utóda lett az Istennel szemben táplált gyűlöletben és az ellene folytatott harcban. Ő volt a második császár Néro után, aki üldözést indított. (...) Azt mondják, hogy ennek az üldözésnek az idején János apostolt és evangélistát, aki még megérte ezt az üldözést, arra ítélték, hogy Pátmosz szigetén lakjon, mert tanúságot tett az isteni Igéről.” (*Ókeresztény írók*, IV. köt., 1983, 114–118. o.)

Hieronymus (Jeromos) 392-ben írt, *De viris illustribus* (Kiváló férfiak) című írásában a következőket olvashatjuk: „[János] Domitianus tizennegyedik esztendejében, a Néro utáni második keresztényüldözés idején Pátmosz szigetére való száműzetésében írta meg a Jelenések könyvét. (...) Nerva alatt visszatért Efézusba, ahol egészen Traianus császár uralkodásáig kitaró munkával megalapította az egyházat, és kormányozta azt. Bevégezvén mindent, idős korában, az Úr szenvedését követő hatvannyolcadik esztendőben halt meg, és ezen város mellett temették el.” (*Ókeresztény írók*, III. köt., 35. o.)

Jeromos, mint láttuk, időmeghatározást is nyújt. Domitianus 14. éve 95-re esik. Krisztus halálának éve a bibliai kronológia szerint i. sz. 31. Ha ehhez hozzáadjuk a Jeromos által említett 68 esztendőt, 99-hez jutunk. E szerint János apostol röviddel Jelenések könyve lejegyzése után, igen magas korban halt meg.

„Pátmosz (...) Isten szolgálja számára a menny kapujává vált. Az üzenetek, amelyeket Isten ezen a kopár szigeten adott neki, mint égő fáklyák világítanak és hirdetik az Úr megmászhatatlan határozatait e föld valamennyi nemzete és népe számára. (...) János élete tanulságos példája annak, hogyan használja fel Isten az evangélium idős munkásait is. Amikor Jánost Pátmoszra száműzték, sokan úgy vélték, szolgálatát immár befejezte, öreg nádszál, amely bármelyik pillanatban letörhet. Az Úr azonban még alkalmasnak találta és továbbra is felhasználta őt. (...) Az egyház történelmének válságos időpontjában történt János száműzetése. Az egyháznak sohasem volt nagyobb szüksége János tanítására, mint éppen most. Csaknem valamennyi munkatársa mártírhálalt szenvedett az evangélium szolgálatában. A többi hívőt is erősen üldözték. (...) János ellenségei azt remélték, hogy száműzetésével örökre elnémítják Isten hűséges tanúját. De éppen Pátmosz szigetén kapott János olyan üzeneteket, amelyek erősíteni és bátorítani voltak hivatva a gyülekezetet az idők végezetéig.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Pátmosz c. fej.)

„Lélekben voltam ott...” – mondja az apostol. Az ihletésre, a látomás állapotára utal ez a megjelölés. Jézus szóhasználatában is találkozunk ezzel a kifejezésmóddal (Mt 22,41–45; vö. Zsolt 110., amelyből Jézus idéz).

„Az Úr napján” kifejezést kétféleképpen értelmezték az idők folyamán. Egyesek arra gondoltak, hogy az ószövetségi prófétikus jövendölésekben gyakran használt fogalomról, „az Úr napjáról” van itt szó, amely Isten végső igazságszolgáltatása időszakát jelöli (lásd pl. Jóel 2,1.11; Mal 3,17–4,1; Jel 16,14 stb.). Így arra vonatkozna ez a megjelölés, hogy János apostol a neki adott prófétikus kinyilatkoztatások révén mintegy átélte „az Úr napját”, Jézus eljövetelét és a végítéletet Pátmosz szigetén.

A másik álláspont szerint a heti nyugalomnapról van itt szó. János apostol ugyanis nem a kinyilatkoztatás tartalmáról szól itt,

hanem a helyről, az időről és a körülményekről, amikor és ahogyan azt átvette. Azok a magyarázók, akik a hely és időmeghatározás részének tekintik „az Úr napján” megjelölést, további két táborba sorolhatók, aszerint, hogy szombatnak vagy pedig vasárnapnak tekintik ezt a napot. A kérdés eldöntésénél a legfőbb útbaigazítást az nyújtja, hogy a Biblián belül nincs példa arra, hogy az Úr napja kifejezés a vasárnapot jelölne. Ezenkívül az egyháztörténelmi bizonyságok is azt mutatják, hogy a heti nyugalomnap szombatról vasárnapra való áthelyezése csak a 4. században történt intézményesen.

János apostol tehát bizonyára arról tesz említést, hogy egy szombatnap folyamán kapta a Jelenések könyvében foglalt kinyilatkoztatást. „Szombatnapon történt, hogy a dicsőség Ura megjelent a száműzött apostolnak. János a szombatot Pátmosz szigetén is éppolyan szentül ünnepelte, mint amikor Júda városaiban és falvaiban prédikált a népnek.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Pátmosz c. fej.) A látomás különleges állapotában sok mindent tud Isten kinyilatkoztatni prófétáinak egyetlen alkalommal, és ők képesek elevenen megőrizni azt emlékezetükben.

4 Kitől vette át a megbízatást János apostol a látottak és halottak írásba foglalására? Hogyan nevezi néven magát a könyv végén is az, akitől e kinyilatkoztatások származnak?

- „Trombitaharsanáshoz hasonló hangos szót hallottam a hátam mögül, mely ezt mondta: Én vagyok az Alfa és az Ómega, az Első és Utolsó. Amit látsz, írd meg könyvben. (...) Megfordultam azért, hogy lássam a szót, amely velem beszélt, megfordulva pedig láttam hét arany gyertyatartót, és a hét gyertyatartó között hasonlót az Emberfiához...” (Jel 1,10–13)
- „Én, Jézus küldtem el angyalomat, hogy bizonyóságot tegyen nektek ezekről a gyülekezetekben. Én vagyok Dávid gyökere és ága: ama fényes és hajnali csillag.” (Jel 22,16)

Az „Emberfia” elnevezés ószövetségi prófétikus megjelölés a Messiásra vonatkozóan (lásd Dn 7,13; Zsolt 8,5), amelyet Jézus következetesen önmagára alkalmazott. Az apostol tehát szeretett Mesterét ismerte fel a neki megjelent és hozzá szóló dicsőséges lényben, a názáreti Jézust, akinek éveken át a tanítványa volt, akivel együtt járta Palesztina tájait. Nyilván azért fogalmaz úgy, hogy az, akit látott, „hasznló” volt az Emberfiához, mert isteni dicsőség övezte, és bár Ő volt a jól ismert szeretett személy, mégis titokzatosnak és megközelíthetetlenül hatalmasnak tűnt.

A könyv epilógusában/zárszavában maga Jézus tanúskodik arról, hogy mindaz, ami e könyvben olvasható, az Ő kinyilatkoztatása követői, tanítványai számára: „Én, Jézus, küldtem el angyalomat, hogy bizonyosságot tegyen nektek ezekről a gyülekezetekben.” Ezután kiegészíti bemutatkozását a rá vonatkozó és Jelenések könyve korábbi fejezeteiben már idézett messiási jelképekkel: „Én vagyok Dávid gyökere és ága, ama fényes és hajnali csillag.” (A hivatkozott igék: Ésa 11,1.10; Jel 5,5; 4Móz 24,17; Jel 22,16.) Olyan hitelesítő pecsét ez Jelenések könyvén, és emellett olyan buzdítás a könyv tanulmányozására, amit hívő keresztények nem hagyhatnak figyelmen kívül. Jelenések könyvén kívül a teljes Szentírásra is vonatkoztatható Jézusnak ez a bizonyágtétele.

5 Mi minden tanúskodik még Jelenések könyve nyelvezetében is arról, hogy a benne foglaltak Jézus Krisztus kinyilatkoztatásai, amit János apostol csupán továbbad?

- „Boldog, aki olvassa, és akik hallgatják e könyv prófétálásának beszédeit...” (Jel 1,3)
- „Boldogok a halottak, akik az Úrban hálnak meg, mostantól fogva...” (14,13)
- „Boldog, aki vigyáz, és őrzi az ő ruháit...” (Jel 16,15)
- „Boldogok azok, akik hivatalosak a Bárány menyegzői vacsorájára...” (19,9)

- „**Boldog és szent, akinek része van az első feltámadásban...**” (20,6)
- „**Boldog, aki megtartja e könyv prófétálásának beszédeit...**” (22,7)
- „**Boldogok, akik megtartják az ő parancsolatait...**” (22,14)
- „**Akinek van füle a hallásra, hallja meg!**” (Jel 2,7; 2,1; 2,17 stb.; Jel 13,9)

Jézus tanításaiban gyakran találkozunk boldogmondásokkal, nevezetesen hegyi beszédét is nyolc boldogmondással kezdte. Jelenések könyvében hét boldogmondás található. Jézus szóhasználatára volt jellemző az „akinek van füle a hallásra, hallja meg” felszólítás is (lásd Mt 13,9; Mk 4,23; 7,16). Ez az értelme e felhívásnak: Ha maghallja füled az isteni szót, azaz a Szentlélek meg tud szólítani, akkor halljad meg valóban, azaz vedd szívedre és cselekedj! Kegyelem ugyanis az, hogy Isten meg tudja nyitni a füledet (Ésa 50,4), ne kockáztasd hát az engedelmesség halogatásával azt, hogy egyszer csak megkeményedik a szíved, és azután nem hallod többé azt, amit a Szentlélek mond. Körülbelül ugyanaz a mondanivalója e felszólításnak, mint amit a Zsidókhöz írt levélben olvashatunk, a 95. zsoltsárt idézve: „Ma, ha az Ő szavát halljátok, meg ne keményítsétek a ti szíveteket!” (Zsid 3,7–8, vö. Zsolt 95,8)

6 Miért mondhatjuk azt, hogy a Jelenések könyvében foglaltak nem csupán Jézus Krisztustól származnak, hanem róla is szólnak? Figyeljük meg, hogy mennyire sokoldalúan mutatja be Jézus Krisztust Jelenések könyve:

- Ő a „**hű tanúbizonyság**”,
- „**a halottak közül elsősülött**”,
- „**a föld királyainak fejedelme**”,
- aki „**szeretett minket és megmosott bennünket bűneinkből, vére által**” (Jel 1,5).

- Ő a „Júda nemzettségéből való oroszlán és a megölt Bárány” (5,5–6).
- Ő az, aki „legelteti az [övéit], és vizek élő forrásához vezet i őket” (7,17).
- De az is Ő, „aki vasvesszővel legeltet minden nemzetet” (12,5; vö. Jel 19,15).
- Ő a „Királyok királya és uraknak ura” (19,16),
- „Dávid gyökere és ága, ama fényes és hajnali csillag” (Jel 22,16)

.....

.....

.....

Jézus nemcsak Dávid gyökerének, hanem egyszersmind Dávid ágának (sarjának) is mondja itt magát. Ez utóbbi megjelölés ugyanabból az ézsaiási messiási próféciaából való, mint a „Dávid gyökere” kifejezés (Ésa 11,10). „Származik egy vesszőszál (sarjadék) Isai (Dávid apja) törzsökéből...” (Ésa 11,1) Az ézsaiási próféciaiban található kettős meghatározás tökéletes pontossággal és tömörséggel határozta meg az eljövendő Messiás személyét: egyrészt Atyja és Teremtője Dávidnak, másrészt pedig leszármazottja. A Jelenések könyve végén Jézus a maga Isten-emberi személyére alkalmazza e kettős meghatározást, amikor így nevezi meg magát: „Én vagyok Dávid gyökere és ága.” A Szentírás szerint Jézus megdicsőült emberi testben támadt fel, és ment a mennybe. Isten jobbjára ülve is megőrzi kettős természetét. Ezért nem múlt időben hangzik Jézus hivatkozása a prófétikus megjelölésekre, hanem jelen időben: „Én vagyok Dávid gyökere és ága.” Isten és ember mindörökre egyé lett személyében.

„Krisztus egyszerre Bárány és oroszlán. Kegyetlen ellenségei markában úgy viselkedett, mint egy bárány, aki az ordító oroszlán karmai és állkapcsai közzé került. (...) Ugyanakkor mint a

Júda nemzetségéből való orozlán legyőzte Sátánt. (...) Akkor hasonlított leginkább Krisztus egy győzelmes, ellenségeit eltipró orozlánhoz, mikor »mint juh viteték a mészárszékre«. Legnagyobb gyengeségében volt a legerősebb, amikor leginkább szenvedett ellenségei markában, akkor bomlasztotta meg végleg soraikat. (...) [Isten Fia] dicsőséges trónján ülve is megmaradt Báránynak. (...) Annak ellenére, hogy a mennyben minden térd meghajol előtte (...), Krisztusban összetalálkozik a végtelen hatalom és a végtelen jószág. Barátodul fogadnál-e valakit, aki sokkal felsőbbrendű nálad, mégis olyan, mintha egyenrangú lenne veled? (...) Bár orozlán Ő, valójában csak ellenségeiddel szemben az, feléd viszont bárány lesz. (...) Ha megtérsz Krisztushoz, Ő hatalmas és fejedelmi orozlánként védelmez majd. Minden orozlánhoz méltó kiválóságát a te védelmed és biztonságod szolgálatába fogja állítani. (...) Aki téged megérint vagy megsért, magára vonja az Ő haragját, hiszen egy orozlánnal húz ujjat.” (Jonathan Edwards: *Oroszlán és Bárány, Krisztus szépsége – Prédikáció három részben 1736 augusztusából*, Budapest, Hermeneutikai Kutatóközpont, 2012)

Az e heti adomány az Eleki Vendégház munkáját támogatja

A hét gyülekezeti levél tanítása

(Jelenések könyve 2–3. fejezete)

1 Mi minden tanúskodik arról, hogy a hét levél nem csupán a néven nevezett, János apostol korabeli gyülekezeteknek szól?

- „Írd meg, amiket láttál, amik vannak és amik ezek után lesznek!” (Jel 1,19)
- .....
- .....
- .....

Így hangzott az apostolnak adott megbízatás, látomássorozata elején.

1. Az idézett ige szerint nem csupán a jelenre vonatkoznak Jézus üzenetei, hanem azokra is, „amelyek ezek után lesznek”.

2. A hetes szám általában a teljesség száma a Szentírásban. A hét levelet a hét pecsét felnyitása és a hét kürtszó követi Jelenések könyvében. E szimbólumok által az egész újszövetségi egyháztörténelmet mutatja be az Ige, mindig újabb és újabb szempontból. A hét pecsét esetében különösképpen nyilvánvaló ez.

3. Jelenések könyve egészében jelképes nyelvezetű. Valószínűtlen, hogy a hét levél kivétel lenne és csak a szó szerinti gyülekezeteknek szólna, ne lenne egyben az eljövendő dolgok előképe is.

4. A hét gyülekezet földrajzi fekvése szintén jelképes mondani-
valót hordoz. Egy római postaút mentén követték egymást (nyu-
gatról keleti irányba haladva), amelyet i. e. 133 körül építettek, és
amelyhez Laodiceánál csatlakozott egy másik postaút. E gyüleke-
zetek lelkiállapota és külső körülményeik alkalmasak voltak arra,
hogy a „történelem országútján” egymást követő korszakok gyüle-
kezeteit is jellemezzék előképként. A hét üzenet – és vele együtt a
Jelenések könyvében foglalt egész kinyilatkoztatássorozat – a Já-
nos apostol korabeli hét gyülekezeten túl az egymást követő ke-
resztény korszakok gyülekezeteinek is szól. Ezenkívül pedig az
üzeneteknek bármely korban, minden keresztény gyülekezet szá-
mára van mondanivalójuk. „A történelem az élet tanítómestere”
mondás különösképpen igaz az egyháztörténelemre vonatkozóan.

5. A bevezető látomás – a hét gyertyatartóról és a hét csillagról –
átfogó, egyetemes jellegű. „Az Emberfiát úgy bemutatni, hogy
csak a hét, betű szerinti kis-ázsiai gyülekezet lelki vezetőit tartaná
a tenyerén, és csak e hét gyülekezet gyertyatartói között járna, any-
nyi lenne, mint beszűkíteni és eljelentékteleníteni azt a monumen-
tális ábrázolást, amit az első és az azt követő két fejezet nyújt. Az
Úr különleges gondviselése és jelenléte nemcsak bizonyos számú
gyülekezetre terjed ki, hanem az Ő egész népére, és nem csupán Já-
nos apostol korára vonatkozik, hanem minden időkre.” (Uria
Smith: *Dániel könyve és Jelenések könyve próféciai*, 1897, 359. o.)

6. Minden üzenet végén ez áll: „Akinek van füle, hallja, mint
mond a Lélek a gyülekezeteknek”. Nemcsak egy gyülekezetnek
szólnak tehát az egyes üzenetek, hanem gyülekezeteknek.

7. Az egymás utáni üzenetek jelzik az időbeli előrehaladást azál-
tal, ahogyan érzékeltetik a közeledést Krisztus visszajöveteléhez:

- Az 1–3. levél még nem szól a második adventről.
- A 4. levél említi először: „Tartsd meg, ami nálad van, amíg el-
jövök.”
- Az 5. levélben: „Ímé eljövök, mint a tolvaj!”
- A 6. levélben: „Ímé eljövök hamar!”
- A 7. levélben: „Ímé az ajtó előtt állok...”

2 Mi az alapszempon az újszövetségi egyháztörténet hét levél általi bemutatásánál?

- „Ezeket mondja az, aki jobb kezében tartja a hét csillagot, és aki jár-ke a hét arany állólámpás között.” (Jel 2,1)

.....

.....

.....

Az üzenetek közvetlenül a megdicsőült Emberfia szájából származnak. Az Ő akaratából szólalnak meg az egyes korszakokban, az Ő tanúságtételeként kell hirdetni őket. Az Ő szemei olyanok, mint a tűzláng, Ő mindent tud a gyülekezetek életéről és belső titkairól. Az Ő Igéjéhez való viszonyuláshoz méri, ehhez képest ítéli meg az egyes gyülekezeteket. A gyülekezetek gyertyatartóira és csillagaira Krisztus személyesen felügyel. Ők maguk nem tudják felmérni, mekkora jelentősége van annak, hogy betöltik-e küldetésüket a világ javára. Krisztus azonban mindezt tudja, látja. A gyülekezetekhez intézett üzeneteiben lelkiállapotuk, küldetésteljesítésük pontos diagnózisát adja.

„A lelki sötétség hosszú korszakain át Isten gyülekezete hegyen épült városhoz hasonlított, amelyben az egymást követő nemzedékek alatt, évszázadról évszázadra tiszta, menyeyei tanok tárultak fel. Bármily gyengének és gyarlónak látszik is a gyülekezet, Isten bizonyos értelemben mégis a legnagyobb figyelmében részesíti...” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, 12. o.)

A levelek szerkezete azonos. Minden levél „a gyülekezet a-nyalának” van címezve, majd Krisztus bemutatkozásával folytatódik, és minden üzenet más jellemvonást emel ki a bevezető lá-

tomásban említettek közül. Ezután a gyülekezet jellemzése következik, „tudom a te cselekedeteidet” bevezetéssel. A jellemzés mindig a jó tulajdonságok elismerésével kezdődik (ha van ilyen), és a rossz dolgok megfeddésével folytatódik (ha van ilyen). Ezután Krisztus tanácsa, felhívása szól a gyülekezethez. Minden esetben az üdvösség ígérete követi a tanácsot, amely így kezdődik: „Aki győz...” Végül ezzel a felszólítással zárul minden egyes levél: „Akinek van füle a hallásra, hallja meg!”

Jelentősegteljes, hogy a jellemzés mindig az elismeréssel, a jó dolgok méltatásával kezdődik, a feddés pedig csak utána következik. Ebben a kis mozzanatban is Isten jelleme tükröződik. Bennünk emberekben rendszerint nincs ennyi bölcsesség és tapintat, szeretet. Sokan azért utasítják vissza a nekik szóló feddést, mert azt keményen, kíméletlenül rájuk zúdítják, miközben őszinte jóra való igyekezetük méltánylás nélkül marad. Tanítás rejlik abban is, hogy a feddést mindenkor tanács követi, ami kivezető utat mutat, és reményt ad a győzelemre. Tanács akkor is van, ha az Úr nem talál elismernivalót, ha szigorú feddésben kell részesítenie a gyülekezetet.

A levelek végén lévő ígéretek minden esetben így kezdődnek: „Aki győz, megadom annak...” Mély mondanivalót rejt ez magában: a végső üdvösséget csak „győzők” nyerhetik el. Azoknak szólnak az ígéretek, akik az üzenetekben foglaltak értelmében győznek, azaz megszívlelik a feddést és elfogadják a tanácsot. Győzőnek nyilvánítatik mindenki – bármilyen mélyről induljon is –, aki a neki adott isteni világosságot befogadja és követi.

Az ígéretek „aki győz” kezdete azt a biztosítékot is nyújtja, hogy minden korszakban lesznek győzők. Azt a fontos üzenetet is hordozza az egyes számban megfogalmazott ígélet, hogy a gyülekezet egészétől vagy akár túlnyomó többségétől függetlenül is győzőkké lehetünk egyénileg. Az ígéretek akkor is betelnek rajtuk, ha mások mellőzik a mennyei tanács megszívlelését.

3 Mi mindent használ fel Krisztus üzenete az egyes gyülekezeteknek szóló üzenet elevenné, szemléletessé tételére? Hordoz-e jelentést az egyes gyülekezetek neve? Találkozunk-e időmeghatározással a gyülekezeteknek szóló üzenetekben?

- „Vannak ott nálad, akik a Bálám tanítását tartják, aki Bálákat tanította...” (Jel 2,14)
- „Megengeded amaz asszonynak, Jézabelnek...” (Jel 2,20)
- „Ímé Sátán egynéhányat tiközületek tömlöcbe fog vetni, hogy megpróbáltassatok, és lesz tíz napig tartó nyomorúságotok.” (Jel 2,10)

.....

.....

.....

Olykor sokatmondó ószövetségi előképek világítják meg a hívők helyzetét az adott korban. Ilyen a fent idézett első két ige hivatkozása. Érdemes ezeket bővebben tanulmányozni, mert nagyon sokat mondanak el az adott korszakról. (A rájuk vonatkozó bővebb kifejtést lásd e fejezet függelékében.)

Főként a megnevezett, János korabeli kis-ázsiai gyülekezetek lelkiállapotát használja fel előképként Krisztus üzenete a későbbi korok jellemzéséhez. Egyes esetekben azonban még a városok jellegzetességeit is szemléltetőeszközzé teszi, sőt azok neve is mondanivalót hordoz.

Az alábbi gyülekezetek, illetve városok nevének van jelentése: A szmirnai keresztényeknek szóló levél a Római Birodalom keresztényüldözései idején (2–3. század, és a 4. század eleje) élő hívő egyházat is jellemzi, amikor a hívők közül sokan haltak mártírhalált. A *Szmirna* városnév utalást tartalmaz erre, mert jelentése: *halott balzsamozásához használt illatszer*. A fila-

delfiai keresztényeknek szóló levél az utóreformációs mozgalmakat is jellemzi, melyeknek a körében egymást követték a Szentlélek által indított ébredések (a 18. század második felében és a 19. században). A *Filadelfia* városnév szimbolikussá válik, mert a jelentése: ’testvéri szeretet’. A laodiceai keresztényeknek szóló levél a Krisztus eljövetele előtt, az emberi történelem végidejében élő keresztények jellemzése is. Itt is üzenetet hordoz a *Laodicea* városnév, mert jelentése: ’nép megítélése’. A városok jellegzetességeit a szmirnai, a pergamumi, a szárdiszi és a laodiceai üzenet esetében használják fel szemléltetésül Krisztus üzenetei.

A szmirnai üzenetben találkozunk csak időmeghatározással. A „tíz napig tartó nyomorúság” a korszak legsúlyosabb üldözésére vonatkozik, amely Diocletianus császár 303-ban kiadott rendeletével kezdődött, és 313-ig, a milánói türelmi rendeletig tartott, azaz 10 esztendőig. A napokban megadott idő a prófétai nap-év elv szerint értelmezendő, az Ezékiel könyvében található kulcs szerint: „egy-egy napot egy-egy esztendőül számítottam néked” (Ezék 4,6). A prófétai nap-év elv ismert és elfogadott volt az évszázadok során mindazon magyarázók körében, akik a folytatólagos történeti szemlélet szerint értelmezték az időmeghatározásokat Dániel próféta könyvében és Jelenések könyvében (Dn 9,24–25 értelmezésénél még római katolikus magyarázók is elfogadják ezt az elvet).

Kortárs szerzőként írja Eusebios: „Ezekben a harcokban az egész földkerekségen kitűntek Krisztus nagyszerű vértanúi, akik – amint ez természetes is – egyrészt mindenütt bámulatba ejtették bátorságukkal azokat, akik őket szemlélték, másrészt önmaguk által nyilvánvaló tanújelét adták Üdvözítőnk valóban isteni és kimondhatatlan erejének. Hosszú időbe telne, ha mindegyikről név szerint emlékeznénk meg, hogy ne mondjam azt, hogy lehetetlen. (...) Az üldözés teljes tíz éve alatt egyetlen pillanatig sem szünetelt (...) az összeesküvés és a harc.” (*Ókeresztény írók*, IV. köt., 350., 365., 372. o.)

4 Milyen hullámvázst figyelhetünk meg az egymást követő korszakok lelki színvonalát illetően? Mely gyülekezetek, illetve korszakok esetében volt a lelki hanyatlás különösen súlyos? Mely gyülekezeteknél, illetve korszakoknál nincs elismerés Krisztus üzenetében?

Az efézusi gyülekezetnek, az első keresztény korszaknak szóló üzenetben a következő feddés és felhívás található:

- „Az a mondásom ellened, hogy az első szeretetedet elhagytad. Emlékezzél meg azért, honnét estél ki, és térj meg, s az előbbi cselekedeteket cselekedd, ha pedig nem, hamar eljövök ellened, és lámpásodat kimozdítom helyéből, ha meg nem térsz.” (Jel 2,4–5)

A pergámumi üzenetben, a constantinusi fordulat korában élő keresztényeknek ilyen feddés és felhívás szól:

- „Vannak nálad is, akik a nikolaiták tanítását tartják, amit gyűlölök. Térj meg, ha pedig nem, ellened megyek hamar, és vívok azok ellen számnak kardjával.” (Jel 2,15–16)

A szárdiszi üzenetben, amely a reformáció utáni korszaknak szól, ezt a feddést és felhívást olvashatjuk:

- „Tudom a te dolgaidat, hogy az a neved, hogy élsz, de halott vagy. (...) Emlékezzél azért, hogyan vetted és hallottad, tartsd meg és térj meg!” (Jel 3,1–3)

A laodiceai üzenetben, amely a végidő gyülekezetének szól, ilyen feddés és felhívás található:

- „Sem hideg nem vagy, sem forró (...), mivel langyos vagy, ki foglak vetni téged az én számból. (...) Légy buzgóságos azért, és térj meg!” (Jel 3,15–19)

.....

.....

Tanúskodik ez az áttekintés arról, hogy a hívő egyház lelkiállapota tekintetében hullámvás figyelhető meg, amint a korszakok váltják egymást. Sátán nem szűnik meg váltakozó eszközökkel támadni Krisztus egyházát, hogy, ha lehetséges, bűnbe ejtse, elszakítsa Krisztustól és elpusztítsa. A végső célját nem tudja elérni, azonban újra és újra súlyos lelki hanyatlásba taszítja a hívő egyházat.

Megfigyelhető, hogy a lelki magaslatoz után idézi elő a visszaesést. Az apostoli kor végén, a Szentlélek kiárasztásának a csodálatos időszaka után sikerült elapasztania, megoltania a keresztyének első szeretetét. Meg kellett engednie Istennek a Római Birodalom üldözéseit, hogy kigyógyuljon gyülekezete az előző lelki hanyatlásból. Újra magasra emelkedtek, olyannyira, hogy a nekik szóló üzenetben már nincs semmi feddés, csak elismerés. Ezt követően, a pergámumi korban, üldözés helyett ravaszsággal támadta, hitehagyással kísértette az egyházat az ősellenség, és eredeménnyel. A tiatírai korszakban – noha ez a sötét középkor volt a hívő körülményeit illetően – ismét fokozatos felemelkedés következett. Az Úr ezt üzenhette nekik: „*Tudom... szeretetedet, szolgálodat, hitedet, tőrésedet, és hogy utolsó cselekedeteid többek az elsőknél.*” (Jel 2,19) A 16. századi reformáció volt a csúcs ebben a folyamatban. Ezután viszont újra lelki hanyatlás következett a 17–18. században, olyannyira, hogy a szárdiszi üzenetben nincs elismerés, csak panasz, „egy kevés nevet”, azaz egy kisebb csoportot kivéve (Jel 3,4). A következő korszakban megint lelki felemelkedés következett be, olyannyira, hogy a filadelfiai üzenetben nincs panasz, csak elismerés. A 18. század végi és 19. század eleji ébredések idején magas fokot ért el az Isten iránti szeretet és a testvéri szeretet. Ezután viszont ismét nagy a zuhanás: a laodiceai korszaknak szóló üzenetben már nincs semmi elismerés, csak panasz.

Mennyire vigyáznunk kell, hogy elzárjuk az ártó ellenség befurakodásának a lehetőségeit! Másrészt mennyire bízunk kell abban, hogy Isten kegyelme által a legsúlyosabb lelki hanyatlásból is fel lehet emelkedni.

5 Milyen elvnek az érvényesülését fedezhetjük fel, ha összehasonlítjuk a tiatirai és a szárdiszi korszaknak szóló üzenetben az alábbi kijelentéseket?

- „Nektek pedig azt mondom, a maradék tiatirabelieknek, akiknél nincsen tanítás [Jézabel tanítása], akik nem ismeritek Sátán mélységeit (...) nem vetek rátok más terhet, hanem ami nálatok van, azt tartsátok meg, amíg eljövök.” (Jel 2,24–25)
  - „A szárdiszi gyülekezet angyalának is írd meg: (...) Vigyázz, erősítsd meg a maradékot, akik halófélben vannak, mert nem találtam a te cselekedeteidet Isten előtt teljeseznek!” (Jel 3,1–2)
  - „Ha valakinek sokat adtak, sokat követelnek tőle, és akire sokat bízta, többet kívánnak tőle.” (Lk 12,48)
- .....
- .....
- .....

Más mértékkel mérne az Úr egyik korban, mint a másikban? Az egyik korban elegendőnek tartja, ha „*megtartják azt, ami náluk van*”, a másik korban pedig felrója azt, hogy „*cselekedeteik nem teljesek*”? A mérték valójában ugyanaz: Isten minden korban, mindenkitől azt várja, hogy a kapott világosságnak megfelelő legyen Isten törvénye iránti engedelmsége. Nekünk is, ma is, arra kell ügyelnünk, hogy ne legyünk lemaradásban a cselekvés szintjén, ahhoz a világossághoz képest, amely felől a Szentlélek meggyőzte lelkiismeretünket. A középkor előreformációs mozgalmaihoz tartozó hívők kevés világos igazságismerettel rendelkeztek, és nagy barbárságok között éltek, elnyomás, üldözés terhe nehezedett rájuk. Hozzájuk képest a 16. századi reformáció hívei felvilágosultabb korban éltek, és messze nem teljes, de azért lényegesen több szabadságot élvezhettek.

Vajon mit várhat el Isten méltányosan tőlünk a kiváltságainkhoz képest, ahhoz a világozshoz képest, amely a miénk lehet, és ahhoz a szabadsághoz képest, amelyet élvezhetünk? „*Teljesek-e*” ehhez képest cselekedeteink?

6 Hogyan mutatkozik meg Jézus megindítóan hűséges szeretete maradék egyháza iránt?

- „Azt tanácsolom néked, hogy végy tőlem tűzben megpróbált aranyat, hogy gazdaggá légy, és fehér ruhát, hogy öltözeted legyen, és ne láttassék ki mezítelenséged rútsága, és szemgyógyító írral kend meg szemedet, hogy láss! Akiket én szeretek, megfeddem és megfenyítem, légy buzgó azért, és térj meg! Íme az ajtó előtt állok és zörgetek, ha valaki meghallja szavamat, és megnyitja az ajtót, bemegyek ahhoz, vele vacsorázom, és ő énvelem.” (Jel 3,18–20)
- .....
- .....
- .....

A laodiceai üzenet diagnóziisa olyan súlyos, hogy azt várnánk, elvetésüket jelenti be az Úr. Az üzenet azonban nem az elvetés, hanem a rostálás üzenete. Kilátásba helyezett ítéletet tartalmaz csak: „ki foglak vetni a számból”. Azt mondja ezzel Krisztus, hogy azokat, akik ezt az üzenet sem veszik szívükre, nem fogja megvallani közbenjáró főpapi szolgálatában, hanem magukra hagyja őket, elvesznek az üdvösség számára. Ugyanakkor gyógyszert kínál a laodiceaiak betegségére, kijelenti, hogy küzd megtérésükért, és a maga részéről kész megeleveníteni szövetségét velük, amennyiben meghallják szavát és megnyitják szívük ajtaját, hogy Szentlelke által munkálkodhasson bennük.

„A laodiceai üzenet mindazokra alkalmazható, akiknek nagy világosságuk és sok kedvező lehetőségük volt, de nem becsülték meg ezeket. (...) Milyen éles fényben mutatja be a laodiceai üzenet azokat, akik azt gondolják, hogy minden igazságot ismernek, büszkék az Isten Igéjében való jártasságukra, miközben annak megszentelő erejét nem tapasztalták az életükben. Isten szeretetének lángja nincs a szívükben, márpedig éppen ez a bizonyos buzgó szeretet az, ami a gyülekezetet a világ világosságává teszi. (...) A legnagyobb erőfeszítéseket teheted, a legjobb igyekezetet tanúsíthatod missziószolgálatodban, mégis, ha ezt megrontja az önzés, ha erősen érződik benne az »én«, akkor Isten szemében semmi, megfertőztetett, romlott áldozatnak minősül. Ha a szív ajtaja nincs megnyitva Krisztus előtt, ha nem az Ő jelenléte tölti be a lélek templomát, ha nem az Ő isteni tulajdonságai hatnak át minden cselekedetet, akkor a mennyei mérlegen hízával találtatsz. De sokan nem látják a dolgot a maga valóságában, nem látják, hogy abból a szellemből, amely belőlük árad, hiányzik Krisztus szelídsége és együttérző szívélyessége, hiányzik a szeretet, amely egyedül tehetné őket a mennyei világosság közvetítőivé.” (Ellen G. White, *The Review and Herald*, 1902. március 11.; 1889. július 23.)

„A Krisztus szájából való kivetés azt jelenti, hogy imáikat nem hallgatja meg. Isten iránti szeretetük megnyilatkozásait nem közvetíti, Isten Igéjéből való tanításaikat nem fogadja el, bármely lelki tevékenységüket nem ismeri el, nem támogatja könyörgéseiket Isten előtt azzal a kéréssel, hogy azok kegyelmesen meghallgattassanak.” (Ellen G. White: *Válogatott üzenetek*, II. köt., 333. o.)

Azoknak viszont, akik győznek, Krisztus azt ígéri, hogy a trónját fogja megosztani velük, amiképpen az Atya is jobbjára ültette Őt győzelme után. Hallatlan ígélet ez! A lelkileg oly-

annyira lesüllyedt laodiceai állapotból Krisztus trónjáig lehet emelkedni! Valósággá lehet ez, ha a megtérésre készséges laodiceai hívók szívükre veszik Krisztus üzenetét, belátják lelki szegénységüket, megértik a győzelem titkát, és immár nem a maguk erejéből akarnak megigazulni, hanem a Krisztusba vetett hit által!

Az e heti adomány a szociális osztály munkáját támogatja.

FÜGGELÉK

A II. TANULMÁNYHOZ

Bálám és Bálák történetével szemlélteti Jézus üzenete a hitehagyás lényegét, amely e korban mindenkit megkísértett (lásd 4Móz 22–24. fejj.; 25,1–3; 31,16). Bálák Moáb királya volt, aki fel akarta tartóztatni Izráel seregeit, amelyek Egyiptomból az ígéret földje, Kánaán felé tartottak. Felbérelte ellenük Bálámot, aki nagy hírű próféta volt Mezopotámiában. Nem tudta, hogy Bálám ugyanannak az Istennek a prófétája, aki Izráel seregeit vezérli és segíti. Bálámnak egyértelműen megtiltotta Isten, hogy bármit tegyen Izráel ellen. De Bálám szívét megfogta a moábita király által kilátásba helyezett gazdag jutalom. Ezért – Isten minden kegyelmes közbeavatkozása ellenére – mégis elment Bálákhoz, és megpróbálta teljesíteni a pogány király kérését: a pogány elvárásnak és külsőségeknek megfelelően megátkozni Izráelt. Amikor Isten minden esetben áldásra fordította átokmondásnak induló próféciáját, Bálák elzavarta őt. De Bálám, akinek a lelke addigra már elsötétült, most sem mondott le a remélt nagy anyagi nyereségről, hanem visszatért Bálákhoz és azt tanácsolta neki, hogy miután „a varázslás és a jövendőmondás nem fog Izráelen”, új módszerhez folyamodjék. Moáb és a vele szövetséges Midián asszonyai hívják meg az izraelita férfiakat erkölcsstelen kultuszokkal egybekötött bálványisteniszteletükre. Ha ugyanis bűnbe ejthetik őket, akkor az őket támogató hatalmas Isten elfordul tőlük és nem segíti őket. Így késleltethetik a zsidók előrehaladását. Valóban ördögien zseniális és gonosz tanács volt Bálámé. Csak az tudta így megrontani Izráelt, aki ismerte Istent, az ő bűngyűlöletét és népével szembeni elvárásait.

Az üzenet szerint „Bálám tanította Bálákot”. Ezzel azt mondja ki, hogy a nagy hitehagyásban értelmi szerzői szerepük volt

egyreszteszény vezetőknek. Jézus megállapítása szerint nem a világi hatalom, nem Constantinus a felelős a kereszténység megromlásáért. Keresztény vezetők dolgozták ki a pogánysággal való kiegyezés teológiáját, ők „tanították Bálákat”. Bálám jutalomért követett el bűnt, „a gonoszság díját kedvelte” – mint az ige mondja (2Pt 2,15). A pergámumi korban is a világi dicsőség és gazdagság kedvelése volt az a motívum, amiért egyes keresztény vezetők „Bálámmá” lettek.

Az alábbi idézetek Euszebiosz egyháztörténetéből világosan tanúsítják ezt:

„Mindenkit isteni öröm töltött el, amikor látta, hogy minden hely, melyet röviddel ezelőtt a zsarnokok istentelensége lerombolt, újraéled, mintha nagy és halálos romlásból ébredne fel; újból templomok emelkednek alapjuktól a végtelen magasba, és a valaha elpusztított templomoknál sokkal ragyogóbbak lesznek. De a legfőbb császárok is egyre növelték és erősítették a keresztények javára hozott szüntelen törvényeikkel. Istennek nekünk juttatott nagy kegyét. Sőt a püspökök személyesen is kaptak állandóan császári leveleket, kitüntetések és pénzadományokat. (...)

Constantinus Augustus Caecilianus karthágói püspöknek: »Mivel jónak láttam, hogy minden tartományban, az afrikaiakban, a numidiaiakban és a mauretaniaiakban a törvényes és legszentebb katolikus vallás egyes kijelölt szolgálóinak valamit juttassak kiadásuk fedezésére, levelet írtam Ursusnak, Afrika legkiválóbb racionalisának, és tudomására hoztam, hogy gondoskodjon róla, hogy Erősségednek háromezer follist utaljanak ki. Amikor tehát elintézed, hogy kiutalják az említett pénzüsszeget, add ki parancsba, hogy ezt a pénzt osszák szét mindazoknak, akiket korábban felsorolt az a feljegyzés, amit Hosius küldött neked. Ha pedig tudomásodra jut, hogy valami hiányzik ahhoz, hogy ebből a szempontból mindnyájukkal kapcsolatos döntésem beteljesedjék, kérd meg Hérekleidésztől, javaink kormányzójától azt, amiről megtudtad, hogy feltétlenül

szükséges. Megparancsoltam ugyanis neki, amikor nálam volt, hogy ha valamilyen pénzüsszeget kér tőle Erősséged, haborás nélkül fizesse ki.«” (*Ókeresztény írók*, IV. köt., 405. o.)

Ez a legszörnyűbb bűn: „botránykövet vetni”, azaz kelepécét állítani, amiben megfogatnak, megbotlanak Krisztus követői. Annyi, mint saját elhatározásból Sátán eszközévé válni Isten népe bűnre csábításában. Sokkal súlyosabb bűn ez, mint egy elesés a személyes életben, mert az ilyen tett mindig a bűnnel való tudatos alku eredménye. Az ószövetségi történetben szó szerinti paráznaságra csábítás történt, mivel ez az adott bálványkultuszhoz tartozott. A kereszténység harmadik korszakában jelképesen történt ez. A „paráznaság” fogalma átvitt értelemben – Krisztus és népe kapcsolatára, a pogánysággal és a világgal szövetkezésre alkalmazva – szerepel az alábbi helyeken: Ezék 16. és 23. fejj.; Jer 3,20; Jak 4,4. A pogánysággal és a világi hatalommal való összeolvadásuk révén a keresztény tömegek „ettek a bálványáldozatokból” és „paráználkodtak”, ez jellemezte a harmadik korszakot.

„Így vannak nálad is, akik a nikolaiták tanítását tartják, hozzájuk hasonlóak” – folytatódik tovább Jézus feddése. E szerint „akik a Bálám tanítását tartják”, és „akik a nikolaiták tanítását tartják”, lényegében ugyanazt vallják, ugyanahhoz a csoporthoz tartoznak. Valószínű, hogy a nikolaiták még ügyesen leplezték igazi mivoltukat és céljukat, de íme most már nyílt program az, amit ők korábban hirdettek. Érdekes, hogy az efézusi korszakban is szó volt a nikolaitákról, a szmirnaiban nem történt róluk említés, és most a pergámumi korszakban jelentkezik újra a probléma. Helytálló az alábbi, eredetileg a 2Thess 2,6–7-hez fűzött megállapítás: „Már abban a korai időszakban látta Pál, hogy miként szivárogtak be a tévtanok az egyházba. (...) Az üldözések tartották vissza az egyezkedés és megalkuvás lelkiületét. Amint azonban az üldözés megszűnt, (...) a világ – az igazság látszatába öltözve – bevonult az egyházba.” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem/Korszakok nyomában*, 45. o.)

„Milyen gyorsan terjed a hitehagyás! A nikolaiták eretneksége, amelyet Krisztus még egy kis csoport *cselekedeteiként* ítél el az efézusi levélben, *tanná* változott az egyházban a pergámumi korszak idejére (vö. 2,6 és 15). A nikolaiták tanítása kétségtelenül kompromisszum létrehozására törekedett: minél többet átmenteni a görög-római társadalom bevett szokásaiból a keresztény életformába.” (R. A. Anderson: *Unfolding the Revelation* [Magyarázat Jelenések könyvéhez], 1953, 25. o.) Ijesztő út ez: egyesek romlott cselekedeteiből csakhamar tan lesz az egyházban! A nikolaiták cselekedetei „tendenciájukban a lelki bálványimádáshoz, valamint az egyház és a világ közötti törvénytelen kapcsolathoz vezettek. Ebből a szellemből született meg végül a világi és az egyházi hatalom szövetsége.” (Uriah Smith, i. m., 374–375. o.)

„A nikolaiták mindenesetre olyan irányzatot képviseltek, amely fellazította a keresztény gyülekezet és a pogány világ között a határokat. (...) Ha magával ragadta volna a gyülekezetét, végül is beleolvasztotta volna a kereszténységet a kor szinkretista vallásának nagy olvasztótégelyébe. Azzal, hogy Krisztus üzenetei kérlelhetetlen szigorral utasítják el a nikolaitákat, éppen ez ellen a keresztény hitet alapjában elsorvasztó, evilághoz alkalmazkodó életforma ellen küzdenek.” (Karner Károly: *Apokalipszis*, 63–64. o.)

Összefoglalva, a nikolaiták irányzatának lényege az volt, hogy Isten úgy fogadja el az embert, ahogy van, részeként a maga korának, kultúrájának. Az ismeret, a hitvallás, a vallási liturgia fontos, de ennyit vár el Isten az embertől és nem többet. Nem kíván gyökeres, belső átalakulást és megváltozott cselekedeteket, sem a világtól való elkülönülést. Valószínűleg Isten „humanizmusára”, az ember iránt tanúsított „megértésére” hivatkozva állították ezeket. Az ókor szabadelvű keresztényei lehettek a nikolaiták. Bizonyára a test és lélek egymástól független létezését is vallották, és ezzel együtt azt, hogy a test cselekedetei nem befolyásolják a lélek kegyességét. Felfogá-

suknak az lehetett a lényege, hogy Isten bűneiben üdvözíti az embert, vagyis nem a bűntől magától szabadít meg a megváltás által, hanem csak annak következményeitől. Olyan keresztények voltak bizonyára, akiket vonzott Krisztus tanításainak a gondolati felsőbbrendűsége és az evangélium ígérete, de a „saját kívánságaikhoz” akarták igazítani a keresztény vallás gyakorlatát (vö. 2Tim 4,3; 2Pt 3,3). (Vankó Zsuzsa: *Jézus Krisztus apokalipszise*, I. köt., 112–116. o.)

Jézabel nevezetes, vagy inkább hírhedt személy az Ószövetségben. Szidoni pogány királylány volt, akit Akháb, Izráel királya (i. e. 9. század) feleségül vett. Jézabel tevékenységét az alábbiak jellemezték a bibliai leírás tanúsága szerint:

– Az igaz Isten tisztelete helyett egy pogány istenség és istennő – Baál és Astarte kultuszát vezette be Izráelben. Baálnak négyszázötven prófétája és Aserának négyszáz prófétája evett Jézabel asztaláról (1Kir 18,19).

– Isten prófétáit halomra ölette. Akháb egyik udvari embere, Abdiás, „száz prófétát rejtett el ekkor ötvenenként egy-egy barlangban, és táplálta őket kenyérrrel és vízzel.” Illés prófétát is keresztette, és még a Karmel hegyén történt csodálatos esemény után is halálosan fenyegette (1Kir 18,12; 19,2).

– Mint királyné az uralkodói hatalom tekintélyével vihette véghez akaratát.

– Gátlástalan volt, a legkegyetlenebb, a legtörvénytelenebb tettektől sem riadt vissza (1Kir 21. fejj.).

– Férjét – Izráel uralkodóját – a markában tartotta, állandóan gonoszságokra „ösztökélte”, a nevében cselekedett, helyette gyakorolta a hatalmat (1Kir 21,8.25).

– Pompakedvelő, kihívó viselkedésű asszony volt (2Kir 9,30–31).

Mivel az üzenetben említett Jézabel „prófétának mondja magát és tanít”, bizonyos, hogy egyházi hatalomról van szó. Ezenkívül

az asszony mindenkor az egyházat jelképezi. Jézabel személyiségéhez nagyon hasonló asszonyt mutat be Jelenések könyve 17. fejezete mint a végidő jelképes Babilonját, amelyet magyarázók hosszú sora azonosított az évszázadok folyamán a középkor megromlott egyházi hatalmával.

Ezt erősíti meg a tény: Jézabel arra veszi rá Isten szolgálait, hogy „egyenek a bálványáldozatokból és paráználkodjanak”. Ez a pergámumi korszakban történt negatív fordulat következménye, az akkor meggyökeredzett irányzat diadalra jutása. A nikolaiták, Bálám és Jézabel mind ugyanazt az eszmét vallják: paráznaság, azaz hitehagyó szövetség a világgal, bálványáldozatok, azaz keveredés a pogánysággal. Jézabel tehát a birodalmi egyház, az államegyházzá lett kereszténység örökségének folytatója, uralmának képviselője.

Mindezek alapján azt mondhatjuk, hogy Isten Fia, „akinek szemei olyanok, mint a tűzláng”, döbbenetesen súlyos ítéletet mond a középkor kereszténysége felett. Sajnos tagadhatatlan tény, hogy Jézabel minden tette és jellemző tulajdonsága megmutatkozott az egyház életében a hosszú középkori időszak folyamán. A legmegrázóbb tény a biblikus hithez ragaszkodók tömegeinek évszázadokon át tartó gyilkolása. (Vankó Zsuzsa: *Jézus Krisztus apokalipszise*, I. köt., 131–133. o.)

A pecsétek felnyitása

(Jelenések könyve 4–6. fejezete)

Nem térhetünk ki részletesen a 4–5. fejezetben foglaltakra, amelyek bevezetik, előkészítik a pecsétek felnyitásáról szóló kinyilatkoztatást. Röviden összegezzük e szakasz tartalmát: János apostol bepillantást nyert látomásában a mennyei világba, és ott jelképes ábrázolás által tárult elé, hogy Jézust halála és feltámadása tette „méltóvá”, azaz erkölcsi erővel felruházottá arra, hogy egyházát, hívő népét is diadalra vezesse a bűn és Sátán hatalma felett. A hétpecsétetes könyvtekercs, amit Jézus átvett az Atyától, a megváltási tervet, illetve annak újszövetségi szakaszát ábrázolta. **Ajánljuk figyelmes elolvasásra és alapos átgondolásra a 4–5. fejezetet!** (Aki csak teheti, részletes magyarázatát is olvassa el Vankó Zsuzsa *Jézus Krisztus apokalipszise* c. könyvének II. kötetében.) A pecsétek felnyitásáról szóló kinyilatkoztatásban választ találunk e fontos kérdésekre: Miért nem gyorsabb Jézus hatalomátvétele? Miért kerül sor harci jelenetekre még Jézus golgotai győzelme és dicsőséges feltámadása után is? Miért „kiált az ég” sok-sok mártír kiontott vére?

1 Milyen történelmi időszakokat jelképez a fehér és a tűzvörös lovas kijövele az első két pecsét felnyitása nyomán?

- „Láttam [ezután], hogy a Bárány felnyitott egyet a hét pecsét közül, és hallottam, hogy a négy élőlény egyike mennydörgészerű hangon mondta: Jöjj! Láttam, hogy íme egy fehér ló jött elő, a rajta ülőnél íj volt, és győzelmi korona adatott néki. Győztesként jött ki, hogy győzzön.” (Jel 6,1–2)

- „Amikor felnyitotta a második pecsétet, a második élőlényt hallottam szólni: Jöjj! Egy másik, tűzvörös ló jött elő, és a rajta ülőnek adatott, hogy elvegye a békességet a földről, hogy [az emberek] egymást öljék. Nagy kard adatott néki.”* (Jel 6,3–4)

(Mit jelképez a lovasok színe, illetve az új, a korona és a nagy kard? Miért lehetett „győztes” az első keresztény korszak? Mi a második korszak jellemzésének a kulcsszava, és mi ennek a jelentősége?)

.....

.....

.....

Az első lovas jelképezi az evangélium hírnökeinek győzelmi futását az apostoli korban. A *fehér szín* Krisztus követőinek tisztaságát, megszentelt életét ábrázolja. Az *új* az evangélium gyors terjedésére utal (vö. Ésa 49,2), és arra, hogy a Szentlélek hírnökökkel együttműködő befolyása révén Isten szava behatolt az emberek szívébe, megszólította lelkiismeretüket. A *koronának* fordított szó a görög szövegben *sztefanosz*, amely nem uralkodói jelvény, hanem győzelmi koronát, eredetileg babérkoszorút jelent.

A fehér lovas „győztesként jött ki, hogy győzzön”. Azért hasonlítható az evangélium terjedése diadalfutáshoz az őskeresztény korszakban, mert a külső győzelmet belső győzelem előzte meg. Krisztus tanítványai mindenekelőtt önmaguk felett győztek, szavukat a mindennapi életükben megnyilatkozó szentség tette hitelessé. Azóta sem volt ilyen „fehér” korszaka a kereszténységnek. A próféciaik szerint a vég idején fog megvalósulni ismét az első korszakhoz hasonló „megfehéredés” (Dn 12,10; Jel 7,14; 19,8).

---

* A tanulmányban a Jelenések könyve-idézetek a Sola Scriptura Teológiai Főiskola munkatársai által készített, pontosított fordításban szerepelnek (*Biblia*, részletek, Spalding Alapítvány, Biatorbágy, 2017).

Az első pecsét felnyitása párhuzamos az első levéllel, az efézusi gyülekezethez intézett üzenettel (Jel 1,1–7). Az utóbbi szerint már ebben az első, tiszta korszakban is megjelentek bizonyos „hajszárepidések”, s „az első szeretet elhagyása” (Jel 2,4). Ezért a fehér lovast már tűzvörös lovas követte. A tűzvörös szín súlyos megpróbáltatásra utal. Isten megengedte ezt megjobbulásukra, hogy gyülekezete újra teljes fénnel világítson.

Kulcskifejezés, hogy a tűzvörös lovon ülőnek „adatott”, hogy elvegye a békességet a földről. Ez a mindig ismétlődő kifejezés arra utal, hogy az itt szereplő megpróbáltatások, melyek a gyülekezetekre vártak, Jézus engedélyével történtek meg. Nem Ő okozta ezeket, de nem is gátolta meg őket, hanem övéi javára fordította.

2 Milyen további változásra utal a harmadik és a negyedik pecsét felbontása, a fekete és a hullaszínű lovas színre lépése? Mit tanulhatunk ebből a bemutatásból ma is?

- „Amikor felnyitotta a harmadik pecsétet, hallottam, hogy a harmadik élőlény mondta: Jöjj! Láttam, hogy íme, egy fekete ló jött elő. A rajta ülő kezében mérleg volt, és hangot hallottam a négy élőlény közül, mely ezt mondta: A búzának mércéje egy dénár, az árpának három mércéje egy dénár, de a bort és az olajat ne bántsd!” (Jel 6,5–6)
- „Amikor felnyitotta a negyedik pecsétet, a negyedik élőlény szavát hallottam, aki ezt mondta: Jöjj! Láttam, hogy íme egy hullaszínű ló jött elő, a rajta ülő neve Halál, és a Sír követte. Hatalom adatott néki a föld negyedrészen, hogy öljön fegyverrel, éhséggel, halállal és a föld fenevadai által.” (Jel 6,7–8)

(Hogyan függ össze a gabona drágasága által jelzett éhínség azzal a változással, amire a fekete szín utal? Milyen kapcsolat van a fekete és a halottsárga szín között?)

Változó heveségű volt az üldözés a Római Birodalomban. Né-rő, Domitianus, Decius és Diocletianus császár küzdött legin-kább a kereszténység ellen, utóbbi nevéhez fűződik a legvére-sebb, tízéves üldözés (vö. Jel 2,10). Nagy Constantinus 313-ban kiadott milánói türelmi rendeletével ért véget ez a korszak.* Kül-sőleg jobbra fordult az egyház helyzete, 380-ban Constantinus utódai már államvallássá tették a kereszténységet. A keresztény-ség üldözött vallásból a világi hatalom szövetségesévé lett. Mély-séges megromlás, hitehagyás volt ennek a következménye. Ez magyarázza a prófétikus ábrázolást, hogy fekete lovas követte a tűzvöröset.

A *fekete* szín a gyász, a bukás jelképe, a mérleg az Isten előtti megméretést jelképezi (Dn 5,27). Jézus ítélete szerint a keresztény közösségek többsége elesett ebben az időszakban. Elfogad-ták a pergámumi levélben szereplő „Bálám tanácsát” (Jel 2,14), szövetségre léptek a pogánysággal. Az isteni és az emberi értéke-lés között sokszor nagy a különbség. A sokak által pozitívnak te-kintett constantinusi fordulatra is érvényes: „Ami az emberek közt magasztos, az Isten előtt utálatos.” (Lk 16,15)

A hitehagyás súlyos következményei beérlelődtek. Lelki éhín-ség következett be. A 6. vers említi a búza és az árpa árát, amely a korabeli pénzeszközök értékét ismerve rendkívül magas volt. Ha a gabona, a kenyér ilyen drága, akkor éhínség van. A szimbo-

---

* Az ediktum 1700 éves évfordulóján lelkes értékelések voltak olvashatók az egyházak és az állam részéről, konferenciákat is szerveztek ebből az alkalomból. A Vatikán kezdemé-nyezésére előbb Nis városában, Nagy Constantinus szülőhelyén emlékeztek meg a rende-letről, majd számos más városban is. Magyarországon Bábel Balázs kalocsai érsek kezde-ményezésére a Nemzeti Erőforrások Minisztériumának Egyházi, Nemzetiségi és Civil Tár-sadalmi Kapcsolatokért Felelős Államtitkársága hívta össze a konferenciát, melyet a Ma-gyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa székházában tartottak 2013. november 21-én.

likus beszéd arra utal, hogy az „élet Igéjéről”, Jézus Krisztusról, és az „írott Igéről” vajmi keveset tudtak ekkor az emberek. Hozzáférhetetlenné váltak, „elrejtett mannává” (Jel 2,17). A hatalmi egyház féltette Isten Igéjét, messzemenően eltért tőle. Azután pedig mintegy „elrejtette” az Írást, mert nem akarta, hogy „éles kardként” hasson (Zsid 4,12), és leleplezze a hitehagyást. „A bort és az olajat ne bánts!” felhívás arra utal, hogy ha az Igétől megfosztották is a hívőket, Jézus áldozatának és a Szentlélek munkájának hatóerejét nem olthatták meg teljesen.

A negyedik lovas – szó szerint fordítva – „halottsárga, hullaszínű”. Amint a halál beállta után lassan oszlásnak indul a test, úgy jött a fekete után a hullaszínű lovas. Nyomában „a sír”, „a halál”, „az éhség”, „a fegyver” és „a föld fenevadai” jártak. A negyedik pecséttel párhuzamos tiatirai üzenetben „Jézabel” uralma felel meg ennek a korszaknak. Háborúk, tömeges éhínségek, járványok és a feldúlt területeken Európa-szerte felbukkanó vadállatok pusztításai jellemezték a hosszú középkort, valamint a gazdasági, társadalmi és kulturális élet hanyatlása.

„A pápaság dele a világ éjféle volt. (...) A kereszténységen erkölcsi és szellemi bénultság lett úrrá.” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem/Korszakok nyomában*, A hitehagyás c. feje.)

3 Mit fejez ki az 5. pecsét felnyitásakor elének táruló jelenet? Hogyan tanúskodik a mártírok kiáltása arról, hogy kiállták a próbát? Mekkora a felelősségük az égbekiáltó igazságtalanságokért „a föld lakóinak”?

- „Amikor felnyitotta az ötödik pecsétet, láttam az oltár alatt azok lelkeit, akiket Isten beszédéért öltek meg, és a bizonyoságtételért, amely náluk volt. Hangos szóval kiáltották: Te szent és igaz Úr, meddig nem ítélsz még, meddig nem kéred számon vérünket e föld lakóin?” (Jel 6,9–10)

(Mi a megdöbbentő abban, ahogyan időben előrehaladunk a pecsétek felnyitása során? Miért olvashatunk itt részletesebben az előző pecsétek idején is fel-fellángolt üldözésekről?)

.....

.....

.....

A Bibliában a vér az élet jelképe (3Móz 17,11). Az pedig, hogy az igazságtalanul kiontott „vér kiált”, gyakori megszemélyesítés az ószövetségi iratokban (1Móz 4,10; Hab 2,11). Az oltár a jeruzsálemi templom áldozati oltárára utal, amelynek az alján csatorna volt kiképezve az áldozati állatok véreinek elvezetésére. Arról szól tehát a jelképes ábrázolás, hogy a mártírok sokaságának kiontott vére mintha csak lefolyt volna a templomban lévő égőáldozati oltár aljára, és ez kiált igazságszolgáltatásért Istenhez. Bibliai kijelentések szólnak arról, hogy a hívőkkel gyakran bántak úgy, mint a „vágójuhokkal” (Zsolt 44,23; Rm 8,35–37; Jn 16,1–4.33).

Az 5. pecsétnél felhangzó „kiáltás” az egyre erősödő hívő mozgalmakra, és ezzel együtt az egyre tömegesebb mártíromságra utal. (A tiatirai gyülekezethez intézett üzenet is említi: „utolsó cselekedeteid többek az elsőknél” – Jel 2,19.)

Az üldözések nem lanyhultak a középkor előrehaladtával, hanem inkább fokozódtak, és a 14–17. században értek tetőpontjukra. Ismert az előreformációs mozgalmakkal, valamint a protestáns reformáció híveivel szemben elkövetett kegyetlenkedések sorozata. Emlékezzünk a Szent Bertalan-éji vérengzésre (1572), a valdenses leöldösésére, a „piemonti mészárlásra” (1655), vagy a gályarabságra vetett magyar protestáns prédikátorokra a 17. század végén. Még a 18. század első felében is voltak heves üldözések, például a francia hugenották ellen.

„Láthatjuk, hogy a mártírok teljes tisztelettel és bizalommal szólítják meg Istent: szentnek és igaznak nevezik Őt. Ebből kitű-

nik, hogy hitük nem ingott meg a kínszenvedések és a mártírhál következtében. Noha Isten nem lépett közbe szabadításukra, töretlen maradt bennük a bizalom Isten iránt. Csodálatos és hatalmas tanúbizonyság ez. Kiáltásuk nem panaszként, követelésként vagy zúgolódásként hangzik, hanem mélységesen tiszteletteljes kérdésként. (...) A prófétikus kijelentés szerint nem csupán a közvetlen üldözőik felelősek a szenvedéseikért és halálukért, hanem »a föld lakói«. Az alábbi délszláv vidékről származó mondás kívánczik ide: »Mi kell ahhoz, hogy a gonoszság uralomra jusson a világon? Semmi más, csak az, hogy a jó és igaz emberek tétlenül és egykedvűen üljenek.« Tény, hogy a középkor idején hatalmas tudatlanság uralkodott, az Ige kijelentése szerint azonban, ennek ellenére, a sötétségben tartott tömegeknek is van felelőségük a mártírok halálában. És nekünk is, mindannyiunknak, minden embernek, a föld lakóinak. Miben áll ez a felelőség vagy bűnrészeség? A Biblia szerint minden embernek van késztető oka arra, hogy keresse Istent, keresse az igazságot – maga a bűn uralma és az ebből származó végtelen nyomorúság is erre készttet. Felelősek vagyunk tehát az igazság keresésének elmulasztásáért, és azért is, ha gyávaságból, megalkuvásból vagy kényelemszeretetből elnyomjuk magunkban (...) az igazság felé vonzó belső késztetéseket. Mindezzel hozzájárulunk ahhoz, hogy a sötétség mindjobban beburkoljon nemcsak bennünket, hanem a világot is.” (Vankó Zsuzsa: *Jézus Krisztus apokalipszise*, II. köt., 101., 104. o.)

4 Milyen megnyugtató választ kaptak a mártírok tiszteletteljes kérdésükre? Miért van szükség további mártíromságokra, s mikor fog az megvalósulni?

- „Fehér ruha adatott nekik egyenként, és azt mondták nekik, hogy nyugodjanak még egy kis ideig, míg teljes nem lesz szolgatársaik és testvéreik száma, akiket hozzájuk hasonlóan megfognak ölni.” (Jel 6,11)

(Mi a jelentősége annak, hogy fehér ruhák adattak a mártíroknak „egyenként”?)

.....

.....

.....

A fehér ruha adásának a jelentősége a korabeli szokások ismeretében válik igazán érthetővé. A mártírok büntetésének ugyanis része volt a kigúnyolás, a különböző megalázó ruhákba öltöztetés (vö. Lk 23,11). Itt azonban azt az ígéretet kapják, hogy egyenként, személyesen kapnak fehér ruhát, erkölcsi győzelmük elismeréseként.

Az évszázadok során sok-sok embert, milliókat öltek meg „Isten beszédéért és a bizonyágtételért, amely náluk volt”. Isten számára azonban mindegyikük egyformán fontos volt, pontosan ismerte személyes küzdelmeiket, s aki őket bántotta, az Ő szeme fényét bántotta (Zak 2,8). S noha számos alkalommal nem lépett közbe a védelmükben, csupán „figyelt és hallgatott” (Mal 3,16), minden egyes igazságtalan bántalmazásról feljegyzések készültek a mennyei könyvekben, s az egész Föld bírja végül igazságot fog szolgáltatót (vö. 1Móz 18,25; Lk 18,7–8). Krisztus hűségéről biztosítja ezeket a hívőket: Ő „egyenként fehér ruhát” ad nekik, míg be nem telik az összes mártír száma, akiknek az Ő második eljövételéig még életük odaáldozásával kell bizonyágot tenniük.

A „kis idő” arra a szabott korszakra utal, ameddig „adatott” hatalom az Ellenségnek (Dn 7,25). A „nyugodjanak” pedig a halálban levő alvás állapotára vonatkozik (Dn 12,13 vö. Jel 14,13; itt ugyanaz a szó utal az eredeti szövegben a halál nyugvására, mint ami Jel 6,11-ben).

„Úgy tűnik itt, hogy Sátán hatalma megtöréséhez, ahhoz, hogy Krisztus erőszak nélkül, erkölcsi alapon avatkozhasson bele a földi történelembe, további mártírok bizonyágtételére van

szükség. Arra a tanúságtételre, hogy léteznek ezen a földön emberek, akiket senki és semmi nem tud rávenni arra, hogy elárulják a megismert igazságot, akik semmilyen körülmények között sem mondanak le Isten szabadításának reménységéről. Ennek nyomán az igazság és az irgalom Istene erkölcsileg elkötelezetté válik arra, hogy az emberek többségének elutasítása és szembe- szegülése ellenére is eljőjön a Földre, ítéletet tartson és igazságot szolgáltatson az igazsághoz ragaszkodóknak, akik az Ő kegyelmében bíznak. Beteljesíti rajtuk ígérését: »Mivelhogy ragaszkodik hozzám, megszabadítom őt, felmagasztalom őt, mert ismeri az én nevemet. Segítségül hív engem, ezért meghallgatom őt, vele vagyok háborúságában, megmentem és megdicsőítem őt.« (Zsolt 91,14–15)

Mely korszakra vonatkozik az, hogy még további testvéreiket is megfogják ölni, hozzájuk hasonlóan? A Biblia szerint az az antikrisztusi hatalom, amely a középkorban a borzalmas üldözéseket megvalósította, még egyszer hatalmat kap egy rövid ideig a történelem végén. Még egyszer szövetségre lépnek vele a földi hatalmak, még egyszer egyesítik erejüket Isten hívő népének üldözésére. Jelenések könyve 13., 17. fejezete, és a 18. fejezet első versei szólnak erről.” (Vankó Zsuzsa: *Jézus Krisztus apokalipszise*, II. köt., 111. o.; lásd még Lk 21,16–17.)

5 Milyen természeti jelek követték egymást a hatodik pecsét felbontása után?

- „Ezután láttam, hogy felnyitotta a hatodik pecsétet, és íme, nagy földrengés támadt, a nap feketévé lett, mintha szőrzsákba [burkolták volna], a telihold pedig vérszínűvé vált. Az ég csillagai úgy hullottak a földre, mint amikor a fügefafa hullatja éretlen gyümölcseit, ha nagy szél rázza. Az ég eltűnt, mint amikor összegöngyölyítik a könyvtekercset, és minden hegy, sziget kimozdított helyéből.” (Jel 6,12–14)

- Vö. „Mindjárt pedig ama napok nyomorúságai után a nap első-tétedik, a hold nem fénylik, a csillagok az égről lehullanak, és az egetnek erősségei megrendülnek.” (Mt 24,29)
- .....
- .....
- .....

„Ezek a jelek a XVIII. század végén kezdtek teljesedni. 1755-ben volt az egyik legszörnyűbb földrengés. Bár az emberek általában a lisszaboni földrengésként emlegetik, valójában kiterjedt Európa, Afrika és Amerika nagy részére. Érezték Grönlandon, a nyugat-indiai szigeteken, Madeira szigetén, Norvégiában és Svédországban, Nagy-Britanniában és Írországban. Nem kevesebb, mint négymillió négyzetmérföldet érintett. A földmozgás Afrikában majdnem olyan súlyos volt, mint Európában. Algír nagy része romba dőlt. Marokkó közelében egy nyolc-tízezer lélekszámú település teljesen eltűnt. Hatalmas hullám söpört végig Spanyolország és Afrika partvidékén, amely városokat öntött el, és nagy pusztítást okozott.

A rengés Spanyolországban és Portugáliában volt a legerősebb. (...) Lisszabonban a föld alól mennydörgésszerű hang hallatszott, majd rögtön ezután heves rengés rombolta le a város zömét. Mintegy hat perc alatt hatvanezer ember pusztult el. A tenger először visszahúzódott, szárazon hagyva a gátat, majd előretört, tizenöt lábbal, vagy annál is többel meghaladva átlagos szintjét. A lisszaboni katasztrófa rendkívüli eseményei közé tartozott a tiszta márványból, hatalmas költséggel épített új rakodópart elsüllyedése. Nagyon sokan menekültek ide a leomló romok elől, de a rakodópart hirtelen lesüllyedt a rajta levő emberekkel együtt, és soha egyikük teteme sem került a felszínre.

A föld megrázkódása után minden templom, kolostor, majdnem minden középület és a lakóházak több mint egynegyede nyomban összeomlott. (...) Kilencvenzerre becsülték azoknak a számát, akik azon a végzetes napon életüket veszítették.

A prófécia a nap és a hold elsötétedését említi következő jelként. Ez huszonöt évvel később következett be. Megjelenését az a tény tette megdöbbentőbbé, hogy a próféta megjövendölte teljesedésének pontos idejét is. Amikor a Megváltó az Olajfák-hegyén tanítványainak az egyház sokáig tartó megpróbáltatásáról, az 1260 éves pápai üldözésről beszélt – amelynek megrövidítését megígérte –, említést tett bizonyos eseményekről, amelyek megelőzik eljövételét, és meghatározta, hogy mikor tűnik fel közülük az első: »Azokban a napokban, azután a nyomorúság után, a nap elsötétedik, és a hold nem fénylik.« (Mk 13,24) Az 1260 nap, illetve év, 1798-ban ért véget. Az üldözés negyed évszázaddal előbb majdnem teljesen megszűnt. Az üldözést követően, Krisztus szavai szerint, a nap elsötétedik. **1780. május 19-én teljesedett be ez a prófécia.**

Egy szemtanú, aki Massachusettsben élt, a következőképpen írta le ezt az eseményt: Napkeltekor az égbolt tiszta volt, de hamarosan elborult. Felhők ereszkedtek le, s a sötét és baljóslatú felhőkből villámok cikáztak. Dörgött az ég, és kevés eső is esett. Kilenc óra felé a felhőréteg elvékonyodott és rézszerűvé vált. A föld, a sziklák, a fák és az épületek, a víz és az emberek kinézete megváltozott e különös földöntúli fénytől. Néhány perccel később súlyos fekete felhő takarta el az egész égboltot, a horizont egy keskeny szegélyét kivéve. Olyan sötét lett, mint nyári esteiken kilenc óra körül szokott lenni. (...)

1833-ban, két évvel azután, hogy Miller a nyilvánosság előtt Krisztus közeli eljövételének bizonyítékairól kezdett beszélni, megjelent a második advent jelei közül az utolsó.

E jeleket a Megváltó ígérte meg. Jézus ezt mondta: »A csillagok az égről lehullanak.« (Mt 24,29) (...) Ez a prófécia megdöbbentően és megrázóan teljesedett az **1833. november 13-ai meteorosőben**. Ilyen nagy kiterjedésű csillaghullásról nem számol be a történelem. Az egész égbolt szerte az Egyesült Államok felett órákon át lángolt! Az első teleskopok megérkezése óta egyetlen olyan égi jelenség sem volt ebben az országban (Egyesült Államok), amelyet az emberek egyik része ily nagy csodálattal, a másik része pedig oly nagy rettegéssel és rémülettel szemlélte volna. Fensége és ijesztő szépsége még mindig ott él sok lélekben. (...) Soha nem esett e meteoroknál sűrűbb eső a földre – keleten, nyugaton, északon és délen. Egyszóval úgy látszott, mintha az egész égbolt mozogna. (...) A jelenség, miként Silliman professzor állítja, egész Észak-Amerikában látható volt. (...) Hajnali két órától világos nappalig a teljesen felhőtlen, derült égbolton szünet nélkül villogtak a vakító fények. Nincs nyelv, amely alkalmas lenne e tündöklő színjáték pompájának leírásához. Aki nem látta, képtelen kellő fogalmat alkotni nagyszerűségéről. Mintha az ég minden csillaga a zenit közelében egyetlen ponton gyűlt volna össze, és a fény sebességével egyszerre szóródott volna szét a horizonton. És nem fogtak el! Ezrek nyomát ezrek követték sebesen, mintha csak erre az alkalomra teremődtek volna. A gyümölcseit viharos szélben hullató fügefánál találóbb képzel nem lehetett volna ezt a jelenséget ábrázolni. (...)

Így jelentkezett a Megváltó eljövételének utolsó jele. Jézus e jelekről ezt mondta tanítványainak: »Mikor mindezeket látjátok, tudjátok meg, hogy közel van, az ajtó előtt.« (Mt 24,33) E jelek után látta János a soron következő nagy eseményt: az ég tekeresként eltakarodott, a föld pedig megrázódott; hegyek és szigetek léptek ki helyükből, és a gonoszok rémülten próbáltak az Emberfia elől elmenekülni (Jel 6,12–17). Sokan, akik látták a csillaghullást, a közelgő ítélet

hírnökének tekintették. Hitték, hogy ez a nagy és rettenetes nap félelmes előképe, biztos előfutára, irgalmas jele. Az emberek tekintete tehát a prófécia teljesezésére irányult, és sokan kezdtek figyelmet szentelni annak az intésnek, amely a második adventről szól.” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem/Korszakok nyomában*, A hajnal hírnökei; Egy amerikai reformátor c. feje.)

Ezek a jelek közvetlenül Jézus megjelenése előtt még feltűnőbben fognak megjelenni. Mt 24,29–30 utal erre. (A „nyomorúságos idő” kifejezés kettős értelmű a próféciaiban: a középkori nyomorúságra is vonatkozik, és a Jézus eljövételét közvetlenül megelőző „nagy nyomorúságra” is.)

6 Mire utal ez a különleges kifejezés: „a Bárány haragja”?

- „A föld királyai, nagyjai, hadvezérei, a gazdagok, a hatalmasok, a szolgák és szabadok, mind elrejtőztek a barlangokba és a hegyek kőszikláinak közé. Így szóltak a hegyekhez és a kősziklákhöz: Essetek ránk, rejtsetek el minket a királyi széken ülő színe előtt és a Bárány haragjától! Mert eljött az ő haragjának nagy napja, és ki állhat meg?” (Jel 6,15–17)
- Vö. „[Porba] hajtatik a közember kevélysége, és megaláztatik a főemberek magassága, és egyedül az Úr magasztaltatik fel ama napon. A bálványokat teljességgel elveszti. Bemennek a sziklák barlangjaiba és a föld hasadékaiba, az Úr félelme előtt és nagyságának dicsősége előtt, mikor felkél, hogy megrettentse a földet. Ama napon odadobja az ember ezüst bálványait és arany bálványait, miket magának csinált, hogy azok előtt meghajoljon, a vakondoknak és denevéreknek, hogy elmenjen a sziklák lyukaiba és a hegyek hasadékaiba, az Úr félelme előtt és az Ő nagyságának dicsősége előtt, mikor felkél, hogy megrettentse a földet.” (Ésa 2,17–21)

- Vö. „Megzendül az Úr szava az ő serege előtt, mert felette nagy az ő tábora; mert hatalmas az ő rendeletének végrehajtója. Bizony nagy az Úr napja és igen rettenetes! Ki állhatja ki azt?” (Jóel 2,11)
- .....
- .....
- .....

A 4–5. fejezetben, amely bevezetésül szolgált a pecsétek felnyitásához előbb, mint „Júda oroslánjáról”, később pedig, mint „megöletett Bárányról” olvashattunk Jézusról. A bárány elsősorban szelídségéről ismert, a Bibliában azonban a szelídség sohasem elvtelen kiegyezés a gonosszal. A szelíd Jézus is el fog jönni ítélőként és szabadítóként, érvényesíteni fogja a bűnnel szembeni jogos haragját. A „Bárány haragját” azoknak kell elviselni, akik azonosultak a bűnnel, akik nem használták fel a kegyelem által felkínált lehetőségeket a megváltásra. Amint Jézus földi életében egyazon alkalommal kiűzte a templomból az árusokat és a pénzváltókat, majd pedig meggyógyította a sántákat és a vakokat (Mt 21,12–14), dicsőséges eljövetele egyeseknek ítélet, „harag” lesz, másoknak viszont örömteli, végérvényes nagy szabadulás.

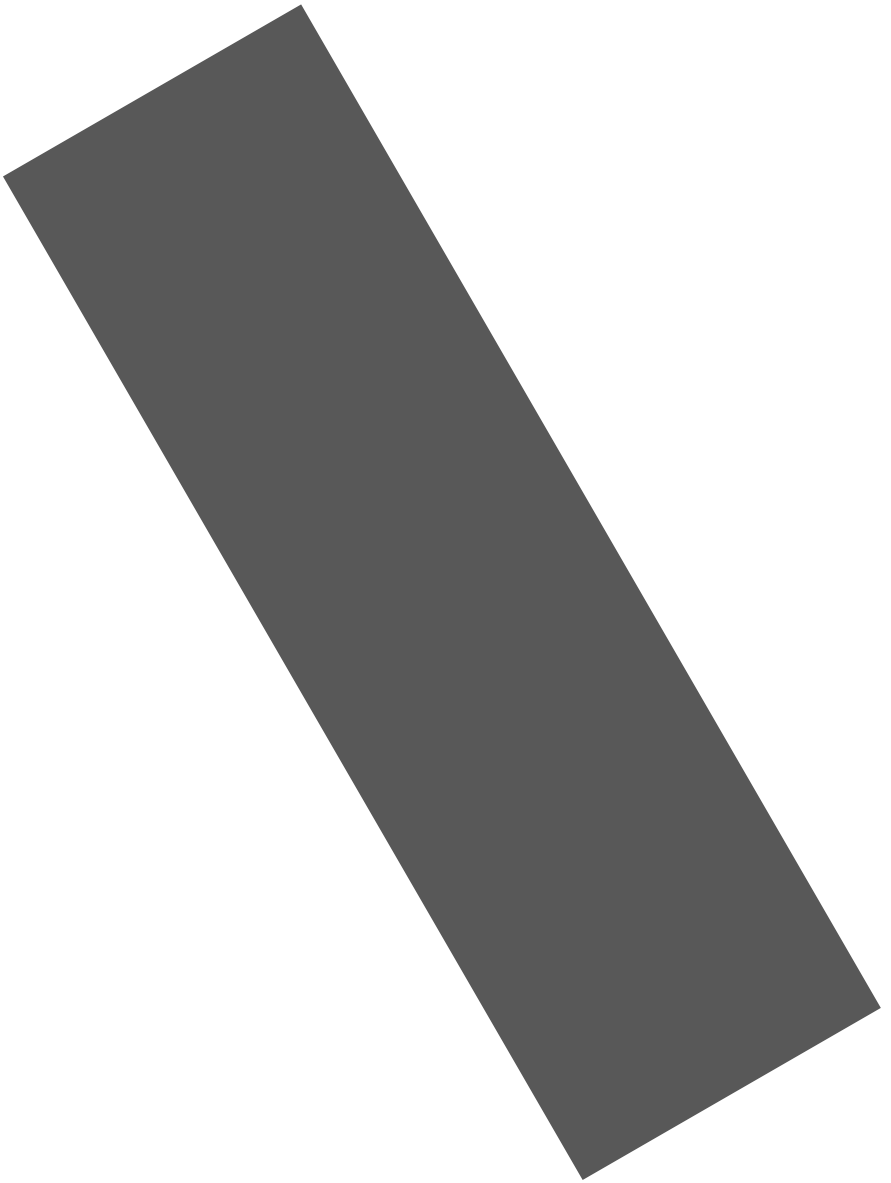
„Elhallgat a gúnyolódó tréfálkozás. A hazug ajkak elnémulnak. Megszűnik a fegyverek zaja, a csata kavargása, a saruk harci zaja, és nincs többé »vérbe fertőztetett öltözet« (Ésa 9,5). Csak az ima, a sírás és a jajszékelés hangja hallatszik. A nemrég még gúnyolódó ajkak ezt kiáltják: »Eljött az Ő haragjának ama nagy napja; és ki állhat meg?« A gonoszok azért imádkoznak, hogy inkább a hegyek szikláit temessék el őket, mintsem találkozzanak azzal, akit semmibe vettek és elutasítottak. Ismerik azt a hangot: hányszor hívta megtérésre őket! Hányszor szólalt meg barátnak, testvér-

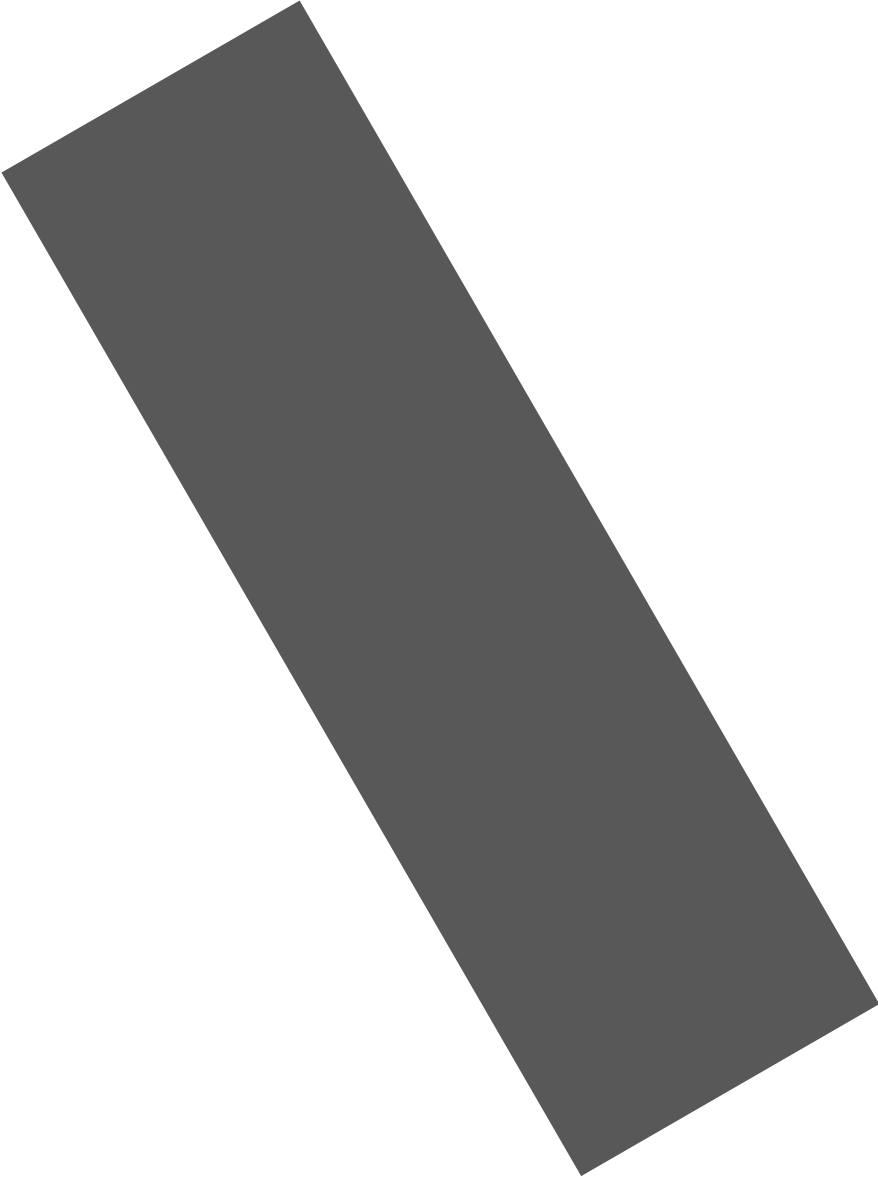
nek a Megváltó szívhez szóló kérése! A kegyelem elutasítóinak semmi sem szólhat olyan kárhozzátóan, vádolóan, mint az a hang, amely oly sokáig esdekelte: »Térjete meg, térjete meg gonosz utjaitokról! Hiszen miért haltátok meg?« (Ezék 33,11) Ó, ha ez a hang ismeretlen lett volna nekik! Jézus ezt mondja: »Hívtalak titeket, és vonakodtatok, kiterjesztettem az én kezemet, és senki eszébe nem vette; és elhagytatok minden tanácsomat, és az én feddésemmel nem gondoltatok.« (Péld 1,24–25) Ez a hang emlékeket ébreszt bennük, amelyeket szívesen elfelejtenének – a semmibe vett intéseket, a visszautasított hívásokat, a lebecsült kiváltságokat. (...)

Az igazság megtagadóinak életében vannak pillanatok, amikor megjelennek előttük képmutató életük kínzó emlékei, lelkiismeretük felébred, és lelkük eleped a mit sem érő sajnálkozástól. De ez nem is hasonlítható ahhoz a büntudathoz, amely akkor támad bennük, amikor »eljön, mint vihar, az, amitől félték«, és a nyomorúság, »mint forgószelel, elközelget« (Péld 1,27). Akkor azok, akik Krisztust és hű népét el akarták pusztítani, meglátják a megdicsőültekre sugárzó fényességet, és rémüldözésük közben hallják a szentek boldog kiáltását: »Íme a mi Istenünk, akit mi vártunk, és aki megtart minket.« (Ésa 25,9) (Ellen G. White: *A nagy küzdelem/Korszakok nyomában*, Isten népe megszabadul c. fej.)

Az e heti adomány a nyári Biblia-táborokat támogatja.
– Hozzájárulás a táborok bérleti díjaihoz és költségeihez.

A szelek visszatartása és az elpecsételés

(Jelenések könyve 7. fejezete)

Jelenések könyve 7. fejezete közbeékelt látomásnak, magyarázó kiegészítésnek tekinthető, amely a hatodik és a hetedik pecsét felnyitása között foglal helyet. E szakasz jelentősége óriási a végidőben élő hívő nép számára. Világossá válik általa, hogy Isten a történelem lezárulása előtt oltalom alá akarja helyezni azokat, akiket erre méltónak talál. Kik nyerhetik el Isten pecsétjét, és vele együtt e különleges oltalmat? Erről szól ez a fejezet.

1 Milyen kép tárult János apostol szeme elé? Mit jelent a szelek visszatartása?

- „Ezek után láttam négy angyalt állni a föld négy szegletén, a föld négy szelét tartva, hogy a szél ne fújjon a földre, se a tengerre, se semmi élőfára.” (Jel 7,1)
- Vö. „Szólt Dániel, és mondta: Láttam az én látásomban éjszaka: íme, az ég négy szele háborút támasztott a nagy tengeren.” (Dn 7,2)

(Mit jelképez a föld négy szele? Mire utal a föld, tenger és élőfák említése?)

.....
.....

A János apostol által látott négy angyal a föld négy szegletén áll. Az angyalok által visszatartott szelek a földre fokozatosan rászakadó válságot, különösképpen a háborúk és természeti katasztrófák veszélyét jelképezik. A „négy szél”, illetve „a föld, tenger és élőfák” említése jól mutatja e veszélyek átfogó, globális jellegét. Ha Isten angyalai nem tartanák vissza e szeleket, bizonyára már most sokkal elviselhetlenebb lenne az élet a Földön. A kegyelem Istene fékezi a pusztító erőket mindaddig, amíg reményt lát emberek megmentésére. Számunkra felfoghatatlan, hogy milyen hatalmas erőfeszítések lehetnek e mögött! Mindez azt jelenti, hogy a történelem utolsó, „meghosszabbított” szakaszában élünk. Mennyire meg kell tehát becsülnünk minden percet, ami ebből a „türelmi időből” még rendelkezésünkre áll!

„Az az időszak, amely alatt a szelek visszatartatnak, a dolog természeténél fogva nem lehet a teljes béke időszaka. Ez nem felelne meg a próféciónak, mert a szelek visszatartása csak olyan háttéren érvényesülhet, ahol jellemzőek a háborgások, tömegek izgalma és mozgolódása, haragja, a nemzetek közötti féltékenység, és ahol időnként ki is törnek a viszályok, mint ahogyan a készülődő zápor-eső hirtelen lezúdul a felhőkből – amelyek addig visszatartották –, és tomboló vihart okoz. Ezeket a kitöréseket azonban váratlanul leállítja valami. Aki a prófeciák fényében szemléli az eseményeket, annak nyilvánvalóvá válik ilyenkor, hogy a Mindenható rátette az ő féken tartó kezét a viszály és a háború elemeire vagy indulataira, amelyek a felszínre törtek. Hirtelen új és előre nem látott bonyodalmak támadnak, amelyek látszólag megoldhatatlan zűrzavarba döntik a világot, azonnali és végzetes háború kitörésének veszélye fenyeget, és ekkor – hirtelen, megmagyarázhatatlanul – minden elül és ismét csend lesz.” (Uriah Smith: *The Prophecies of Daniel and the Revelation* [Dániel könyve és Jelenések könyve prófeciái], 463–464. o.)

„János látja, hogy a természet elemeit – földrengést, vihart, politikai viszályokat – négy angyal tartja vissza. Ezeket a szeleket Isten féken tartja, amíg akarja, amíg parancsot nem ad,

hogy elereshetők. Ebben rejlik Isten egyházának biztonsága. Isten angyalai teljesítik Uruk parancsait, visszatartják a föld szeleit, hogy a szél ne fújjon a földre, sem a tengerre, sem a fákra, amíg el nem pecsételik Isten szolgáit, homlokukon.” (Ellen G. White: *Bizonyságtételek a lelkészeknek*, 444. o.)

„Nagyon rövid az idő, s amit szükséges, azt gyorsan kell megtennünk. A négy angyal most még visszatartja a négy szelet. Az ellenfél kihasználja az alkalmat mindazok ellen, akik akár kis mértékben is, de ingadoznak a hitben. Próbára kerül minden ember. A jellem minden hibája a pusztulás bizonyos eszközévé válik, ha Istene Lelkének segítségével le nem győzzük őket.” (Ellen G. White: *Bizonyságtételek*, V. köt., 573. o.)

„Ó, milyen kevesen ismerik fel meglátogatásuk óráját! Még azok közül is, akik állítják, hogy hisznek a jelenvaló igazságban, csak milyen kevesen ismerik fel az idők jeleit és azt, hogy mi mindenben kell majd átmenniük a vég előtt! Mi ma Isten türelmi ideje alatt élünk. Nem tudjuk, meddig tartják még vissza Isten angyalai a szeleket, hogy ne fújjanak.” (Ellen G. White: *Bizonyságtételek*, VI. köt., 426. o.)

2 Mit jelképez „Isten pecsétje”, és kik nyerhetik el?

- „Láttam más angyalt feljönni napkelet felől, akinek kezében volt az élő Isten pecsétje. Nagy szóval kiáltott a négy angyalnak, akinek adatott, hogy ártsa a földnek és a tengernek, ezt mondván: Ne ártsatok se a földnek, se a tengernek, se a fáknak addig, amíg meg nem pecsételjük a mi Istenünk szolgáit az ő homlokukon!” (Jel 7,2–3)
- „Mondta az Úr neki [a gyolcsba öltözött férfinak, akinél íróesz-
köz volt]: Menj át a város közepén, Jeruzsálem közepén, és je-

gyezz egy jegyet a férfiak homlokára, akik sóhajtanak és nyögnek mindazon utálatosságok miatt, amelyeket cselekedtek annak közepében.” (Ezék 9,4)

- „Nekik adtam szombatjaimat (...), hogy legyenek jegyül köztem és öközöttök, hogy megtudják, én vagyok az Úr, az ő megszentelőjük. (Ezék 20,12)

(Mit hozott magával a napkelet felől érkező angyal? Mit nem tehet a négy angyal az elpecsételés befejezéséig? Hol szerepel még a Bibliában a „pecsét”, a „jegy” fogalma? Milyen céllal történik az elpecsételés? Mit jelent az, hogy „Isten szolgálait az ő homlokukon” pecsételik meg?)

.....

.....

.....

A pecsét minden történelmi korszakban használatban volt, elsősorban dokumentumok hitelesítésére, tulajdonjog megjelölésére szolgáló eszközként. A Bibliában az oltalom alá helyezés, az Istenhez tartozás jelképévé vált. A végidő utolsó szakaszában, a hét csapás idején, olyan mértékig szabadulnak el a gonosz erők, hogy szükségessé válik ez a különleges isteni védelem. A pecsét homlokra helyezése kifejezi, hogy Isten gondolkodásunk és a jellemünk vizsgálata alapján ítél meg bennünket. Csakis azok bizonyulnak majd az „Isten szolgálainak”, akik szívbeli engedelmességgel visszanyúlnak Isten törvényéhez.

„Isten törvényének pecsétje a negyedik parancsolatban található. A tíz közül csak ez tünteti fel a Törvényadó nevét és rangját. E parancsolat hirdeti, hogy Isten az ég és a föld Teremtője, ezért mindenkinél nagyobb tisztelet és imádat illeti meg. A Tízparancsolatnak csak ez az egy rendelkezése utal ar-

ra, hogy e törvényt milyen hatalmas Lény alkotta. A pápai hatalom a szombat megváltoztatásával megfosztotta a pecsétől a Tízparancsolatot. Jézus tanítványainak az a feladatuk, hogy a negyedik parancsolat helyreállításával, a szombat megszentelésével jogos helyére állítsák vissza a teremtés emlékünnepeét.” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem/Korszakok nyomában*, 402. o.)

„Isten népét nem látható jellel pecsételik el homlokukon. A jel oly mértékű megállapodottságot jelent az igazságban, értelmileg és lelkileg, hogy nem lehet megingatni őket.” (Ellen G. White, 173. kézirat, 1902)

„Sokan hallják a könyörület hívását, sokan vizsgára és próbára kerülnek, mégis csak keveset pecsételnek el az élő Isten pecsétjével. Kevesen alázzák meg magukat, mint a kisgyermek, hogy beléphessenek a mennyek országába.” (Ellen G. White: *Bizonyságtételek*, V. köt., 50. o.)

„Mit teszünk a felkészülés érdekében? Akik egyesülnek a világgal, a fenevad bélyegére készülnek. Akik nem bíznak magukban, akik megalázzák magukat Isten előtt és megtisztítják lelküket az igazság iránti engedelmességgel, azok Isten pecsétjére készülnek fel. Amikor majd kiadják a rendeletet, és az emberekre ráütik a pecsétet, jellemük tiszta és szeplőtlen marad az örökkévalóságra.” (Ellen G. White: *Bizonyságtételek*, V. köt., 216. o.)

„Csak azokra helyezik Isten pecsétjét, akik jellemükben Krisztushoz hasonlók.” (Ellen G. White, *The Review and Herald*, 1895. május 12.)

„Amint a viasz átveszi a pecsét lenyomatát, úgy a lélek is átveszi Isten Lelkének lenyomatát, s megtartja Krisztus képességét.” (Ellen G. White, *The Review and Herald*, 1911. július 18.)

„A szeretet az engedelmisségben fejeződik ki, és a tökéletes szeretet elűz minden félelmet. Azoknak, akik Istent szeretik, az Ő pecsétje van a homlokukon, és az Úr munkáját végzik.” (Ellen G. White: *Az utolsó napok eseményei*, 221. o.)

3 Mit közöl a Szentírás az elpecsételtek számáról? Hogyan értelmezhető ez a szám?

- **„Hallottam a megpecsételtek számát: száznegyvennégyezer, Izráel fiainak minden nemzetségéből elpecsételve.”** (Jel 7,4 – lásd még: 7,5–8)
- **„Ha pedig Krisztuséi vagytok, tehát az Ábrahám magva vagytok, és ígéret szerint örökösök.”** (Gal 3,29)

(Hogyan értendő az, hogy „Izráel fiainak minden nemzetségéből” kerülnek ki az elpecsételtek? Mi a bizonyíték arra vonatkozóan, hogy a törzsek jelképes értelemben szerepelnek itt?)

.....

.....

.....

János apostol a látomásnak ebben a részében először kijelentéseket hall az elpecsételtekről, majd saját szemével is megpillanthatja őket, és ekkor már megszámlálhatatlan sokaságot lát (vö. a 4. és a 9. verset). A száznegyvennégyezer jelképes értelmezése mellett szól az a tény, hogy tizenkétszer tizenkétezer végösszege a száznegyvennégyezer, ami jelképes számként Jel 21,17-ben is szerepel, az új Jeruzsálem kőfalának méreteként. Általában a hét a teljesség száma a Bibliában, az egyházra vonatkozóan azonban a 12, tekintettel Izráel 12 törzsére és az újszövetségi egyházat alapító 12 apostolra. Az, hogy az elpecsételtek száma tizenkétszer

tizenkétezer, az élő Isten szolgáinak hiánytalan számbavételét és oltalom alá helyezését fejezi ki. Isten munkája tökéletes lesz e tekintetben is. A zsidó nép üdvtörténeti szerepe véget ért Jézus kereszthalála után. Izráel törzseinek nagy része felmorzsolódott, már János apostol idejében sem volt fellelhető. Ahogy ezt más igék is megerősítik, az Izráel név a mindenkori hívő népet jelöli, ez esetben a végidő oltalom alá helyezettjeire vonatkozik.

„János Bárányt látott a Sion hegyén, s vele száznegyvennégyezret az Atya nevével homlokukon. Rajtuk látható a menny jegye, ezek Isten képmását tükrözik. Telve vannak világossággal és a szent Isten dicsőségével. Ha homlokunkon szeretnénk látni Isten képmása jelét, el kell különülnünk minden bűntől, el kell hagynunk minden gonosz utat, és Krisztusra hagynunk ügyünket. Miközben félelemmel és rettegéssel munkáljuk üdvösségünket, Isten munkálja bennünk mind az akarást, mind a véghezvitelt kegyelméből.” (Ellen G. White, *The Review and Herald*, 1889. március 19.)

„Törekedjünk hát arra, minden Istentől nyert erőnkkel, hogy a száznegyvennégyezer között legyünk.” (Ellen G. White, *The Review and Herald*, 1905. március 9.)

„Nem Isten akarata, hogy vitatkozzunk azon, kikből áll a száznegyvennégyezer ember, mert ez nem segít előbbre bennünket a lelki fejlődésben. Fogadjuk el ehelyett inkább azt a magyarázatot, hogy Istennek választottai nemsokára úgy is megtudják, meglátják szemtől szembe.” (Ellen G. White, *Kiegészítő megjegyzések Jel 14,1–4-hez*)

„Ma se kísérelje meg senki megszámolni Isten népét, hanem legyen mindenkinek mélységesen együttérző szíve, olyan, mint Krisztusé, amely az egész világ megmentésére vágyik!” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, 120. o.)

4 Kiket látott az elpecsételek számának bejelentése után János apostol? Hogyan jellemzi őket? Milyen szövegek hangzottak el?

- „Azután láttam: Íme egy nagy sokaság, amelyet senki meg nem számlálhatott, minden nemzetből, ágazatból, népből és nyelvből. A királyiszék előtt és a Bárány előtt álltak fehér ruhába öltözve, kezükben pálmaágakkal. Nagy szóval kiáltottak: Az üdvösség a mi Istenünké, aki a királyiszékben ül, és a Bárányé! Az angyalok pedig, akik mindnyájan a királyiszék, a vének és a négy lelkes állat körül álltak, arccal leborultak a királyiszék előtt, és imádták Istent, így szóltak: Ámen, áldás, dicsőség, bölcsesség, hálaadás, tisztesség, hatalom és erő a mi Istenünknek, örökkön-örökké, Ámen.” (Jel 7,9–12)

(Hova kalauzol el a látomás következő mozzanata? Milyen képtárral most élénk az elpecsételek létszámáról? Mit tudunk meg a származásukról? Mit jelent, hogy „fehér ruhákba voltak öltözve”? Mit fejeztek ki a pálmaágak?)

.....

.....

.....

János ezután ismét egy mennyei jelenetet szemlélhet, most pillanthatja meg valóságosan azokat, akikről a látomás eddigi része szólt. Itt válik nyilvánvalóvá, hogy az elpecsételek Isten trónja előtt állva megszámlálhatatlan sokaságot képeznek. A fehér ruha az elpecsételek jellembeli tisztaságára utal, míg a kezükben tartott pálmaágak az öröm és hála kifejezését szolgálják.

„Annak a végtelen áldozatnak a tudata, amelyet a menny a gyógyulásukért hozott, szégyennel tölti el őket, Isten iránti

hálával és dicsőítéssel telik be a szívük. Mélységesen szeretnek, mert Isten sok bűnt bocsátott meg nekik. Akik osztoztak Krisztus szenvedésében, azok részesülhetnek dicsőségében is. (...) A trónhoz legközelebb azok állnak, akik egykor Sátán ügyéért buzgólkodtak, de aztán tűzből kikapott üszökként mélységes, lelkes odaszentelődéssel követték Megváltójukat. Majd azok következnek, akiknek a jelleme hazug és hitetlen környezetben jutott el a keresztny tökéletességre, akik tisztelték Isten törvényét, amikor a keresztny világ érvénytelennek mondta, és azok az embermilliók, akik a korszakok hosszú során át mártírként szenvedtek hitükért. Mögöttük, pedig a »nagy sokaság, amelyet senki meg nem számlálhatott, minden nemzetből és ágazatból és népből és nyelvből (...) a trón előtt és a Bárány előtt (...) fehér ruhákba öltözve, kezükben palmaágak« (Jel 7,9). Harcuknak vége. A győzelmet kivívták. A versenyt megfutották, és megnyerték.” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem/Korszakok nyomában*, 577., 590. o.)

„Az üdvözültek ott fogják köszönteni azokat, akik a felmagasztalt Megváltóhoz irányították őket. Együtt dicsérik azt, aki meghalt, hogy embereknek olyan életük lehessen, amely Isten életével mérhető össze. A küzdelem véget ért. Minden nyomorúság és vizsály megszűnt. Amikor a megváltottak Isten trónja köré állnak, győzelmi énekek töltik be a mennyet.” (Ellen G. White: *Bizonyságtételek*, VIII. köt., 44. o.)

5 Mit tudunk meg a sokaság kilétével kapcsolatban?

- „Akkor felelt egy a Vének közül, és mondta nékem: Ezek, akik a fehér ruhába vannak öltözve, kik és honnét jöttek? És mondtam néki: Uram, te tudod. Mondta nékem: Ezek azok, akik jöt-

tek a nagy nyomorúságból, és megmosták ruhájukat, és megfehérítették ruhájukat a Barány vérében.” (Jel 7,13–14)

- „Megtisztulnak, megfehérednek és megpróbáltatnak sokan...” (Dn 12,10)
- „...sok háborúságon át kell nekünk az Isten országába bemenünk.” (Ap csel 14,22)
- „Adatott annak, hogy felöltözzék tiszta és ragyogó fehér gyolcsba, mert a fehér gyolcs a szentek igazságos cselekedetei.” (Jel 19,8)

(Milyen célt szolgálhatott a 12 vén egyike által feltett kérdés? Mit fejezett ki János apostol válasza? Mire utal a „nagy nyomorúság”? Mi a jelentősége a „megmosás” és „megfehérítés” külön említésének? Hogyan, mi által tisztult meg az elpecsételtek jelleme?)

.....

.....

.....

A János apostolnak szóló kérdés kifejezi Isten mindenkori szándékát, hogy az embert bevonja a megváltási terv csodáinak megértésébe. A sokaság jellemzése a nagy nyomorúság említésével kezdődik: ezek az emberek nemcsak „átvészelték” azt, hanem győztesen, megtisztulva kerültek ki a végidő nagy nyomorúságából. A megpróbáltatások során Jézus Krisztus áldozatának mélyebb megértésére jutottak el, és ebből erőt tudtak meríteni a jellemük megtisztításához és „kifehérítéséhez”, azaz tökéletessé tételéhez. A „megmosás” és „megfehérítés” említése a megszentelődés fokozatosságát, folyamos előrehaladását is kifejezi.

„A Megváltó minden korszakban a megpróbáltatás iskolájában nevelte és fegyelmezte választottait. Keskeny ösvényen jártak, és megtisztultak a szenvedések kohójában. Jé-

zusért elviseltek támadást, gyűlöletet, rágalmat. Harcok és fájdalmak árán is követték Megváltójukat. Megtagadták önmagukat, és keserves csalódásokban volt részük. Fájó élményeikből megismerték a bűn utálatosságát, hatalmát, terhét, keservét, és meggyűlölték a bűnt.” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem/Korszakok nyomában*, 577. o.)

„Súlyos megpróbáltatásoknak, kemény ellenállásnak, gyásznak és nyomorúságnak leszünk kitéve, de tudjuk, hogy Jézus mindezeket keresztülment. Igen értékesek számunkra az ilyen tapasztalatok. Hasznuk pedig korántsem korlátozódik erre a rövid, földi életidőre, hanem az örökkévalóságra is kihat. Az élet folyton változó körülményei között az örökkévaló életre formálunk jellemet az állhatatosság, a hit és a reménység megtanulása által. (...) Amint a Föld történelmének vége felé közeledünk, jellemfejlődésünk vagy egyre gyorsuló ütemben halad előre, vagy pedig ugyanilyen rohamosan hanyatlik vissza. Nem változik meg az ember jelleme pusztán attól, hogy a Földről a mennybe jut. A megváltottak mennybeli boldogsága annak a jellemnek a gyümölcse lesz, amelyet még ebben az életben alakítottak ki, Krisztus hasonlatosságára. Akik szentek lesznek a mennyben, azoknak előbb itt, a Földön kell szentekké válniuk.” (Ellen G. White: *Kiben bízhatunk?*, II. köt., 731. o.)

„Ez hát az ember kötelessége. Tekintsen bele a tükörbe, Isten törvényébe, ismerje fel jellemhibáit, tegye félre bűneit, a Bárány vérében mossa meg jellemének öltözetét! Irigység, büszkeség, rosszindulat, harag és bűnös cselekedet ki fog tisztulni az olyan szívből, amely elfogadta Krisztus szeretetét, és amelyet az a reménység éltet, hogy Isten a saját képmására alakítja őt. Krisztus vallása kicsiszolja és méltóságra emeli azt, aki követi. Bármilyen legyen is a társadalmi háttere, helyzete valakinek, az olyan ember, akik megvilá-

gosodott kereszténnyé vált, felülemelkedik előbbi jellemhibáin, nagyobb szellemi és erkölcsi erőben részesül.” (Ellen G. White: *Bizonyágtételek*, IV. köt., 294. o.)

„Töltsünk sok időt imával, hogy tisztára mossuk és megfehérsítsük ruhánkat a Bárány vérében!” (Ellen G. White: *Bizonyágtételek*, V. köt., 717. o.)

6 Hogyan folytatódik a megváltottak bemutatása? Milyen helyzetben voltak, és hová jutnak el?

- „Ezért vannak az Isten királyiszéke előtt, szolgálnak neki éjjel és nappal az ő templomában, és aki a királyiszékben ül, kiterjeszti sátorát felettük. Nem éheznek többé, sem nem szomjúhoznak többé, sem a nap nem tűz rájuk, sem semmi hőség, mert a Bárány, aki a királyiszék közepette van, legelteti őket, vizek élő forrásához viszi őket, és eltöröl Isten szemükről minden könnyet.” (Jel 7,15–17)

(Milyen közösségbe kerülnek Istennel a megváltottak? Milyen „nyomorúságokat” éltek át? Milyen körülmények között vannak most? Mit fejez ki a „minden könny eltörlése”?)

.....

.....

.....

Elképzelhetetlen számunkra, milyen lesz a megváltottaknak kilépni e földi élet nyomorúságából, és belépni a menny csodálatos világába. Az éhség, szomjúság, hőség említése csak töredekiesen fejezi ki azt a nagy nyomorúságot, amelyen át kellett menniük. Most végre bejuthatnak a mennybe, végleg megpihen-

hetnek, minden fáradságuk elmúlik. Mi is merítsünk erőt, reménységet, előre tekintve ezekre a pillanatokra!

„Krisztus az ég felhőin jön el, nagy dicsőségben. Ragyogó angyalok sokasága kíséri majd. Eljön, hogy feltámassza a halottakat, átváltoztassa az élő szenteket, s magához vegye azokat, akik szerették Őt és megtartották parancsolatait. Nem feledkezett meg róluk. Újra összekapcsolódnak a családtagok. Amikor halottainkra gondolunk, elgondolkozhatunk arról a reggelről, amikor megszólal Isten harsonája, s a halottak feltámadnak romolhatatlanságban, és mi elváltozunk (1Kor 15,52). Már csak egy rövid idő, s meglátjuk a Királyt a maga szépségében és dicsőségében, és Ő letöröl minden könnyet a szemünkről.” (Ellen G. White: *Jézus élete*, 632. o.)

„Amint belépünk Isten országába, az örökkévalóságba, semmivé lesz a tanácstalanság, a sok megpróbáltatás és nehézség, ami itt nyomasztott bennünket. (...) Hazafelé tartunk! Aki annyira szeretett bennünket, hogy meghalt értünk, várost épít nekünk. Az új Jeruzsálem a pihenőhelyünk. Isten városában nem lesz szomorúság. A bánat, a jajkiáltás, a széttiport reményeket és eltemetett szeretteinket gyászoló sírás megszűnik. A nehézségeket, amelyek most beborítanak, nemsokára felcseréljük a menyegzői ruhára. Rövidesen tanúi leszünk Királyunk koronázásának. Akiknek az élete Krisztusban van elrejtve, akik e földi életben a hit nemes harcát harcolták, azok Isten országában a megváltottak dicsőségében ragyognak majd.” (Ellen G. White: *Maranatha*, 390. o.)

Az e heti adomány az irodalmi alapot támogatja.

Az első hat kürtszó tanítása a végidőben élő hívők számára

(Jelenések könyve 8–9. fejezete)

A 8. fejezet a hetedik pecsét felnyitásával kezdődik. Erről mindössze egy mondat szól: „Amikor felnyitotta a hetedik pecsétet, lett nagy csendesség a mennyben, mintegy fél óráig.” (8,1) Utalás ez arra, hogy Jézus második eljövetelekor az egész menny figyelme a Földre irányul, és mennyei lények sokasága kíséri el Jézust. Ezzel lezárul a hét pecsétről szóló látomássorozat. A második verstől elkezdődik a hét kürtszóról szóló prófécia, amely a 11. fejezet végéig tart. Ez a tanulmányunk a 8–9. fejezet tartalmát tekinti át vázlatosan.

1 Milyen jelenet tárult János apostol elé a hét kürtszóról szóló kijelentések bevezetéseként?

- „Láttam azt a hét angyalt, aki Isten előtt állt, és adatott nékik hét kürt. Egy másik angyal jött, és megállt az oltárnál, arany tömjénezőt tartva. Adatott neki sok tömjén, hogy tegye az összes szent könyörgéséhez az arany oltárra, amely a királyi-szék előtt volt, és felment a tömjén füstje a szentek könyörgéseivel az angyal kezéből Isten elébe. Azután vette az angyal a tömjénezőt, és megtöltötte azt az oltár tűzével, majd levetette a földre. Ekkor mennydörgések, szózatok, villámlások és földindulás lett.” (Jel 8,2–5, pontosított fordítás szerint)
- „Mint jóillatú füst jusson elődbe imádságom, kezem felemelése esti áldozat legyen.” (Dn 14,12)

(Kitől kapta megbízatását a hét angyal? Hogyan azonosítható a trombita vagy kürt jelképe? Kinek a szolgálatát mutatja be a „másik angyal”? Mit jelent a tömjén hozzátétele a szentek imádságaihoz? Mit tett végül az angyal a tömjénezővel?)

.....

.....

A János apostol által látott hét angyal magától Istentől kap megbízatást a kürtök megfújására. A görög szó (*salpiksz*, ami jelenthet trombitát, kürtöt, harsonát) mögött bizonyára az ószövetségi *sófár* fogalma áll. A *sófár* kosszarv volt, komor, felriasztó hangot adott, ha belefújtak. „A nép összehívására, háborúra szólítására és az ellenség megfélemlítésére használták a bibliai időkben. Böjtnapokon is megfújták, hogy az embereket megtérésre serkentse.” (Jólesz Károly: *Zsidó hitéleti kislexikon*, Bp., 1987, 213–214. o.) „A sófárfúvást meg kell különböztetni a trombitafúvástól, amely ünnepi és újholdnapi áldozatok bemutatása alatt volt kötelező (4Móz 10,10). A sófárfúvásnak egészen más értelme volt, inkább félelemkeltés vagy felriasztás (lásd Ámós 3,6), míg az ezüstitrombiták fúvása általában ujjongást fejezett ki. A sófárhangot, amely régi hagyomány szerint meghatározott dallamú volt, ősidők óta figyelmeztetésnek tekintették, amely megtérésre és bűnbánatra serkent, emlékeztetvén a Sínai-hegyi sófárhangoakra.” (Joseph H. Hertz: *Mózes öt könyve és haftárák*, III. köt., Bp., 1984, 250–251. o.) Az angyalok tehát Isten figyelmeztető ítéleteit fogják majd bejelenteni és végrehajtani egymás után.

Elgondolkodtató az időközben megérkező másik angyal szolgálata az oltárnál: sok tömjént tesz az oltárra, a „szentek könyörgései” mellé. Az imádságok a tömjénfüsttel együtt jutnak el Istenhez. Szemléletes ábrázolása ez Jézus közbenjárói szolgálatának. A tömjénező tűzzel való megtöltése és földre vetése e közbenjárói szolgálat vége utáni eseményeket jelzi (vö. Jel 11,19; 16,18). A bevezető látomás mindezzel arra utal, hogy a kürtszókkal bekövet-

kezett csapások még kegyelemmel elegyítettek, és megtérésre akarnak buzdítani (lásd 9,20–21), csakis a közbenjáró szolgálat lezárulása után töltetik ki az „elegyítetlen harag” (Jel 14,10).

Gondoljunk e jelenet kapcsán arra, hogy őszinte imádságainkat Jézus képviseli az Atya előtt, aki „megkísértetett mindenkben hozzánk hasonlóan” (Zsid 4,15).

„Amikor Isten ígéretével felfegyverkezve, Jézus nevében fordulsz az Atyához, akkor hitszemeddel látni fogod a mindenható Közbenjárót, amint kezében az aranyfüstölővel a füstölőoltárnál áll.” (Ellen G. White: *Kiben bízhatunk?*, II. köt., 868. o.)

„A főpap a kegyelem trónjára hintette a vért, míg az illatszer édes illatfellege felszállt Isten elé. Ugyanígy, miközben bevalljuk bűneinket, és Krisztus engesztelő vére érdemeire hivatkozunk, imánknek a mennybe kell emelkednie Üdvözítőnk érdemeinek jó illatával. Méltatlanságunk ellenére se feledjük, hogy van, aki el tudja venni a bűnt, és kész megmenteni a bűnöst. Tulajdon vérével fizette meg a büntetést minden gonoszt cselekvőért. Az Úr eltávolítja a megtört szívvel bevallott bűnt.” (Ellen G. White, *The Review and Herald*, 1896. szeptember 29.)

2 Milyen csapásokra utal az első és a második kürtszó?

- „A hét angyal, akinél a hét kürt volt, hozzákészült a kürtöléshez. Az első angyal kürtölt, és jégeső, tűz, vérrel elegy vettetett a földre. A föld harmadrésze megégett, az élőfák harmadrésze megégett, minden zöld fű megégett. A második angyal is kürtölt, és mintegy tűzzel égő nagy hegy vettetett a tengerbe. A tenger harmadrésze vérré lett, meghalt a tengerben lévő tevertett állatok harmadrésze, amelyekben élet volt, és a hajók harmadrésze elveszett.” (Jel 8,6–9)

(Milyen történelmi korszakban kell keresnünk e trombitaszók teljességét? Kiknek a figyelmeztetése volt e csapások megengedésének az elsődleges célja? Milyen különleges „csapadék” zúdul a földre az első kürtszó nyomán? Mit jelképezett ez? Hol, milyen arányban érte pusztulás a Földet? A Föld melyik részét érte csapás a második kürtszó nyomán? Mit jelent a hajókra vonatkozó kijelentés?)

.....

.....

A hét gyülekezetről szóló látomássorozaton belül, a pergámu mi gyülekezethez írt levélben tűnik fel először feddés kilátásba helyezése. A constantinusi fordulat, majd a kereszténység államvallássá tétele, nyomán súlyos torzulásokat szenvedett az addig tiszta kereszténység. Itt veszi fel a fonalat a hét kürtszóról szóló látomás. A hitehagyó kereszténység és szövetségese, a Római Birodalom figyelmeztetését szolgálták e csapások. Mindezek a kegyelem megnyilatkozásai is voltak, Isten a „*paráználkodásból*” való megtérést akarta munkálni ezekkel (lásd Jel 2,21–22).

Az első trombitaszószót a nyugati gótok Róma elleni támadásával azonosíthatjuk. E germán népcsoport 410 telén kelt át az Alpokon (erre utal az, hogy mint a jégeső zúdulnak Itáliára), és vezetőjükkel, Alarikkal egészen Róma városáig jutottak, nagy pusztítást okozva. A közben végrehajtott gyűjtogatások és kegyetlenkedések szemléletes kifejezése a *tűz* és a *vér*. A második trombitaszó a vandálok betörésével teljesedett be a 420–430-as évektől kezdve. A vandálok a Spanyolország déli részén fekvő Andalúziában tanulták ki a hajóépítés mesterségét. Ezután elfoglalták a Római Birodalom észak-afrikai területeit, súlyos csapást mértek a római hadiflottára, majd 455-ben elfoglalták és kifosztották Rómát. (Innét ered a „vandál pusztítás” kifejezés.)

Jól szemlélteti a következő két idézet, milyen nagy fordulat volt a történelemben Róma barbárok általi elfoglalása: „Amikor határsorompóink felnyíltak, a barbár föld úgy öntötte magából a

fegyveres csapatokat, mint Aetna a tüzes szikrákat. (...) Korra, nemre való tekintet nélkül végiggyilkoltak és végiggyújtogattak mindent, még a csecsemőket is elrángigálták anyjuk melléről, és végeztek velük.” (Ammianus Marcellinus római történetíró, idézi: *Római történeti chrestomatia*, 269–271. o.)

„A világváros halálának napja 410. augusztus 24-én következett be: a nyugati gótok meghódították Rómát. Három napig fosztogattak, majd továbbvonultak Dél-Itáliába. (...) Germánok az Örök Városban! Az antik világ megrendült. Egyetlen város sem örök életű, de hogy Róma sem az, hihetetlennek tűnt.” (Wolf Schneider: *Úrtól Utópiáig*, Bp., 1973, 128. o.)

3 Mi történt a harmadik és a negyedik kürtszó nyomán?

- „A harmadik angyal is kürtölt, és leesett az égről egy nagy csillag, égve, mint egy fáklya. A folyóvizeknek harmadrészére, és a vizek forrásaira esett. A csillag neve üröm, változott azért a folyóvizek harmadrésze ürömmé, sok ember meghalt a vizektől, mivel keserűvé lettek. A negyedik angyal is kürtölt, és megvertett a Nap harmadrésze, és a Hold harmadrésze, és a csillagok harmadrésze, hogy meghomályosodjék azok harmadrésze, hogy a Nap harmadrészében ne fényljék, és az éjszaka hasonlóképpen.” (Jel 8,10–12)

(Kinek a jelképe az égről lehellő csillag? Lásd Ésa 14,2. Hová irányult ezúttal a csapás? Mire utal az üröm említése? Mit jelent az égi-testek besötétedése?)

.....

.....

.....

Az égből lehulló csillag az Ószövetségtől kezdve Sátán, illetve sátáni ihletésű személyek jelképe. Utalás ez a szimbólum a démoni erők fokozott megnyilvánulására e csapás során. A próféciamagyarázók a hunok és hírhedt vezérük, Attila feltűnésével azonosítják a harmadik kürtszót. A folyóvizek mellett lóháton vonuló hunok pusztításaira jól ráillik az öröm* jelképe, ami a keserűség, nyomorúság szimbóluma a Bibliában (vö. 5Móz 29,18; Péld 5,4). Attila és csapatai a 440-es évek elején már Rómát szorongatták. Attilára az okkultizmussal való szoros kapcsolat is jellemző volt. Hadjárataihoz mindenkor papjai, jósai tanácsát kérte.

„Vadságuk minden képzeletet felülmúl (...) életmódjuk folytán olyan edzettek, hogy sem a tűznek, sem az ízletes ételnek nem érzik hiányát. (...) Csecsemőkoruktól fogva megszokták a hideget, az éhezést és a szomjúságot. (...) Ha támadás éri őket, ék alakban vonulnak csatába, közben ijesztő harci kiáltásokat hallatnak. Mivel könnyen és gyorsan mozognak, szántsándékkal szétszóródva oly hirtelen csapnak át támadásba, hogy rendezetlenül is roppant vérengzést okozva száguldoznak. (...) Ez a tette kész, korlátozást nem tűrő emberfajta, amely csak úgy égett mások dúlásának szörnyű vágyától, a szomszédos népeket végigrabolva és gyilkolva egészen az alánokig hatolt előre.” (Ammianus Marcellinus római történetíró leírása a hunokról, idézi: *Római történeti chrestomatia*, 266–267. o.)

A negyedik trombitaszó a germánok Róma elleni támadásával azonosítható, amelynek nyomán Róma 476-ban összeomlott. Királyuk Odoaker volt. Valóban az akkori világ „besötétedése” volt ez, a birodalom államszerkezete széthullott, kultúrája szinte odaveszett, primitív, barbár népek léptek Róma helyére.

„Remegés fog el, amikor meggondolom a szerencsétlenségeket, amelyek a mi korunkat érték. Mert húsz, sőt több esztendőn át

---

* Valószínűleg a fehér örömre (*Arthemisia absinthium*) utal itt a Szentírás, amely ezüstfehér, cserjeszerű, keserű ízű gyógynövény.

ontották vérüket a rómaiak mindennap, Konstantinápoly, Scythia, Trákia, Macedónia, Dácia, Theszália... Dalmácia és Pannonia határai között, melyeknek mindegyike és összessége meg lett sarcolva, ki lett fosztva (...) a gótok, szarmaták, kvádok, alánok, hunok, vandálok és morvák által. (...) Templomok lettek lerombolva, lovakat szállásoltak be Krisztus oltárai mellé. (...) A római világ hanyatlóban van, és mi mégis fennen hordjuk fejünket, ahelyett hogy meghajtanánk. (...) Amikor az egész világon az összes fény kialudt, amikor a Római Birodalom lefejeztetett, vagy hogy még helyesebben fejezzem ki magam, amikor az egész világ elveszett egyetlen városon keresztül – némává váltam.” (Hieronymus Héliodóroszhoz intézett leveléből, és Ezékiel-kommentárja előszavából)

4 Mivel azonosítható az ötödik kürt? Mi szabadul ki a megnyíló „mélység kútjából”?

- „Az ötödik angyal is trombitált, és láttam, hogy egy csillag esett le az égről a földre, és adatott annak a mélység kútjának kulcsa. Megnyitotta a mélység kútját, és füst jött fel a kútból, mint egy nagy kemence füstje. Meghomályosodott a nap és a levegő – ég a kút füstje miatt. A füstből pedig sáskák jöttek ki a földre, és adatott azoknak hatalom, mint hatalmuk van a föld skorpióinak. (...) Adatott azoknak, hogy ne öljék meg őket, hanem kínoztassanak öt hónapig, és azoknak kínzása olyan, mint a skorpió kínzása, amikor megmarja az embert. Annakokáért azokban a napokban keresik az emberek a halált, de nem találják meg, kívánnának meghalni, de a halál elmegy előlük. (...) Királyukul pedig a mélység angyala volt felettük, a neve zsidóul Abbadon,* görögül pedig Apollion, azaz Elvesztő a neve.” (Jel 8,1–3.5–6.11, pontosított fordítás szerint)

* A héber szó jelentése: pusztulás, rombolás.

(Hol találkoztunk előzőleg a csillag jelképével? Mire utal a „mélység kulcsa”? Hogyan jellemzi a leírás a kiszabaduló sáskákat? Mennyi időre kaptak hatalmat? Hogyan azonosítja a leírás e hadak valódi vezérét?)

.....

.....

.....

Az ötödik és hatodik kürtszót már a régi próféciamagyarázók (például Newton és Luther) is a 7. században felbukkanó iszlámmal és a későbbi arab, majd török hódításokkal azonosították. Itt is megjelenik a „hullócsillag” jelképe. Mohamed vallásalapítása a „mélység kutjának” megnyitása volt. Az így felszabaduló erők legfőbb jellemzője a pusztítás és a rombolás volt (11. vers). Kegyetlenségüket és gyors térhódításukat ábrázolja a különleges, skorpiófullánkú sáskák képe. Az „öt hónapig” (=150 napig, illetve évig)* tartó kínzás kezdete, az iszlám hitre tért oszmán törökök Bizánci Birodalom elleni első támadásával azonosítható. Ez volt az 1299. július 27-én lezajlott bapheumi vagy nikomédiai csata. Ezt követően kerekén 150 évig „kínózták” a törökök a Bizánci Birodalmat, de nem hódították meg. Az időszak végpontja 1499, amikor az utolsó bizánci uralkodó már csak a török szultán hozzájárulásával léphetett trónra.

A 6. kürtszónál értjük meg, hogy miért nem hódították meg a Bizánci Birodalmat, noha könnyedén megtehették volna. Hosszú idő a 150 év, és a törökök ilyen sokáig csak kínozták a birodalmat, de nem vették be fővárosukat, Bizáncot (Konstantinápoly, ma Isztambul), ahonnét viszont – földrajzi elhelyezkedésénél fogva –

---

* A prófétikus időmeghatározások kerekén 30 napos hónapokkal és kerekén 360 napos évekkel számolnak. Onnét tudható ez, hogy az 1260 esztendő időszakot évben (3,5 év), hónapban (42 hónap) és napban (1260 nap) is megadja a prófétikus időmeghatározás.

már szabad az út Európa felé. Érdemes idézni egy kortárs szerzőt, Ézsaiást, az Atosz-hegyi monostor egykori szerzetesét: „Az izmaeliták szétaradtak és szétszálltak a földön, mint madarak a levegőben, egyes keresztényeket kardélre hánytak, másokat foglyul ejtettek, a többieket pedig lekaszált a idő előtti halál. Azok, akik ekkor nem pusztultak el, később az éhezésbe haltak bele. (...) S ekkor az élők valóban irigyelték azokat, akik már öelőtük meghaltak. (...) Szörnyű romlás, a termelőerők pusztulása jár a török hódítások nyomán. A falvak és városok romokban hevernek. A lakosság legdolgosabb rétegeiből rengeteg embert öltek meg, telepítettek át Ázsiába, adtak el rabszolgának, illetve igen sokan menekültek el hazájukból.” (Idézi A. P. Kazsdan – G. G. Litavrin: *Bizánc rövid története*, Gondolat Kiadó, Bp., 1961, 275., 284. o.)

5 Kiket jelképez a 6. kürtszó nyomán eloldott négy angyal? Milyen időbeli korlátozás lép életbe ezúttal?

- „A hatodik angyal is kürtölt, és szótartot hallottam az arany oltár négy szarvától, amely az Isten előtt van, mondván a hatodik angyalnak, akinél a kürt volt: Oldd el azt a négy angyalt, akik a nagy folyóvíznél, az Eufrátesznél vannak megköttve! Eloldatott azért a négy angyal, akik el voltak készítve órára, napra, hónapra és esztendőre, hogy megöljék az emberek harmadrészét.” (Jel 8,13–15)

(Mi történt a hatodik angyal kürtölése nyomán? Honnan jött a szózat? Milyen parancsot kapott az angyal? Mire utal az Eufrátesz említése? Mennyi idővel azonosítható az „óra, nap, hónap és esztendő”?)

.....

.....

.....

A négy angyal eloldására vonatkozó utasítás az arany füstölő-oltár felől hangzott János apostol látomásában. A mennyei templom füstölőoltáráról van szó, arról, amelyet előzőleg szemlélt az apostol az ott folyó papi szolgálattal együtt (lásd Jel 8,2–5). Isten maga rendelkezett tehát a négy angyal eloldásáról.

Mivel megkötözött angyalok szabadon engedéséről olvasunk, egyértelmű, hogy nem Isten angyalairól, hanem démoni erőkről van szó itt is, csakúgy, mint előzőleg a hullócsillag jelképénél, vagy a „mélység angyala” említésénél. A „megkötözés” pedig Isten fékentartó munkájára utal (lásd Jel 20,1–2 és 2Pt 2,4). Az ötödik és hatodik kürtszó között szoros tehát a kapcsolat. Mivel azonosítható ez a jelkép? Útbaigazít az, hogy az Eufrátesznél volt megkötve az a négy angyal, akiket el kellett oldani. Ez ahhoz a következtetéshez vezet, hogy arról a négy szeldzsuk török szultanátusról van szó, amelyeknek az egyesítéséből az oszmán török birodalom született I. Oszmán (vagy Ottmán; 1288–1326) idején. A négy szultanátus az Eufrátesz vidékén, az araboktól elhódított Mezopotámiában jött létre, Bagdad, Damaszkusz, Aleppo és Ikonium (vagy Konia) székhellyel. Egyesítésük már a 14. század elején megtörtént, hatalmuk kiteljesedése, Európa felé irányuló nagy hódításaik azonban mintegy visszatartattak még 150 évig. Amikor ez a fékezés 1449-től fogva megszűnt, rohamos sebességgel következett Konstantinápoly elfoglalása (1453), majd pedig további előrenyomulásuk. Bár Hunyadi János rövid időre megállította őket, a győztes nándorfehérvári csatával (1456), végül egészen Bécsig jutottak! Amíg a Bizánci Birodalom fennállt – még a maga omladozó, rogyadozó állapotában is –, elzárta útjukat Európa felé.

Vajon miért tartotta vissza Isten 150 évig a török hódításokat, és miért oldotta el jelképes kötelékeiket éppen a 150. év végén? A magyarázat erre bizonyára az, hogy a török pusztító előrenyomulását megengedte ugyan fenyítékül, de jóra is fordította azáltal, hogy az 1517-ben induló reformációt csak azért nem tudták eltiporni Németországban és Magyarországon is, mert a török veszedelem lekötötte a katonai erőt, az elsődleges figyelemnek

erre kellett irányulnia. Ez közismert történelmi tény. Magyarországon például 1525-ben ilyen törvényt hoztak: „A lutheránusok mind megégetendők.” Az 1526-os mohácsi vész, és nyomában a török hódoltság kialakulása az ország nagy részén, megakadályozta ennek a törvénynek a végrehajtását. A török viszonylag türelmes volt, a keresztények közötti vallási viták kevésbé érdekelték, így gyökerezhetett meg a protestáns reformáció Magyarországon, olyannyira, hogy a 16. század végére az ország lakosságának mintegy a 90 százaléka protestáns hitre tért.

A prófécia megszabta a török hódítások általi fenyegetés időtartamát: „órára, napra, hónapra és esztendőre” volt kijelölve teljeshatmuk ideje. A prófétai nap-év elv értelmében ez 391 esztendő és 15 nap. Ennek az időszaknak a lejártakor látványosan hanyatlott le az egykor oly félelmetes Török Birodalom, és ez a Miller-mozgalom idején nagy figyelmet keltett.

„A prófécia egy másik megdöbbentő teljesezése keltett általános érdeklődést 1840-ben. Két évvel korábban Josiah Litch lelkész, a második advent egyik neves hirdetője, kiadott egy magyarázatot a Jelenések könyve 9. fejezetéről, amelyben megjövendölte a török birodalom bukását. Számítása szerint ez a hatalom »i. sz. 1840-ben, valamikor augusztus hónapban« megdől. Néhány nappal a beteljesülés előtt ezt írta: »Ha elfogadjuk, hogy az első – 150 éves – időszak pontosan teljeseedett, mielőtt Deacozes (trónörökös) a törökök engedélyével trónra lépett, és hogy a 391 év és tizenöt nap az első időszak végén kezdődött el, akkor 1840. augusztus 11-éhez jutunk, amikor az oszmán hatalom Konstantinápolyban várhatóan megtörik. És én hiszem, hogy így fog történni.« (...) Törökország pontosan a megjelölt időben elfogadta követeli útján Európa szövetséges hatalmainak védelmét, és ezzel keresztény nemzetek fennhatósága alá helyezte magát. Ezzel az eseménnyel a jövendölés pontosan teljeseedett. Amikor ennek a híre szárnyra kelt, tömegek győződ-

tek meg a Miller és társai által alkalmazott próféciamagyarázat elveinek helyességéről, és az adventmozgalom csodálatos lendületet kapott. Tanult és rangos emberek Millerhez csatlakozva prédikáltak és publikáltak nézeteit, és 1840–1844-ig a munka rohamosan terjedt.” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem/Korszakok nyomában*, 299., 334. o.)

E prófétikus időmeghatározással kapcsolatban lásd a fejezethez kapcsolt függelékét.

6 Megszívlelték-e az emberek a megtérésre hívó fenyté- keket?

- „A többi emberek pedig, akik meg nem ölettek e csapásokkal, nem tértek meg kezeik csinálmányaitól, hogy ne imádnák a gonosz lelkeket, az arany, ezüst, érc, kő és fa bálványokat, amelyek nem láthatnak, nem hallhatnak, sem nem járhatnak. Nem tértek meg sem gyilkosságaikból, sem ördögösségeikből, sem paráználkodásaikból, sem lopásaikból.” (Jel 9,20–21)

(Hogyan jellemzi e kijelentés a csapások túlélőit? Hozott-e változást életükben az isteni fenyték? Mi lehet ennek a tanulsága számunkra?)

.....

.....

.....

Korábban láthattuk, hogy a Rómát érő csapások a hitehagyó kereszténység felébresztését és megtérését szolgálták volna. E néhány vers teszi még világosabbá azt, miért engedte meg Isten e súlyos fenytékeket. A széles körben elterjedt bálványimádás, és a

vele együtt járó erkölcsi lezüllés váltotta ki Isten figyelmeztető ítéleteit. Azonban ezek után sem történt gyökeres változás az emberek gondolkodásában és cselekedeteiben.

Érdemes megemlíteni, hogy a 16. századi reformáció tanítói közül sokan világosan látták, hogy az Isten ígétjétől messze eltávolodott és erkölcsileg is mélyre süllyedt kereszténység számára figyelmeztető, megtérésre készítő fenyíték volt a török veszedelem:

„Mi az oka, hogy a mi országunk és nemzetségünk ilyen szerencsétlen, és a pogány törököktől ilyen igen megrontatott és pusztított? Ez országnak nagyobb része rettenetes bálványimádásba és istentelenségbe merült. Ezekért Isten (...) az országot ostromozza pogányoknak fegyverével.” (Károlyi Gáspár: Országoknak és királyoknak romlásoknak, jó szerencséjeknek vagy gonosz szerencséjeknek okairul. In *Károlyi Gáspár, a gönci prédikátor*, Magvető, Bp., 1984, 69. o.)

Előzőleg, a népvándorlás kori csapásokkal kapcsolatban is voltak keresztény szerzők, akik ebben Isten által megengedett fenyítéket láttak. Augustinus például már a nyugati gótok hadjáratát is „Isten ostorának” nevezte. Hasonlóképpen „Isten ostorának” nevezték később Attila hunjait is.

FÜGGELÉK

AZ V. TANULMÁNY 5. KÉRDÉSÉHEZ

A prófécia szerint az eloldott angyalok „órára, napra, hónapra és esztendőre tartattak készenlétben”. Ez megint csak arra utal, hogy Isten ellenőrzése alatt tartja a történelmet: ha adott esetben „eloldja” is a démoni erők kötelékeit, határt szab tevékenységüknek. Ennél az időmeghatározásnál is a prófétai nap-év elv alkalmazandó. Ennek megfelelően 391 év 15 nappal azonosította ezt az időszakot számos magyarázó, például Newton is (1 év = 360 nap + 1 hónap = 30 nap + 1 nap = 1 év + 1 óra = 15 nap, azaz összesen 391 év és 15 nap). Az időmeghatározás ez esetben meglepően pontos: még a 391 esztendőhöz hozzászámítandó 15 napra is rámutat.

Egy ennyire merészen precíz időmeghatározó jövendölés is azonosítható vajon a történelemben? Abból kell kiindulnunk, hogy az ötödik és a hatodik kúrtszó szorosan összetartozik. Az ötödik kúrtszónál említett 5 hónapos, azaz 150 éves „kínzás” – mint láttuk – a Bizánci Birodalom hosszú sanyargatására vonatkozott, mielőtt az oszmán törökök teljesen bekebelezték, meghódították volna.

Ezután következett az isteni féken tartó erő feloldása, azaz a török hatalom kiteljesedésének időszaka. Kézenfekvő tehát az a következtetés, hogy a 391 év 15 nap kapcsolódik az előző 150 évhez. Így 1299. július 27-éhez (a bapheumi vagy nikodémiai csata időpontja, amikor a törökök először támadták meg a Bizánci Birodalmat) kell hozzáadnunk a 150 év + 391 év 15 napot, összesen 541 év 15 napot. Ilyen hosszú időn, mintegy fél évezreden át volt nagyhatalom az Oszmán Török Birodalom, amely a prófécia szerint az eredeti alapjairól letért kereszténység fenyítékének szerepét töltötte be.

Mi történt ennek az időszaknak a lezárulásakor? Valóban pontos dátumhoz köthető az Oszmán Török Birodalom vége? Ha a Bizánci Birodalom megtámadásának kezdetét jelző kiinduló dátumhoz, 1299. július 27-hez hozzáadjuk az 541 év 15 napot, 1840. augusztus 11-e a végeredmény.

Az alábbi, történelmi művekből idézett szakaszok mutatnak rá arra, hogy mi történt ezen a napon:

„A 19. század elején a pasák önállósodási törekvései (...) veszélyeztették a birodalom egységét. (...) Mohamed Ali egyiptomi alkirály kihasználta az Oszmán Birodalom gyengeségét, és 1831-ben hadat üzent a Portának. Ám a[z európai] nagyhatalmak nem voltak érdekeltek egy nagy egyiptomi birodalom létrejöttében, ezért a törökök oldalára álltak.” (*Világtörténelmi enciklopédia*, Kossuth Könyvkiadó, 1973, 768. o.)

„A szultán külföldi segítség után nézett. Oroszország rögtön felajánlotta, [majd] Anglia is az Oszmán Birodalom egysége mellett foglalt állást. (...) Anglia és Franciaország (...) mindent megtett, hogy Mohamed Alit kibékítsék a szultánnal. (...) Ezt egészítette ki a szeptember 18-ai münchengrätzi megegyezés Ausztria és Oroszország között, amelyhez csatlakozott Poroszország is: a felek kötelezték magukat az »Oszmán Birodalom jelenlegi dinasztiájának fenntartására«. (...) 1840. július 15-én aláírták a londoni konvenciót. E szerint Mohamed Ali örökös uralmi jogot kap Egyiptomra, élethossziglan megkapja Palesztinát (mint akkói pasa), de visszaadja a szultán egyéb birtokait. Ha 10 nap múlva nem egyezik bele a feltételekbe, csak Egyiptom marad számára, ha 20 nap múlva sem fogadja el ezeket a feltételeket, úgy a nagyhatalmak egyesült erővel fogják megdönteni hatalmát.” (Benke József: *Az arabok története*, Kossuth Könyvkiadó, 1987, 318., 330–331., 333–335. o.)

Az 1840. július 15-ei ultimátumot a szultán juttatta el Mohamed Alihoz. Egy Rifat bej nevű követ vitte a dokumentumot, aki gőzhajón tette meg az utat Alexandriáig, ahová pontosan a prófétiás időszak lejártakor, 1840. augusztus 11-én érkezett meg, ek-

kor adta át azt a címzettnek. Az ultimátum átvételének, illetve életbelépésének pillanatától fogva eldőlt Ali pasa nagyra törő terveinek a sorsa, megaláztatása és kudarca egyértelművé vált. Egyúttal érvénybe lépett az is, hogy a török szultán ettől a naptól fogva az európai keresztény hatalmak gyámsága alatt állt, sorsa a továbbiakban tőlük függött. Ezt egyértelműen tudomására hozta az a válasz, amit ugyanezen a napon az ultimátumot adókhöz intézett kérdésére kapott. A szultán egy jegyzék által azt tudakolta a nagyhatalmak Konstantinápolyban tartózkodó követeitől, mi lenne a tervük közelebbről arra az esetre, ha a pasa visszautasítaná az ultimátum feltételeinek a teljesítését. A válasz úgy hangzott, hogy „erről gondoskodás történt, nem szükséges aggódnia semmilyen előre nem látott fejlemény miatt”. Értésére adták, hogy megsegítették ugyan szorult helyzetében, de többé nincs beleszólása abba, ami a feje felett történik.

Figyelemre méltó tehát, hogy a 391 év 15 napos időszak azzal kezdődött, hogy az egykor oly hatalmas keresztény Bizánci Császárság a török szultán gyámsága alá került, és azzal végződött, hogy az egykor oly hatalmas török szultán az európai keresztény hatalmak gyámsága alá került. (Vankó Zsuzsa: *Jézus Krisztus apokalipszise*, IV. köt., 61–65. o. – Az eseményeket jobban részletezve lásd a könyvben.)

A „megnyitott könyvecske” esküvéssel megerősített tartalma

(Jelenések könyve 10,1–11; 11,1–2 és 15–19)

1 Kivel azonosítható az „erős angyal”, aki ünnepélyes esküt tett a könyvecske felett? A „megnyitott könyvecske” is azonosítható?

- „Ezután más, erős angyalt láttam leszállni a mennyből. Felhő vette körül, szivárvány volt feje felett, arca, mint a nap, lába, mint a tűzoszlop. Megnyitott könyvecske volt kezében.” (Jel 10,1–2)
- Vö. Jel 1,12–16; Dn 10,5–6; 12,7
- „Te pedig, Dániel, zárd be e beszédek, és pecsételd be a könyvet a végső időig, tudakozódnak utána majd sokan, és nagyobb lesz a tudás.” (Dn 12,4)

.....

.....

A mennyből leszállt erős angyalt vagy követet felhő vette körül, feje felett szivárvány volt – mindez arra utalt, hogy valójában isteni lény. A felhő és a szivárvány ugyanis Isten jelenlétének és dicsőségének a jelképe az Írásban (lásd: 2Móz 34,5; Ezék 1,28; 10,3; Dn 7,13; 40,34–35; Jel 4,3). Emlékeznünk kell arra is, hogy Jézus – mint Isten Fia és Megváltó – az Ószövetség lapjain többször neveztetik az Úr orcája angyalának/követének, avagy a szö-

vetség angyalának/követének (lásd: Ésa 63,9; Mal 3,1). János apostol egy „megnyitott könyvecskét” látott az erős angyal kezében. Az azonosítás kézenfekvő és egyértelmű, hiszen egyetlen bibliai iratban, Dániel könyve végén szerepel csak olyan megjegyzés, hogy bepecsételtetik a könyv a vég idejéig, akkor azonban majd megnyitattik, azaz feltárul az értelme (Dn 12,4). Dániel könyvében a „gyolcsba öltözött férfi” – akit egyértelműen azonosítani lehet az „erős angyallal” vagy követtel – ugyanúgy megesküdött a bepecsételt iratban foglalt időmeghatározások igaz voltára, mint az erős angyal itt, Jelenések könyvében az immár megnyitott könyvecskére (Dn 12,5–7).

Hozzátehetjük a fentiekhez azt is, hogy Dániel könyve mindössze 12 fejezetből álló, kis terjedelmű bibliai irat, tehát valóban ráillik a „könyvecske” megjelölés. János apostol megnyitva látta a könyvecskét az erős angyal kezében. Ez a tény már önmagában is arra mutat, hogy a végidőben hangzik fel Jézus újabb megerősítő esküvése rá vonatkozóan. Különleges jelentőségű bibliai irat tehát Dániel könyve, mert bepecsételésekor is, majd a vég idején való megnyílásakor is Krisztus ünnepélyes esküje erősíti meg a benne foglalt időmeghatározások igazságát.

2 Milyen üzenetet közvetít az eskü első kijelentése? Azonosítható-e, hogy milyen időre vonatkozik? Mi a jelentősége annak, ha Isten esküvéssel erősíti meg kijelentését?

- „Jobb lábát a tengerre tette, bal lábát a szárazföldre, és megesküdött arra, aki örökkön-örökké él, aki teremtette az eget és a benne valókat, a földet és a benne valókat, tengert és a benne valókat, hogy megszabott idő többé nem lesz.” (Jel 10,6, pontosított fordítás szerint)
- „A [2300] estéről és reggelről való látomás, amely megmondott, igazság, te azonban pecsételd be a látomást, mert sok napra való.” (Dn 8,26, vö. Dn 8,14)

- „Isten kiválóbban meg akarta mutatni az ígéret örököseinek az ő végzése változhatatlan voltát, ezért esküvéssel lépett közbe.” (Zsid 6,17)
- .....
- .....
- .....

Nem lehet elképzelni ennél ünnepélyesebb, jelentőségtejtesebb esküt. Isten Fia, a megváltó Jézus Krisztus esküszik, olyan jelképes pozícióban, hogy egyik lába a tengeren, másik lába a szárazföldön nyugszik, esküjének tartalma tehát sorsdöntő az egész Föld, illetve minden ember számára. Arra is utal a különleges pozíció, amelyben az esküt teszi, hogy az egész Földön hirdettetnie kell annak, amit kijelent. Az eskü rendkívüli jelentősége jut kifejezésre abban is, hogy a legmagasabb tekintélyre esküszik, az Atyára, aki mindent teremtett Őáltala.

Isten miattunk használ emberi nyelvet, emberi kifejezési eszközt, amikor esküszik. Csakis olyan esetben teszi ezt, amikor valamely kiemelkedő jelentőségű kijelentése „*változhatatlan voltát*” akarja tudtunkra adni. Ez esetben is roppant horderejű isteni végzés bejelentéséről van szó: nem lesz több megszabott idő! (Az eredeti szövegben a *khronosz* szó szerepel, ami 'időtartamot, megszabott időt' jelent.) A nyitott könyvecske felett hangzik az esküvés, tehát összefügg Dániel próféta végidőig bepecsételt könyvének megnyílásával. Krisztus ünnepélyes esküje azt fogalmazza meg, ami e könyv üzenetéből a végidőben feltárul. Ez összhangban van azzal, hogy Dániel könyve végidőig fennmaradó bepecsételése, közelebbről egy benne foglalt időmeghatározásra (Dn 8,14, vö. 26. vers) vonatkozik, arra, amely a legnagyobb időtávot átfogó prófétikus kijelentés az egész Szentírásban. Nem kétséges, hogy Krisztus esküvése a Dániel 8,14-ben foglalt leghosszabb prófétikus időperiódusra utal. Kijelenti, hogy amikor az véget ér,

többé már nem lesz megszabott idő, vagyis egyetlen prófétikus időmeghatározás sem terjed túl ezen az időszakon.

„Újra és újra figyelmeztetést kaptam az időmeghatározást illetően. Isten népe számára többé soha nem lesz időn alapuló üzenet. Sem a Szentlélek kitöltésének, sem Krisztus eljövételének a pontos idejét nem fogjuk megtudni. (...)

Senki nem képes annak megjövendölésére, hogy az [Krisztus visszajövetele] pontosan mikor lesz, mert »arról a napról és óráról senki sem tud«. Soha nem mondhatjátok azt, hogy egy, kettő vagy öt év múlva fog jönni, ugyanakkor későbbre se toljátok eljövételét, azt állítva, hogy talán tíz vagy húsz év múlva sem fog eljönni. (...)

Nem tudok nektek időt mondani, hogy mikor történik meg a Szentlélek kitöltése, amikor a hatalmas angyal lejön a mennyből és egyesül a harmadik angyallal a munka befejezésére a Földön. Üzenetem az, hogy egyedül akkor vagyunk biztonságban, ha felkészülünk a mennyből jövő felüdülés idejére azáltal, hogy lámpásainkat égve tartjuk.” (*Szemelvények Ellen G. White írásaiból*, I. köt., 179., 181., 183. o.)

3 Mit tartalmazott még ezenkívül Krisztus esküje?

- „A hetedik angyal szavának napjaiban, amikor kürtölni fog, akkor bevégeztetik (célba ér) Isten titka úgy, amint [előre] tudtul adta ezt az örömdetes hírt szolgái, a próféták által.” (Jel 10,7, pontosított fordítás szerint)

.....
.....
.....

Most már csak a hetedik angyal kürtölésének napjai vannak hátra, amikor diadalmasan lezárul, célba érkezik Isten megváltási terve! Ezt a hatalmas örömhírt, ezt a változhatatlan isteni végzést erősíti meg Krisztus az esküjével.* A megváltás tervének befejezése a 7. angyal kürtölésének napjaiban történik meg. A „hetedik angyal szavának napjai” (Jel 10,7) kifejezés arra utal, hogy a hetedik angyal kürtölése nem egyetlen esemény, hanem egy korszakot ölel fel. Fontos mondanivalót hordoz az eskü szövegének utolsó része is: „Úgy, amint [előre] tudtul adta [Isten] ezt az örvendetes hírt szolgálai, a próféták által.” Egyrészt arra utal ez, hogy a végidőben megsokasodik és felgyorsul a próféciák beteljesedése, csak úgy, mint Jézus első eljövételének az időszakában. Minden pontosan úgy fog történni, ahogyan az Úr előre megmondta a próféták által. Jelentőségteljes, hogy az euangélizso (jó hírt, örömhírt mondani) ige szerepel az eredeti szövegben. Nem félelmetes, hanem örvendetes hír tehát, hogy a végidő határvonalához érkezett a történelem! Az örökkévaló evangélium része az erre vonatkozó híradás. Örülni kell annak, hogy elvégzett dolog: Isten hamarosan véget vet a bűn uralmának, beteljesíti megígért, végső, diadalmas, teljes szabadítását.

4 Mi minden történik a hetedik angyal kürtölése idején?

- **„A hetedik angyal is megfújta a kürtjét. Ekkor hatalmas hangok szólaltak meg a mennyben: A világ feletti uralom a mi Urunké és az Ő Krisztusáé lett, aki uralkodni fog örökkön-örökké. A huszonnégy vén pedig, akik Isten előtt ülnek az ő**

---

* Az „Isten titka” vagy „Jézus Krisztus titka” kifejezés Isten megváltási tervét jelöli az Új-szövetségben, arra utalva, hogy ez a terv felfoghatatlanul csodálatos és magasrendű számunkra (lásd Rm 16,25; Kol 2,2–3 stb.).

trónszékeiken, arcra borultak, imádták az Istent, és így szóltak: Hálát adunk néked Uram, mindenható Isten, aki vagy és voltál, hogy a te nagy hatalmatod kezédhez vetted, és uralkodásodat megkezdted. Haragra gerjedtek a népek, de eljött a te haragod és a halottak ideje, hogy megítéltessenek, hogy jutalmat adj a szolgálóidnak, a prófétáknak, a szenteknek és azoknak, akik a te nevedet félik, kicsinyeknek és nagyoknak, és hogy elpusztítsd azokat, akik a földet pusztítják. Megnyílt Isten temploma, amely a mennyben van, láthatóvá lett az Ő szövetségének ládája az Ő templomában, majd villámlások, szózatok, mennydörgések hangzottak, földindulás és nagy jégeső támadt.” (Jel 11,15–19)

.....

.....

.....

Amint a 7. angyal megfújta a kürtjét, hatalmas hangok szólaltak meg a mennyben, amelyek a megváltási terv célba jutásának az örömét, bizonyosságát hirdették. Az Újszövetség tanúságot tesz arról, hogy a menny lakói, Isten angyalai figyelemmel és együttérzéssel követik a megváltási terv földi megvalósulásának útját, és tevékenyen részt vesznek benne Isten rendeleteit teljesítve. „Öröm van a mennyben egy bűnös ember megtérésén” – mondta Jézus (Lk 15,7). Ugyanakkor látják a Földön végbemenő borzalmakat is. Pál apostol kijelentése szerint úgy szemlélik a Földön folyó eseményeket, mint a nézők a színpadon zajló történeteket (1Kor 4,9). Nem tudjuk felfogni, mekkora lelki terhet jelenthet a büntelen lények számára szemlélni azt, ami itt folyik, és arról sem tudunk fogalmat alkotni, hogy mennyire vágyakoznak arra, hogy e dráma mielőbb befejeződjék.

Az angyalok szózata után a mennyben élő, megváltott emberiséget képviselő huszonnégy vén Isten elé borulását szemléli Já-

nos apostol. Mintegy feltör a hála az ajkukról azért, hogy Isten immár hatalommal fog beavatkozni a földi eseményekbe, azért, hogy a hatalomátvétel megindul. Mennyire más a mennyei lények, az angyalok és a huszonnégy vén látása, tudása hozzánk, emberekhez képest! Mennyire különbözik az ő látószögük a miénkétől! Ők a 7. kürtszó kezdetétől fogva tudják, hogy a hatalomátvétel elvégzett dolog, hogy elérkezett annak az ideje, hogy Isten felszámolja a bűn uralmát, és ezzel egyidejűleg kimentse, megmentse az emberiség bűnnel szembefordult, győzelmes maradékát. Eközben az emberek még gondtalanul élnek a Földön, „esznek, isznak, házasodnak és férjhez mennek”, hódolnak élvezeteiknek, magabiztosan elutasítják Istent, és „nem vesznek észre semmit”, amint Jézus mondta nagy prófétikus beszédében (Mt 24,38). Keresztények tömegei imádkozzák a templomokban a Miatyánk szavaival: „Jöjjön el a te országod, legyen meg a te akaratom, mint a mennyben, úgy a földön is” (Mt 6,10), de alig gondolja vagy hiszi valaki is komolyan azt, hogy a hatalomátvétel pillanata ténylegesen be fog következni. Még kevésbé tudják, hogy máris ennek a hatalmas, drámai eseménynek az árnyékában, közvetlen közelségében élnek. A kinyilatkoztatás azonban éppen azért jeleníti meg és szólaltatja meg a mennyei lények helyzetértékelését, hogy kinyissa a szemünket a csalóka látszat mögötti tényleges valóságra.

A vének szózata nem ért véget az idézett hálaadással János apostol látomásában. A továbbiakban részletesen felsorolják, mi mindent köszönnék meg, és ezzel világossá teszik, hogy mit jelent, miben áll Jézus hatalomátvételének a kezdete, azaz mi mindennek az ideje érkezett el a 7. kürtszóval. Ezt a felsorolást foglalja magában a 18. vers:

- népek „haragra gerjedése”,
- „Isten haragjának” válasza,
- „a halottak megítélése”,
- „Isten szolgálóinak megjutalmazása”,
- „a föld pusztítóinak elpusztítása”.

A 19. vers mintegy beazonosítja ezután, hogy ami ekkor történik, az nem más, mint a mennyei templom nagy engesztelési napjának eseménysorozata. Erre utal az, hogy megnyilatkozik a mennyei templom, és láthatóvá lesz a szövetség ládája, csakúgy, mint ahogy a földi templom szentek szentje is (ahol a szövetség ládája volt) csupán az évenkénti engesztelési napon nyílt meg.

5 Kik és milyen úton jutottak el Krisztus esküjének megértéséhez?

- „A szózat, amelyet hallottam az égből, ismét szólt nekem, és mondta: Menj el, vedd el azt a nyitott könyvecskét, amely a tengeren és a földön álló angyal kezében van. Elmentem azért az angyalhoz, és mondtam neki: Add nekem a könyvecskét! Mondta nekem: Vedd el, edd meg és megkeseríti gyomrod, de a szádban édes lesz, mint a méz. Elvettem azért a könyvecskét az angyal kezéből, és megettem azt. A számban olyan édes volt, mint a méz, de amikor megettem, megkeseredett a gyomrom. Ekkor mondta nekem: Ismét prófétálnod kell sok nép, nemzet, nyelv és király előtt.” (Jel 10,8–11, pontosított fordítás szerint)

Jézus Krisztus esküjének elhangzása után mennyből jövő hang utasította János apostolt, hogy vegye el a könyvecskét az angyal kezéből. Ezt követően szemlélőből a látomás aktív szereplőjévé vált. Jelképévé lett azoknak, akiknek a végidő kez-

detén megnyílik majd Dániel könyve, akik meg fogják érteni azt, amit Krisztus esküje tartalmaz, továbbá megbízást kapnak arra, hogy az egész világon hirdessék ezt az örömdöntes hírt.

Hasonló jelképes cselekedetre kapott utasítást Ezékiel próféta is az ószövetségi korszakban (Ezék 2,3–4; 2,7–3,4). Könyvön könyvtekereszt kell értenünk az idézett igeszakaszban és Jelenések könyvéénél is, mert abban az időben nem készítettek még összefűzött lapokból álló könyveket. Így könnyebb elképzelni, hogy a könyvtekeresztből megehető türet, összegyűrt papírcsomó lett. A látomás az általunk ismert természeti törvényekkel nem meghatározható állapot (2Kor 12,29), ilyen állapotban történhetett meg, hogy az apostol az utasításnak megfelelően megette a könyvtekeresztet. Ekkor igazolódott az, ami előre megmondott neki, hogy a szájában édes lesz, de a gyomrában megkeseredik.

A szóban forgó jelképes cselekedet János tapasztalatával, valamint az a megbízatás, amit ezután kapott, képiesen, tömören és nagyon pontosan jellemzi a 19. századi észak-amerikai Miller-mozgalmat, és a belőle született, hetedik napot ünneplő adventista mozgalmat.

János apostol látomása arról tanúskodik, hogy a mozgalom Isten akaratából ment át keserű csalódáson. Kifejezésre jut ez abban, hogy Krisztus előre jelezte az apostolnak: megkeseredésen kell átmennie. Isten bizonyára nem részvétlenül szemlélte a hívők megrázó csalódását, a lelki aggodalmat, ami ezt követően emésztette őket. Át kellett élniük azonban a megrázó tapasztalatot, mert ez mélyebb Biblia-kutatásra, buzgóbb könyörgésre készítette őket. Istennek ugyanis messze ható tervei voltak velük, az egész emberiség javára. Kitérnek ez abból a megbízatásból, amely mindjárt a megkeseredés után hangzott el: „Ismét prófétálnod kell néked sok nép, nemzet, nyelv és király előtt.” (Jel 10,11) Jézus szemében nem volt tehát hitelét veszített nép, mert a prófétálás a legmagasabb rendű isteni megbízatás.

6 Milyen elfelejtett bibliai tanítás tárult fel előttünk ennek kapcsán?

- „Vesszőhöz hasonló nádszálat adtak nekem, és angyal állt melém, aki mondta: Kelj fel, mérd meg Isten templomát és az oltárt, és azokat, akik abban imádkoznak! De a tornácot, amely a templomon kívül van, kihagyd, azt meg ne mérd, mert a pogányoknak adatott, és a szent várost tapodják negyvenkét hónapig.” (Jel 11,1–2)

Vö. Dn 5,25–28; Jel 11,18

.....

.....

.....

A templom megmérését számbavételre, gondos megfigyelésre való buzdításként értelmezhetjük Ezékiel 40,4 alapján. Másfelől Isten ítéletére utal Dániel 5,21–28 alapján.

A Jézus korabeli jeruzsálemi templomot idézi a János apostolnak adott felszólítás, mivelhogy a pogányok udvarát is említi. Figyelembe kell venni azonban, hogy János apostol az 1. század végén kapta a Jelenések könyvében foglalt kinyilatkoztatásokat, és a jeruzsálemi templom akkor már nem létezett. (A zsidó-római háború során, i. sz. 70-ben teljesen elpusztult.) Nem vonatkozhat tehát a jeruzsálemi templom megmérésére a felhívás. Megtalálhatjuk viszont az összefüggést az előzőekkel. Az észak-amerikai nagy adventmozgalom csalódás után is kitartó, a Szentírást tovább kutató hívői előtt feltárult az egész úgynevezett szentély tana. Világossá vált számukra, hogy Dániel 8,14 a mennyei szentélyre utal, amely Jézus mennybemenetele után, papi közbenjáró szolgálatának a megkezdésével lett az Újszövetség érvényes templomává, a bűnrendezés helyévé az újszövetségi hívők számára. Megértették, a 2300 év lejárta azt jelzi, hogy elérkezett a men-

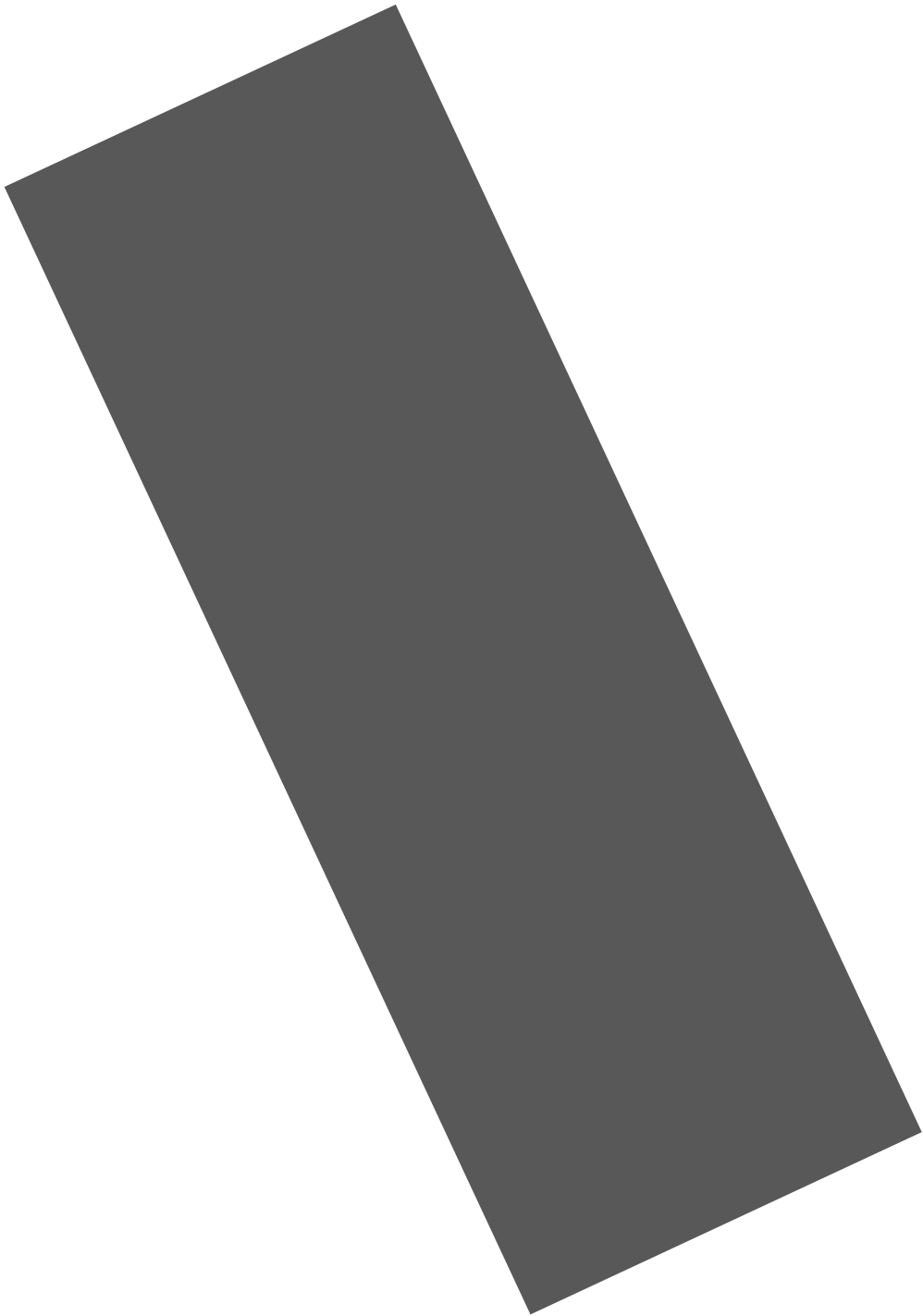
nyei templom nagy engesztelési napja, megkezdődött Krisztus főpapi szolgálata hívő népe bűneinek eltörléséért, ami szükséges előkészület az Ő dicsőséges visszajövele előtt.

„Mégmérték”, számba vették tehát az egész ószövetségi templomszolgálatot és áldozati rendszert. Feltárult előttük, hogy milyen sokoldalú, jelképes tanítást nyújtott előképként Krisztus áldozatáról, papi közbenjáró szolgálatáról, és főpapi, bírói szolgálatáról, valamint a megváltási terv meghatározó, nagy eseményeiről. A templom megmérésére vonatkozó utasítás mintegy igazolja azt, hogy az amerikai adventváró keresztények mennyei vezetést követve fedezték fel a 2300 éves prófécia lejárta után közvetlenül 1844–45-ben az ún. szentély tanát.

A végidőben élő összes kereszténynek is szól azonban Krisztus „mérd meg az Isten templomát” felszólítása. Mintha csak azt mondaná, hogy a földi és mennyei szentély jelképes szolgálatainak – ezen belül különösképpen a megváltási terv utolsó szakaszában folyó főpapi szolgálatnak – a megértése életfontosságú számukra. Hasonlít e felhívás a Jézus végidőkről szóló prófétikus beszédébe foglalt, Dániel könyvére vonatkozó, „aki olvassa, értse meg!” utasításhoz, illetve szorosán össze is függ vele (Mt 24,15).

Kijelenti a prófécia, hogy először csak azokat kell megmérni, akik a templomban imádkoznak, akik mintegy beléptek oda hitben azáltal, hogy Krisztus közbenjárásáért folyamodtak, bűneik bocsánatát kérve. A többieket, akik ezt nem tették, akik a külső udvarban vannak, most még nem kell megmérni. (A „szent város taposása” szintén jelképes beszéd, Lk 21,24-re utal vissza.)

A két tanúbizonyság elleni harc

(Jelenések könyve 11,2–13)

1 Hogyan azonosítható a Jel 11,2–13-ban szereplő két tanúbizonyság?

- „Adom az én két tanúbizonyságomnak, hogy prófétáljanak, gyászruhákba öltözve, ezerkétszázhatvan napig. Ezek az a két olajfa és a két lámpás, amelyek a föld Istene előtt állnak. És ha valaki akar nekik ártani, tűz származik a szájukból, amely megöli ellenségeiket, és ha valaki akar nekik ártani, úgy kell annak megöletni. Ezeknek van hatalmuk arra, hogy bezárják az eget, hogy prófétálásuk idejében eső ne legyen, és hatalmuk van a vizeken, hogy azokat vérré változtassák, és megverjék a földet akármilyen csapással, valamennyiszor akarják.” (Jel 11,3–6)

A fenti igeszakaszban hivatkozott bibliai részek:

- „És mondta nekem: Mit látsz? És mondtam: Látok íme egy mérő arany lámpást, tetején az olajtartója, rajta pedig annak hét szövétneke, és hét cső a szövétnekekhez, amelyek a tetején vannak. És mellette két olajfa: egyik az olajtartó jobb oldalán, a másik pedig annak bal oldalán. És feleltem, és mondtam az angyalnak, aki beszélt velem: Mik ezek, Uram? (...) És felelt: (...) Az Úrnak beszéde ez Zorobábelhez, mondván: Nem erővel, sem hatalommal, hanem az én Lelkemmél! – azt mondja a Seregek Ura. (...) És feleltem, és mondtam neki: Mi ez a két olajfa a gyertyatartó jobb és bal oldalán? És másodszor is feleltem, és mondtam neki: Micsoda az olajfának az a két ága, ame-

lyek a két aranycső mellett vannak, és öntik magukból az aranyat? (...) És mondta nekem: Ezek ketten az olajjal felkenettek, akik az egész föld Ura mellett állnak.” (Zak 4,2–14)

- „Felelvén Illés, mondta az ötven ember előtt járó főembernek: Ha én Isten embere vagyok, szálljon tűz alá az égből, és emészszen meg téged és az alattad való ötven embert. S tűz szállt alá az égből, és megemésztette őt és ötven emberét.” (2Kir 1,10)
- „Szólt Thesbites Illés, Gileád lakói közül, Akhábnak: Él az Úr, Izráel Istene, aki előtt állok, hogy ez esztendőkbén sem harmat, sem eső nem lesz, hanem csak az én beszédem szerint.” (1Kir 17,1)
- „Így szólt az Úr: Erről tudod meg, hogy én vagyok az Úr: Íme megsújtom a vesszővel, amely kezemben van, a vizet, mely a folyóban van, és vérré változik.” (2Móz 7,17)

Vö. még a Zak 4,2–14 igeversekhez kapcsolódóan:

- „Az én lábamnak szövétneke a te igéd, és ösvényemnek világossága.” (Zsolt 119,105)
- „Igen biztos nálunk a prófétai beszéd is, amelyre jól teszitek, ha figyelmeztetek, mint sötét helyen világító szövétnekre.” (2Pt 1,19)

.....

.....

.....

A Jel 11,2–13 prófétikus igeszakasz értelmezésének kulcsa az egymásra épülő jelképek feltárása, ezen belül a jelképekhez kapcsolódó igei hivatkozások összefüggéseinek megértése, majd a történelmi események és források ismeretében a megprófétált történelmi események beazonosítása.

„Az első ószövetségi hivatkozás, amely Zakariás próféta könyvének 4. fejezetére utal, a jelképet további jelképekkel magyarázza, mert a *két olajfa* és a *két lámpás* nyilván szintén jelkép. [Mind

Jelenések, mind Zakariás könyvében olajtartókkal ellátott lámpásokról van szó.] A két lámpásról – melyek a két olajfával voltak összekapcsolva, amelyek csöveken át öntötték olajtartójukba az olajat – ezt a kijelentést kapta a jelképek értelmét kereső próféta: »Ezek ketten az olajjal felkentek, akik az egész föld Ura mellett állnak.« (Zak 4,14) A két olajfa tehát »felkentet« jelképez, akik »az egész föld Ura« mellett állnak, vagyis Istennek a Szentlélek hatalmával felruházott, küldetéssel megbízott tanúságtevőiről van szó. Az olaj, az olajjal felkenetés a Szentlélek jelképe az Írásban. [Lásd Zak 4,4–6-ban is: »...az én Lelkimmel«.]» (Vankó Zsuzsa: *Jézus Krisztus apokalipszise*, III. köt., 112–113. o.)

A Jel 11,3–6 igeszakasz ezután három olyan ószövetségi eseményre hivatkozva írja le a két tanúbizonyoságot, amelyekben a kimondott próféta szó, illetve az azáltal megnyilatkozó teremtő isteni hatalom kerül a középpontba.

„Ahhoz az eredményhez jutottunk tehát – a prófécia rávezető hivatkozásait követve –, hogy a két tanúbizonyoság a próféta szó, amelyet a Szentírás, annak két szorosan összetartozó része, az Ó- és Újszövetség foglal magában. (...) A két tanúbizonyoság azonosítása után vissza kell térnünk a két olajfa és a két lámpás Zakariás próféta könyvéből idézett jelképéhez, amelyekkel a 4. vers azonosítja a két tanúbizonyoságot. Amint jobban szemügyre vette a próféta a két olajfát és a két lámpást, azt látta, hogy a lámpások mellett jobb és bal felől lévő két olajfa egy-egy ága közvetlenül érintkezett egy-egy aranycsővel, amelyek viszont a lámpások olajtartóiba vezettek (2. és 12. vers). Azt is látta, hogy az olajfágakon, illetve a csöveken át színaranyhoz hasonló értékes olaj ömlött a lámpások olajtartóiba. Onnét viszont újabb két cső vité szét az olajat a lámpások hét karjának olajtartó csészéihez. Egy jól megszerkesztett, tökéletes rendszert látott tehát a próféta, amely biztosította az értékes olaj átáramlását az olajfákból a lámpásokba, valamint azok további szétáramlását az egyes karokhoz. Jelenések könyve azonosítja egymással a két lámpást és a két olajfát, valamint a két tanúbizonyoságot, ami azt fejezi ki, hogy a

Szentírás önmagában fényforrás, és Isten Lelkének befolyását árasztja magából, amit az olaj jelképez.” (Vankó Zsuzsa, i. m., 114–117. o.)

További megfontolásra és megbeszélésre javasolt kérdések:

– Miért nem egy tanúbizonyságról beszél a Jel 11,3–13 igeszakasz, mint az egy – és egységes – Bibliáról?

– A Zakariás könyve Jel 11,3–6 által hivatkozott részlete ezzel a kijelentéssel értelmezi a Zakariás elé táruló látványt: „Nem erővel, sem hatalommal, hanem az én Lelkemmel!” (Zak 4,6) A Jel 11,3–6-ban viszont ezt követően isteni hatalom által megvalósuló kemény ítéletekről olvasunk (égből alászálló tűz, aszály, vérré változott vizek, a föld megverése csapásokkal). Feloldható-e az elmentmondás a két tanúbizonyság e kétféle jellemzése között? Összefüggésben lehet-e ez a kétféle jellemzés az igeszakasz folytatásában írtakkal, miszerint a két tanúbizonyságot annak ellenére megölik, hogy képesek elpusztítani ellenségeiket?

2 Mit jelent az, hogy a két tanúbizonyság 1260 napig gyászruhákba öltözve profétált?

- „De a tornácot, amely a templomon kívül van, kihagyd, és azt meg ne mérd, mert a pogányoknak adatott, és a szent várost tapossák negyvenkét hónapig. És adom az én két tanúbizonyságomnak, hogy profétáljanak, gyászruhákba öltözve, ezerkét-százhatvan napig.” (Jel 11,2–3)

.....

.....

Az 1260 napos időszakra hétszer hivatkozik a Biblia (Dn 7,25; 12,7; Jel 11,2–3; 12,6.14; 13,5), ami nyomatékosítja kiemelt jelentőségét a megváltás történetében. Az időszak a profétai nap-évlv (lásd 4Móz 14,34; Ezék 4,6) alapján 1260 évet jelöl.

„A történelmi azonosításhoz azt a hét igehelyet kell gondosan megvizsgálni – szövegösszefüggésüket is figyelembe véve –, ahol ez az időmeghatározás található az Írásban. (...) Ha egymás után elolvassuk a hét igét, nyilvánvaló lesz számunkra, hogy ugyanarról, a hívő egyházat üldöző hatalomról van szó mindegyiknél. A hét kijelentés bőséges adatot, elegendő támpontot szolgáltat az azonosításhoz. Egyetlen hatalomra illik csak rá mindaz, amit a hét igazságszó kijelent: a középkori római pápaságra.

A prófétikus időszak kezdőpontját nehezebb megtalálni, mint a végét. A vége ugyanis látványos esemény, amely egyértelműen jelzi a korábbi teljhatalom megszűnését. A kezdőpont nem annyira szembetűnő, mert a pápaság nagyhatalommá válása rejtett folyamat volt. Mégis megragadható az a kiindulópont, ahonnan a pápaság nagyhatalmi korszaka számítható. Mindent figyelembe véve és megfontolva, az 538–1798-ig terjedő idővel azonosítható a középkori pápaság 1260 éven át tartó uralkodása, amelyet sajátos módon a római császárok hatalmából származtattak, a római jog alapján. [538: Belizár felszabadítja Rómát a keleti gótok ostroma alól, ezzel lehetővé teszi, hogy Róma püspökei éljenek a Justinianus császár által nekik adományozott, az államvallás főpapja hatáskörrel. 1798: a forradalmi Francia Köztársaság hadereje megfosztja a pápaságot a világi hatalmától, a pápát pedig fogságba veti.]

Mindezek után nem nehéz megérteni a jelképes beszédet: Isten két tanúbizonysága, az Ó- és Újszövetség valóban gyászruhában prófétált ebben az időszakban. Egyrészt csak korlátozottan végezhettek bizonyágtevő szolgálatukat, mert nem csak a keresztény tömegek, de még a papság sem ismerte a Bibliát, mivelhogy szinte nem lehetett hozzáférni, nemzeti nyelven pedig végképp nem, kivéve néhány előreformációs mozgalom erőfeszítését, akik nemzeti nyelvre fordították a Biblia egyes részeit. A nagy tömegek számára nem volt elérhető a Biblia a 16. századi reformáció nyomán keletkezett Biblia-fordításokig és Biblia-kiadásokig. De ennél többről is szó volt, mindazoknak a kemény üldözéséről, sőt lehe-

tőleg kiirtásáról, akik az eredeti biblikus keresztény tanításokhoz ragaszkodtak. (...) Elnyomatás és üldözés közepette profétálhattott csak tehát a két tanú az 1260 év alatt. »Elrejtett manna« volt a Biblia és a bibliai tanítás ebben az időben Jelenések könyve korábbi kijelentése szerint (2,17). A gyászruha arra is utal, hogy rengetegen haltak mártírhalált a bibliai tanításokhoz való ragaszkodás, ezek hirdetése vagy a bibliai kéziratok terjesztése miatt. Jelenések 11,2 szerint a »szent város taposásának« időszaka volt ez az 1260 év. A »szent város« itt már nem az ószövetségi Jeruzsálemre vonatkozik, hanem Isten hívő népét jelképezi, mint az Újszövetség számos más helyén is (lásd pl. Gal 3,25–26; Rm 11,23–24). (...) Több mint ezer éven át folyt az eretnekek gyilkolása. (...) Volt tehát kit gyászolnia a két tanúnak, mert ezrével pusztultak el azok, akik képviselték őket. (...)

A 7. vers [Jel 11,7] elején ott találjuk a megállapítást, hogy a két tanú »elvégezte tanúságtételét«. Elvégezték azzal, hogy a hatalmas nehézségek és akadályok ellenére egyáltalán megmaradt és hatott az Ige, továbbá azzal, hogy követőik készek voltak akár mártírhalált is halni azért a végtelenül értékes kincsért, amit a két tanú közvetített.” (Vankó Zsuzsa, i. m., 117–122. o.)

3 Mivel feleltethető meg a két tanúbizonyosság legyőzése és megölése, valamint „ama nagy város”?

- „Amikor elvégezik bizonyágtételüket, a mélységből feljövő fenevad hadakozik ellenük, legyőzi őket, és megöli őket. A holttesteik fekszenek ama nagy város utcáin, amely lélek szerint Sodomának és Egyiptomnak hívatik, ahol a mi Urunk is megfeszítettett. A népek és ágazatok, nyelvek és nemzetek közül valók látják azoknak holttestét három és fél nap, és azoknak holttestét nem engedik sírba tenni. A földnek lakosai örülnek és örvendeznek rajtuk, ajándékokat küldenek egymásnak, mivelhogya két próféta gyötörte a földnek lakosait.” (Jel 11,7–10)

.....

.....

Az igeszakasz „ama nagy városról”, a két tanúbizonyosság megölésének helyszínéről ad bővebb, három emblematikus bibliai helyszínre, illetve eseményre tett utalással megfogalmazott leírást. Így leginkább ez vezethet nyomra az igeszakasz üzenetének megértéséhez:

- A Sodomával vont párhuzam „ama nagy város” erkölcsi – különösképpen nemi erkölcsi – viszonyaira utalhat (vö. pl. 1Móz 19,1–8).
- Az Egyiptommal vont párhuzam a kivonuláskori fáraó Isten hatalmát tagadó magatartására utalhat (vö. pl. 2Móz 5,2).
- Az „ahol a mi Urunk is megfeszítettett” részlet – amely ugyanúgy „lélek szerint”, azaz jelképesen értendő, mint a Sodoma és Egyiptom megnevezés – arra utalhat, hogy Jézus hűséges követői különösen sokat szenvedtek a szóban forgó nagy városban, ezáltal mintegy a velük teljes mértékben együtt érző Messiás feszítettett meg ott (vö. Ésa 63,9; Zak 2,8; Mt 25,40–41; Ap csel 9,4).
- A „föld lakosainak” a két tanúbizonyosság halála feletti ünnepléséről szóló leírás kifejezi, hogy tömegekre voltak nagy hatással a történetek, heves örömrzést váltva ki belőlük, mint akik „gyötrőiktől” szabadultak meg.

A fentiek mellett a további utalások is kalauzolnak:

- A két tanúbizonyosság megölése a bizonyoságtételük elvégzése után, vagyis az 1260 éves időszak lezárulásával következett be.
- A két tanúbizonyoságot egy újszerű fenevad, a mélységből feljövő fenevad ölte meg. (A mélység mint bibliai szimbólum kapcsán lásd pl. 2Pt 2,4; Lk 8,30–31.)
- A két tanúbizonyosság megölése óriási hatást gyakorol a megöletés helyszínén túlmenően is: „a népek és ágazatok, nyelvek és nemzetek közül valók látják azoknak holttestét”.

A felsorolt igei utalások összevetése a történelmi eseményekkel arra vezet, hogy „ama nagy város” a 18. századra a felvilágosodás fellegrárává vált Párizs. A két tanúbizonyosság legyőzése és megölése a nagy francia forradalomra, illetve az abban kicsúcsosodó felvilágosodásra, benne a modern ateizmus megszületésére mutat. (A részletes kifejtést lásd Vankó Zsuzsa idézett könyvében, 117–132. o.) A francia forradalommal összefüggésben kétféle értelemben is azonosíthatjuk az Isten szava elleni halálos támadást. Egyrészt a vallási önkényuralom által kiváltott évezredes gyűlöletnek utat adó forradalmi erők fizikailag is az Ige megsemmisítésére törtek: összegyűjtötték, gúny tárgyává tették és nyilvánosan elégették a Bibliákat, a heti időbeosztás helyett pedig bevezették a dekádót (a tíznapos időciklust). Másrészt a francia forradalomban alapokig ható szellemi támadás bontakozott ki a Bibliával szemben, ami az előzőnél összehasonlíthatatlanul rombolóbb hatással volt arra: a modern ateizmus.

„A pápaság kezdte meg azt a művet, melyet az ateizmus fejezett be. A római politika következményei voltak azok az állapotok, melyek a társadalomban, a politikában és a vallás világában mutatkoztak, melyek Franciaországot a romlás szakadékába sodorták. (...) A forradalmi tömegek csalásnak tekintették és megvetették a római katolicizmust. Az egyetlen Isten, akit ismertek, Róma Istene volt, tanítása pedig az egyetlen vallásuk. Kapzsiságát és kegyetlenségét úgy tekintették, mint a Biblia gyümölcsét. (...) Róma vassarkai alá tiporta a népet, és íme a lealjasított, elvadult tömegek minden korlátot áttörtek a zsarnokság alól való hirtelen felszabadulásukban. (...) A csalással együtt az igazságot is elutasították. A féktelenséget szabadságnak tartották, és a bűn rabszolgái ujjongva örültek képzelt szabadságuknak... Ha csalását egyik formában leleplezik, akkor Sátán egyszerűen újabb álarcot alkalmaz, és a tömeg ugyanolyan mohón kap utána, mint először. Miután a nép rájött, hogy a középkori

egyházi rendszer hamis volt, és Sátán a népet Isten törvényének ilyen jellegű áthágására már nem bírhatta rá, rábeszélte az embereket, hogy minden vallást csalásnak, a Bibliát pedig dajkamesének tekintsék.” (Ellen White: *Korszakok nyomában*, idézi: Vankó Zsuzsa, i. m., 125. o.)

4 Hogyan teljesedett be a két tanúbizonyság feltámadása és felemelkedése?

- „De három és fél nap múlva életnek lelke adatott Istentől beléjük, lábaikra álltak, és nagy félelem esett azokra, akik őket nézték. Hallottak nagy szózatot az égből, amely ezt mondta nekik: Jöjjetek fel ide. Felmentek az égbe felhőben, és látták őket az ő ellenségeik.” (Jel 11,11–12)

.....

.....

.....

„A két tanúbizonyság három és fél nap, azaz három és fél esztendő múlva feltámad” – folytatódik a prófécia. Isten támasztja fel őket. (...) A két tanúnak olyan megelevenedéséről beszél a prófécia, amely az »Istentől beléjük lehelt élet« következménye. Úgy értelmezhető ez, hogy Isten olyan mozgalmakat támasztott, amelyek magasra emelik a Szentírás tiszteletét.” (Vankó Zsuzsa, i. m., 133. o.)

1260 évnyi gyászruhás prófétálásukat, majd megöletésüket követően a két tanúbizonyság a francia forradalom, illetve a felvilágosodás – vagy, ha úgy tetszik, az ateizmus – pozitív hozadékkaként, az állam és az egyház istentelen szövetségének megrendülése nyomán felvirradt szabadság légkörében *kelhetett életre, állhatott lábra és emelkedhetett fel az égbe*, azaz dicsőülhetett

meg. A Jel 11,11–12 igeszakasz jelképekkel megfogalmazott próféciája a bibliatársulatok alapításával, a Bibliának szinte valamennyi élő nyelvre történt lefordításával és a nagy reformációt betetőző ébredési mozgalmak – köztük a Miller-, illetve az adventmozgalom – fellépésével teljesedett be.

„Ismét igazolódik tehát, hogy a két tanút nem lehet megsemmisíteni. A nagy ellenség sem tudja elérni ezt, összes kegyetlenségével és fondorlatával sem. Még akkor sincs vége a történetnek, amikor sikerül megölnie a két tanút, mert Isten erősebb nála, feltámasztja és megdicsőíti őket. Ráadásul azon a természetes módon teszi ezt, hogy mindaz, amit Sátán ellenük tesz, olyanynyira igazolja a bennük foglalt próféciák igazságát és isteni eredetét, hogy ezzel is, akarata ellenére, csak hatalmasan megerősíti a tanúságtételüket és felserkenti a tiszteletet irántuk.” (Vankó Zsuzsa, i. m., 134. o.)

5 Hogyan összegzi az igeszakasz záró verse az eseményeket? Mondhatjuk-e, hogy a nagy francia forradalomban kicsúcsosodó felvilágosodással korszakváltás történt az emberiség történelmében?

- „Lett abban az órában nagy földindulás, a városnak tizedrésze elesett, és megöletett a földindulásban hétezer ember neve, a többiek megrémültek, és a menny Istenének adtak dicsőséget.” (Jel 11,13)

.....

.....

.....

„A 13. vers mintha csak összefoglalná – mintegy lezárásképpen –, hogy mi is történt abban a nagy városban, ahol megölték

a két tanút. Abban az órában, amikor ezek történtek, »nagy földindulás« volt a városban – mondja az íge. A földindulás a legkézenfekvőbb hasonlat a társadalmi forradalomra. Gyakori az ilyen értelmű használata költőknél is, a köznyelvben is.” (Vankó Zsuzsa, i. m., 139. o.)

A francia forradalomnak és a felvilágosodásnak ugyanakkor nemcsak rövid távon, hanem hosszú távon is földindulásszerű hatása volt: korszakváltást hozott az emberiség történelmében. Napjainkig meghatározó befolyása van a nyugati civilizációra, de nem túlzás kijelenteni, hogy a globalizáció révén az egész világra is. Ugyanakkor az is elmondható, hogy a Biblia szempontjából különös kettősség jellemzi: egyaránt beszélhetünk pozitív és negatív hatásáról.

A francia forradalom, illetve a felvilágosodás bibliai szempontból pozitív hozadékát a következőképpen összegezhetjük: A pápaság uralmának, illetve a trón és az oltár szövetségének megroppantásával felragyoghatott a lelkiismereti és a vallásszabadság. Ezáltal – a kegyetlen üldözések megszűnésén túlmenően – szabaddá vált a verseny a különböző vallások, világnézetek között. Elvileg minden eszme egyenlő eséllyel léphetett be a történelem arénájába. Az államhatalom általi, mind hátrányos, mind előnyös megkülönböztetés hiányában immár kizárólag a saját erejükre és meggyőzőképességükre hagyatkozhattak a követők megnyeréséért folyó küzdelemben. És bár a katolicizmus egyeduralma megszűnését követően ezerszám akadt versenytársa a Bibliának, tanítása végre korlátozás nélkül hangozhatott és hangozhat el. Sarkosan mondvá, ez ma azt jelenti, hogy egy megleghívulás és egy Szent Jobb körmenet között, egyenlő jogú szereplőként megszólalhat a tiszta evangélium is, és akinek *van füle a hallásra*, esélyt kap meghallani azt a versengő életfelfogások zajában. Az Igének nincs is szüksége ennél többre a körülményeket illetően, hiszen az igazság jót áll magáért. Amint Isten maga jelenti ki: „az én beszédem, amely számból kimegy, nem tér hozzám üresen, hanem megcselekszi, amit akarok, és szerencsés lesz ott, ahová küldtem” (Ésa

55,11). Az Ige terjedésének a szabadság a legkedvezőbb közege. Egyaránt kárára van, ha az államhatalom üldözi, vagy atyáskodik felette, illetve teszi ezeket az Igét hirdető egyházzal.

A francia forradalom másik arcát – a nagy küzdelem szempontjából vett negatívumait – vizsgálva legfőképpen a Jel 11,7 igevers kategorikus kijelentésére kell hagyatkoznunk. Ez a francia forradalmat – illetve a fenevad mint bibliai jelkép következetes alkalmazása szellemében mondhatjuk: a felvilágosodás eszméit mintegy exportáló francia birodalmi terjeszkedést – a mélységből feljövő fenevaddal azonosítja, amely legyőzi és megöli a két tanúbizonytságot. Figyeljünk fel arra, hogy a két tanúbizonytságot legyőzése és megölése minőségi különbséget jelent a mégoly leterhelt középkori (1260 éves) időszakhoz képest is, amelyben a két tanúbizonytságot gyászruhában ugyan, de prófétálhattott. A pápaság tiltotta és elhallgattatta a Bibliát, de nem pusztította el, hanem mint valami misztikus hitelesítő jegyet vagy ereklyét alkalmazta önmaga hatalmának szentesítésére. A modern ateizmus a Biblia Istenével nem egyszerűen mint egy szellemi ellenféllel dacol, nem egyszerűen a kijelentéseit, az eszméit igyekszik cáfolni, hanem a létezését is: egy Isten nélküli világra kínálja alternatívát az élet minden területén. A felvilágosodás korszakában megszülető tudományos szemléletet, amely végső soron teljes világlátássá és életszemléletté bontakozott, Pierre-Simon de Laplace (1749–1827) francia matematikus, fizikus, csillagász kijelentése összegzi a legtömörebben, amelyet Napóleonnak tett, amikor azt kérdezte tőle: hol van Isten a rendszerében? „Isten szükségtelen feltevés” – hangzott a lényegre törő felelet. A vallásos kiskorúságból kinőtt, a sorsát saját kezébe vevő autonóm ember és emberiség eszménye az Isten-mítosszal való leszámolás programjával kapcsolódott össze. „Isten halott! Halott is marad! És mi öltük meg őt!” – írta le radikális összegzését ennek a törekvésnek (és bizonyos szempontból az egész, napjainkig ható korszaknak) a kereszténység egyik legelszántabb kritikusa, Friedrich Nietzsche (1844–1900).

A modern ateizmus ellenállhatatlan szellemi erejét világosan mutatja, hogy egy évszázad leforgása alatt hatalmas tömegek váltak ateistává (és ami még rosszabb, gyakran úgy, hogy közben megőriztek egyfajta formális vallásosságot).

6 Hogyan utal a tanulmányozott igeszakasz az események valódi megértésére, hitet ébresztő és erősítő hatására?

- „Nagy félelem szállt ekkor azokra, akik lelki szemmel láttak. (...) A maradékra pedig félelem szállt, és dicsőséget adtak a menny Istenének.”* (Jel 11,11–13)
- .....
- .....
- .....

„Előzőleg szó volt arról, hogy a különböző népek közül valók »nézték« a két tanú utcán heverő holttesteit. Jel 11,11-ben másféle nézésről, illetve látásról van szó. A 9. versben a *blepó* görög ige szerepel, amelynek jelentése: ’nézni, a tekintetet ráirányítani valamire’, itt a 11. versben viszont a *theoreó* ige, aminek jelentése: ’megfigyelni, megítélni, elmélkedve gondolkodni valami felől, lelki szemmel nézni valamit’. Arra utal tehát az ige, hogy éppen a forradalom és a vele összefüggő események, különösképpen a pápaság hatalmának drasztikus és látványos letörése 1798-ban, az 1260 esztendő végén, érdeklődést és nagy tiszteletet keltettek a bibliai próféciaik, illetve Isten beszéde iránt, elmélyítették a hitet és az istenfélelmet azokban a keresztenyekben, akik értő, lelki szemmel figyelték és értékelték a történéseket.” (Vankó Zsuzsa, i. m., 133. o.)

---

* Pontosított fordítás szerint.

A prófeciákra általában úgy gondolunk, mint amelyek a jövőt illetően kalauzolnak. Azonban számos esetben – s különösen igaz ez Jelenések könyvére – a prófeciák a már megtörtént események átlátásához, helyes értelmezéséhez segítenek hozzá. Ahogy a francia forradalom eseményeinek kortárs szemtanúi hitét felébreszthette és megerősíthette a történetek igazi jelentőségének megértése, úgy a mi hitünket is felébresztheti és megerősítheti. Ne vegyük hát természetesnek a birtokunkban levő világosságot, ne nézzünk unottan a gyöngyeinkre, hanem – ha kell, szellemi erőinket megfeszítve – értő szemmel tekintsünk a történelmi események máig gyűrűző láncolatára, az azokat feltáró Írásra és írásmagyarázatra, meglátva a mindezek mögött létező és cselekvő Istent.

Az e heti adomány az Útjelző Alapítvány által fenntartott internetes televízió működését támogatja.

FÜGGELÉK

A VII. TANULMÁNYHOZ

Hogyan ismerték fel a hívő kortársak a bibliai próféciaák beteljesedését a nagy francia forradalom eseményeiben?

Edward King (1735–1807), az Angliai Régészeti Társulat tagja, kutató és író az 1798-ban megjelent *Remarks on the Signs of the Times* (Megjegyzések az idők jeleire vonatkozóan) c. könyvében a következőket írja:

„Teljesen meg vagyok győződve arról, hogy gyorsan haladunk előre a világ egyik legérdekesebb időszaka felé, amely felkelti az emberiség figyelmét a dolgok közelgő jeleneteire. Nem ért-e hát véget a pápai hatalom Rómában, amely egykor oly rettenetes és oly hatalmas volt? De álljunk meg itt egy kissé. Vajon nem ez volt-e az a vég, amely a Szentírás más részeiben úgy van megjelölve, mint az 1260 év vége? (...)

Minden okunk megvan arra, hogy megértsük: most járt le az 1260 év. (...) Semmi más nem marad hátra számunkra, minthogy várakozzunk (...) a Végre. Mert a további végső események, amelyekről a Szentírás jelképes nyelvezete szól, (...) közel vannak! (...)

A végső napokhoz közeledünk! Remegek, amikor erről írok. Mentsen Isten attól, hogy bárkit is félrevezessen. (...) Nem vagyok meggondolatlanul lelkesedő. A legnagyobb mértékben tartózkodni akarok a tévedéstől, és a legcsekélyebb vakmerő elgondolásom sincs prófétáló szándékkal. A prófétai szó azonban örökre bepecsételtetett.” (Idézi Le Roy Edwin Froom: *The Prophetic Faith of Our Fathers*, II. köt., 767–768. o.)

Richard Valpy (1754–1836) angliai egyházi tanító, aki püspöki szék elfoglalására is meghívást kapott, de visszautasította, maradt egyházi tanító. Szintén tagja volt a régészeti társaságnak, és különösen ismert volt mint az Olvasótársaság elnöke. Az Olvasótársaság 1798. augusztus 13-ai ünnepi ülésén egy híressé vált beszédet tartott Máté 24,44 alapján, amelyet a nagy érdeklődésre való tekintettel nyomtatásban is megjelentettek:

„Azok között a próféciák között, amelyeknek fel kellett kelteniük az érdeklődésedet, ott vannak azok is, amelyek Róma jelenlegi állapotára vonatkoznak. Ha az összes protestáns magyarázóval együtt úgy értjük, hogy a római főpapot Dániel jelképei és a Jelenések, valamint Pál még világosabb leírásai ábrázolják, akkor meg kell lepődnünk a prófécia beteljesülése látán. Dániel és János az 1260 esztendő időszakot a pápai kormányzat megalapításától annak megszűntéig számítják. Az 538. évben a gótok birodalma eltöröltetett Rómában, és ettől az időponttól kezdve a főpapi hatalom befolyása és tekintélye nagy léptekkel, gyorsan tört előre: Európa legkiterjedtebb birodalmává lett. (...) A jelen esztendőben (...) a pápát arra kényszerítették, hogy francia fegyveres erők kíséretében száműzetésbe menjen Rómából. (...) Szemtanúi voltunk a pápa földi birodalma bukásának. (...) Nem csodálkozhatunk-e ezért azon, hogy sokan kutatják most ezeket az eseményeket a Mindenható ama szándéka szerint? (...) A tudásnak növekednie kell ezáltal, és ily módon felkészülhetünk a mi Istenünkkel való találkozássra.” (Idézi Le Roy Edwin Froom, i. m., III. köt., 775–776. o.)

David Simpson, a metodizmus felé hajló angol protestáns lelkész, aki jelentős irodalmi tevékenységet fejtett ki, a *Plea for Religion and the Sacred Writings* (Vádirat a vallás és a Szentírás érdekében) (1798) című művében ezt írja:

„Hát vajon nem hagyták-e cserben az összes katolikus hatalmak ő római szentségét legnagyobb szorongattatása idején? És vajon nem ő-e az, aki néhány esztendővel ezelőtt még az egész

Európát rettegésben tartotta mennydörgő szavával, mostanra pedig ugyanolyan gyöngé emberré vált, mint bárki más? (...) Nem ő-e az, aki a mi napjainkban, a szemünk láttára megfosztott földi birodalmaitól? (...) Olvassátok el ezeket a dolgokat a Szentírás próféciaiban, hasonlítsátok össze őket hideg fejjel Európa jelenlegi állapotával, és akkor – újból mondom néktek – tagadjátok le az isteni Jelenések igazságát, ha tudjátok. Nyissátok ki a szemeteket, és szemléljétek, miképp mennek teljesedésbe ezek a dolgok az egész világ szeme előtt! Mert nem valami zugolyában lett dolog ez.” (Idézi Le Roy Edwin Froom, i. m., III. köt.)

Gottlob Thube, a németországi Baumgarten protestáns lelkésze *Anleitung zum Richtige Verstande der Offenbarung Johannis* (Bevezetés János Jelenései könyvének helyes megértéséhez, 1799) című művéből a következő sorokat idézzük:

„A legfigyelemreméltóbb dolog, a franciák arra kényszerítették a pápát, hogy elfogadja a legmegalázóbb békekötést. A saját szemünk előtt teljesedett be tehát a fenevad megsebesítésére vonatkozó prófécia, amelyet Jelenések 13,3-ban találunk. Ennek a sebnak azonban előbb vagy utóbb újból be kell gyógyulnia. Akkor fog majd megtörténni mindaz, ami meg van írva a Jelenések 13,11–17-ben. A fenevad egy halálos sebet kapott. Ezt a sebet kard által kapta (10. vers). (...) Ezt a franciák teljesítették be, akik karddal a kezükben száműzték a pápát és bíbornokait Rómából, felosztatva a pápai államot és felállítva az ún. Római Köztársaságot. A pápaság jelenlegi állapota a következő: karddal ütött sebet kapott, de mégis életben van. Hogy ez az állapot mennyi ideig fog tartani, és a pápaság milyen formában fogja életét tovább folytatni, ezt még nem lehet teljes bizonyossággal eldönteni. A halálos seb be fog majd gyógyulni, de azt, hogy vajon ez hosszú vagy rövid időt fog-e igénybe venni, nem tudjuk. Úgyszintén nem vagyunk képesek most még felfogni, hogy milyen módon és eljárás útján fog majd bekövetkezni a gyógyulás.” (Idézi Le Roy Edwin Froom, i. m., III. köt., 777–778. o.)

A maradék egyház elleni háború

(Jelenések könyve 12. fejezet)

A 12. fejezettel veszi kezdetét Jelenések könyve negyedik, egyben a Biblia utolsó, tizedik vázlatpróféciája, amely egészen a 22. fejezet 5. verséig tart, s nemcsak Jelenések könyve összegzése, hanem az egész Bibliáé is. Ezen a héten ehhez az utolsó vázlatpróféciához kapcsolódó bevezető látomást – a 12. fejezetet – tanulmányozzuk versről versre. Úgy is tekinthetjük, hogy a Biblia legnagyobb időtávot átfogó próféciája ez, mert Jézus születésétől indul, és eljut Amerika és Róma végidőben játszott történelmi szerepének felvázolásáig, de közben még a Föld teremtése előtti időre, Sátán mennyei lázadására is visszapillant.

1 Kik a fejezetben bemutatott események főszereplői? Hogyan azonosíthatjuk a jelképeket? Hol, melyik nevezetes igehelyen találkozhattunk már ugyanezekkel a szereplőkkel? Mi a jelentősége ennek a szoros kapcsolatnak?

- „Nagy jel [tűnt fel] a mennyben: egy napba öltözött asszony, akinek a hold volt lába alatt, és tizenkét csillagból való győzelmi korona a fején. Várandós volt, kiáltott-gyötrődött vajúdási fájdalmában, szülni készült. Majd más jel tűnt fel a mennyben: egy nagy, hétfejű, tízszarvú, tűzvörös sárkánykígyó, hét uralkodói koronával fején. Farkához vonzotta az ég csillagainak harmadrészét, és a földre vetette őket. A szülni készülő asszony elé állt, hogy felfalja gyermekét, amint megszüli. Fiú-

gyermeket szült az asszony, aki vasvesszővel legeltet majd minden nemzetet, és aki Isten királyi székéhez ragadtatott.” (Jel 12,1–5)*

.....

.....

.....

Az *asszony*, a tiszta, hűséges asszony a mindenkori igaz, látható egyház jelképe a Bibliában (Ésa 49,18; Hós 4,7; Zak 9,9 stb.), a parázna asszony viszont a hitehagyóé (vö. Jer 3,20; Hós 3,1; Jel 14,4; Jel 17,1). A *Nap*, amelybe az asszony öltözött, a Hold, amely a lába alatt volt, valamint a csillagok, amelyek a fején voltak – a Föld fényforrásai. Ez is alátámasztja az azonosítást. Jézus tanítása szerint követőinek a világ világosságává kell lenniük (Mt 5,14). A *12 csillag* az ószövetségi Izráel 12 törzsére, az újszövetségi egyház 12 apostolára utal. Az ószövetségben is találkozunk már azzal a szimbólummal, amely vajúdó asszonyhoz hasonlítja az egyházat (Mik 4,10). *Az asszony terhes volt, és kiáltott, kínlódott a szülésben*. Akik Jézus születése idején gyötrődtek az egyház lelkiállapota miatt, és sóvárogva várták a megígért Messiást, azokat tekintette Isten egyháza igaz maradékának.

A *sárkánykígyó* jelképét ugyanez a fejezet Sátánnal azonosítja (12,9). *Az ég csillagainak harmadrésze* pedig az őt követő gonosz angyalokra, a démonokra utal, a 12,7-et is figyelembe véve.

Az asszony fia, „*aki vasvesszővel legeltet majd minden nemzetet*”, egyértelműen Jézus, aki a végítéletben vasvesszőre cseréli szelíden terelő pásztorbotját (Zsolt 2,2,7–9; Jel 2,27; 19,5 vö. 23. Zsolt; Jn 10,1–16).

---

* A tanulmányban a Jelenések könyve-idézetek a Sola Scriptura Teológiai Főiskola munkatársai által készített, pontosított fordításban szerepelnek (*Biblia*, részletek, Spalding Alapítvány, Biatorbágy, 2017).

Isten választott népe az ókorban Izráel volt, a hívő izraeliták vá-
rakozaása és imái nyomán közöttük született meg a Megváltó. Sátán
már a betlehemi bölcsőben megölte volna Őt, ha Isten közbe nem
lépett volna (lásd Heródes gyermekgyilkosságát, Mt 2,16–18). Éle-
te során is többször talált megfelelő eszközöket Sátán ahhoz, hogy
újra próbálkozzék ezzel (vö. Jn 5,16; Lk 4,29; Jn 7,19–20.44–47). A
Megváltó világra jöttétől fogva fennálló gyilkos szándéka valósult
meg éltétetésénél és keresztre feszítésénél is.

Megfigyelhetjük, hogy a látomás középpontjában itt nem Jézus
élete áll, erről csak röviden, csupán egyetlen mondat erejéig emlé-
kezik meg a prófécia (12,5). Jézus Krisztus újszövetségi egyházá-
nak a sorsa lesz a téma a továbbiakban.

„Jelenések könyve 12. fejezete szoros kapcsolatban áll az úgyne-
vezett ősevangéliummal (1Móz 3,15), amely így hangzik: »Ellensé-
geskedést szerzek közötted és az asszony között, a te magod kö-
zött, és az ő magva között, az neked fejedre tapos, te pedig annak
sarkába marsz.« Hasonlítsuk össze az alkalmazott jelképeket!
Ugyanazok a főszereplők: Az asszony, az asszony magva (vagy fia)
és a kígyó. Továbbá, itt is ádáz küzdelem folyik köztük, mint ahogy
az ősevangélium is ábrázolja. Annyi a különbség, hogy ott az asz-
szony magva (fia) küzd meg a kígyóval, és tapos a fejére, itt viszont
a kígyó és az asszony küzdelmét állítja a figyelem középpontjába
a prófécia. Jelentőségteljes, hogy a Biblia elején és végén is ezt a har-
cot szemlélhetjük, amely tehát mintegy bekeretezi a bibliai kinyi-
latkoztatást.” (Vankó Zsuzsa: *Jézus Krisztus apokalipszise*, IV. köt., 19. o.)

2 Miért kellett menekülnie az asszonynak a Fiú elragadta-
tása után? Mit jelent az, hogy a „pusztába” menekült, és
hogyan valósult meg ott a „tápláltatása”?

- „Az asszony pedig elmenekült a pusztába, ahol Isten helyet
készített számára, hogy táplálják ott ezerkétszázhatvan na-
pig.” (Jel 12,6)

Sátán nem tudta megakadályozni Jézus győzelmét, ezért még ádázabb dühvel fordult követői ellen. Jézus előre szólt a tanítványainak ezekről a megpróbáltatásokról: „Ha gyűlöl titeket a világ, tudjátok meg, hogy engem nálatok előbb gyűlölt. Ha e világból volnátok, a világ szeretné azt, ami az övé, de mivelhogy nem vagytok e világból, hanem én választottalak ki magamnak titeket e világból, azért gyűlöl titeket a világ.” (Jn 15,18–19)

Az üldözések gyűlölködésnél súlyosabb fázisáról is szólt Jézus: „Ezeket beszéltem nektek, hogy meg ne botránkozzatok. A gyülekezetekből kirekesztenek titeket, sőt jön idő, hogy aki öldököl titeket, mind azt hiszi, hogy istentiszteletet cselekszik. Ezeket azért cselekszik veletek, mert nem ismerték meg az Atyát, sem engem. Ezeket pedig azért beszéltem nektek, hogy amikor eljön az az idő, megemlékezzetek róluk, hogy én mondtam nektek.” (Jn 16,1–4)

Az üldözéseket illetően két szakaszt különböztethetünk meg: Az i. sz. 1–4. század elejéig a külső üldözések közepette még kintartott, egységes maradt Krisztus gyülekezete. A 4. századtól viszont belső üldözés vette kezdetét, mivel a kereszténység két ágra szakadt: létrejött a hatalmi kereszténység és az Isten Igéjéhez ragaszkodó hívő kereszténység, s az előbbi üldözni kezdte az utóbbi képviselőit.

A „pusztai egyház” az emberi társadalomból szinte kiszorított, a peremvidékekre száműzött igazi keresztény közösségeket jelképezi. Krisztus akkori követőinek egyedüli oltalma Isten volt, aki gondját viselte azoknak, akik hűségesek maradtak hozzá. Az „elrejtett mannából” (Jel 2,17) „táplálta őket 1260 napig” (Jel 12,14), avagy „egy évig, két évig és fél évig” (Jel 12,14), azaz 538-tól 1798-ig, ameddig a pápaság teljhatalma érvényesült.

„Forradalmi szemléletváltást képvisel tehát ez a prófécia az egyház történetét és az egyháztörténet-írást illetően ahhoz ké-

pest, amivel a világi és egyházi történetírók műveiben találkozunk. E szerint Isten nem az összkereszténységet, az uralkodó, sokszor evilági hatalommal rendelkező egyházakat tekinti egyházának, hanem az üldözött, pusztába menekülésre kényszerített, hívő kisebbséget, akik fényforrásul szolgáltak a világ sötétségében, valamint az Istentől eltávolodott, elvilágiasodásba merült kereszténységen belül is. Méltán van tehát győzelmi korona az asszony fején.” (Vankó Zsuzsa: *Jézus Krisztus apokalipszise*, IV. köt., 28. o.)

A „pusztai egyházat” a valdensek, John Wiclif 13. századi angliai mozgalma (a lollardok), a csehországi husziták, a 16. századi reformációs mozgalmak, valamint a 17–18. századi utóreformációs mozgalmak képviselték.

3 Miért szakadt félbe az asszony és a kígyó harcának bemutatása? Milyen közbeékelés kapott helyet a folytatás előtt János látomásában?

- „Háborúság támadt a mennyben: Mihály és az ő angyalai küzdöttek a sárkánykígyóval, és ő is viaskodott angyalaival együtt. Nem tudtak felülkerekedni, így nem találtak helyük többé a mennyben. Levettetett a nagy sárkány, ama régi kígyó – akinek ördög [az eredeti szövegben: Vádoló] és Sátán a neve, aki az egész világot elhiteti –, levettetett a földre, és vele együtt az ő angyalai is.” (Jel 12,7–9)

.....

.....

.....

Az asszony és a kígyó harcának bemutatása rövid időre megszakad, mert a Krisztus követői elleni állandó, heves sátáni támadás magyarázatot kíván: miért a nagy harag, a gyilkos gyűlölet?

Miért üldözi oly kíméletlenül a rossz a jót világunkban? János apostol ilyen egyszerűen válaszolja meg az utóbbi kérdést: „Mert ez az üzenet, amelyet kezdettől fogva hallottatok, hogy szeressük egymást. Nem úgy, mint Káin, aki a gonosztól volt, és meggyilkolta az ő testvérét. És miért gyilkolta meg őt? Mivel a cselekedetei gonoszak voltak, a testvéreié pedig igazak. Ne csodálkozzatok, atyámfiai, ha gyűlöl titeket a világ!” (1Jn 3,11–13)

Mielőtt az ember befogadta volna Sátánt a Földre, már ezt megelőzően kibontakozott a küzdelem a mennyben. S attól a valakitől, aki színről színre látta Istent, mégis megengedte magának, hogy teremtményként lázadást szítson az igaz és szeretetteljes Teremtő ellen, aki „nem állt meg az igazságban”, nem várható, hogy bármit is belásson, elfogadjon, ami igazság és szeretet (Jn 8,44).

A közbeékelte látomás mennybéli „viaskodás”-ról tudósít, még a Föld megteremtése előtt, ami Sátán és angyalai, valamint Mihály és angyalai között folyt le. Testi, fizikai küzdelemről nyilvánvalóan nem lehet szó, hiszen Istennel nem lehet fizikailag harcolni. „Mihály” és a büntelen angyalok lelki-szellemi küzdelmet folytattak Sátánnal.

A *Mihály* név a héber *Mi-ká-él* magyarosított alakja, szó szerinti jelentése: „Ki olyan mint Isten?”. Ötször fordul elő a *Mihály* név a Bibliában. Minden esetben Jézus Krisztus jelképes neve, amikor Sátánnal vívott küzdelme kapcsán szól róla az Írás (Dn 10,13; 10,21; 12,1; Júd 9; Jel 12,7)

Sátánt nem lehetett visszafordítani a lázadás útjáról, és az angyalok harmadrésze is hozzá szegődött. „Nem találtatott helyük többé a mennyben” (12,8) azaz az ellenállás véglegessé válásával Istennek meg kellett őt fosztania tiszttségétől. Sátán nem vezethette többé Isten angyalait, hanem csupán a zászlaja alá gyűlteket, a démonokat. A *levettetés* kifejezés azonban további eseményt is jelöl. Sátánnak bejárása volt a mennybe (Jób 1–2. feje.) Jézus Krisztus golgotai haláláig (vö. Lk 10,18; Jn 12,31). Ezt követően viszont egyszer s mindenkorra távoznia kellett Isten színe elől. Tevékenysége ettől fogva a Földre korlátozódik.

4 Milyen örömhírrrel zárul a közbevetett kép a mennyei küzdelemről? Miképpen győzhetjük le a sátáni vádaskodást? Hogyan tesz bizonyosságot ez a prófécia is Sátán megsemmisüléséről?

- „Hangos szótatot hallottam a mennyben, amely ezt mondta: Most valósult meg Istenünk szabadítása, hatalma és királyi uralma, és az ő Krisztusának hatalma! Mert testvéreink Vádolója levettetett, aki éjjel-nappal vádolta őket Istenünk előtt. Ők azonban legyőzték őt a Bárány vére és tanúságtevő beszédük által, és azáltal, hogy nem kímélték életüket, akár meghalni is készek voltak. Azért ujjongjatok, egek, [örüljete]k ti, a menny lakói! De jaj a földnek és a tengernek, mert leszállt hozzátok az Ördög, nagy haraggal teljes, mint aki tudja, hogy kevés ideje van!” (Jel 10,10–12)

.....

.....

.....

Megindító ebben a mennyei szótatban, ahogyan a tiszta, el nem bukott lények miránk, emberekre tekintenek. Látják a sok-sok hibát, az Istenhez méltatlan, visszataszító megnyilatkozásokat, sajnos a hívők részéről is. Mégis testvéreikként tartanak számon minket. Figyelemre méltó az is, hogy mennyire örülnek, hogy nem kell többé elszenvedniük a korábban még a mennybe is bejáratos Sátán állandó vádolásait. Bárcsak mi is ennyire szenvednénk a vádaskodás lelkületétől, ami mindig Sátántól ered! Mégpedig nemcsak akkor, amikor minket illet a vád, hanem akkor is, amikor másokat, testvéreinket éri.

Őszinte, egészséges bírálatra mindig szükség van, az igaz fedés megjobbultást szerez. Az ítéletetés, a vádolás azonban pusztító erejű. Semmi más nem mutatja jobban a különbséget Isten és

Sátán eljárása között, mint az, hogy Isten fedd, hogy megjobbít-hasson, s közben bátorít és erőt ad a helyes cselekvésre. Sátán viszont vádol, hogy kétségbeessünk és feladjuk az önmagunkkal vívott „nemes harcot”.

Sátán vádolása nem múlt el a levettetésével. Törvényszerűségeit tekintve ma is fennáll (Jób 1–2. fejj.; Zak 3,1–7), sőt Sátán a saját szívünkön keresztül is vádolni próbál (1Jn 3,20–21). Létezhete nagyobb, fontosabb kérdés, mint hogy miképpen arathatunk győzelmet mi is a bűn és Sátán vádolásai felett?

– **Legyőzték őt a Bárány vééréért** – Mi is győzhetünk, ha hiszünk Jézus Krisztus áldozatában, és ezért nem mondunk le az üdvösségről, hanem szeretetében bízva szüntelen Hozzá fordulunk bátorításért.

– **És az ő bizonyágtételüknek beszédéért** – Ha megvalljuk hitünket, nem csupán szóbeli bizonyágtévéssel, hanem azáltal is, hogy nem csüggedünk, nem mondunk le a tökéletesedésben való előrehaladásról – akkor ez megerősít minket, és úgyszintén másokat is buzdít, bátorít.

– **És az ő életüket nem kímélték mindhalálig** – Legyünk hálásak megpróbáltatásainkért! Isten ezekben igazol bennünket Sátán vádolásaival szemben. Az Ellenség váltig állítja, hogy az önzés felel meg az ember lényegének, s ha nehéz helyzetbe kerül, azonnal eláll Isten követésétől (Jób 1,9–11; 2,4–5). A megpróbáltatásban nyílik mód arra – ha panaszkodás és zúgolódás nélkül fogadjuk ezeket (Jak 1,2–12) –, hogy bizonyítsuk: az igazság mindennél fontosabb nekünk, még veszendő földi életünknel is.

Az a kifejezés, hogy Sátán „nagy haraggal teljes, úgy, mint aki tudja, hogy kevés ideje van”, támadásainak egyre hevesebb voltát jelzi. Ahogy múlik az idő, úgy fokozza csalásait, hiszen arra is képes, hogy „az egész világot elhitesse” (Jel 12,9).

A „keves ideje van” kifejezés egyértelművé teszi, hogy Sátán nem fog létezni örökké. Az ezeréves ítéletet követően Isten végleges megsemmisülésre ítéli őt (vö. Ezék 28,19; Zsolt 37,20–38; Náh 1,9).

5 Hogyan részletezi a látomás a továbbiakban a 6. versben már bemutatott „pusztai egyház” sorsát?

- „Amikor a sárkánykígyó látta, hogy levettetett a földre, kergetni kezdte az asszonyt, aki a fiút szülte. De adatott az asszonynak két nagy sasszárny, hogy elrepüljön a sárkánykígyó elől a pusztába, az ő helyére, hogy ott táplálják egy évig, két évig és fél évig. Folyóvizet bocsátott szájából a sárkánykígyó az asszony után, hogy azzal ragadja el. A föld azonban segítségére sietett az asszonynak, megnyitotta száját, és elnyelte a folyóvizet, amelyet a sárkánykígyó szája bocsátott ki.” (Jel 12,13–16)

.....

.....

.....

Ebben a néhány versben az üldözések sokévszázados folyamatát láthatjuk, egyszerű, jelképes ábrázolásban. A 17. századtól már nemcsak Róma üldözte a Bibliához ragaszkodó keresztényeket, hanem a protestáns egyházak is átvették az általuk bírált elődtől a „diotrefészi” szellemet (3Jn 9–10). A Bibliát kutató és azt követni akaró mennonitákat, puritánokat, a methodistákat, baptistákat kizárták, kiátkozták. Nemcsak katolikus üldözött immár protestánst, hanem protestáns is protestánst. Az üldözött puritánok az üldözött hívők újonnan felfedezett földrészen lettek menedékre.

A 17. század elejétől (1620-tól) fogva sok üldözött vándorolt ki Amerikába, ők az ún. „zarándok atyák” nemzedéke. Itt jött létre a Föld első olyan országa, amely valóban vallás- és lelkiismereti szabadságot biztosított polgárainak. Az Egyesült Államoknak, 1776-tól számítva, másfél évszázadra volt csupán szüksége, hogy megelőzze a fejlődésben az öreg kontinenst, Európát. A reformmozgalmak újabb hajtása a Miller-mozgalom, majd a hetednapi adventista mozgalom is ezen a földrészen jött létre, innét indult el.

„A királyi elnyomás és a papi türelmetlenség elől Amerikába elsőként menekülő és ott menedéket kereső keresztény számúzottak közül sokan elhatározták, hogy a polgári és vallásszabadság masszív alapzatára épített államot fognak létrehozni. Nézeteik helyet találtak a Függetlenségi nyilatkozatban, amely szavakba öntötte azt a fontos igazságot, hogy Isten »minden embert egyenrangúnak teremtett«, és »az élethez, a szabadsághoz és a boldogsághoz« mindenkinek elidegeníthetetlen jogot adott. A vallást szabadon lehetett gyakorolni. Minden ember úgy imádhatta Istent, ahogy a lelkiismerete diktálta. A republikanizmus és a protestantizmus lett a nemzet létének alapja. Ezekben rejlik hatalmának és jólétének a titka. Az elnyomottak és leigázottak az egész keresztény világban érdeklődéssel és reménységgel fordultak e földrész felé. Milliók igyekeztek partjaihoz, és az Egyesült Államok a föld leghatalmasabb nemzetei közé emelkedett.” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem/Korszakok nyomában*, Isten változhatatlan törvénye c. feje.)

6 Miért törvényszerű Sátán haragja „az asszony magvának maradéka” ellen? Hol keressük Isten népét az 1260 esztendő próféta időszak lejárt utáni időben? Mi jellemzi ezt a maradékot?

- „Haragra lobbant ekkor a sárkánykígyó, és elment, hogy háborút támasszon az asszony magvának maradéka* ellen, akik megtartják Isten parancsolatait, és akiknél Jézus bizonyoságtétele van. Odaállt a tenger partjára.” (Jel 12,17–18)
- Vö. Jel 19,10

---

* A 24. versben szereplő görög szó elsődleges jelentése: *maradék*. Az Ószövetségből származó speciális kifejezésről van szó, amely az igazán hívők jelölésére szolgál a látható egyház tömegein belül (lásd: Ésa 10,20–22; Sof 3,13). Ugyanezzel a jelentéssel szerepel a szó Jel 2,24-ben, 3,2-ben, 11,13-ban is.

„Az asszony kikerült Sátán üldözéseinek hatóköréből, miután a föld segítségül lett neki. A sárkánykígyó, azaz Sátán azonban nem nyugszik bele vereségébe, sőt bosszút forral. Globális háborút indít az asszony ellen, amely elől már nincs hová menekülni, amint ez a következő fejezetekből kiténik majd. Pontosabban »az asszony magvának maradéka« ellen készül háborúra. Ez közvetve arra utal, hogy egyfajta meggyengülés, felpuhulás következett be, valamilyen törésvonal keletkezett az 1260 éves időszak, azaz 1798 után. Ekkorra ugyanis már csak maradéka létezik az asszony magvának. Sátánnak most már csak ők állnak útjában, mert már csak ők őrzik a pusztai egyház szellemiségét. A szabadság korszaka, amely az 1260 év lejárta után felvirradt, nem csak pozitívumokat eredményezett. A régi hitvallók és mártírok utódai már nem bizonyulnak olyanoknak, mint elődeik, akik erős, kidönthetetlen fatörzshöz hasonlóan állták az üldözések viharát. Még mindig van azonban egy kis maradékuk a prófécia szerint, akiket ugyanaz jellemez, ami hitbeli elődeiket: »megtartják Isten parancsolatait, és Jézus bizonyágtétele van náluk.«” (Vankó Zsuzsa: *Jézus Krisztus apokalipszise*, IV. köt., 45–46. o.)

A prófécia szerint a maradék egyház megtartja Isten parancsolatait, és rendelkezik a prófétaság lelki ajándékával. Jel 12,16-ban arról olvastunk, hogy Isten népe arra a földre menekül, amely menedéket nyújt üldözőivel szemben. Ennek a népnek a hívő „maradék” között kell megnyilatkoznia a prófétaság lelki ajándékának, az 1260 esztendő lejárta után. Jel 12,17 ígéretének a teljesedését tehát e szerint Észak-Amerikában kell keresnünk 1798 után. Isten prófétát támaszt itt népe körében, és a legnagyobb ajándékot adja nekik, a közvetlen mennyei vezetést. Ezzel bizonyágot tett arról, hogy népének választotta és fogadta el őket. Ellen G. White 1798 után, Észak-Amerikában lépett fel az Úr üzenetei közvetí-

tőjeként a Miller-mozgalom hívő maradéka körében. Szolgálata megfelel Jel 12,17 prófécijának.

A sárkány, az óriáskígyó „odaállt a tenger partjára”. A tenger „népek, sokaságok” szimbóluma a Bibliában (Jel 17,15). Úgy tűnik, azért áll ki Sátán a tenger partjára, hogy kiszemelje az eszközt újabb háborújához, amelyet az asszony ellen akar indítani. Egyelőre nincs nagyobb mozgástere, csupán a kedvező alkalomra vár, hogy cselekedjen. A tengerpart fövenyéről lesi, hogy mikor kezdhet munkába.

Az e heti adomány a Sola Scriptura Teológiai Főiskolát támogatja.

- Hozzájárulás a közösség által fenntartott főiskola működési költségeihez.

A „nagy küzdelem” utolsó, heves ütközete

(Jelenések könyve 13. fejezet–14,13)

1 Melyik két hatalmat mutatja be az Írás az ősellenség eszközeiként a szóban forgó ütközetben?

- „Láttam egy fenevadat feljönni a tengerből, amelynek hét feje és tíz szarva volt, a szarvain pedig tíz korona, a fejein káromlás neve. E fenevad, amelyet láttam, hasonló vala a párduchoz, lábai, mint a medvéé, szája, mint az oroszlán szája. A sárkánykígyó a maga erejét adta neki, és az ő királyiszékét, meg nagy hatalmat.” (Jel 13,1–2)
- „Azután láttam más fenevadat feljönni a földből, amelynek két szarva volt, a Bárányéhoz hasonló, de úgy szólt, mint a sárkány. Az előbbi fenevad minden hatalmasságát cselekszi öelötte. Azt is cselekszi, hogy a föld és annak lakosai imádják az első fenevadat, amelynek a halálos sebe meggyógyult.” (Jel 13,11–12)

(Vegyük számba mindkét fenevad jellegzetességeit! Milyen kifejezések tanúskodnak az egyik és a másik fenevad esetében is arról, hogy Sátán cselekszik általuk a végidőben?)

.....

.....

.....

Az a tény, hogy az első fenevad a tengerből jön fel, továbbá, hogy a párduchoz, a medvéhez, valamint az oroszlánhoz is hasonlít egy-egy tulajdonság tekintetében, továbbá tíz szarva van, egyértelműen Dániel próféta könyve 7. fejezetével teremt kapcsolatot. A próféta a viharzó tengerből látott kiemelkedni négy vadállatot. A tenger, „a sok víz (...) népeket, sokaságokat, nemzeteket és nyelveket” szimbolizál, ahogy erre korábban utaltunk (Jel 17,15). A szél a pusztító erők, elsősorban a háborús veszedelmek szimbóluma a történelmi próféciákban, amint ezt a következő bibliai igé is tanúsítja: „veszedelem indul egyik nemzettől a másik nemzetre, nagy szélvész támad a föld széleitől” (Jer 25,32). A vadállatok vagy fenevadak jelképét pedig így azonosítja az Írás: „ezek a nagy állatok királyságok, amelyek létrejönnek a földön” (Dn 7,17).

Az első fenevad tehát a népek háborús mozgolódása eredményeként emelkedik fel, lesz nagyhatalommá. Nem azonosítható azonban konkrétan a Dániel könyve 7. fejezetében szereplő vadállatok egyikével sem, hanem mindegyik tulajdonságaiból hordoz valamit magában. Továbbá nemcsak a Dániel könyve 7. fejezetében szereplő vadállatokkal mutat rokonságot, hanem az előző fejezet Sátánt jelképező sárkánykígyójával is, a hét fej révén. Még egyértelműbbé teszi ezt a kapcsolatot az, hogy a 2. vers szerint a sárkánykígyó, azaz Sátán „a maga erejét, királyiságát és nagy hatalmat ad” e fenevadnak. Tehát mintha Sátán jelmezébe bújt volna az így jellemzett hatalom. A saját ambícióját érvényesíti általa, nevezetesen azt, hogy az egész Földre, a Föld minden lakosára kiterjessze hatalmát.

Mind Dániel könyve 7. fejezetéhez, mind pedig az előző fejezethez képest új vonás viszont, hogy a fején „istenkáromló nevek” vannak. E jellegzetességét is figyelembe véve a Jelenések könyve 17. fejezetében szereplő fenevaddal mutat teljes azonosságot. Az is hét fejű, tíz szarva van, és istenkáromló nevek vannak a fején. A 17. fejezetben találunk majd pontos magyarázatot arra, hogy mit jelentenek a fejek és a szarvak. Jelenések könyvének az a sa-

játossága érvényesül itt is, amelyről már említést tettünk, hogy előbb egy összkép felvázolása történik, majd visszatér a prófécia a részletek kinagyítására és a jelképek magyarázatára.

Az *istenkáromlás* fogalmát azonban már itt tisztáznunk kell, mert erre nem tér vissza külön a prófétikus kijelentés a 17. fejezetnél. Jn 10,30–33 alapján világos, hogy mit ért a Szentírás istenkáromláson. Az istenkáromlás bűne abban áll, ha egy ember Isten nevében – azaz mintegy Őt helyettesítve – olyasmit szól vagy cselekszik, ami Isten akaratával, erkölcsi lényével merőben ellentétes. Nem csodálkozhatunk hát azon, hogy az ilyen értelemben vett istenkáromlás a fenevad jellegzetessége, hiszen Sátán áll mögötte. Neki pedig ősi ambíciója, hogy Isten helyét foglalja el (Ésa 14,12–14).

A második fenevad a „földből jön fel”, nem pedig a tengerből emelkedik ki, mint az előbbi fenevad, létrejötté tehát attól eltérő. A „földből” kifejezés úgy is értendő, hogy „abból a földből”, amelyről előzőleg volt szó, amely „segítségül lett az asszonynak” (Jel 12,16). (A határozott névelő mutató névmás funkcióját is betöltheti.)

A „feljön” szó mögött álló eredeti kifejezés arra utal, hogy fokozatosan nőtt ki, emelkedett ki a földből. „Bárányszarvai” voltak a fenevadnak, azaz szelíd, ártatlan és fiatal állatnak tűnt. Ugyanakkor – éles ellentétben a megjelenésével – a „sárkánykígyó” hangján szólalt meg. A sárkánykígyó említése szintén visszautalás az előző fejezetre, különösképpen Jel 12,9-re.

2 Milyen támpontot ad az Írás az első fenevad azonosításához? Ki azonosította először a második fenevadat?

- „Adatik néki nagy dolgokat és káromlásokat szóló száj, és adatik néki hatalom, hogy cselekedjék negyvenkét hónapig. Megnyitotta azért a száját Isten elleni káromlásra, hogy szidalmazza az ő nevét, sátorát, és azokat, akik a mennyben laknak. Az

is adatott neki, hogy hadakozzék a szentek ellen, és őket legyőzze. Adatott neki hatalom minden nemzetségen, nyelven és népen. (...) Ha valaki fogságba visz mást, ő is fogságba megy, ha valaki fegyverrel öl, fegyverrel kell annak megöletni.” (Jel 13,5–10)

- Vö. Dn 7,8.21.25; 8,11–13

.....

.....

.....

Az idézett bibliaversek minden egyes jellegzetes kifejezése idézet Dániel könyve „kis szarvra” vonatkozó kijelentéseiből (Dn 7–8. fejj.). A szarv a hatalom jelképe a Szentírásban. Az 5–7. versben foglalt idézetsokor egyértelművé teszi, hogy az a hatalom, amelyet a fenevad halálos sebből kigyógyult feje szimbolizál, egy az egyben azonos a Dániel könyvében szereplő „kis szarvval”.

A kis szarvat így azonosította e neves zsidó írásmagyarázó, Ab-ravanel, már a 15. században: „Én arra a benső meggyőződésre jutottam, hogy a kis szarv a pápa uralmát jelenti (...), mivel a pápaság kezdetekor kicsiny és törpe volt, nem pedig hatalmas, ezért hívták azt kis szarvnak. És mivel annak keletkezése Rómában volt...” (*A megváltás forrásai* című, 1496-ban írt művéből idézi Le Roy Edwin Froom: *The Prophetic Faith of Our Fathers*, II. köt., 228. o.)

A 10. vers is segít az azonosításban, nyilvánvalóan arra utal, hogy a 42 hónapos uralom végén a forradalmi Francia Köztársaság fogságba vetette a pápát. Előzőleg a középkori pápaság is sokakat vetett fogságra, és ítelt halálra az inkvizíció által.

A második fenevadat illetően konkrét azonosítással nem találkozunk a 19. század közepéig. John N. Andrews, a hetednapos adventista mozgalom egyik úttörője nevezte meg elsőként az Amerikai Egyesült Államokat a prófétikus jelkép beteljesítőjeként egy 1851-ben megjelentetett cikkében. A bárányszarvak békés, erő-

szaktól és üldözéstől tartózkodó hatalomra utalnak. Az egyik bárányszarv az amerikai protestantizmusra, a másik az amerikai köztársasági államformára utal – magyarázta –, és ezeknek egyike sem elnyomó természetű. A két szarv az egyházi és a világi hatalom békés, barátságos jellegű különválasztását fejezi ki. Ugyanakkor ez a hatalom „úgy szól, mint a sárkány”. Ennek az ellentétnek a realizálódását Andrews főként a korabeli rabszolgotartásban, valamint a nagy advent ébredési mozgalomhoz tartozók különböző protestáns felekezetekből történő kirekesztésében látta.

Figyelemre méltó, hogy – a prófécia ismerete nélkül – a bárányszarv és a sárkányhang ellentétét fedezte fel egy újságíró az Egyesült Államokról írt riportkötetében. Éppen csak más képeket, kifejezéseket használt, illetve idézett: „Az amerikaiak (...) sikeresen tartották magukat Theodore Roosevelttel jelmondatához: »Széliden szóljatok, de mindig legyen nálatok egy jókora furkósbót, így sokra vihetitek.« (...) Az Egyesült Államok a maga teljes nagyságával olyan dinamizmust fejlesztett ki, amely belátható időn belül lehetővé teszi (...) Európa jóvátehetetlen amerikanizálódását. (...) Ma már Latin-Amerikában, Ázsiában és Európában szertefoszlott az álom Amerikáról, a világ megváltójáról. Lidérces álom lett belőle, balsejtelem; mi lesz a világból, ha a furkósbót és a szabadságnak álcázott dzsungel törvénye lesz úrrá rajta?» (Rolf Winter: *Lidércnyomás: 17 riport az Amerikai Egyesült Államokról*, Kossuth Könyvkiadó, Budapest, 1976, 17., 19–21. o.)

Jelenések könyve ismételten „hamis prófétának” nevezi a későbbiekben e kétszarvú fenevadat (Jel 19,20, vö. 16,13; 20,10). Ez arra utal, hogy végül olyannyira eltűnik ebben az országban az állam és az egyház szétválasztása – noha egykor ennek az eszmének és gyakorlatnak volt az úttörője –, hogy maga az állam ölt vallási jelleget, mert vallási agitációt folytat, és vallási törvényhozást valósít meg. Isten nevében lép fel, de az ő szavával és akaratával ellentétesen szól, illetve cselekszik, ami a hamis prófétaóság jellemzője.

Az 5–7. vers bővebb magyarázatát lásd az e fejezethez kapcsolt függelékben.

3 Milyen hatalomhoz jut a vég idején ismét a tengerből feljövő fenevad? Kik állnak ellene csupán hatalmának?

- „Láttam, hogy egy a fejei közül mintegy halálos sebbel megsebesítettett, de halálos sebe meggyógyítottatott, és az egész föld csodálva követte a fenevadat. (...) Annakokáért imádják őt a föld lakosai mind, akiknek a neve nincs beírva az élet könyvébe, amely a Bárányé, aki megöletett, e világ alapítása óta. (...) Itt van a szentek állhatatossága és hite.” (Jel 13,3.8.10 – pontosított fordítás szerint)
- „[A második fenevad] az előbbi fenevad minden hatalmasságát cselekszi öelötte, és azt is cselekszi, hogy a föld és annak lakosai imádják az első fenevadat, amelynek a halálos sebe meggyógyult.” (Jel 13,12)

Kézenfekvő a következtetés, hogy e fenevad az 1260 esztendő végén kap halálos sebet. Ez törli meg teljhatalmát, és ezt követően fog majd begyógyulni a sebesülése. A bibliai jelkép találó: A középkori pápai hatalom halálos sebet kapott, amikor a forradalmi Franciaország fegyveres beavatkozása megfosztotta világi hatalmától, és látványosan megalázta Európa szeme láttára. A halálos sebre vonatkozó prófécia beteljesedését már a kortársak is felismerték. Gottlob Thube német protestáns lelkész írta 1799-ben: „A fenevad egy halálos sebet kapott. Ezt a sebet kard által kapta (10. vers). (...) Ezt a franciák teljesítették be, akik karddal a kezükben száműzték a pápát és bíbornokait Rómából, felosztatva a pápai államot, és felállítva az ún. Római Köztársaságot. A pápaság jelenlegi állapota a következő: karddal ütött sebet kapott, de mégis életben van. Hogy ez az állapot mennyi ideig fog tartani, és a

pápaság milyen formában fogja életét továbbfolytatni, ezt még nem lehet teljes bizonyossággal eldönteni. A halálos seb be fog majd gyógyulni, de azt, hogy vajon ez hosszú vagy rövid időt fog-e igénybe venni, nem tudjuk.” (*Anleitung zum richtigen Verstande der Offenbarung Johannis* c. művéből idézi Le Roy Edwin Froom: *The Prophetic Faith of Our Fathers*, III. köt., 777–778. o.; lásd még Vankó Zsuzsa: *Jézus Krisztus apokalipszise*, III. köt., 136. o.)

A gyógyulás a 20. század első negyede után indult meg. Addig a seb csak tovább üszkösödött. Az Olaszország egyesítéséért folytatott küzdelem során a pápa végleg elveszítette világi hatalmát. Ez 1870-ben történt. A 20. század elején aztán a következőképpen indult meg a gyógyulás a világi hatalom tekintetében:

Az olasz kormány és a Szentszék közötti megegyezés három okmányát a lateráni palotában 1929. február 14-én Gasparri államtitkár és Mussolini írták alá. Olaszország elismerte a pápa szuverenitását az ún. Vatikánváros felett. Ezzel a másfél négyzetkilométer kiterjedésű Egyházi Államot restaurálták. Vatikán Állam és Olaszország kölcsönösen nagykövetet cseréltek. Az 1870 óta tartó viszályból a pápaság lényegében elvi engedmények nélkül került ki.

A pápaság tehát újra világi hatalom lett, ha csak miniállamként is, kicsiny saját területtel a korábbiakhoz képest. Ebben áll az 1929-ben történtek döntő jelentősége. Ettől fogva ismét képviseli a világi és az egyházi hatalom teljes egybeolvasztásának régi római modelljét. A gyógyulás folyamata azóta is halad előre, mégpedig egyre látványosabban. A pápaság ma már jelentős politikai tényező, tekintéllyel és nagy befolyással rendelkezik a világi ügyekben is.

Ami a pápaság vallási hatalmát illeti, a protestantizmus visszahódításának a folyamatában mérföldkő volt az 1999-ben kiadott evangélikus–római katolikus Közös nyilatkozat. Azóta a metodista, az anglikán és a református egyház is aláírta. A prófécia szerint a halálos seb gyógyulása folytatódni fog egészen addig, amíg „az egész föld csodálva követi, és adatik néki hatalom minden nem-

zetségen, nyelven és népen, imádni fogja őt a föld minden lakosa” (Jel 13,3–8). Egy kisebbség azonban hatalma csúcspontján sem fog behódolni neki. Erre utal a 8. versnek ez a részlete: „imádni fogja őt a föld minden lakosa, mindazok, akiknek neve nincs beírva az élet könyvébe, amely a Bárányé”. Ezek szerint azok, akiknek neve az élet könyvébe beíratott, akik Isten „nyilvántartása” szerint is az örök élet várományosai, nem fogják imádni. A második fenevad az előzőleg bemutatott tízszarvú, hétfejű, halálos sebéből meggyógyult „fenevad minden hatalmaskodását cselekszi öelőtte”, ami bizonyára azt jelenti, hogy vele szövetségben cselekszik. Arra is ráveszi országa, avagy a föld lakosait, hogy „imádják” az első fenevadat. Az imádás kifejezetten vallásos fogalom, vagyis valási, lelkiismereti kényszer gyakorlására utal itt a prófécia.

4 Hogyan, milyen eszközök segítségével állítja fel a földből feljövő fenevad az első fenevad képmását, és mit rendel el általa? Hogyan azonosítható a fenevad bélyege?

- „Nagy jeleket tesz, annyira, hogy tüzet is hoz alá az égből a földre, az emberek láttára. Elhiteti a föld lakosait a jelekkel, amelyek adattak néki, hogy cselekedje a fenevad előtt, azt mondva a föld lakosainak, hogy csinálják meg a fenevad képmását, amely fegyverrel megsebesített, de megelevenedett. Adatott néki, hogy a fenevad képébe lelket adjon, hogy a fenevad képmása szóljon is, és azt művelje, hogy mindazok, akik nem imádják a fenevad képmását, megölessenek.
- „Azt is teszi mindenkivel, kicsikkel és nagyokkal, gazdagokkal és szegényekkel, szabadokkal és szolgálkkal, hogy jobb kezükre vagy a homlokukra bélyeget tegyenek, hogy senki ne vehessen, se el ne adhasson semmit, hanem csak akin a fenevad bélyege van, vagy neve, vagy nevének száma. Itt van a bölcsesség! Akinnek értelme van, számlálja meg a fenevad számát, mert emberi szám, és annak száma hatszázhatvanhat!” (Jel 13,13–18)

(Mi a fenevad képmása? Mivel veszi rá a föld lakosait a képmás felállítására? Mivel azonos, mit tartalmaz a fenevad bélyege? Mit jelent az, hogy az embereknek homlokukra vagy kezükre kell felvenni ezt a bélyeget? Mit jelent a fenevad képmásának szólása, és mit fog elrendelni?)

.....

.....

.....

„Ez a kijelentés világosan bemutat egy kormányformát, amelyben a törvényhozói hatalom a nép kezében van. (...) [Erre utal e részlet: »azt mondja a föld, avagy országa lakosainak«.] De mi a fenevad képmása? (...) Ahhoz, hogy meg tudjuk, (...) tanulmányoznunk kell magának az [első] fenevadnak, azaz a pápaságnak az ismertetőjeleit. (...) Mivel az emberek lelkiismeretét irányítani akarta, a világi hatalom támogatását igényelte. (...) Ahol eddig a [római] egyháznak világi hatalma volt, mindig igénybe vette, hogy a tanításaitól eltérőket megbüntesse. (...) Amikor az Egyesült Államok legjelentősebb egyházai a tantételekben egységre jutva arra befolyásolják az államot, hogy tegye kötelezővé rendelkezéseiket és tartsa fenn létesítményeiket, akkor a protestáns Amerika megformálta a római hierarchia hasonmását, aminek elkerülhetetlen következménye lesz, hogy a polgári hatóság büntetést ró azokra, akik eltérő véleményt vallanak. (...) A fenevad képmása a hitehagyó protestantizmusnak azt a formáját ábrázolja, amely akkor alakul ki, amikor a protestáns egyházak dogmáik megtartásához a polgári hatalom segítségét igénylik.” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem/Korszakok nyomában*, 394–397. o.)

A pápaság lényege a világi és az egyházi hatalom összeolvadása. Ez valójában az ókori Római Birodalomtól átvett eszme és

gyakorlat. A római császárok személyükben egyesítették a legfőbb világi és vallási hatalmat, mivel pontifex maximusok, vagyis az államvallás főpapjai is voltak. Ennek a rendszernek a képmása bizonyára egy olyan régi-új társadalmi rend lesz, amelyben teljesen egybeolvad a világi és a vallási hatalom.

A „jelekkel való elhíttetés” nem meglepő, hiszen az Újszövetség többször figyelmeztet: a végidőben különösen jellemző lesz, hogy az Istentől valónak vélt jelek és csodák tömegeket tévesztenek meg (Mt 24,5; 2Thess 2,8–11; Jel 16,14). Mivel a keresztények közül is csak kevesen olvassák kutatva a Szentírást, és tisztelik azt Isten szavaként, a többség védtelen lesz e megejtő csodákkal szemben. Ehhez hozzátehetjük még, hogy az emberiség körében ma sajnos jellemző tendencia a gondolkodás kultúrájának a tömegmértű hanyatlása. Ez is utat egyenget a hitető csodák sikeréhez.

A kijelentés, amely szerint olyan nagy jeleket tesz e fenevad, hogy „még azt is előidézi, hogy tűz szálljon alá az égből az emberek szeme láttára”, a Karmel-hegyi jelenetet idézi fel az Illés-történetből (lásd 1Kor 18. fejt.). A hamis prófétává váló fenevad „megismétli Illés csodatettét, amikor tűz szállt alá az égből az általa felállított oltárra. Az Illés-történetben azonban csak Illés, az Úr igaz prófétája tudott tüzet aláhozni az égből, alázatos, buzgó imája által. Ellenségei, a Baál-papok ezt nem tudták utánozni. A vég idején a próba még súlyosabb lesz, mert az antikrisztusi hatalom képes lesz ezt a csodát is produkálni, nyilván démoni erők segédletével. Így Illésnek fog tűnni, a csodával igazolni fogja önmagát és törekvéseit. Az Isten Igéjéhez ragaszkodók előtt mégis leleplezi magát azáltal, hogy a Tízparancsolatba ütköző dologra, a fenevad képmásának az imáadására akarja rávenni az embereket.

Mit jelent az, hogy „a föld lakosait” biztatja a kétszarvú fenevad arra, hogy csinálják meg a fenevad hasonmását. Saját országának a lakosait kell érteni ezen, vagy a globalizált világ minden lakosát? Bizonyára mindkettőt. (Az eredeti görög szó mindkét értelmezést lehetővé teszi.) Jelenések könyve 13–18. fejezetében – ahol az úgynevezett végidőről van szó – lépten-nyomon „a föld minden

népe, a föld összes királya” kifejezésekkel találkozunk, amelyek azt érzékeltetik, hogy globális jelentőségű és kihatású történésekről szól a prófétikus kijelentés. A 13. fejezetben szereplő első fenevadat is a föld összes lakosa imádja, kivéve azokat, akiknek a neve az élet könyvében megtalálható (Jel 13,8).

Ami a fenevad bélyegét illeti, a prófécia szerint annyi tudható meg róla ezen az igazságon belül, hogy – mint általában a pecsétek vagy bélyegek – annak a nevét hordozza, akihez tartozik, tehát a fenevadét, amelynek valamiféle azonosító száma is van. A bélyeg „homlokra vagy jobb kézre” vétele valószínűleg arra utal, hogy vagy elméjükben is meghódolnak az emberek a fenevad előtt, vagy csupán a cselekvés szintjén igazodnak hozzá, engedelmeskedve neki. A fenevad bélyege közelebbi azonosítására vonatkozóan lásd a fejezethez kapcsolt függelék.

5 Sikerül-e elpusztítani e háborúban Isten népét, szentjeit? Az ellenálláson túl milyen ellenüzenet hirdetésére bátorodnak fel?

- „Láttam, ímé egy Bárány állt a Sion hegyén, és ővele száznegyvennégyezren, akiknek homlokukra volt írva az ő Atyjuk neve. (...) Ezek azok, akik asszonyokkal nem fertőztették meg magukat, mert szüzek. Ezek azok, akik követik a Bárányt, valahová megy. Szájukban nem találtatott álnokság, mert Isten királyiszéke előtt feddhetetlenek.” (Jel 14,1.4–5)
- „Láttam más angyalt az ég közepén repülni, akinél az örökkévaló evangélium volt, hogy a föld lakosainak hirdesse az evangéliumot, minden nemzetségnek ágazatnak, nyelvnek és népnek, ezt mondva nagy szóval:
- Féltétek Istent, és néki adjatok dicsőséget, mert eljött az ő ítéletének órája! Imádjátok azt, aki teremtette a mennyet és a földet, a tengert és a vizek forrásait! Más angyal követte őt, ezt mondva: Elesett, elesett Babilon, a nagy város, mert paráznsá-

gának haragborából adott inni minden népnek! Harmadik angyal is követte azokat, ezt mondva nagy szóval: Ha valaki imádja a fenevadat és annak képmását, ha bélyegét felveszi vagy homlokára vagy kezére, az is iszik az Isten haragjának borából, amely elegyítetlenül töltetett az ő haragjának poharába, és kínoztatik tűzzel, kénkövel a szent angyalok előtt és a Bárány előtt. Kínlódásuk füstje felmegy örökkön-örökké, és nem lesz nyugalmuk éjjel és nappal, akik imádják a fenevadat és annak képmását, és ha valaki az ő nevének bélyegét felveszi. Itt van a szenteknek állhatatossága, itt, akik megtartják Isten parancsolatait és a Jézus hitét!” (Jel 14,6–12 – pontosított fordítás szerint)

(Kik azok, akiknek homlokukon van Atyjuk neve, hogyan szólóruk másutt Jelenések könyve [Jel 7,4]? Vegyük számba három fő jellemvonásukat! Milyen összefüggés van e csoport bemutatása és az utána ismertetett evangéliumbírdetés, illetve az ennek keretében hirdetett hármass angyali üzenet között? Hasonlítsuk össze a fenevad és képmása követelését [Jel 13,15–17], valamint a hármass angyali üzenet tartalmát!)

.....

.....

.....

Találó az a hasonlat, mely szerint a 14. fejezet úgy jelenik meg a 13. fejezetet követően, mint a sötét alagútból kibukkanó vonat. Előzőleg úgy tűnhetett, hogy a hívő nép megsemmisül abban a globális háborúban, amit Sátán indít ellenük. Íme most mégis itt vannak, sőt mi több, örömteljes, bátor, diadalmas sereggént mutatja be őket a prófécia. János apostol úgy látta őket, mint akik „a Sion hegyén” állnak, a Bárány, azaz Krisztus köré gyülekezve.

A 144 000 jelképes szám. A valóságban „megszámlálhatatlan sokaságot” jelent, „minden népből, törzsből, nemzetből és nyelv-

ből” (Jel 7,4. vö. 9. vers). Kisebbséget alkotnak ugyan a fenevad bélyegét magukra vevők óriási tömegeihez képest, mégsem jelentéktelen csapatról van szó. Tömör jellemzést ad róluk a prófécia. Olyan hangsúllyal teszi ezt, hogy mintegy ismertetőjelként szolgáljanak rájuk vonatkozóan a felsorolt, megkülönböztető jellegzetességek. A prófécia egy világ bűneitől elkülönült, valóban Krisztusivá lett, élő hitű népet mutat be. A végidő megpróbáltatásai nem semmisítik meg az igazán hívőket, sőt „fényessé teszik őket, mint az aranyat” (Mal 3,2).

Az itt bemutatott hívő nép fogja hirdetni a 6–12. versben foglalt üzeneteket. Arra bátorodnak fel, hogy olyan üzenetet hirdessenek, amely félreérthetetlenül ellenüzenet ahhoz képest, amit a fenevad és a fenevad képmása követel. Az üzenetek tartalmát nem fejtjük ki itt, csupán arra irányítjuk a figyelmet, hogy nemcsak maguk nem hajlandók imádni a fenevadat és képmását, hanem még a föld lakosait is arra szólítják fel, hogy ezek helyett a teremtő Istent imádják. Isten előtt elesettnek nyilvánítják azt a vallási szövetséget, amelyben a fenevad az anya (Jel 17,5), és amellyel a fenevad képmása is együttműködik. A földi vallási és politikai hatalmak halálbüntetéssel fenyegetik azokat, akik nekik nem engedelmessé válnak, de ők ennél súlyosabb következményre mutatnak rá, azokat érintően, akik imádják a fenevadat és képmását. Emberek parancsolatai helyett Isten parancsolatai megtartására szólítanak fel mindenkit.

6 Hogyan utal az Írás arra, hogy az ellenüzenet kihirdetése még inkább feltüzeli a haragot az Isten szavához ragaszkodó maradék ellen?

- „Hallottam az égből szózatot, amely ezt mondta nekem: Írd meg, boldogok a halottak, akik az Úrban hálnak meg mostantól fogva. Bizony, azt mondja a Lélek, mert megnyugszanak fáradtságuktól, és cselekedeteik követik őket.” (Jel 14,13)
- Vö. Mt 24,9–16

.....

.....

A három angyal üzenetének elhangzása után szótatot hallott az apostol a mennyből. Ezt a két fogalmat – halál és boldogság – általában nem kapcsoljuk össze. Nem is minden halottra vonatkozik a megállapítás, hanem csakis azokra, akik „az Úrban halnak meg”. Feltűnő az időbeli megjelölés – „mostantól fogva” –, illetve a „bizony” megerősítés, valamint az a hozzávetél, hogy ezt „a Lélek mondja”.

A globális államegyház szövetség nyilván nem hagyja válasz nélkül azt, hogy bátor és világos ellenüzenetet szólaltat meg a nagy tömegekhez képest kisebbséget jelentő hívő nép. Felszítják ellenük a gyűlöletet. Így szólt erről Jézus, nagy prófétikus beszédében: „Kezüket rátok vetik, üldözik titeket, gyülekezetek elé hurcolnak, tömlöcbe, királyok és helytartók elé visznek az én nevéért.” (Lk 21,12) Isten azonban oltalmazza őket, beteljesíti rajtuk ígéretét: „Mivel megtartottad az én állhatatosságra [intő] beszédemet, én is megtartalak téged a megpróbáltatás idején, amely az egész világra eljön, hogy megpróbálja e föld lakosait.” (Jel 3,10)

Isten tudja, hogy kik lesznek képesek állhatatosan, győzelmesen kitartani a veszedelmes időszakban, és kik azok, akiknek az a kegyelem, ha meghalnak, még mielőtt a súlyos megpróbáltatások elkezdődnének. Közvetett utalás ez a boldogmondás arra is, hogy miután a három angyal üzenete elhangzik, a Szentlélek kitöltésének erejével, véget ér a szelek féken tartása. Ezután az emberi történelem letragikusabb szakasza következik. Emlékezzünk Jézus kijelentésére: „Isten országának ez az evangéliuma hirdettetik majd az egész világon, bizonyságul minden népnek, és akkor jön el a vég.” (Mt 24,14) Arról pedig, hogy milyen lesz ez a „vég”, a következőket mondta: „Akkor nagy nyomorúság lesz, amilyen nem volt a világ kezdete óta mind ez ideig, és nem is lesz soha. Ha

azok a napok meg nem rövidítenének, egyetlen ember sem menekülhetne meg; de a választottakért megrövidítenek majd azok a napok.” (Mt 24,21–22) A szóban forgó boldogmondás tehát arra utal, hogy boldogok azok, akik nem érik meg, nem látják meg már ezt az időt, hanem meghalnak a félelmetes történések előtt. Ők már „megnyugszanak fáradságuktól”, miközben testvéreikre még nagy megpróbáltatás, nagy hitbeli-lelki küzdelem vár.

---

*Az e heti adomány a nyári Biblia-táborokat támogatja.
– Hozzájárulás a táborok bérleti díjaihoz és költségeihez.*

FÜGGELÉK

A IX. TANULMÁNYHOZ

A 2. kérdéshez

Az előreformációs mozgalmak és a 16. századi reformáció tanítói egyöntetűen a középkori pápai hatalom szimbólumát látták e fenevadban. Néhány név az ismertebbek közül: Janowi Mátyás, John Wiclif, John Purvey, Husz János, Andreas Osiander, John Bale. Magyar példát is említhetünk: Az ún. „gyászévtized” során gályarabságba hurcolt protestáns prédikátor, Otrókoci Fóris Ferenc ezen a címen írta meg prédikátortársai és saját szenvedéseit, 1676-ban: *Fenevad dühöngése Magyarországon a Jézus Krisztusról bizonyosságot tevők ellen...**

Ami a fenevad tevékenységét illeti, a kis szarvéval teljesen azonos felsorolás szerepel itt. Ezért nem is térünk ki részletesen az 5–7. versben foglaltakra, Dániel könyvéhez írt magyarázatokban olvashatunk erről. Arra mutatunk csak rá röviden, hogy „az Isten sátora és a menny lakói” elleni támadás (amely egyébként Dn 8,10–14-re való visszahivatkozás) bizonyára arra utal, hogy a középkori egyház a földi templomokat tette a bűnrendezés helyévé, ezzel feledtette a Krisztus főpapi szolgálatáról és a mennyei szentélyről szóló tanítást. Ezenkívül – bibliai alap nélkül, emberi kép-

---

* A magyarországi katolikus egyház főpapjai olyan súlyos támadást indítottak a protestáns lelkészek ellen 1673/74-ben, amely egyenesen a megsemmisítésükre irányult. Erről az üldözésről írta könyvét (latin nyelven) Otrókoci Fóris Ferenc, szemtanúként és túlélőként. Írása korabeli magyar fordításának teljes címe a következő: *Fenevad dühöngése Magyarországon a Jézus Krisztusról bizonyosságot tevők ellen, s azoknak dicsőséges győzedelme, avagy a Krisztushoz hű maradt magyar lelkipásztoroknak sokféle nyomorúsága, különösen pedig sokaknak a pápista egyház főpapjai okozta hallatlan öldököltetése és bebörtönöztetése; lelküknek égből adományozott állhatatossága és a megmaradottaknak epedve várt szabadulása.*

zelet alapján – „benépesítette” a mennyet Máriával, az ég királynőjével, a mennyország kulcsait kezében tartó Péterrel, a szentté avatott emberekkel, az üdvözült holtak lelkeivel. A keresztény közfelfogásba erősen beépültek ezek a képzetek. Röviden összegezve, a következőket mondja a prófécia a megsebesített fejű fenevad ténykedésének jellemzőiről:

- „Nagy dolgokat, káromlásokat szól”, azaz merész kijelentéseket tesz Isten nevében, mintegy az Ő helyetteseként és tekintélyével.
- „Hatalom adatik neki 42 hónapig”, azaz 1260 esztendeig, a prófétai nap-év elv értelmében.
- Káromlásai „Isten, Isten neve, sátora [temploma] és a mennyben lakozók ellen” irányulnak.
- „Hadakozik a szentek ellen, és legyőzi őket” – tehát Isten népet üldöző hatalom.

A 4. kérdéshez

A 18. vers – „itt van a bölcsesség, akinek értelme van, számlálja meg a fenevad számát” – arra utal, hogy itt találunk kulcsot az előző versben említett „fenevad bélyege” jelkép megértéséhez. A 17. vers vége ugyanis így hangzott: „a fenevad bélyege vagy neve, vagy nevének száma”, ami azt jelenti, hogy a három fogalom azonos egymással. A „fenevad számán” nyilván a nevének számát kell érteni. A fenevad nevét tehát tulajdonképpen maga a prófécia adja meg, azonosítja, egy számkód által. Ez viszont nyomra vezet a bélyegre illetően is, mert az a fenevad nevét tartalmazza, vagy azt fejezi ki valamiképpen. Különleges ez a kijelentés, egyedülálló az egész Szentírásban. Úgy tűnik, annyira fontos, hogy a prófécia kutatói ne tévesszék el a fenevad azonosítását, hogy az ige nemcsak jelképes ábrázolással szól róla, hanem néven is nevezi egy számkód rejtjelével, amely azonban megfejthető, mert „emberi szám”, és „akinek értelme van”, az megszámlálhatja. Sőt nemcsak egy lehetőség felajánlásáról van itt szó, hanem határo-

zott felszólításról: „Akinek értelme van, számlálja meg a fenevad számát!” Ahhoz hasonlít ez, mint amikor nagy prófétikus beszédeiben Jézus hozzáteszi egy Dániel könyvéből idézett részlethez: „Aki olvassa, értse meg!” (Mt 24,15) Egybecseng e felhívás Dániel könyve kijelentésével is: „az istentelenek közül senki sem érti, de az értelmesek értik.” (Dn 12,10) Ami pedig a név számkódjának megadását illeti, nem volt ez ismeretlen az apostoli korban:

„Emberök vagy egyéb dolgok és ügyek számmal való megjelölése az ókorban a rejtjeles érintkezések kedvelt módszere volt. A módszert gematriának nevezték, és azon alapult, hogy a héber és a görög ábécé betűi számértékek megjelölésére is szolgáltak. (...) Ilyen módon meg lehetett adni bármely szó vagy név számértékét. (...) Hogy milyen népszerű volt az ilyen játék a számokkal, azt mutatja például, hogy Pompejiben ezt a falra firkált mondatot találták: »Azt szeretem, akinek száma 545«. Ez a szerelmi vallomás a szeretett leány számértékét használja fel, hogy titkosan, de az érdekelt leány számára mégis könnyen érthető módon fejezze ki a vallomást tevő érzelmeit. Mert amilyen könnyű összeszámolni valamely név betűinek számértékét, és így megmondani a név »számát«, olyan nehéz e számérték jelentését a be nem avatottnak megfejteni.” (Karner Károly: *Apokalipszis*, Evangélikus Sajtóosztály, Budapest, 1990, 143–144. o.)

Rengeteg próbálkozás, találgatás született az évszázadok során e számkód megfejtésére. Andreas Helwig protestáns nyelvész, a berlini egyetem rektora 1612-ben megjelent könyvében három alapvető állított fel kiindulópontként a megfejtéshez:

- A fenevad nyelvén adott névnek kell lennie.
- Nem lehet gúnynév, amelyet az ellenségei ragasztottak rá, hanem olyan névnek kell lennie, amellyel maga nevezi meg önmagát, hiszen azt igényli, hogy az emberek ezt elismerjék a nevét tartalmazó bélyeg felvételével.
- A névben foglalt betűk számértékének egyszerű összeadással kell kiadniuk a 666-os számot, mert a prófécia azt mondja, hogy „meg kell számlálni”, össze kell adni ezeket.

Andreas Helwig arra a megoldásra jutott, ezeket az alapelveket érvényesítve, hogy a fenevad számkódba rejtett neve: *Vicarius Filii Dei*. E latin név magyar jelentése: *Isten Fiának helytartója, helyettese*. Ez a név valóban a pápaság nyelvén, latinul van, és a számértéket képviselő betűk végösszege pontosan 666. Bárki maga is ellenőrizheti ezt. Csak a római számokat kell ismerni, tudni, hogy mennyi azok számértéke, és mely betűknek nincs számértékük. Emellett azt is figyelembe kell venni, hogy a régi latin ábécében az u betűt ugyanúgy írták, mint a v betűt (a régi vagy a régi írást utánzó latin feliratokban, írásokban ez ma is megfigyelhető):

V	5	F		D	500	505
I	1	I	1	E		2
C	100	L	50	I	1	151
A		I	1			1
R		I	1			1
I	1					1
V	5					5
S						
	112		53		501	666

Ez a név Krisztus helytartója formában jól ismert. Szerepel-e valahol ebben a formában is a név: *Vicarius Filii Dei*? Igen, mégpedig egy nagyon jellegzetes és fontos dokumentumban, a 8. századból való ál-constantinusi adománylevélben, amellyel a pápaság megalapozta világi hatalmát az egykori Nyugatrómai Birodalom felett.

Ezek után annyit állapíthatunk meg, hogy a fenevad bélyegének – amely kétségtelenül jelképes kifejezés – olyan valaminek kell lennie, amely szembetűnően, markánsan kifejezi a római pápaság Isten Fiának helytartója címét és igényét. Dániel könyve szerint a „kis szarv”, illetve a pápaság abban érvényesíti leginkább Krisztus-helyettes igényét, hogy megváltoztatja Isten

törvényét a magának tulajdonított tekintély alapján: „Sokat szól a Felséges ellen, (...) és véli, hogy megváltoztatja az időket és a törvényt.” (Dn 7,25)

Logikus tehát a következtetés, hogy a „bélyeg” – amely a fe-nevad „imádásának”, a neki való behódolásnak lesz a jele valamiképpen – a prófécia által megjövendölt törvényváltoztatással függ majd össze. Idézünk egy jellemző mondatot az úgynevezett Új katekizmusból, amely ma a római egyház hivatalos tanításának számít. Ezt olvashatjuk a Tízparancsolatról szóló fejezetben, az Úr napjáról szóló részben: „A vasárnap határozottan különbözik a szombattól, (...) melynek az ünnepi előírásait átveszi a keresztények számára. (...) Az egyház parancsa meghatározza és pontosítja az Úr törvényét.” (*A Katolikus Egyház Katekizmusa*, Szent István Társulat, Budapest, 1994, 432., 434. o.)

Ennek az önkényes törvényváltoztatásnak a jogszerűségét fogja elismerni az, aki vasárnapot ünnepel, azt követően, hogy azt kötelezővé teszik. Abban az értelemben lesz vízválasztó a vasárnapünneplés ember és ember között, hogy mindenki választ: emberi, vallási tekintélyt imád, vagy pedig az élő Istent, és ennek megfelelően az előbbi parancsolatának engedelmeskedik, vagy pedig Isten parancsolatának. (Vankó Zsuzsa: *Jézus Krisztus apokalipszise*, IV. köt., 81–87. o.)

Az aratás és a szüret – a hét utolsó csapás

(Jelenések könyve 14,14–20; 15–16. fejezet)

A 14. fejezet végén akár be is fejeződhetne Jelenések könyve, hiszen ez a fejezet az „aratás” és a „szüret” eseményével, Jézus dicsőséges második eljövételével zárul. Gyakori szerkesztésmód azonban a Bibliában, hogy átfogóan végighalad egy folyamaton, majd pedig visszatér a részletekre. Ezt láthatjuk itt is. A 14. fejezetben említés történik Isten elegyítetlen haragja poharának kitöltéséről (9–11. vers), majd pedig az aratásról és a szüretről (14–20. vers). A 15–16. fejezet utóbb hozzáfűzött, részletes magyarázat mindezekhez.

1 Mit jelképez az Emberfia dicsőséges megjelenéséhez kapcsolódó „aratás és szüret”?

- „Azután láttam: íme, egy fehér felhő, és ült valaki a felhőn, aki hasonló volt az Emberfiához. Arany győzelmi korona volt a fején, és éles sarló a kezében. Más angyal jött ki a templomból, aki hangos szóval kiáltott a felhőn ülőnek: Indítsd neki a sarlót és arass, mert az aratás ideje eljött, megszáradt a földön az aratnivaló! Ekkor a földre vetette sarlóját a felhőn ülő, és learattatott a föld.

Ismét más angyal jött ki a mennyei templomból, nála is éles sarló volt. Újabb angyal jött az oltár felől, akinek hatalma volt a tűzön. Hangos szóval kiáltott az angyalnak, akinél az éles

sarló volt: Indítsd neki az éles sarlót, szedd le a fürtöket a föld szőlőtőkéről, mert megérett a földön a szőlő! A földre bocsátotta sarlóját az angyal, és leszüretelte a szőlőt, amelyet belevevett Isten haragjának nagy borsajtójába. Megtaposták a borsajtót a városon kívül, és íme, vér ömlött ki a borsajtóból. A lovak zablájáig [ért] ezerhatszáz stadionnyira*.” (Jel 14,14–20**)

.....

.....

.....

Határozott szétválasztást érzékeltet ez a látomás. A mezőgazdasági munkában két nagyarányú begyűjtés van: a nyári aratás és az őszi szüret. A búza learatása és a szőlő leszüretelése két, időben elkülönülő, könnyen megkülönböztethető folyamat.

A gabona learatása az igazak feltámadását és az élő igazak elváltoztatását jelképezi, ami Jézus megjelenésekor megy végbe a Földön, angyalok közreműködésével. „Mihelyt pedig a gabona arra való, azonnal sarlót ereszt reá, mert az aratás érkezett.” (Mk 4,29 vö. Mt 24,30–31)

„Krisztus sóvárogva várja, hogy képmása megmutatkozzék egyházában. Akkor jön el népéért, amikor tökéletesen tükrözni fogjuk az Ő jellemét. Nemcsak az a kiváltsága minden kereszténynek, hogy várja, hanem hogy siettesse*** is a mi

---

* A régi görög sztadion hossza 192 m, az 1600 sztadion így 307 200 méter, azaz 307,2 km. Valószínűleg nem hossz mértékről van itt szó, hanem km²-ről, vagyis a leírás szerint a vértenger több mint 300 km² kiterjedésű.

** A tanulmányban a Jelenések könyve-idézetek a Sola Scriptura Teológiai Főiskola munkatársai által készített, pontosított fordításban szerepelnek (*Biblia*, részletek, Spalding Alapítvány, Biatorbágy, 2017).

*** 2Pt 3,12-ben az új protestáns Biblia-fordítás is így adja vissza a görög szöveget: „akik várjátok és siettetitek az Isten napjának eljövetelét...”

Urunk Jézus Krisztus eljövetelét. Ha mindazok, akik Krisztus nevét vallják, gyümölcsöt teremnének dicsőségére, gyorsan befejeződne az evangélium magvetése az egész világon, az utolsó termés is hamar beérne, és Krisztus eljönne, hogy begyűjtse a drága gabonát.” (Ellen G. White: *Krisztus példázatai*, A magvetés; Amíg a magból termés lesz c. fej.)

Az igazak egybegyűjtését a kárhozottak megítélése követi az ezer év folyamán (Jel 20. fej.). Az oltártól érkező angyal, akinek „hatalma volt a tűzön”, arra utal, hogy az ítélet a kárhozottak felett a valóságban tűz által valósul meg. Jézus is beszélt a búza és a konkoly példázatában arról, hogy „a konkolyt kékvekbe kötik, és megégetik” (Mt 13,30). Keresztelő János pedig arról, hogy „a polyva olthatatlan tűzzel égettetik meg” (Mt 3,12). A kárhozottak tűz általi megsemmisítéséről szól 2Pt 3,10–12 és Jel 20,8–9 is.

2 Milyen látomás vezeti be a csapások leírását? Milyen különleges tapasztalatra utal Mózes és a Bárány éneke említése? Milyen különleges hitvallás hangzik el?

- „Láttam más, nagy és csodálatos jelet a mennyben: hét angyalt, akinél a hét utolsó csapás volt. Ezek által végeztetik el Isten haragja a földön. Mintegy tűzzel elegyített üvegtengert láttam, s azokat, akik győzelmet arattak a fenevadon, a fenevad képmásán, a fenevad bélyegén és nevének számán. Az üvegtengernél álltak Isten hárfáival, s énekelték Isten szolgájának, Mózesnek az énekét, és a Bárány énekét: Nagyok és csodálatosak a te cselekedeteid, Uram, mindenható Isten! Igazságosak és igazak a te útjaid, ó szentek Királya! Ki ne félne téged, Uram, ki ne dicsőítené a te nevedet? Mert egyedül csak Te vagy szent! Eljönnek a népek mind, és leborulnak előtted, mert a te igazságos ítéleteid nyilvánvalóvá lettek!” (Jel 15,1–4)

.....
.....

A 15. fejezet bevezetés a csapások egyenkénti leírásához, amit a 16. fejezet tartalmaz. Ettől a ponttól kezdve olyan prófétikus kijelentések sora következik Jelenések könyvében, amelyek még nem teljesedtek be napjainkig. Az üdvtörténeti összefüggések világosak, de a megvalósulás mikéntjét, annak részleteit illetően nem szabad találgatásba bocsátkozni. A beteljesedés idején fogunk csak többet tudni ezekről.

Először azokat látja János apostol, akik győzelmet arattak a végidőben roppant hatalommal bíró antikrisztusi erők felett. Ők azok, akiket Isten oltalom alá helyezett az elpecsételés által (7. fej.). Most Mózes és a Bárány énekét énekelik, ami Istennel szerzett rendkívüli tapasztalatukra utal (Zsolt 33,3; 40,4). Az emberi történelem utolsó napjait átélő hívők olyasmit élnek át, mint egykor Mózes, aki a Vörös-tengeren való átkelés után énekkel fejezte ki háláját (2Móz 15,1–19), és ahhoz hasonlót, mint Jézus Krisztus keresztszenvedése idején. Látszólag elhagyatva, közbenjáró nélkül, csakis Istennel szerzett korábbi tapasztalataikra támaszkodva és az Ő ígéreteibe vetett hit által kell megállniuk a csapások idején.

Az állhatatos hívő nép diadalmas éneklését felvillantó kép visszaidézi a 14. fejezet első részét, ahol ugyancsak a végidő megmentettjeit, a jelképes száznegyvennégyezret szemlélte az apostol látomásában. Ők is diadaléneket énekeltek hárfakisérettel, olyan éneket, amit rajtuk kívül „senki meg nem tanulhat” (Jel 14,2–3). Nyilvánvalóan ugyanarról a hívő seregről van szó. Egyedülálló tapasztalatuk énekét csak ők tudják átéléssel énekelni. Isten iránti csodálatuk, tiszteletük és szeretetük immár megingathatatlan. Szívük mélyéből fakad fel a hitvallás: „Ki ne félne téged, Uram, ki ne dicsőítené nevedet, mert egyedül Te vagy szent!”

Énekük üzenete fontos bevezetés a hét csapás ezután következő leírásához. Amikor Isten minden végzése „nyilvánvalóvá válik”, azaz annak indokai is feltáruhnak, akkor „minden nép meghajol” Isten igazságossága előtt, még az ellenségei is. Egy ószövetségi messiási jövendölés is így szól: „Előtte hajtanak térdet [még azok is], akik a porba hullanak, az is, aki nem tarthatja életben lelkét.” (Zsolt 22,30)

Megrendítőek a hét csapás büntető ítéletei. Kételyt sugallhatnának Isten igazságosságát és irgalmát illetően, de az üdvözültek éneke csendre int. Amikor Isten ítéletei nyilvánvalóvá lesznek, akkor minden ember csak meghajolni tud Őelőtte. Az üdvözültek hódolattal dicsérik igazságosságát, a kárhozatra ítélték pedig elnémulva, a tények erejénél fogva kényszerülnek azt elismerni.

3 Hogyan folytatódik a hét utolsó csapást bevezető látomás? Mit fejez ki az angyalok fehér ruhája és a hét arany pohár? Milyen fontos változásra utal az, hogy senki sem mehetett be a templomba, míg a hét csapás kitöltetik?

- „Ezután láttam, hogy megnyitattott a bizonyágtétel sátorának temploma a mennyben. Kijött a templomból a hét angyal, akinél a hét csapás volt, tiszta, ragyogó, fénylő gyolcsruhába öltözöttek, mellkasuknál aranyövvel körülövezve. A négy élőlény egyike adott a hét angyalnak hét arany poharat, mely színig megtöltetett az örökkön-örökké élő Isten haragjával. A templom füsttel telt meg Isten dicsősége és hatalma miatt, úgy, hogy senki nem mehetett be a templomba addig, míg a hét angyal hét csapása be nem végeztetik.” (Jel 15,5–8)

.....

.....

.....

A látomás előző, mintegy „előre hozott dicsérete” (Jel 15,3–4) arról tanúskodott, hogy Isten ezt a tettét is igazságban és szeretetben hajtja végre. Ennélfogva a megváltott emberek és a menyeyei lények is csak még inkább tisztelik és dicsőítik Istent. A hét angyal „tisztá és fehér gyolcsba van öltözve”, jelezve, hogy Isten-nél az ítélet nem valami sötét bosszú, válogatás nélküli kegyetlenség, hanem igazságos szabadítás, avagy büntetés. Az arany poharak ugyanazt fejezik ki, amit az angyalok öltözete: színtiszta igazságosság érvényesül a haragpoharak kitöltése által. Az angyalok „a bizonyásgtétel sátorának templomából” jönnek elő, ahol Jézus mindeddig „esedezett” az emberekért (Zsid 7,25).

„Jézus mindaddig nem hagyja el a szentek szentjét, amíg minden egyes ember esete végleg el nem dőlt, akár örök életre, akár kárhozatra. Isten haragja mindaddig nem zúdul a földre, amíg Jézus be nem fejezi munkáját a szentek szentjében, amíg a papi ruhát le nem veti, és fel nem veszi az igazságszolgáltatás köntösét. Akkor megszűnik közbenjárni Isten és emberek között, és Isten kitölti elegyítetlen haragját mindazokra, akik elvetették az igazságot.” (Ellen G. White: *Korai írások*, Látomás az elpecsételésről c. feje.)

Az a tény, hogy „senki nem mehetett be a templomba”, jelzi, hogy a kegyelemidő letelt, befejeződött Jézus Krisztus közbenjárása a bűnösökért. Azoknak, akik a hét utolsó csapást elpecsételtként élik át, teljeseznek kell lenniük Szentlélekkel, „aki által megpecsételtettek a teljes váltságnak napjára” (Eféz 4,30). Csakis így tudnak megállni mennyei Közbenjáró nélkül. Kizárólag a földi történelem legvégső szakaszában, utolsó napjaiban valósul meg ez a csoda, hogy nem vétkezve, szüntelen imádkozva „őrízik ruhájukat” (Jel 16,15).

A küzdő egyházat ekkor felváltja a győzelmes, diadalmas egyház. Erről az eddig soha nem látott győzelemről számos ige szól (Sof 3,12–13; Jel 3,21; 7,14–17; 16,15; 19,7–8; Eféz 5,27).

4 Milyen összefüggéseket figyelhetünk meg az első öt csapás kitöltésekor? Mi lehet a célja a csapások kitöltésének, ha senki sem tér már meg ezek hatására?

- „Hangos szótatot hallottam a templomból, mely így szólt a hét angyalhoz: Menjetek, töltsétek ki a földre Isten haragjának hét poharát! Elment az első, kitöltötte poharát a földre: gonosz, ártalmas fekélyek támadtak azokon az embereken, akiken a vadállat bélyege volt, és akik imádták annak képmását.” (Jel 16,1–2)
- „A második angyal is kitöltötte poharát a tengerbe, és olyan lett az, mint a halott vére. Minden élőlény elpusztult a tengerben.” (Jel 16,3)
- „A harmadik angyal is kitöltötte poharát a folyókra és a forrásokra, így azok vérré váltak. Hallottam a vizek angyalának szótát: Igaz vagy [Uram], aki vagy, aki voltál, és szent vagy, hogy ezeket ítélted! Szentek és próféták vérént ontották, vért adtál hát nekik inni, [ezt] érdemlik. Hangot hallottam az oltár [felelől is], amely ezt mondta: Jól van, Uram, mindenható Isten, igazak és igazságosak a te ítéleteid!” (Jel 16,4–7)
- „A negyedik angyal is kitöltötte poharát a Napra, és adatott annak, hogy forrósággal perzselje az embereket. Senyvedtek az emberek a nagy hőségtől, és káromolták Isten nevét, akinek hatalma van e csapások felett. Nem tértek meg, hogy dicsőséget adjanak néki.” (Jel 16,8–9)
- „Az ötödik angyal is kitöltötte poharát a fenevad királyi székére, mire országa elsötétült. Nyelvüket rágták [az emberek] kínjukban. A menny Istenét káromolták kínjaik és fekélyeik miatt, akinek hatalma van e csapások felett. Nem tértek meg cselekedeteikből.” (Jel 16,10–11)

.....

.....

.....

Az emberiségre következő csapások egyfelől a „megsokasodott gonoszság” (Mt 24,2) következményei, másfelől Isten büntetése.

„[Az emberek] ahelyett, hogy megtérnének, még jobban káromolják Istent, mint valaha, megkeményítik szívüket makacsságukban (Jel 16,9.11.21). Ily módon a csapások arra szolgálnak, hogy teljes mértékben feltáruljon a szívük mélyén lévő gonoszság. A polyva [ekkor is] csak polyva marad (vö. Mt 13,24–30.36–43), és Isten igazságossága jut kifejezésre abban, hogy elpusztítja őket. Másfelől a súlyos megpróbáltatások (...) arra szolgálnak, hogy a szentek jelleme tökéletesedjék, és bizalmuk még jobban megszilárduljon Istenben.” (*A generálkonferencia által kiadott Biblia-kommentár, megjegyzés Jel 16,1-hez*)

„Az utolsó kegyelmi üzenet előzőleg elhangzott, mindenki döntött mellette vagy ellene, ennek következtében megszűnt Krisztus közbenjárása. A csapások leírása során ismételten olvassuk azt a megállapítást, hogy az emberek »nem térnek meg« ezek hatására, sőt inkább »káromolják a menny Istent«. Miért nem jön el Jézus mindjárt a kegyelemidő lejártá után, miért kerül sor ezt megelőzően a haragpoharak kitöltésre?” (Vankó Zsuzsa: *Jézus Krisztus apokalipszise*, IV. köt., 147. o.)

„A hét utolsó csapás láthatóan csak az antikrisztusi világot sújtja. Nyomukon mintha már csak megkeményedés támadna. (...) Az emberi lélek e borzalmas napokban egészen kiterül majd Isten előtt, egyesekben az istenfélelem, másokban az Istennel szembenálló elvetemültség és vakmerőség erősödik, és végül megszilárdul. A két csoport szétválik. (...) Az ítélet elválasztó hatalomként halad előre.” (Csia Lajos: *Utolsó napok*, Bérea Kiadás, 1940, 62. o.)

Az első csapásnál a fekély azokon az embereken jelenik meg, „akiken a fenevad bélyege volt, és akik imádták annak képét”.

Hogy ez a „gonosz és ártalmas betegség” pontosan mi volt, kik „imádták annak képét”, nem szabad találgatnunk, sem azt, hogy milyen jellegű vagy eredetű lesz ez a fekély. Óvakodnunk kell attól, hogy a még be nem következett események felől konkrét elképzelést alakítsunk ki magunkban.

A **második csapás** – úgy tűnik – következmény és ítélet egyszerre.

A **harmadik csapás** az elviselhetetlenségig fokozza a második csapás okozta állapotot.

„Azok a csapások, amelyek Isten népének végső szabadulása előtt a világot fogják sújtani, hasonlítanak az egyiptomi csapásokhoz, csak rettenetesebbek lesznek azoknál, és sokkal több embert érintenek. (...) Akik Isten népét halálra ítélik, éppoly bűnösök, mintha saját kezükkel ölték volna meg őket. Jézus Krisztus is vétkesnek nyilvánította a korabeli zsidókat az Ádám kora óta megölt szent emberek vére ontásáért, mert éppolyan lelkületűek voltak, és ugyanazt akarták tenni, amit a próféták gyilkosai.” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem/Korszakok nyomában*, A nyomorúság ideje c. feje.)

A **negyedik csapás** – mivel az előző két csapás nyomán nincs iható víz, elképzelhető, milyen súlyos szenvedést okoz a rendkívüli hőség, amit ez a csapás előidéz.

Az **ötödik csapás** célzottan a fenevad királyi székét sújtja. Úgy tűnik, szimbolikus üzenete is van annak, hogy természetfeletti sötétség lepi el a fenevad székhelyét.

Az a kijelentés, hogy az ötödik csapás nyomán az érintettek „rágják nyelvüket a kín miatt, és káromolják a menny Istenét fekélyeik miatt”, érzékelteti, hogy a csapások gyorsan köveik egymást, mintegy egymásra halmozódnak. Még szenvednek az emberek az első csapástól, de már az ötödik is sújtja őket. Úgy tűnik, hogy rövid, tragikus időszak lesz a hét csapás ideje.

5 Mit jelképez a hatodik csapásnál a nagy folyam, az Euf-rátesz kiszáradása, és kik azok „a királyok, akik jönnek a napkelte irányából”? Mi utal arra, hogy az Euf-ráteszhez hasonlóan a Harmageddon is jelképes kifejezés? Hogyan összegezhethetnénk a jelképek azonosítása nyomán a harmageddoni csata lényegét?

- „A hatodik angyal is kitöltötte poharát a nagy folyamra, az Euf-ráteszre, és annak vize kiszáradt, hogy a napkelte irányából [jövő] királyok számára út készíttessék. Láttam, amint három, békához hasonló, tisztátalan lélek jött ki a sárkánykígyó, a fenevad és a hamis próféta szájából. Démoni lelkek azok, akik jeleket tesznek, és elmennek a föld királyaihoz az egész világon, hogy egybegyűjtsék őket a mindenható Isten nagy napjának viadalára. – Íme, jövök, mint a tolvaj! Boldog, aki virraszt, és őrzi ruháját, hogy meztelenül ne járjon, és meg ne lássák szegyenét. – Egybegyűjtötték őket arra a helyre, amelyet héberül Harmageddonnak hívnak.” (Jel 16,12–16)

A hét utolsó csapás sorozatában a 6. csapás leírása a legrészletesebb. A csapások kitöltése előtt tömegek bíznak a világméretű, „babiloni” összefogásban. A csapások hatására azonban „kiszárad az Euf-rátesz” (e folyó mellett épült fel az ókori Babilon). A „sok víz” jelképét Jel 17,15 azonosítja: „népek azok, sokaságok, nemzetek és nyelvek”.

A prófécia tehát arra utal jelképes beszéddel, hogy a 6. csapás idején összeroppan a világméretű vallási és politikai összefogás bázisa, tömegek fordulnak el tőle. Elképzelhetetlen zűrzavar áll be, amit a csalódott, nekikeseredett emberek haragja idéz elő.

Bűnbakot kell találni, hogy a vallási testületek elhárítsák magukról a felelősséget. Azokra irányítják a haragot, akik kezdettől fogva tartózkodtak Babilon részegítő borától. Isten népére fogják, hogy mindenkit pusztulással fenyegető világhelyzet állt elő. Jézus Krisztus hűséges követői életveszélybe kerülnek. Úgy veszik őket körül, mint egykor Debóra és Bárák maroknyi hadseregét a Tábor-hegy körül fölsorakozó Sisera-had, vagy mint Ilés prófétát a Karmel-hegyen a nyolcszázötven Baál- és Asera próféta (Bírák 4–5, 1Kir 18. fej.). Erre utal az, hogy „démoni lelkek egybegyűjtik a föld királyait a mindenható Isten ama nagy napjának viadalára”.

Ez lesz az az ütközet, amit „**zsidóul** [héber nyelven] **Harmageddonnak neveznek**”. A „Harmageddon” név jelentése: 'Megiddó hegye'. Ilyen hegy nincs Palesztinában, de létezik a Megiddó-síkság, amelynek nyugati szélén a Karmel-, keleti szélén pedig a Tábor-hegy emelkedik. Mindkét hegyen nevezetes csata zajlott, olyan ütközet, amelyben Isten népe kiszolgáltatott, reménytelen helyzetben volt az ellenség túlerejével szemben, Isten természetfeletti közbelépése azonban dicsőséges szabadulást szerzett. Isten ellenségeinek a felsorakozása abban az értelemben „**készít utat a királyoknak, akik jönnek napkelte irányából**” – vagyis a mennyei seregeknek, a mennyei fejedelemségek és hatalmasságok kíséretében érkező Krisztusnak –, hogy az Ő ártatlan népe elleni gyilkos szándék mintegy elkötelezi Őt, hogy felkeljen népe szabadítására. Ekkor teljesedik be az, hogy „maga az Úr riadóval, arkangyal szózatával és isteni harsonával leszáll az égből” (1Thess 4,16).

Összegezve: Harmageddon (vagy téves olvasat szerint Armageddon) tehát nem egy földrajzi helyen végbemenő ütközet, nem politikai esemény, hanem jelképes kifejezése annak, hogy milyen körülmények közt jelenik meg a Földön a dicsőségben visszatérő Jézus Krisztus, mintegy az utolsó pillanatban, hogy megszabadítsa választottait „Sisera hadától”, kimentse a „Baál-papok” gyűrűjéből.

Újra és újra voltak súlyos üldözések Isten hívő népe ellen a történelem folyamán, olyan egyetemes támadás azonban, amely még az írmagjukat is ki akarta volna irtani, eddig nem volt. Sátán elérkezettnek látja az időt a hatodik csapás idején, hogy megkaparintsa az osztatlan hatalmat az egész Föld felett – mégpedig Jézus nevében! Ezért az Úr „kiszáll népe szabadítására” (Hab 3,13). A hatodik csapás idejére vonatkoztatható Jer 30,5–7 próféciája, mely szerint „háborúság ideje ez Jákóbon, de megszabadul abból”.

„**Boldog**” viszont e vészterhes időben az, „**aki vigyáz, és őrzi a ruháját**”. Ruhát szerezni tehát ekkor már nem lehet, mivel a kegyelmi idő már lezárult. Az előzőleg elnyert fehér ruhát azonban őrizni kell (Zak 3,4; Lk 15,22; Jel 19,8). (Lásd még a fejezethez fűzött függeléket.)

6 Hogyan következik be a földi civilizáció teljes összeomlása a hetedik csapás kitöltésekor?

- „A hetedik angyal is kitöltötte poharát a levegőbe. Nagy szózat hallatszott a templomból, a királyi szék felől, amely ezt mondta: Meglett! Villámlások, szózatok, mennydörgések hallatszottak, majd nagy földindulás lett. Mióta ember él a földön, nem volt még ilyen hatalmas földrengés. A nagy város három részre [szakadt], a népek városai [is] elestek. Megemlékezett Isten a nagy Babilonról, hogy inni adjon annak tüzes haragja borának poharából. Minden sziget eltűnt, a hegyek nem találtattak [helyükön]. Nagy jégeső zúdult alá az égből az emberekre, talentumnyi [darabokban], akik káromolták Istent a jégeső miatt, mert igen súlyos e csapás.” (Jel 16,17–21)

Emberi szavakkal aligha írható le ez a legvégső jelenet, melyről már az ószövetségi próféták is megrendítően szóltak (Ésa 13,6; 2,10–12.2–21; Zsolt 46,2–4). A „nagy Babilon” végső elveszése ez, tagjai szétesnek, cselekvésképtelenné válnak. Szervezetei úgy semmisülnek meg, mint a kártyavárként összeomló városok a bekövetkező nagy földindulásban. A talentum nagyságú jégeső kb. 33 kg-os súlyokat jelent. Az emberek azonban ekkor sem térnek meg. Végérvényesen megkeményedtek a Szentlélek elleni bűn állapotában.

„A 16,13–14-ben említett vallásos és politikai egyesülés tagjai egymással kezdenek most viaskodni. Az a »tíz király«, amelyről említés történt a 17,12–16-ban, bosszút áll Babilonon. Megtelnek haraggal vezetőikre, egymás ellen fordulnak azokkal a fegyverekkel, amelyekkel Isten népét akarták megölni. Mindenütt viszály és vérontás tapasztalható.” (A generálkonferencia által kiadott *Biblia-kommentár*, megjegyzés Jel 16,21-hez)

„A természetben mintha minden a visszájára fordulna. A folyóvizek állóvizekké válnak. Sötét, nehéz felhők jelennek meg, majd egymásra tornyosulnak. (...) A hegyek szélben hajladozó nádként inognak és durva kövekként szóródnak majd szét. Mennydörgés hallatszik. Vihart jelez, a tenger tombol. Forgószél süvölt, mintha öldöklő démonok kiáltoznának. Az egész Föld megduzzad, mint a hullámozó tenger, felszíne széttöredezik, mintha az alapja kimozdult volna. Egész hegyláncok lesüllyednek. Lakott szigetek eltűnnek. (...) Hatalmas jégdarabok, talentumnyi nagyságúak pusztítanak. (...) A föld legragyogóbb városai összeomlanak.” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem/Korszakok nyomában*, Isten népe megszabadul c. fej.)

Az e heti adomány a családi napköziket támogatja.

FÜGGELÉK

A X. TANULMÁNYHOZ

A 6. csapás értelmezése

Az egész jelképes beszéd ószövetségi előképet idéz. A Nabukodonozor király által épített ókori Babilon, amely bevehetően erődítménynek számított, úgy esett el i. e. 538-ban, hogy a méd–perzsa seregek vezére, Círusz,* titokban csatornákat ásatott, majd egy éjszaka, átvágva a gátakat, elvezettette ezekben az Eufrátesz vizét. A folyómedren keresztül hatoltak be seregei a városba. A perzsa Círusz győzelme a hetvenéves babiloni fogság végét jelentette Júda népe számára. Isten előre megjövendölte a város bevételének ezt a különleges módját Éσαιás és Jeremiás próféta által. Idézzük az erre vonatkozó kijelentéseket:

„Az Úr (...) felemeli a kezét az Eufrátesz fölé erős, szárazító szélben, és hét patakra csapja azt. (...) Elkészített út lesz népe maradékának.” (Ésa 11,15) „[Isten] ezt mondja a mélységnek: száradj ki! (...) Círusznak ezt mondja: Pásztorom, aki véghezviszi minden akaratomat. Ezt mondja Jeruzsálemnek: megépítessék! A templomnak: alapja vett essék!” (Ésa 44,27–28) „Fegyver lesz a káldeusokon – ezt mondja az Úr –, Babilon lakóin, fejedelmein és bölcsein. (...) Szárazság lesz a vizein, és kiszáradnak. (Jer 50,35.38) Futár futár elé fut, hírmondó a hírmondó elé, hogy megjelentse a babiloni királynak, hogy bevettett az ő városa mindenfelől. A révhelyek elfoglaltattak, az álló tavak tüzzel kiszárítottattak, a vitézek elrettentek.” (Jer 51,31–32)

---

* Héberül Kóres; görögösen Kürosz.

Círusz északkelet felől érkezett Babilon falai alá a méd–perza sereggel. Az Eufrátesz kiszáradása készített utat neki és szövetségeseinek mint „kelet felől érkező királyoknak”. Círuszra vonatkoznak az alábbi kijelentések Ésaías könyvében: „Ki támasztotta fel őt keletről, akit igazságban hív az ő lábához? A népeket kezébe adja, uralkodóvá teszi királyok felett, kardjával mint port szórja szét őket, mint repülő polyvát kézive által! (...) Feltámasztottam északról, eljött napkelet felől, hirdeti nevemet, és eltapossa a fejedelmeket, mint az agyagot, mint a fazekas a sarat. (...) Elhívom napkeletről a sast, messze földről tanácsom férfiát.” (Ésa 41,2.25; 46,11)

Az ószövetségi igék tehát meggyőzőek arra nézve, hogy a hatodik csapás leírása az ókori Babilon elestének az előképét idézi fel. A végidő Babilonja azonosítható Jel 17. fejezete alapján. Kiknek az előképe azonban a szövetségeseivel Babilon bevételére és Isten népének megszabadítására érkező Círusz? Kézenfekvő az a következtetés, hogy az isteni dicsőségében – „királyok Királyaként, mennyei seregek kíséretében” – megjelenő nagy Szabadítóra, Jézus Krisztusra utal ez az előkép (Jel 19,11–16, vö. Hab 3,3. 11–13.18). Ésaías próféta Isten „felkentjeként”^{*} szól Círuszról, ezzel is jelezve, hogy az ókori uralkodó a végső szabadításra érkező Messiás előképe (lásd: Ésa 45,1–6.13). Érdeemes megjegyezni, hogy még a babilóniaiak is felszabadítóként üdvözölték Círuszt a város bevételekor.

Miképpen „készít utat” Krisztus megjelenésének a hatodik csapás, amelynek nyomán szembefordulnak Babilonnal az addig őt támogató tömegek. Ha rájönnek arra, hogy félrevezették, becsapták őket, és ennek nyomán szörnyű káosz alakul ki, akkor Krisztus eljövetele már nem minősülhet erőszakos beavatkozásnak, hanem szükségszerűvé válik az Ő megmentő és igazságszolgáltató közbelépése.

^{*} A héber Messiás név jelentése: Felkent.

A 13–16. vers magyarázatképpen kapcsolódik a hatodik csapás leírásához, annak közvetlen előzményéről szól. Babilon három részére utal a 13. vers, amikor a „fenevadról, a hamis prófétáról és a sárkányról” beszél. Itt jelenik meg először a „hamis próféta” kifejezés, amit Jel 19,20 azonosít majd egyértelműen a 13. fejezetben bemutatott, földből feljövő, bárányszarvú fenevaddal. Mint Jel 13,11–17 magyarázatánál láttuk, világi hatalmat jelképez (mint a fenevadak mindig), amely azonban a fenevad hasonmásává alakul át. Ez azt jelenti, hogy e második fenevadnál is teljesen egybe fog olvadni a világi és a vallási hatalom, akárcsak a 13. fejezetben ábrázolt első fenevad esetében. Azért neveztetik hamis prófétának, mert annak ellenére, hogy világi hatalom, vallási eszméket fog képviselni, ilyen jellegű törekvéseknek szerez érvényt világi hatalma erejével. A „sárkánykígyó” szimbólumát Jel 12,9 azonosítja Sátánnal, aki különböző álarcozat – főként vallási álcát – visel a történelem folyamán, de ezek mögül, olykor csaknem szemmel láthatóan, elővillan a valódi inspirátor.

Az apostol három tisztátalan lelket látott kijönni az előbb említett három szereplő szájából, békák képében. A 14. vers aztán azonosítja is ezeket: „démoni lelkek azok, akik jeleket tesznek”. A magyarázók általában felhívják a figyelmet egy ószövetségi párhuzamra. Az Akháb királynak jövendölő Mikeás próféta látomásban szemlélt egy jelenetet. A következőképpen szólt az abban szereplő démonok egyike arról, hogy miképpen fogja megcsalni a királyt: „Elmegyek, hazug lélek leszek [a király] összes prófétájának a szájában.” (1Kir 22,22) Az emberek keresztlő ható démoni befolyás láthatatlan, emberileg megfoghatatlan. Az isteni kijelentés azonban olyan eleven szemléltetéssel tárta János apostol elé ennek a valóságát, hogy utálatos békákat látott kijönni a szimbolikusan ábrázolt vallási hatalmak szájából. A békák mellett tisztátalan, ragadozó, dögevő madarak jelképezik még Sátán angyalait, a démonokat (Jel 18,2; Mt 24,28). Igen kifejező mind a két szimbólum.

Azt olvassuk, hogy e démonok „jeleket tesznek”. Ezekkel ámítják el a föld királyait, hogy „egybegyűjtsék őket a mindenható Isten haragja viadalára” (14. vers). Jézus is szólt arról nagy eszkatológikus beszédében, hogy a „nyomorúságos időben”, vagyis a hét csapás idején fogják a démonok a valaha látott legnagyobb csodákat produkálni, hamis próféták és hamis krisztusok által. Úgy tűnik, hogy minél leleplezőbbek a ténytudósítások, minél nyilvánvalóbbá válik, hogy Babilon tragédiába sodorta a világot hitetéseivel, annál inkább igyekszik a nagy Ellenség ezt káprázatos, hamis csodákkal ellensúlyozni. Arra törekszik, hogy a végsőkéig kábítsa és fogságában tartsa a tömegeket. Fel-tűnő, hogy Jézus milyen nyomatékkal, mennyire hangsúlyosan szólt minderről: „Ha valaki ezt mondja akkor néktek: Íme itt a Krisztus, vagy amott, ne higgyétek! Mert hamis krisztusok és hamis próféták támadnak, akik nagy jeleket és csodákat tesznek, annyira, hogy elhitessék, ha lehet, még a választottakat is. Íme eleve megmondtam néktek. Azért ha ezt mondják majd néktek: Íme a pusztában van, ne menjetek ki, íme a belső szobákban, ne higgyétek! Mert amiképpen a villámlás napkeletről támad és el-látszik egész napnyugtáig, úgy lesz az Emberfiának eljövetele is. Mert ahol a dög, oda gyűlnek a keselyűk.” (Mt 24,23–28)

A jelekkel való hitetés arra irányul, hogy „egybegyűjtsék a földkerekség királyait a mindenható Isten ama nagy napjának viadalára”. Ez a kifejezésmód arra utal, hogy véghez akarják vinni, amit már korábban elhatároztak (Jel 13,15), az antikrisztusi szövetségtől elhatárolódó Krisztus-követők megsemmisítését. Nyilvánvaló, hogy a királyok népeiket mozgósítva készülnek e tervet megvalósítani. Isten hívő népe ellen támadni annyi, mint Isten ellen támadni, mintha Őt hívnák ki párbajra (lásd: Zak 2,8; Ap csel 9,4–5).

Bűnbaknak teszik meg a lelkiismereti meggyőződésükhöz ragaszkodókat, ami döbbenetes elvakultságról tanúskodik. Abba lovalják bele magukat, hogy azok „makacssága” okozza a csapásokat. Isten pedig engedi, hogy felsorakozzanak népe ellen, és

kiirtásukra készülődjenek, mert jól tudja, hogy miképpen fogja megállítani és megakadályozni őket szándékuk megvalósításában. A hatodik csapás lesz az eszköz ehhez, amely az Eufráteszre, azaz a Babilont támogató tömegekre töltetik ki. Bizonyára erre az időre vonatkoznak az alábbi ószövetségi próféciaák: „Serkenjenek fel, jöjjenek el a népek a Josafát völgyébe, mert ott ülök [törvényt], hogy megítéljek minden népet. Eresszétek neki a sarlót, mert megérett az aratnivaló! Jertek el, tapossatok, mert tetézve a kád, ömlenek a sajtók! Megsokasult az ő gonzságuk! Tömegek, tömegek az ítélet völgyében, mert közel van az Úr napja az ítélet völgyében!” (Jóel 3,12–14) „Íme eljön az Úr napja, (...) mert minden népet ütközetre gyűjtök Jeruzsálemhez. (...) És ez lesz a csapás, amellyel megcsapkod az Úr minden népet, amelyek Jeruzsálem ellen gyülekeznek: Megsenyved a húsuk, éspedig miközben lábukon állnak, szemük is megsenyved gödrében, nyelvük is megsenyved szájukban. Azon a napon az Úr nagy háborúságot támaszt köztük, úgy, hogy kiki a maga társa kezét ragadja meg, a maga társa keze ellen emeli fel kezét.” (Zak 14,1–2.12–13)

Mielőtt az egybegyűjtés eredményeképpen kibontakozó események kimeneteléről szólna a prófécia, közbeékel egy bátorító üzenetet: „Íme eljövök, mint a tolvaj! Boldog, aki virraszt és őrizi a ruháját, hogy ne járjon mezítelenül, és meg ne lássák a szégyenét.” (15. vers) „Minden bevezetés nélkül egyszerre csak a megdicsőült Krisztus szólal meg. (...) Látszólag összefüggés nélkül áll itt [ez a boldogmondás], sőt megszakítja a képek gyorsan pergő sorát.” Azzal bátorítja a Megváltó a hozzá és Igéjéhez ragaszkodókat, hogy már csak egy kevés ideig kell kitartaniuk, szabadító megjelenése a küszöbön áll.

A 16. vers ezután visszatér a démoni lelkek által ösztönzött mozgósítás eredményének közlésére: „Egybegyűjtötték őket arra a helyre, amelyet héberül Harmagedonnak hívnak.” A Károlyi-fordítású Bibliában ezen a helyen Armageddon olvassunk, ennek nyomán a köztudatban is az armageddoni háború vagy

armageddoni csata kifejezés vált ismertté. Az eredeti görög szövegben azonban úgynevezett „erős hehezettel” ellátott e szó, ezért Harmageddon a helyes olvasat.

Két rövid összegezés a Harmageddonról szóló prófécia jelentéséről és jelentőségéről:

„Sokkal több lesz ez az ütközet, mint egy katonai összecsapás a Közel-Kelet egyik szegletében. Démonok által vezetett, Isten ellen irányuló globális háború lesz ez, amelyhez minden nemzet csatlakozik.”*

„Arról a nagy konfliktusról van szó – Isten és Sátán, Krisztus és az antikrisztus, a jó és a gonosz között –, amely a történelem sokszor zavarba ejtő folyamatai mögött húzódik, és amely egy végső ütközetbe torkollik, amiből Isten emelkedik ki győztesen, azokkal együtt, akik bizalmukat belé helyezték. Ez Harmagedon üzenete.”** (Vankó Zsuzsa: *Jézus Krisztus apokalipszise*, IV. köt., 156–163. o.)

---

* Henry Feyerabend: *Revelation Verse by Verse*. Maracle Press Limited, London (Ontario, Kanada), 1989, 155. o.

** Robert H. Mounce: *The Book of Revelation*. Eerdmans, 1997, 302. o.

Babilon felemelkedése és bukása

(Jelenések könyve 17–18. fejezet)

1 Milyen szavakkal vezette be Isten angyala azt a kinyilatkoztatást, amit Jánosnak közvetíteni fog a végidőben fontos szerepet játszó Babilonról?

- „Jött egy a hét angyal közül, akinél a hét pohár volt, és szólt velem, ezt mondva nékem: Jöjj, megmutatom neked a nagy parázna kárhoztatását, aki a sok vizen ül, akivel paráználkodtak a föld királyai, és paráznasága borával megrészegedtek a föld lakosai. (...) A vizek, amiket láttál, ahol a parázna ül, népek azok, sokaságok, nemzetek és nyelvek.” (Jel 17,1–2 vö. 15. vers)
- .....
- .....
- .....

A hét csapást kitöltő angyalok egyike szólította meg János apostolt látomásában, hogy bemutassa neki „*a nagy parázna nő megbüntetését*”, mintegy kiegészítésül a hét utolsó csapásról mondottakhoz, amit az előző két fejezet foglalt magában. Fontos időrendi eligazítás ez, mert e szerint a csapások küszöbén és idején kell keresni a jelképes ábrázolások és történések beteljesedését. Babilon hét utolsó csapás idején bekövetkező „*megbüntetéséről*” szól főképpen a 17–18. fejezet, a „*nagy parázna*” bemutatása bevezetésül szolgál ehhez.

2 Milyen képies ábrázolásban látta János apostol a végidő Babilonját?

- „Lélekben elvitt engem egy pusztába, ahol láttam egy asszonyt ülni egy veres fenevadon, amely teljes volt káromlás neveivel, és amelynek hét feje és tíz szarva volt. Öltözött pedig az asszony bíborba, skarlátba, megékesítettet arannyal, drágakövel és gyöngyökkel. Kezében arany pohár volt, tele utálatosságokkal és paráznasága tisztátalanságával. A homlokára egy név volt írva: Titok, a nagy Babilon, a paráznáknak és a föld utálatosságainak anyja. Láttam, hogy ez az asszony részeg volt a szentek véréből és Jézus bizonyágtevőinek véréből. Nagy csodálkozással csodálkoztam, amikor láttam őt.” (Jel 17,3–6)

(Mit jelképez a Biblia jelképrendszerében a fenevad és az asszony? Mit jelent az, hogy az asszony a fenevad hátán ült? Mire utal az, hogy „paráznasága tisztátalanságát” arany pohárban kínálja? Hogyan nevezi meg Babilon három alkotórészét a prófécia? Mire utal az, hogy ez az asszony részeg volt Jézus Krisztus bizonyágtevői véréből?)

.....

.....

.....

A asszony – a tiszta és parázna asszony – jelképének a jelentéséről már volt szó előzőleg. A fenevadon ülő parázna asszony szimbóluma jól érthető mondanivalót közvetít: a hét csapás idején az egyház, a vallási erő fogja „meglovagolni” a világi hatalmat. Az az egyház, amely „felül a világi hatalom hátára”, eleve csak hitelhagyó lehet, mert Krisztus vallásával, az eredeti kereszténységgel összeegyeztethetetlen az efféle szövetség.

A hétfejű, tízszarvú, vörös fenevad ugyanaz, mint amellyel Jelenések könyve 12. és 13. fejezetében is találkoztunk már. Hét fe-

jének és tíz szarvának az értelmezéséhez a későbbiekben, a 8–14. versben, ad majd kulcsot a prófécia.

A jelképes paráznaság mibenlétével kapcsolatban lásd: Jer 3,20; Hós 2,12; Ezék 16,26.28.36. Ezek az igék tanúskodnak arról, hogy Isten igaz egyháza is elromolhat, paráznává válhat, ha bálványkultuszokkal köt vallási szövetséget, vagy politikai ügyekbe elegyedik, szövetségi kapcsolatba lép a világi hatalommal.

Felkeltheti figyelmünket a parázna asszonyt illetően „az arany-pohár”, amit a kezében tartott. Ez a kép is ószövetségi próféciát idéz (Jer 51,7–9), ami arra utal, hogy a Jelenések könyve 17. fejezetében szereplő parázna asszony – legalábbis azon belül „a leányai” – „aranypohár” volt valamikor Isten kezében, de a vég idején már paráznasága tisztátalanságát és utálatosságokat kínál a világnak. Az „utálatosságok” a pogányság démonikus, ezoterikus kultuszait jelölő szakkifejezés a Bibliában (lásd 5Móz 18,9–12 stb.). E kultuszok ugyanis a démoni világgal létesítenek kapcsolatot.

A *Babilon* név babilóniai nyelven: *Babi-lu*, amelynek a jelentése: *istenek kapuja*. Héber nyelven viszont, a *bálal/összszavarni* ige-gyökkel való rokonsága folytán, *zűrzavarnak* értelmezhető. Ennek a szójátéknak is van jelentése:

„Ha a világ nem volna kétségbeejtően megrészegedve Babilon borától, Isten szavának világos, metsző igazságai tömegeket győznének meg. De a vallási elvek olyan zavarosnak és ellentmondónak tűnnek, hogy az emberek nem tudják, mit fogadjanak el igazságként.” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem/Korszakok nyomában*, 389. o., az eredeti lapszám szerint)

Babilon további jellegzetességéről is említést tesz a prófécia: „...az asszony megrészegült a szentek véréből és Jézus Krisztus bizonyágtévőinek a véréből.” (6. vers)

Az is kiderül, hogy hármas szövetséget fed a Babilon név: a parázna asszony egy „anya”, akinek az ugyancsak parázna „leányai”, valamint „a föld utálatosságai” is ehhez a szövetséghez tartoznak.

Babilonnak ez a három része azonosítható a Jel 16,13-ban említett három szereplővel. Globális vallási szövetséget szimbolizál tehát a parázna asszony, amelyben egymásra talál a hitehagyó kereszténység – az anya és tőle származó, paráznasága útját követő leányai –, valamint a démoni hátterű, ezoterikus pogány kultúrszok. Ez az eleve romlott szövetség vonja szellemi irányítása alá a világi hatalmakat, és részégti meg a Föld lakosait.

Kimondhatjuk tehát a végkövetkeztetést: Hitehagyó, hűtlen egyházi-vallási hatalmat jelképez a Babilon nevű asszony. Előképe az ókori Babilon, amelytől szimbolikus nevét is kapta. Egy részük, „az anya leányai” az egykori Babilonhoz hasonlóan jó eszűek voltak egy ideig Isten kezében, ettől azonban messze eltávolodtak már, anyjukhoz hasonultak mindenben.

Mindenesetre döbbenetes kép, hogy egy részeg, parázna asszony uralja és részégti meg a világot! A végidő erkölcsi-vallási állapotait érzékelteti ez az ábrázolás. Nem meglepő, hogy János apostol „nagyon csodálkozott”, amint ezt szemlélte.

3 Milyen magyarázatot adott az angyal a hétfejű, tízszarvú fenevad szimbólumához, majd pedig az asszony szimbólumához?

- „A fenevad, amelyet láttál, volt és nincs, a mélységből jön fel és megy a veszedelemre. A föld lakosai csodálkoznak (akiknek neve nincs beírva az élet könyvébe e világ alapítása óta), látva a fenevadat, amely volt és nincs, noha van.

Itt az elme, amelyben van bölcsesség. A hét fő a hét hegy, amelyen az asszony ül. Király is hét van, öt belőle elesett, az egyik van, a másik még el nem jött, és mikor eljön, kevés ideig kell annak megmaradni. A fenevad pedig, amely volt és nincs, maga a nyolcadik, a hét közül való, és a veszedelemre megy.

A tíz szarv pedig, amelyet láttál, tíz király, olyanok, akik birodalmat még nem kaptak, de hatalmat kapnak, mint királyok

egy óráig a fenevaddal. Ezeknek egy a szándékuk, erejüket és hatalmukat is a fenevadnak adják. Ezek a Bárány ellen viaskodnak, de a Bárány meggyőzi őket, mert uraknak Ura és királyoknak Királya, és a vele való elhívottak, választottak és hűségesek is. (...)

A tíz szárny, amelyet láttál a fenevadon, ezek meggyűlölik a páránát, kifosztják, mezítelenné teszik, eszik annak húsát, megégetik őt tűzzel. Mert Isten adta azok szívébe, hogy az ő szándékát cselekedjék, hogy egy szándékon legyenek, és adják az ő birodalmukat a fenevadnak, mígnem beteljesednek Isten beszédei.

Az asszony, amelyet láttál, ama nagy város, amelynek királysága van a föld királyain.” (Jel 17,8–18)

(Milyen kettős jelentése van annak, hogy „hét főn”, azaz a hétfejű fenevadon ül az asszony? Hogyan, minek alapján azonosítható a „hét király”? Milyen kapcsolatban van a tíz király a Dániel könyve 7. fejezetében szereplő negyedik fenevaddal, közelebbről annak tíz szárnyával? Milyen fordulat áll be a tíz király fenevadon ülő asszonyhoz való viszonyában? Hogyan azonosítja végül a prófécia még egyszer a Babilon nevű asszonyt?)

.....

.....

.....

Nem találós kérdésnek vannak szánva ezek a próféciaik. A ki nyilatkoztatott magyarázatok mentén, ezek alapvető iránymutatásához ragaszkodva feltárul az értelmük.

Mindenekelőtt arra mutat rá az angyal magyarázata, hogy a fenevad a „mélységből jön fel, és a kárhozatra megy” (8. vers). Démonikus háttérre és inspirációra utal ezzel, mert a mélység Sátánnak és angyalainak a jelképe a Szentírásban (2Pt 2,4; Lk 8,31; Jel

9,11; 11,7; 20,1–3). Jel 13,2-ben is azt olvashattuk e fenevadról, hogy „Sátán a maga erejét, királyi székét és nagy hatalmat ad” neki. Arra utal ez, hogy világhatalmi ambícióit és Isten elleni harcát érvényesíti általa (vö. Mt 4,8–9).

Azt is mondja róla az angyal, hogy „volt és nincs, majd [újból] megjelenik” (8. vers). Olyan tehát ez a hatalom a történelemben, mint a bűvópatak. Új és új álarcban jelenik meg, de mindig ugyanaz a démoni hatalom és ambíció áll mögötte.

A megértés kulcsa az angyal kijelentése szerint a hét fej kettős jelentésének a felismerése. Ezek ugyanis hét hegyet és hét királyt is jelképeznek. A parázna asszony a hétfejű fenevad hátán ül, ennélfogva úgy lehet tekinteni, hogy annak a hét fején is. A magyarázat szerint a fejek elsődlegesen azt a hét hegyet jelképezik, amelyen az asszony trónol. A hét hegy említése valóban kulcs az azonosításhoz, mivel összetéveszthetetlen: Róma közismerten hét halmon épült.

A hét fej hét királyt is jelent, amelyek közül „öt elesett”, azaz letűnt már. „Egy van”, azaz éppen uralkodik. Egy „még nem jött el, és mikor eljön, kevés ideig kell megmaradnia” (10. vers), vagyis egy fej uralomra jutása még hátra van, de ez csak rövid ideig tartó közjáték lesz már. Mindenekelőtt az lesz világossá e magyarázat által, hogy a hét király nem egyszerre uralkodik, hanem egymást követi. A nagy távlatú üdvtörténeti próféciaák egyszerűsítő, tömörítő nyelvezetében a király szó rendszerint királyságot, birodalmat jelent.

A jelképes ábrázolás itt egyetlen óriási fenevadként mutatja be mindazokat a hatalmakat, amelyeken keresztül Sátán Isten megváltási műve és népe ellen küzdött, illetve küzdeni fog a történelem során. Azt akarja megláttatni ezáltal, hogy ugyanaz a démoni ihletés és szándék mozgatja mindezeket a hatalmakat. Valójában csupán különböző történelmi álarcokról van szó, egyazon sátáni törekvés ismételt felbukkanásáról, változó formában.

Hogyan lehet azonosítani a hét fejet? Az időbeli viszonyítási pont a hét utolsó csapás időszaka, mert a haragpoharakat kitöltő

angyalok egyike közli e kinyilatkoztatást János apostollal. Melyik tehát az az „öt fej”, amely erre az időre már elesett? Csakis olyan hatalmak jöhetnek számításba, amelyek a bibliai nagy távlatú vázlatprófeciákban fenevadakként szerepelnek, és amelyekre jellemző volt a káromlás, tehát az önistenítés vagy Isten-helyettesítés. Ez mindenkor együtt járt Isten hívő népe üldözésével. A következő világi hatalmakra gondolhatunk: Babilóniára, amelyre a Nabukodonozor megtérése előtti időben volt jellemző a „káromlás” (Dn 3. fej.), valamint Belszár uralkodása idején (lásd: Dn 5. fej.). A Médó–Perzsa Birodalomra, amelyre a „káromlás” Xerxész (bibliai nevén Ahasvérus) idején volt jellemző (lásd Hámán ambícióját Eszter könyvében). A Hellén Birodalomra Nagy Sándor és annak utódkirályságai, az úgynevezett diadokhoszok idején. Az önistenítés már Nagy Sándornál is megjelent, és szembetűően jellemző volt utódállamai uralkodóinál is. (Egyikük neve – Antiokhosz Teosz/Antiokhosz az Isten – jól tükrözi ezt.) A pogány Római Birodalomban pedig egészen kiépült a császárok istenítésének kultusza. E szerint az első négy fej azonosítható a Dániel könyve 7. fejezetében szereplő négy vadállattal, illetve birodalommal.

De melyik az ötödik fej, amelyik a hét csapás idejére már szintén elesett? Egyes magyarázók a középkori pápai Rómát tekintik ötödiknek, mivel ez kétségtelenül az egyik fejnek felel meg (Jel 13,1–10 alapján), és időrendben ez követte a pogány Római Birodalmat. Itt azonban fel kell figyelni arra, hogy Jel 13,3 szerint ez a fej „halálos sebet” kap ugyan, de sebe „meggyógyul” a vég idejére, annyira, hogy „az egész föld csodálva követi”. A pápai Rómát a „hatodik fejjel” lehet azonosítani, amely a vég idején, a csapások idején „van”. De akkor melyik az „ötödik fej”? A Jelenések könyve 11. fejezetében szereplő „mélységből feljövő” fenevadra lehet gondolni, amely a nagy francia forradalomban született újkori ateizmus jelképe (Jel 11,7–8). Ezt a fenevadat szintén jellemezte a „káromlás”, Isten letaszítása a trónról, és az autonóm ember odahelyezése helyette. (Jellegzetes például az „ész istennő-

je” megkoronázása a párizsi Notre Dame-ban.) Napjainkra ez is elesett már. (Az ateizmus ideológiájára épült hatalmi tömb összeomlott, az ateisták száma világszerte fogy, előretör a vallásos jobboldal.)

Melyik lesz a „hetedik fej”, amelyik a csapások küszöbén „még nem jött el, de mikor eljön, kevés ideig kell megmaradnia”? Ez csak a Jelenések könyve 13. fejezetében bemutatott második, földből feljövő fenevad lehet, abban az átalakult formájában, amellyel „a fenevad képmásává” és „hamis prófétává” válik. Ezt a fejet is jellemezni fogja a káromlás, hiszen arra kényszeríti saját országa lakosait, és a Föld lakosait is erre befolyásolja, hogy imádják a halálos sebéből felgyógyult fenevadat. Emellett megköveteli az imádatot a fenevad képmásává lett önmaga iránt is. Az Isten népe elleni üldözést pedig a „megölés” szándékáig fokozza (lásd: Jel 13,12–15). A prófétikus kijelentés arra enged következtetni, hogy a hatodik és a hetedik fej egyszerre lesz uralmon, mert a hatodik is „van” még, amikor a hetedik „káromló” hatalom megjelenik. Jel 13,12–18 is arra mutat, hogy egyidejűleg lesznek hatalmuk csúcán. Vigasztaló kijelentés, hogy a hetedik fej uralma csak rövid ideig fog tartani, mivel Isten közbelépése véget vet neki.

Egy további, talányosnak tűnő mondat következik még: „A fenevad pedig, amely volt és nincs, a nyolcadik, de a hét közül való, és megy a kárhozatra.” (11. vers) Úgy tűnik, hogy magára Sátánra, a hét fejet mozgató valódi inspirátorra vonatkozik e kijelentés. Félelmetes a jövődőlés, hogy az övé lesz a „nyolcadik” az uralmi fázisok sorában, vagyis a világ végül szinte nyíltan sátáni, démoni uralom alá kerül. Ha azonban a hetedik fej uralmára igaz, hogy csak rövid ideig tart, akkor a nyolcadiké még rövidebb kell, hogy legyen. Amint megjelenik, már „megy [is] a kárhozatra”. Az isteni hatalommal és dicsőséggel megjelenő Jézus Krisztus fogja végül felszámolni az ekkor kialakuló borzalmas állapotokat.

Az angyal a fenevad „tíz szarvának” értelmezésével folytatja magyarázatát (12–14. vers). A „tíz szarv” visszautal Dániel könyve 7. fejezetére, ahol a negyedik, vasfogú fenevad fején látott tíz

szarvat a próféta. Ott a felbomló Nyugatrómai Birodalom utódállamait jelképezte a tíz szarv. Itt a 17. fejezetben azonban már nem ugyanazokról a középkori királyságokról esik szó, noha a végidőben létező „tíz király” valamiképpen jogutódja ezeknek, mert maga a jelkép – a „tíz szarv” – azonos. A nagy francia forradalommal elindult egy folyamat, amelynek során ezek a királyságok köztársaságokká alakultak. A prófécia szerint viszont ezután ismét visszatér a múlt, valószínűleg a fokozódó válságok hatására. A polgári demokrácia már nem lesz a megfelelő államforma az egyre súlyosbodó, halmozódó globális válságok korában. A vég idején visszaalakulnak ezek valamiféle „királyságokká”, legalábbis tekintélyelvű államokká.

Az emberiség hajlamos arra, hogy egy-egy társadalmi rendszer kudarca után ismét visszakanyarodjon abba a régi kerékvágásba, amely pedig egyszer már nyomorúságba vezetett. Vigasztalás rejlik azonban abban a kijelentésben, hogy „egy óráig” fog csak tartani a szóban forgó újabb szövetség az egyház és a világi hatalom között. A fejezet végén látjuk majd, hogy miként robban szét rövid idő múltán. Nem valószínű, hogy prófétikus időmeghatározásnak kellene tekintenünk az „egy órát”, úgy tűnik, inkább csak az idő rövidségét akarja érzékeltetni a kifejezés. A tíz király sohasem volt egy szándékon a történelem folyamán. Ezúttal mégis összefognak, de csak „egy óráig”. Rövid idő múlva szembefordulnak egymással, látványosan és botrányosan.

Amikor a tíz király – a Római Birodalom egykori európai utódállamai – erejüket és hatalmukat a fenevadnak adják, akkor ők is a fenevad képmásává alakulnak át, azaz olyan társadalmi formációt alkotnak, ahol egybeolvad a világi és a vallási hatalom. A 14. vers szerint ezek „háborút indítanak a Bárány ellen”, azaz Krisztus és népe ellen. A történelem arról tanúskodik, hogy ahányszor csak „parázna szövetségre” lépett az egyház a világi hatalommal, ezt mindig üldözés követte a Krisztus szavához, eredeti Igéjéhez ragaszkodók ellen. A prófécia bátorításul mondja, hogy „a Bárány legyőzi őket”, és vele együtt az „elhívottak, választottak és hűsé-

gesek is”. Jelentősége van annak is, hogy Jézus úgy szól róluk, mint „elhívottakról, választottakról és hűségesekről”. Ez a kifejezés arra utal, hogy nem az összkereszténységről, nem a névleges keresztényekről van itt szó, hanem a valóban hívő, Krisztust követő maradék egyházzól.

Végül még egy olyan kijelentést tesz az angyal, amellyel éppúgy félreérthetetlenül válik a Babilon nevű asszony, illetve az általa jelképezett szövetségben belül az anya azonosítása, mint korábban a hét hegy említésekor. A prófécia jelen időben mondja: „királysága van a föld királyain”. A hét csapás idején ennek a városnak, pontosabban annak a hatalomnak, amelynek ez a város a székhelye, újra „királysága lesz a föld királyain”.

4 Milyen üzenetet fog Isten megszólaltatni a hatalom csúcsára jutott Babilon ellen?

- „Ezek után láttam más angyalt leszállni a mennyből, akinek nagy hatalma volt, a föld fénylett annak dicsőségétől. Kiáltott teljes erejéből, nagy szóval, ezt mondva: Elesett, elesett a nagy Babilon, és ördögök lakhelyévé, minden tisztátalan lélek tömlőcévé, minden tisztátalan és gyűlölséges madár tömlőcévé lett. Mert paráznasága haragjának borából ivott valamennyi nép, a föld királyai vele paráználkodtak, és a föld kalmárai dobzódásának erejéből meggazdagodtak. Hallottam más szót a mennyből, amely ezt mondta: Fussatok ki belőle, én népem, hogy ne legyetek részesek bűneiben, és ne kapjatok csapásaiból, mert bűnei az égig hatottak, és megemlékezett Isten gonoszságairól!” (Jel 18,1–5)

(Mely kifejezésekkel érzékelteti a prófécia a mennyből alászálló angyal üzenethirdetésének hatásosságát? Mivel azonosítható e „negyedik angyal” üzenethirdetése? Milyen súlyos kijelentést tesz Babilonról jelképes nyelvezettel? Mi mutatja, hogy Babilon a hatalom

csúcán lesz, amikor ez rá vonatkozóan kihirdettetik? Mi a mondanivalója számunkra annak, hogy Istennek még ekkor is „népe” lesz Babilonban? Miért kell az angyal üzenethirdetése idején immár „futva” menekülniük? Mikor kerül sor – nem dátum szerint, de az események sorrendjét illetően – a késői eső kitöltésére?)

.....

.....

.....

Az itt szereplő, mennyből alászálló angyal jelkép. Mennyből indított, rendkívüli hatalommal felruházott igehirdetői mozgalmat ábrázol, amelyet egy szent és igaz nép fog beteljesíteni (vö. Jel 14,1–5). Erre utal, hogy az angyal „dicsősége” bevilágítja a földet. A dicsőség szó főként Isten tökéletes jellemére utal az Írásban (2Móz 33,19; 34,6–7, vö. Jn 1,14; 2Kor 3,18; Kol 1,27). Nem is hirdetheti hitelesen a Babilon bűneit leleplező üzenetet más nép, csakis olyan nép, amelynek cselekedetei áttetszően tiszták, feddhetetlenek mindenki szeme előtt. Az is világos, hogy kizárólag a Szentlélek erejével felruházva vehetnek bátorságot ahhoz, hogy hangos szóval kihirdessék Babilon bűneit, éppen akkor, amikor az hatalma csúcán van. Mindezek alapján arra lehet következtetni, hogy a mennyből alászálló hatalmas és dicsőséges angyal a „késői eső” kiárasztása nyomán kibontakozó igehirdetői, biznyságtévő mozgalmat ábrázolja.

A csapások kitöltése előtt történik ez (vö. 4. vers). Az üzenet tartalma nem teljesen új – a második angyal üzenetének a megismétlése, kiegészítésekkel. Azzal a bejelentéssel egészül ki most a második angyal üzenete, hogy Babilon bukása elérte a mélypontot, „démonok lakhelyévé lett”, akiket „tisztátalan és gyűlöletes madarakhoz” hasonlít az ige. A Biblia mintegy törvényszerűségiént szól arról, hogy ha Isten magára hagy egy embert, egy intézményt vagy egy népet, akkor a távozó Szentlélek és a mennyei an-

gyalok helyét azonnal démonok foglalják el (lásd pl. Jn 13,21–30; Mt 12,43–45). Ez történik Babilonnal is. A második angyal üzenete az erkölcsi bukását jelentette be, a megismételt üzenet viszont már arról szól, hogy „démonok lakhelyévé, tömlöcévé” lett.

Más szózatot is hallott János apostol látomásában, amely célzottan Isten Babilonban élő „népét” szólította meg. Bár a hatalmas, dicsőségtől fénylő angyal üzenete minden emberhez szól, Isten külön bizalmas közlési módot használ az övéi megszólítására a Szentlélek belső bizonyágtétele által. Kérdés, hogy miképpen lehet Babilonban még ekkor is, még a csapások küszöbén is egész „népe” Istennek? Csakis oly módon, hogy külsőleg, szervezetileg Babilonhoz tartoznak még ugyan, de nem részesei szellemiségének. A sötétség sűrűsödését, a démonok beköltözését bizonyosan érzékelik Babilonban ezek a hívő lelkek. Idegen, taszító lesz ez számukra, hiszen Isten Lelkével állnak kapcsolatban. Úgy tűnik, éppen csak a mennyei szózat készítésére lesz szükségük ahhoz, hogy meghozzák végső döntésüket Babilon elhagyásáról.

A hozzájuk intézett szózat szintén ószövetségi előképet idéz: Ésa 48,20; Zak 2,6–7.9; Jer 51,6.9–10. Az eredeti ószövetségi ígék arra engednek következtetni, hogy Babilon gyógyíthatóságának reményében maradt ott Isten népe szinte az utolsó percig, megbüntetésének a küszöbéig. Az is kitűnik az idézett szakaszból, hogy a Babilont elhagyó hívők „Sionban gyülekeznek”, hogy megbeszéljék ott „Isten dolgát”, tehát nem szétszélednek, hanem Isten Sionban lévő népéhez, maradék egyházához csatlakoznak.

Ezzel a kihívással teljesedik be Jézus alábbi, nevezetes ígérete: „Más juhaim is vannak nekem, amelyek nem ebből az akolból valók: azokat is elő kell hoznom, hallgatnak majd szavamra, és lesz egy nyáj, és egy pásztor.” (Jn 10,16) Ekkor lesz – a történelem folyamán először és utoljára – teljesen szétválasztva „a búza és a konkoly”. Ekkor lesz látható – egységbe tömörülve – az egyébként „láthatatlan egyház”, vagyis az igazán hívők sokasága, akik eddig szétszóródva éltek különböző felekezetekben és vallási közösségekben, akikről egyedül Istennél volt pontos

nyilvántartás. Nem valamely emberi, szervezeti struktúra fogja biztosítani az egységüket, hanem Isten Igéje iránti engedelmességük, és a jó Pásztorral való személyes közösségük.

5 Hogyan szemlélteti a Biblia a nagy Babilon összeomlását?

- „Fizessetek neki úgy, amint ő fizetett nektek, kétszeresen kétfőzzétek meg neki cselekedetei szerint! Amely pohárból itatott, ugyanabból kétannyit töltsetek neki! Amennyire dicsőítette magát és dobzódott, annyi kínnal és gyásszal fizessetek neki, mert ezt mondja szívében: Úgy ülök, mint királynéasszony, nem vagyok özvegy, és semmi gyászt nem látok.

Ezért egy nap jönnek rá csapásai, a halál, a gyász, az éhség, és tűzzel égettetik meg, mert erős az Úristen, aki megbünteti őt. Siratják őt, és jajgatnak felette a föld királyai, akik vele paráználkodtak és dobzódtak, mikor égésének füstjét látják. Messze távol állva a kínjától való félelem miatt, ezt mondják: Jaj! jaj! Te nagy város, Babilon, te hatalmas város, hogy [történhetett, hogy] egy órában jött el ítéleted!

Egy erős angyal nagy, malomkőhöz hasonló követ vett fel, és a tengerbe vetette, ezt mondva: Ily módon, nagy sebességgel vetetik el Babilon, ama nagy város, és többé nem találhatik.” (Jel 18,6–10.21)

(Mi idézi elő azt, hogy hirtelen zuhan alá Babilon a hatalom csúcsáról? Mikor következik be, hogy szövetségesei magukra hagyják, és jajgatnak felette?)

.....

.....

.....

Hirtelen, drámai fordulattal változik meg Babilon helyzete. A „halál, szenvedés, éhség” bizonyára a hét utolsó csapás okozta nyomorúságokra vonatkozik, a „tűzzel égettetik meg” viszont Jel 17,16-ra utal, arra, hogy korábbi szövetségesei mérik rá a legsúlyosabb büntetést, miután szembesülnek becsapottságukkal, félrevezettségükkel, és szembesülve „meggyűlölik” őt. Egy hosszabb szakasz következik ezután: a szövetségesegek megdöbbenésének, félelmének és jajgatásának a leírása Babilon pusztulását látva.

A 21. vers ószövetségi előképet idéz. Hasonló jelképes cselekedetre utasította egykor Jeremiás próféta a Babilonba készülő Seráját, hogy képiesen is megjelenítse és megerősítse az ott raboskodó júdabeliek számára a Babilon elestére, azaz a szabadulásukra vonatkozó ígéreteket: Jer 51,59–64. Nehéz elképzelni hatásosabb szemléltetést annál, mint amelyre Serája kapott utasítást, illetve amit az erős angyal cselekszik János apostol látomásában. Az angyal egy „malomkőhöz hasonló nagy követ” hajít a tengerbe. Találó jelképe ez a hatalmas kő a végidőben roppant hatalommal rendelkező Babilonnak, de „erős az Úr Isten, aki megbünteti őt” a hét csapás idején (Jel 18,8).

6 Miben állt Babilon vétke, miért bűnhődik?

- **„Bűvöléseidtól eltévelyedtek a népek mind. Próféták és szentek vére találtatott benned...”** (Jel 18,23/b–24)

.....

Különleges jelentőségűek a 23. vers második részétől következő kijelentések. Még egyszer summázzák, hogy mi miatt törli el Isten Babilont a Föld színéről. Íme az első ok: „minden népet tévelygésbe vittél varázsgyógyszereiddel.” (Pontosított fordítás

szerint.) A másik ok: „próféták és szentek vére találtatott benne”. Sátán képmása rajzolódik ki itt, a nagy Babilon mögött, hiszen róla is meg van írva, hogy „az egész világot elhitesi” (Jel 12,9), és hogy „emberölő volt kezdettől fogva” (Jn 8,44).

Sokatmondó kifejezés a „bűvölések” (szó szerint: „varázsgyógyszerek”; az eredeti görög szövegben: *farmakeia*). Arra világít ez rá, hogy miként hitette el Sátán a Föld népeit Babilon által: „gyógyszert”, békességet kínált a végidő súlyos válságaitól meggyötört világnak. A gyógyszer azonban nem valódi orvosság volt, csak afféle „varázsgyógyszer”. A bűn problémáját eljelentéktelenítve, elkendőzve azt ígérte Babilon, hogy a „kegyesség” külső formáit a társadalom életének részévé téve, megszűnnek a bajok. Azt ígérte, hogy a valláserkölcsei alapra épített új társadalmakban állandósul majd a béke és a fejlődés. Amikor pedig nem ez következik be, hanem ennek az ellenkezője, akkor „az Isten parancsolataihoz és Jézus hitéhez” (Jel 14,12) ragaszkodó hívőket teszi meg bűnbaknak. Azt fogja állítani, hogy ők hozzák Isten haragját a világra. Igen tanulságos ebből a szempontból Jeremiás próféciája: **Jer 23,16–22**. A félrevezető, hamis prófétálás folytán, nemcsak az igazság mártírjainak a megöléséért tétetnek felelőssé Babilon képviselői, hanem a hét csapásban elpusztuló tömegek életéért és kárhozatra jutásáért is.

Az e heti adomány a szociális osztály munkáját támogatja.

Krisztus eljövele és a millennium

(Jelenések könyve 19-20. fejezet)

1 Milyen hálaadó szózatokat hallott János apostol a mennyi seregek részéről Babilon összeomlását, azaz a hetedik csapást követően?

- „Ezek után hallottam mintegy nagy sokaság hangos szavát a mennyben, amely ezt mondta: Alleluja! Az üdvösség, a dicsőség, a tisztesség és a hatalom az Úré, a mi Istenünké, mert igazak és igazságosak az ő ítéletei! Azt a nagy paráznát, amely megrontotta a földet paráznaságával, elítélte, igazságot szolgáltatott, az ő szolgálói vérét számon kérte. (...)

Hallottam mintegy nagy sokaság szavát, mintegy sok víz zúgását, és mintegy erős mennydörgések szavát: Alleluja! Uralodik az Úr, a mi Istenünk, a mindenható! Örülünk és örvendezzünk, adjunk dicsőséget néki, mert eljött a Bárány menyegzője, és felesége elkészítette magát! Adatott annak, hogy felöltözzék tiszta, ragyogó fehér gyolcsba, mert a fehér gyolcs a szentek igazságos cselekedetei. Mondta nékem: Írd meg, boldogok azok, akik a Bárány menyegzőjének vacsorájára hivatalosak! És mondta nékem: Isten igaz beszédei ezek.” (Jel 19,1–2.6–9)

(Mi a jelentősége annak, hogy a csapások kitöltése nyomán a mennyi lények is kifejezik, hogy igazságosnak tartják Isten büntető ítéleteit [19,1–2 vö. 16,5.7]? Miért nagy örömhír számunkra az az örvendező szózat, amely a Bárány feleségét illetően hangzik fel

a mennyei seregek ajkán [7–8. vers]? Mi a jelentősége az „adatott” szónak az örvendező szózatban? Mikor utalt Jézus földi életében a menyegzői vacsorára, amelyről a 9. vers szól? Mi a jelentősége annak, hogy még egy külön megerősítés is elhangzott a Barány menyegzői vacsoráját illetően [9/b vers]?)

.....

.....

Isten angyalai eddig is együttérzéssel követték a megváltási terv minden mozzanatát, sőt részt vettek megvalósításában (Lk 15,10; 1Pt 1,12). Ezen a háttéren érthető, hogy az ember megmentéséért folytatott hosszú küzdelem célba érkezésének a küszöbén, túlaradó az angyalok öröme.

Különös arra gondolni, hogy kikkel találkozhatnak az üdvözültek a Barány menyegzői vacsoráján, a megváltás diadalának ezen a nagy ünnepén: „Dél királyasszonya [Sába királynője] felkel majd, (...) Ninive [Jónás prédikálására megtért] férfiai (...) feltámadnak” – mondta Jézus (Lk 11,31–32). És ki mindenki lesz ott még rajtuk kívül? A Barány menyegzői vacsoráján részt vevők kimondhatatlan örömét érzékelteti az alábbi ige: „Az Úr megváltottai megtérnek, ujjongás között Sionba jönnek, örök öröm fejükön, vigasságot és örömet találnak, eltűnik a fájdalom és a sóhaj.” (Ésa 35,10) „Akkor az igazak fénylenek, mint a Nap, az ő Atyjuk országában.” (Mt 13,43) Bizonyára tökéletes forgatókönyvet készítenek elő a mennyben ennek az örömmünnepnek a megrendezésére.

2 Hogyan mutatták be ezután Jánosnak Jézus dicsőséges földre jövetelét?

- „Láttam, hogy az ég megnyílt, és íme egy fehér ló, aki azon ül, hűségesnek és igaznak hívatik, igazságosan ítél és hadakozik. Szemei olyanok, mint a tűzláng, a fején sok korona, a neve is

felírva volt, amit senki nem tud, csak ő maga. Vérel hintett ruhába volt öltöztetve, és Isten Igéjének neveztetik. Mennyei seregek követik őt fehér lovakon, fehér és tiszta gyolcsba öltözve. A szájából éles kard jött ki, hogy azzal verje meg a pogányokat, Ő fogja legeltetni őket vasvesszővel, Ő nyomja a mindenható Isten haragja hevének borsajtóját. Ruháján és tomporán oda volt írva a neve: királyoknak Királya és uraknak Ura.” (Jel 19,11–16)

(Mi a magyarázata annak, hogy harcosként, harci sereg kíséretében látta János Jézust a földre jönni? Mit fejeznek ki a Jézus nevére vonatkozó kijelentések? Mely ószövetségi messiási próféciaakat idéz Krisztus bemutatásával kapcsolatban ez az igeszakasz?)

.....

.....

Monumentális, döbbenetes kép tárult János szeme elé: a „megnyílt égből” mennyei seregek sokasága közeledett, élükön Krisztussal. Jelenések könyve korábbi szakasza így ábrázolta az „ég megnyílását” Jézus eljövetelkor: „Az ég eltakarodott, mint mikor a papírtekercset összegöngyölítik.” (Jel 6,14) Jézus is szólt arról, hogy visszajövetelkor „megrendülnek az egek erősségei” (Mt 24,29–30). Az Ószövetségben Habakuk próféta látomása tár elénk hasonló képet ahhoz, amiről itt, Jelenések könyve 19. fejezetében olvashatunk: „Dicsősége elborítja az egeket. (...) Ragyogása, mint a Napé. (...) Megáll és méregeti a földet, pillant és megrendíti a népeket. (...) Nap és hold megállnak helyükön cikázó nyilaid fényétől, ragyogó kopjád villanásától. (...) Kiszállsz néped szabadítására.” (Hab 3,3–13)

Első látásra nagyon éles az ellentét a harcos sereg, valamint az örömteljes, békés menyegző képe között, amiről közvetlenül ezt megelőzően a menyei angyalok szózata hangozott. Idegenül hat a vérel hintett ruhába öltözött Jézus is, hadakozó kardjával. Érthe-

tővé válik azonban mindez, ha arra gondolunk, hogy a harmagedoni csatába kell beavatkoznia érkezésével, azért, hogy kiszabadítsa övéit a legyilkolásukra készülő ellenség kezéből (Jel 16,12–16). Mind Ő, mind a serege „*fehér lovon*” jön, öltöztetük is „*tiszta, fehér gyolcs*”. Felmentő sereggént szabadítani, békét teremteni jönnek a földre.

3 Mi lesz a Krisztus ellenségével vívott harc végső kimenetele?

- „Láttam egy angyalt állni a napban, aki kiáltott nagy szóval, ezt mondva a madaraknak mind, amelyek repdesnek az ég közepette: Jöjjetek el, gyűljetek egybe a nagy Isten vacsorájára! (...) Láttam, hogy a fenevad, a föld királyai és seregeik egybe gyűltek, hogy hadakozzanak Őellene, aki a lovon ül, és az ő serege ellen. De megfogatott a fenevad, és vele együtt a hamis próféta, aki a csodákat tette ölötte, amelyekkel elhitette azokat, akik a fenevad bélyegét felvették és akik imádták annak képét, ők ketten elevenen a kénkövel égő tüzes tóba vettettek. A többiek pedig megölettek a lovon ülő kardjával, amely a szájából jött ki, és a madarak megelégedtek mindazok húsával.” (Jel 19,17–21)

(Melyik ószövetségi próféciaát idézi ez az igeszakasz? Mindjárt Krisztus megjelenésekor történik az, amiről itt szó van, vagy pedig később? Melyek a támpontok a válasz megtalálásához?)

.....

.....

A madarak meghívása arra, hogy a holttestekkel borított csatamezőn lakmározzanak az elesett ellenség tetemeiből, jelképesen előre meghirdeti a mennyei seregek biztos, végső győzelmét. (A

kép idézet Ezék 39,17–20-ból. Már itt hivatkozik tehát a prófécia Góg és Magóg háborújára, annak végső kimenetelére.)

Mikor valósul meg azonban az, amiről e jelképes prófécia beszél? „A fenevad, a föld királyai és seregeik” nem tanúsítanak ellenállást Jézus dicsőséges megjelenésekor, nem gyülekeznek össze ellene és mennyei serege ellen. Ellenkezőleg, az utolsó csapások következtében összeomlanak, megrettennek. Amikor pedig „feltűnik az Emberfiának jele az égen, akkor sír a föld minden népe” (Mt 24,30). „Megemészti őket az Úr szájának leheletével, megsemmisíti őket megjelenése feltűnésével.” (2Thess 2,8) „Kénkövel égő tűztó” nincs még a vőlegény érkezésekor, ahová bevetnék a fenevadat és a hamis prófétát, erre csak ezer évvel később, az úgynevezett millenniumi időszak után kerül sor (Jel 20,9–10.14–15).

A 19–21. vers tehát az ezer év utáni végső igazságszolgáltatásra, a kárhozat ítéletére vonatkozik. Jelenések könyve szerkezeti jellegzetességének megfelelően, a 17–21. versig terjedő szakasz összefoglalóan szól arról, hogy miként fogja Krisztus végérvényesen legyőzni és megsemmisíteni ellenségeit. Nem érzékelteti még itt a prófécia, hogy nem egyetlen esemény, Jézus visszajövetele által történik ez, nem azzal egyidejűleg, hanem eseménysorozatról van szó, amely hosszabb időperiódust foglal magában. A 20. fejezetben visszatér erre a témára az isteni kijelentés, és részletezve szól majd arról, amit a 19. fejezet második része összefoglalva tárt elénk.

4 Mi történik mindjárt Jézus megjelenését követően?

- „Láttam egy angyalt leszállni a mennyből, akinél a mélység kulcsa volt, és egy nagy lánc a kezében. Megfogta a sárkányt, azt a régi kígyót, aki az ördög, a Sátán, és megkötözte őt ezer esztendőre. A mélységbe vetette, és bezárta, bepecsételte felette, hogy többé el ne hitesse a népeket, mígnem betelik az ezer esztendő. Azután el kell neki oldoztatni egy kevés időre.

Láttam királyiszékeket, leültek azokra, és adatott nékik ítélet-tétel. Láttam azokat, akiknek fejüket vették Jézus bizonyoságté-teléért és Isten beszédéért, akik nem imádták a fenevadat, sem annak képét, és nem vették homlokukra vagy kezükre annak bélyegét – éltek és uralkodtak Krisztussal ezer esztendeig. (A többi halottak pedig nem elevenedtek meg, mígnem betelik az ezer esztendő.) Ez az első feltámadás. Boldog és szent, akinek része van az első feltámadásban! Ezeken nincs hatalma a má-sodik halálnak, hanem Istennek és Krisztusnak a papjai lesz-nek, akik uralkodnak vele együtt ezer esztendeig.” (Jel 20,1–6)

(Mit jelképez Sátán „megkötözése” és „a mélységbe vetése”? Mit értsünk azon, hogy „ítélettétel adatik ezer esztendeig” az üdvözült megváltottaknak? Milyen világos kijelentés olvasható arról, hogy mi történik azokkal, akik nem nyertek üdvösséget Jézus dicsőséges eljövetelekor? Miért boldogok viszont azok, akiknek az első feltámadás-ban lesz részük?)

.....

.....

.....

Egyedül ezen a helyen van szó az Írásban az ezeresztendős idő-szacról, amelynek értelmezése körül sok téveszme alakult ki a ke-reszténység története során. Azt vitatták leginkább a magyará-zók, hogy Krisztus eljövele előtt, vagy azután illeszkedik bele az üdvrendbe Jézus és népe ezeresztendős királysága. Még a földi történelem keretein belül, vagy már azon túl lesz az ezereszten-dős időszak? Sokan vállalják ma is az úgynevezett posztmillennista álláspontot, mely szerint Jézus eljövele a millennium után lesz, és az egy aranykorszak lesz a kereszténység győzelemre jutásával. Azt remélik, hogy dicsőséges békeidő fog beköszönteni, megtér-nek a zsidók mind, és ezt követően a Föld népei is. Nem Isten or-

szága lesz még ugyan, Sátán még létezni fog, de már megkötözöten, korlátozott lesz a hatalma. Ennek az eszmének az a lényege, hogy jobbnak értékeli az embert és az emberi történelmet, mint ami. Nem akarja elismerni, hogy a bűn olyan súlyos, hogy az emberi történelem válságba fullad, kudarccal végződik, és Krisztusnak megmentőként kell közbeavatkoznia.

Ha nem emeljük ki a 20. fejezetet a szövegösszefüggéséből, hanem egyszerűen csak követjük az eseményeket a bibliai leírás sorrendjében, akkor világos lesz, hogy Jézus eljövetele megelőzi az ezeresztendős időszakot. A 19. fejezet már szólt dicsőséges visszajöveteléről, ellenségei feletti végső győzelméről. Ezt követően a 20. fejezet a végső győzelem mikéntjét részletezi, kinyilatkoztatást közöl a Jézus dicsőséges megjelenése utáni eseményekről.

Meglepődünk, milyen egyszerűen történik a félelmetes őselenség foglyul ejtése és bebörtönzése. Nyilvánvalóvá válik, hogy Sátán teremtmény, akinek léte teljességgel a Teremtőtől függ. Eddig is csak azért harcolhatott Istennel, mert Ő ezt megengedte, teret hagyott neki arra, hogy megpróbálja Őt legyőzni.

„Isten [eddig is] olyan könnyen elpusztíthatta volna Sántát és követőit, amilyen könnyen egy kavicsot a földre ejtenek, Ő azonban nem tette ezt. A lázadást nem erőszakkal akarta leverni. A kényszerítő hatalom csak Sátán uralma alatt jellemző. Az Úr alapelvei nem e szerint működnek. Az Ő tekintélye a jóságon, az irgalmon, a szereteten nyugszik, Ő ezeknek az elveknek az alkalmazásával munkálkodik. (...) Sátán időt kapott arra, hogy kifejtse az uralma alapját képező elveket.” (Ellen G. White: *Jézus élete*, 669–670. o.)

A föld a hét csapás utána kietlen pusztaság képét mutatja: Jer 4,20–26; Ésa 24,3.21–22. Egy figyelemre méltó ószövetségi előkép is megerősíti azt, hogy Sátán „*mélységbe zárása*” a kietlen földön való fogságát jelenti. Az ószövetségi ünnepkör kiemelkedő ünnepe volt a nagy engesztelési nap, amit a zsidók a mai napig az utol-

só ítélet jelképeként tekintenek. Az ünnepi szertartás utolsó mozzanata az volt, hogy Azázelt, a Sátánt jelképező bakot – akit előzőleg, jelképes kézzel megterhelt a főpap Izráel bűneivel mint felbujtót – kivitték a pusztába, hogy ott elvesszen (3Móz 16,7–10.20–22).

„Sátán ezer évig mérhetetlen szenvedések között fog ideoda kóborolni a kihalt Földön, és nézi Isten törvénye elleni lázadása következményeit. Bukása óta a szüntelen tevékenység számúzta életéből az elmélkedést, de amikor hatalmától meg lesz fosztva, gondolkozhat azon, mit tett a mennyei kormányzat elleni lázadása óta. Félhet és retteghet az ijesztő jövőtől, amikor minden gonoszságáért szenvednie, az általa okozott bűnökért bűnhődni kell.” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem/Korszakok nyomában*, 585–586. o.)

Változik ezután a kép az apostol látomásában. Krisztus mártír követőit, valamint a fenevad és képmása imádasával kapcsolatos próbatételben állhatatosan kitartó hívőket látja, amint királyi székeken foglalnak helyet. Mit kell érteni azon, hogy „ítélettétel adott nekik”? Pál apostol is ír erről: **1Kor 6,1–3**. Nem csupán a mártírok és a végidő hithősei vesznek részt az ítélkezésben, hanem az összes megváltott ember. Bizonyára azért emeli ki külön a fenti két csoportot, mert az ő sorsukban következett be a legélesebb fordulat: az elítéltségből és megvetettségből egyenest királyi székekbe ülnek. „A világ megítélése” az egész történelem és üdvtörténet erkölcsi-hitbeli kiértékelését jelenti majd. Az ítélkezés jogát az Atya „egészen Krisztusnak adta”, erről maga Jézus tett tanúságot földi szolgálata során: **Jn 5,22.27**. Az üdvözült emberek részvétele a végső igazságszolgáltatásban bizonyára abban áll, hogy Isten beavatja őket ítéletei indoklásába.

Boldogok azok, akiknek az első feltámadásban van részük – mondja az ige. Jézus is világosan szólt földi szolgálata idején arról, hogy két külön feltámadás lesz: **Jn 5,28–29**.

5 Mi minden történik az ezer esztendő végén?

- „Amikor eltelik az ezer esztendő, Sátán eloldatik a fogságából. Kimegy, hogy elhitesse a föld négy szegletén lévő népeket, Gógot és Magógot, hogy egybegyűjtse őket háborúra, akiknek száma, mint a tenger főnyele. Feljönnek a föld szélességére, és körülvették a szentek táborát, a szeretett várost, de Istentől a mennyből tűz szállt alá, és megemésztette őket. Az ördög, aki elhitette őket, vettetett a tűz és kénkö távába, ahová a fenevad és a hamis próféta is, és kínoztatnak éjjel-nappal, örökkön-örökké.” (Jel 20,7–10)

(Mi magyarázza azt, hogy az ezer esztendő végén Sátán eloldatik fogságából? Melyik ószövetségi próféciára történik utalás Góg és Magóg említésével? Milyen képpel és hasonlattel érzékelteti ez az igazságot a kárhozottak nagy számát? Milyen „szent városról” van itt szó mint a „szentek táboráról” [vö. Jel 21,2]? Miben állhat Sátán hite, amivel ráveszi e tömegeket a szent város elleni támadásra? Mi lesz ennek az eleve kudarcra ítélt vállalkozásnak a vége?)

.....

.....

A második feltámadás nyomán, amikor a kárhozottak tömegei „ellepik a föld színét”, mert annyian vannak, „mint a tenger főnyele” (8–9. vers), ismét tevékenységre nyílik lehetősége az őselenségnek. Azonnal „kimegy, hogy elhitesse a népeket”, és „egybegyűjtse őket háborúra”. Világos bizonyosága ez annak, hogy az ezer év alatt nem tört meg, nem szállt magába. Ott folytatja, ahol abbahagyni kényszerült Jézus hatalommal és dicsőséggel való eljövetele miatt. Tulajdonképpen folytatja a Góg és Magóg háborúját, amelyet Jézus eljövetele előtt olyan jól megszervezett már, hogy egész közel volt célja eléréséhez. (Góg és Magóg jelképének

jelentését az idézett ószövetségi prófécia, Ezék 38–39. fejezete alapján lásd a tanulmányhoz kapcsolt függelékben.)

Bámulatos, hogy Sátán megint el tudja hitetni még azokat is, akiket a hét csapás sújtott, akik szemlélői voltak Jézus dicsőséges megjelenésének, és egyáltalán mindazokat, akik egyszer már meghaltak, most pedig feltámadtak. Kétségtelen, hogy ezúttal is álcázza valódi kilétét.

„A gonoszság fejedelme, amíg nem gyakorolhatta hatalmát, tehetetlen és komor volt. De amikor a gonoszok feltámadnak és Sátán látja a nagy sokaságot, reménye újraéled, és eltökéli, hogy nem adja fel a nagy küzdelmet. (...) Korábbi ravaszágához híven, nem árulja el kilétét. Fejedelemnek mondja magát, a világ jogos urának, akit jogtalanul kiforgattak örökségéből. Megváltónak tünteti fel magát becsapott alattvalói előtt. Azt hazudja, hogy az ő hatalma hozta ki őket a sírból, és azt ígéri, hogy felszabadítja őket a legkegyetlenebb elnyomás alól. Krisztus távollétében Sátán csodákat művel állításai alátámasztására. A gyengéket erőssé teszi, és mindenkit betölt a maga szellemével és erejével. Majd vállalja, hogy a szentek tábora ellen vezetve őket, elfoglalja Isten városát.” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem/Korszakok nyomában*, 589. o.)

A második feltámadáskor ugyanabban a halandó, meggyengült testben támadnak fel az emberek, amelyben meghaltak. A prófétikus leírásból kiderül, hogy kik ellen irányul a háború: „körülveszik a szentek táborát és a szeretett várost” (9. vers). Ez a tényközlés előzmény és magyarázat nélkül jelenik meg, de később pótolja az apostol a történések megértéséhez hiányzó láncszemet: „Én, János, láttam a szent várost, az új Jeruzsálemet, amely Istentől szállt alá a mennyből...” (Jel 21,2) E szerint a mennyei „új Jeruzsálem” Krisztussal és megváltott népével együtt „leszáll” a Földre az ezer esztendő végén. Jönnek, hogy újra birtokba vegyék a Földet.

Ezt a várost veszi tehát körül a Sátán által szervezett és elhíttetett sereg. Erre utalt az előző fejezetben is az a kijelentés, hogy „a fenevad, a föld királyai és seregeik egybegyűlnek” Krisztus és serege ellen (Jel 19,19). E szerint ők sem változtak semmit, ők is ott folytatják, ahol abbahagyták. Úgy tűnik, Isten azért hagy teret ennek a rövid közjátéknak az ezer esztendő végén, mert ezáltal nyilvánvalóvá teszi Sátán és démonai, valamint a második feltámadásban életre kelt emberek visszafordíthatatlan megkeményedését a bűnben.

A harcot azonban már kibontakozni sem engedi Isten: „a menyből tűz száll alá, és megemésztí őket”. (Itt válik érthetővé Jel 14,20 kijelentése, hogy a kárhozottak megbüntetését jelképező „borsajtot” a „városon kívül” tapossák meg.) Az előző fejezetben is úgy folytatódott e különleges háború tömör leírása, hogy „megfogott a fenevad és a hamis próféta”. Itt is külön szól a három fő felelős – Sátán, a fenevad és a hamis próféta – megbüntetéséről (10. vers).

A 9/b–10. vers utolsó kijelentéseivel ismét tömörít a prófécia: rövidre zárva utal a végkifejletre. A büntetések végrehajtását megelőzően ugyanis még történik valami. Erre tér vissza e fejezet következő és egyben befejező szakasza, amellet, hogy a büntetés-végrehajtásról mondottakat is kiegészíti. (A „tűztóra” és az „örök-kön-örökké” kifejezésre vonatkozóan, amelyek Ésa 34,8–10-et idézik, lásd a fejezethez kapcsolt függeléket.)

6 Mire kerül azonban sor, még mielőtt a kárhozottak mind megsemmisülnének a tűztóban? Mit értsünk azon, hogy végül a sír és a halál is belevettetik a tűztóba, ami a második halál?

- „Láttam egy nagy fehér királyiszéket, és a rajta ülőt, akinek tekintete elől eltűnt a föld és az ég, a helyük sem találatott. Láttam a halottakat, nagyokat és kicsiket, állni Isten előtt, könyvek nyitattak meg, majd egy más könyv nyitattott meg, amely az élet könyve, és megítéltettek a halottak azokból, amik a

könyvekbe voltak írva, cselekedeteik szerint. A tenger kiadta a halottakat, akik benne voltak, a halál és a sír is kiadta a halottakat, akik náluk voltak, és megítéltettek mindnyájan cselekedeteik szerint.

A sír pedig és a halál vettettek a tűztóba. Ez a második halál, a tűztó. Ha valaki nem találtatott beírva az élet könyvébe, a tűztóba vettették.” (Jel 20,11–15)

(Hogyan érzékelteti a prófécia, hogy a kárhozottak számára félelmetes lesz az Isten ítélőszéke előtti felsorakozás? Mit fejez ki az, hogy „nagyoknak és kicsiknek” egyaránt meg kell itt jelenniük, és hogy a „sír is, a tenger is kiadja a halottakat”? Mi szerint ítéltetnek meg? Miről tanúskodhat az „élet könyve” rájuk vonatkozóan?)

.....

.....

A kárhozottak számára Isten lényé – aki a „nagy fehér trónon” ül – félelmetes. Szembesülnek azzal, hogy az ellen a Valaki ellen harcoltak, akinek „a tekintetétől eltűnik a föld és az ég”. Az ítélet tárgyilagosa, a tényekkel szembesíti őket a „könyvek” alapján, amelyek megörökítették cselekedeteiket. Éppen ennek van borzasztó súlya. A prófécia hangsúlyozza, hogy az ítélőszék elé idézéstől senki nem menekülhet el. Nagyok és kicsik – bármikor, bárhol és bárhogy fejezték be az életüket – feltámadnak a második feltámadásban, és büntetésük elvétele előtt meg kell tudniuk annak indoklását. Az ítélet igazságosságát nem lehet nem elismerniük.

„Miért kerül elő itt az élet könyve? (...) Arra az egy okra lehet gondolni, hogy mindenkinek látnia kell: E nagy sokaságból senkinek a neve sem szerepel az élet könyvében, és azt is, hogy miért nem, vagy ha valamikor ott volt a nevük, akkor miért töröltetett ki onnét. Ezáltal a világmindenség minden értelmes lényé meggyőződhet arról, hogy Isten eljárása igazságos és pártatlan.” (Uriah Smith: *Dániel és Jelenések könyve próféciai*, 1897, eredeti lapszám: 753. o.)

A szakasz végén még egyszer említés történik a „tűztóról”, amelybe a kárhozottak mind belevettettek. Jézus is szólt erről a végső, mindent megemésztő tűzről: Mt 13,30.41–42; Mt 25,41; Mk 9,47–48. A Péter apostol levelében olvasható kijelentés szerint még a levegőet is lángra lobbantja a hatalmas tűz: „az elemek megégve felbomlanak, a föld és a rajta lévő dolgok megégnének, (...) az egek tűzbe borulva felbomlanak.” (2Pt 3,10.12) Ezt figyelembe véve különleges jelentősége van annak a megjegyzésnek, amellyel a 6. versnél találkoztunk. E szerint az első feltámasztásban részesülteknek „nem árt a második halál” (vö. Jel 2,11).

„Amikor az özönvíz szintje a legmagasabb volt, a Föld határtalan tónak látszott. Amikor Isten végül megtisztítja a Földet, a Föld a tűz határtalan tavának fog tűnni. Amint Isten megőrizte a bárkát az özönvíz viharában, a nyolc igaz emberért, úgy fogja megőrizni az új Jeruzsálemet, amely az összes korszak hűségeseit magában foglalja, Ábeltől az utolsó nemzedékben éltekig. Jeruzsálemet kivéve az egész Földet egybefüggő tűz borítja, az Úr mégis megóvjá a várost, mint egykor a bárkát. Veszélytől nem fenyegetve áll majd a pusztító elemek között.” (Ellen G. White: *„A Te Igéd igazság”,* 253. o.)

Ez a tűz tisztítja meg a Földet a bűn minden nyomától a természet világában is. Sátán és a démonok is ebben vesznek el. Jelentőségteljes, hogy a tűztóban való elveszést „második halálnak” nevezi az Írás, vagyis végérvényes, teljes, örök elveszésnek. Szintén sokatmondó az a jelképes beszéd, hogy utoljára „a sír és a halál is belevettettek a tűztengerbe”, tehát ezek sem lesznek többé. A bűn és a bűnösök örökre megsemmisülnek, a bűn szerzőjével együtt, ezért nem lesz többé sír és halál.

Az e heti adomány a Sola Scriptura Teológiai Főiskolát támogatja.

FÜGGELÉK

A XII. TANULMÁNYHOZ

Góg és Magóg háborúja

Jelenések könyve 19,17–18 és 20,8 a Góg és Magóg háborújáról szóló próféciaát idézi Ezékiel könyve 38–39. fejezetéből. Sok találgatásra adott okot e prófécia. A megértés kulcsa a következő: Góg, Magóg valamint az Ezék 38,1–6-ban és 13-ban velük együtt említett többi név a vízözön utáni emberiség ősatyáinak – közelebből Noé két fia, Khám és Jáfet közeli leszármazottainak – a neve (lásd 1Móz 10,1–7-ben és 1Krón 1,1–9-ben). A Góg és Magóg háborújáról szóló prófécia azt jövendöli meg jelképes beszéddel, hogy a Föld népei – pontosabban Khám és Jáfet fiai – háborúra gyülekeznek Sém ellen, aki Izráel őseként a választott népet, a hívő egyházat jelképezi. (A zsidó nép a sémita népcsoportozáshoz tartozik.)

Ezékiel próféta a babiloni fogság idején végezte szolgálatát. Istennek azt a kijelentését közvetítette, hogy ha a fogságból hazatért nép hűséges lesz az Úrhoz, akkor ez kiváltja majd az ellenség haragját, és háborúra ingerli ellenük az összes pogány népet. Őket azonban ne rémítse meg az összeesküvők hatalmas serege, mert Isten maga fog beavatkozni ebbe a küzdelembe, az eredmény pedig övéi csodálatos szabadulása, Isten nevének megdicsőülése, valamint ellenségeik megsemmisülése lesz (lásd Ezék 38,8–39,8).

Mindez beteljesedett volna a fogságból hazatért júdabeliek életében, ha a hazatérés után elindított, kezdetben pozitív reformációhoz hűek maradtak volna. Mivel nem így történt, az ószövetségi egyház életében nem válhatott valóra ez a jövendölés. Örökölte tehát az újszövetségi egyház, de annak is csak az utolsó

nemzedékében fog ez megvalósulni, a hívő maradék körében. Magas lelki-erkölcsi színvonaluk, valamint üzenethirdetésük következtében kihívják majd maguk ellen Sátán haragját.

Góg és Magóg háborúja lényegében azonos a harmageddoni csatával, csak a hasonlat változik. Annyi különbség mégis van a kettő között, hogy a harmageddoni csata Jézus diadalmas visszajövetelével eldől, véget ér. Góg és Magóg háborúja azonban az úgynevezett millennium, az ezeréves időszak után is folytatódik, akkor lesz még egy utolsó felvonása. Mindkét jelképes beszéd arról szól, hogy Sátán felhergeli és egységbe gyűjti a Föld népeit Isten hívő népe ellen. Ezzel viszont magát a mindenható Istent hívja ki önmaga ellen, mert aki az övéit bántja, „az ő szeme fényét bántja” (Zak 2,8). Jel 17,14-ben olvashattuk: „Ezek [valójában] a Bárány ellen indítanak háborút.” Ezért maga Isten fog beleavatkozni a küzdelembé: dicsőséges szabadításban részesíti népét, és megsemmisíti az ellenséget. Ezt a vigasztaló, bátorító üzenetet közvetítik e jelképes próféciaik.

„Kínoztatnak éjjel és nappal, örökkön-örökké”

Ésaiás könyve 34. fejezetéből idézi a prófécia ezeket a kifejezéseket (8–10. vers), amelyek már a harmadik angyal üzenetében is szerepelnek (Jel 14,10–11). Edom pusztulásáról szól ez az ószövetségi jóvendülés, amely azonban a végítélet előképe is egyben. (Lásd itt a 2. és a 4. verset, amelyet Jézus is idézett nagy prófétikus beszédében – Mt 24,29/b –, és úgyszintén Jelenések könyve is a végidő előjeleként szól róla – Jel 6,13.) A „tűz és kénkö” nem valamiféle pokol helyére utal, hanem Edom egész földje válik égő szurokká és kénkövé.

Az is világossá válik az eredeti idézet elolvasása nyomán, hogy nem vég nélküli, örökkévaló szenvedésről van itt szó, hanem végérvényes, megállíthatatlan, visszafordíthatatlan, totális pusztulásról. Az ítélet után ugyanis „soha, senki nem megy át” többé a

visszamaradó pusztaságon, amelyre „felvonják a pusztaság mérőkötélét és a semmiség köveit”, a nép fejedelmei is „semmivé lesznek” (Ésa 34,10–13). Csakis ez az értelmezés van összhangban a Szentírás teljes szövegösszefüggésével, amely szerint nem létezik testtől különváló, természettől fogva halhatatlan lélek, amely a halál után továbbélne az üdvösség örök boldogságában vagy a kárhozat örökké tartó szenvedésében.

Az örök, az örökkön-örökké és a mindörökké kifejezések csak akkor jelentenek vég nélküli időt a Szentírásban, ha az „egyedül halhatatlan” teremtő Istenre vonatkoznak. A megfelelő héber és görög kifejezések *lōólám*, *eisz ton aiónion* a legtöbb esetben nem vég nélküli időt jelentenek. Ha halandó emberre vonatkoznak, akkor *végérvényes* a jelentésük: addig tart valami, ameddig az adott személy élete tart. Magyar nyelvben is használjuk ilyen értelemben az örök, örökre szavakat, például: „hát ez már örökre így lesz”, „örökre neked adom”. (Vankó Zsuzsa: *Jézus Krisztus apokalipszise*, IV. köt., 235–236., 119–120. o.)

Az új Föld és az új Jeruzsálem

(Jelenések könyve 20–22. fejezet)

1 Mi történik a bűn minden nyomának megsemmisítése után? Hogyan mutatták be Jánosnak az újjáteremtett Földet?

- „Ezután láttam új eget és új földet, mert az első ég és az első föld elmúlt, és a tenger többé nem volt. Én János láttam a szent várost, az új Jeruzsálemet, amely Istentől szállt alá a mennyből, elkészítve, mint egy férje számára felékesített menyasszony. Hallottam nagy szózatot, amely ezt mondta az égből: Ímé Isten sátora az emberekkel van, és velük lakozik, azok az ő népei lesznek, és maga az Isten lesz velük, az ő Istenük. Eltöröl Isten minden könnyet a szemükről, a halál nem lesz többé, sem fájdalom, sem jajkiáltás, sem fáradtság nem lesz többé, mert az elsők elmúltak.” (Jel 21,1–4)

(Mit említ meg külön a kinyilatkoztatás az új Földdel kapcsolatban, ami érzékelteti, hogy teljes újjáteremtés fog megvalósulni? Mi lesz a legnagyobb kiváltság az újjáteremtett Föld lakosai számára? Mi minden nem lesz az újjáteremtett Földön abból, ami mostani életünket megkeseríti?)

.....

.....

.....

A megváltás műve azzal válik teljessé, ha helyreáll a bűneset előtti, teremtésbeli állapot. A következő mondattal húz határvonalat az apostol a semmivé lett, letűnt világ, valamint az új Föld között: „Az első ég és az első föld elmúlt.” Majd hozzáteszi: „a tenger sincs többé”. Ezen bizonyára a hatalmas óceánokat érti, amelyek ma a földfelszín nagy részét borítják, valószínűleg a vízőzön óta.

Mivel a látomás állapotában felvitetett az apostol a mennybe, arra lehet következtetni, hogy a Földet felülnézetből látta. Így állapíthatta meg az óceánok eltűnését, azt, hogy ténylegesen egy újjáteremtett Földet lát. Az „ég és föld” kifejezésen természetesen nem az egész univerzumot kell értenünk, hanem bolygónkat, és annak közvetlen kozmikus környezetét (vö. 1Móz 1,1.14–15).

Ezután az „új Jeruzsálemnek” nevezett várost pillantotta meg János apostol, „amely a mennyből szállt alá a földre”. A régi Jeruzsálemmel ellentétben ez a város jogosan nevezetik „szent városnak”, „béke városának”. Bizonyára azért nevezetik „a Bárány menyasszonyának és feleségének”, mert a megváltottak serege népesíti be, és ennek az új, végső és közös otthonnak a birtokbavétele olyan lesz, mint egy új menyegző. Az előző fejezet 9. verse szerint már a Föld újjáteremtését megelőzően alászállt a Földre e mennyei város – Krisztussal és a megváltottakkal együtt –, mintegy kezdetül és zálogául annak, hogy megtisztítása és újjáteremtése után ők veszik majd birtokba a Földet.

„Isten azért teremtette a Földet, hogy szent és boldog lények lakhelye legyen. Ez a szándéka akkor teljesedik be, amikor Isten hatalma által megújítva, a bűntől és szomorúságtól megszabadítva a megváltottak örök lakóhelye lesz. (...) Az ember a Földet – amely eredetileg az ő tulajdona volt – átjásztotta Sátánnak, és ez a hatalmas ellenség sokáig uralta. Teremtőnk azonban a megváltás terve útján

visszaszerezte. Mindaz, ami elveszett a bűn miatt, »megtaláltatott«.» (Ellen G. White: *Boldog otthon*, 540. o.; *A nagy küzdelem/Korszakok nyomában*, 674. o.)

Az „Isten sátora” kifejezés az ószövetségi pusztai sátor-szentélyre utal, ahol Isten jelenléte megnyilatkozott, s ez annak a szimbóluma és biztosítéka volt, hogy az Úr népe között lakik (lásd 2Móz 25,8). Ez lesz az új Jeruzsálem lakóinak a legnagyobb kiváltsága. Később visszatér még erre a profécia.

A 4. vers ószövetségi proféciát idéz, Ésa 25,8-at. Megindítóan szép ez a megfogalmazás: „Isten letöröl minden könnyet népe szeméről.” Rövid, tárgyilagos közlés is állhatna itt, az ige azonban érzékelteti, hogy Isten szerető és együttérző, alig várta azt, amit most örömmel megtehet, hogy minden könnyet letöröl örökre népe szeméről. „A halált, a fájdalmat, a jajkiáltást és a fáradtságot” örökre megszünteti. A felsorolás mindazt tartalmazza, ami az ember legfőbb ellenségei a bűn világában.

Úgy tűnik, hogy az ezer év ítélkezése során még ejthetnek könnyet az üdvözült emberek, elsősorban azok miatt, akiket Isten irgalma sem tudott megmenteni. Saját vétkeik, mulasztásaik miatt is ejthetnek még könnyet, noha nem vádlokként, hanem üdvözültként szembesülnek ezekkel. Látni fogják, mi minden lehetett volna sokkal jobb, szebb életükben és szolgálatukban is, ha mindig hallgattak volna a Szentlélek intéseire és készítetéseire (vö. 1Kor 3,9–15). Úgy tűnik tehát, hogy csak az újjáteremtett Földön válik teljes mértékben valósággá az, hogy nincs többé könnyhullatás.*

---

* Vannak, akik attól tartanak, hogy nem lesz érdekes, elég színes az a világ, ahol nem lesz többé árnyék a fény mellett, ahol nem teszi változatossá az életet a jó és a gonosz szüntelen küzdelme. Érdemes idézni ezzel szemben Nemes Nagy Ágnes rövid kis versét: „Hogy a csak-jó se hal, se hús? / Én nem vagyok manicheus. / Az örök üdvösséget én / nem únnám. (A csak-jó) (A manicheizmus a késő Római Birodalomban széles körben elterjedt, perzsa eredetű vallási irányzat volt, amely szerint a jó és a rossz alapelve, illetve istensége örök párhuzamosságban létezik.)

2 Milyen szózatot hallott ezután János „a királyi széken ülőtől”?

- „Mondta az, aki a királyiszéken ül: Ímé mindent újjá tesztek! Mondta nékem: Írd meg, mert e beszédek hívek és igazak! És mondta nékem: Meglett! Én vagyok az Alfa és az Ómega, a kezdet és a vég. Én a szomjazónak adok az élet vizének forrásából, ingyen. Aki győz, örökségül nyer mindent, én annak Istene leszek, és az fiam lesz nékem. A gyáváknak pedig, a hitetleneknek, utálatosoknak, gyilkosoknak, paráznáknak, bűbájosoknak, bálványimádóknak és hazugoknak mind, a tűzzel és kénkövel égő tóban lesz részük, ami a második halál.” (Jel 21,5–8)

(Hogyan erősítette meg a királyi széken ülő, hogy valóság lesz az, amit János előzőleg látott? Hogyan fűzött még további megerősítést is ehhez, meghagyva Jánosnak, hogy ezt írja meg? Mi a jelentősége a „meglett” szózatnak és az ahhoz kapcsolt kijelentésnek? Milyen bátorító meghívást és ígéretet foglalt még magában a királyi széken ülő szózata? Kik azok, akik nem részesülhetnek a győzők örökségében?)

.....

.....

Maga a mindenható Isten szólal meg az apostol látomásában. Itt válik egyértelművé, hogy az új teremtés eredménye az „új ég és új föld”, mindaz, amit az apostol szemlélt. Megindító, hogy Isten háromszoros megerősítéssel pecsételi be ezt az ígéretét, mert az ember hajlamos kicsinyhitűen kételkedni az Úr kijelentéseiben. Első megerősítésként így szólt Jánoshoz: „Írd meg, mert hitelre méltó, igaz beszédek ezek!” A második megerősítés a „meglett” kiáltás. Mintha csak ezt mondaná: Olyan bizonyos ez, mintha már megtörtént volna. A harmadik megerősítés a már eddigiekben is elhangzott ünnepélyes kijelentés: „Én vagyok az Alfa és az Ómega, a kezdet és a vég.” Mintha ezt mondaná: Amilyen bizonyos az, hogy én,

a Teremtő voltam a kezdet, olyan bizonyos, hogy a vég is az én kezében van, és akaratom, ígéretem szerint fog megvalósulni.

Érdekes gondolat merülhet fel ennek nyomán. Ember nem lehetett tanúja az első teremtésnek, hiszen akkor még az első ember sem létezett. Az újjáteremtésnek viszont szemlélői lesznek vajon az üdvözültek? Köztük azok is, akik az utolsó nemzedékben – a többséggel szemben – hittel vallották a semmiből, pusztá szóval teremtő isteni hatalom valóságát, és felszólították az embereket a Teremtő imadására?

Ezután egy szívélyes meghívás hangzik fel, minden embernek címezve (7. vers). Mintha csak ezt mondaná Isten: Nem létezik nagyobb ajándék annál, amit kínálok nektek, ne utasítsátok vissza! Hangsúlyosan biztató és kérlelő jellege mellett is utal azonban e meghívás az ember szabad választásának tiszteletben tartására: „aki szomjúhozik”, azaz aki igényli, jöjjön az ingyen ajándékért!

Az ígéretek koronája ezek után következik: „Aki győz, örökölni fog mindent, Istene leszek néki, ő pedig fiam lesz nékem!” A győzőknek szól ez az ígélet, nem pedig a hibátlanoknak, avagy a sok előnnyel rendelkezőknek. Az üdvösség tekintetében valódi esélyegyenlőség van: Isten kegyelme által azok is győzők lehetnek, akik a lelki-erkölcsi gödör legmélyéről indulnak. És milyen szeretetteljes atyai meghívás ez: „Istene leszek néki, ő pedig fiam lesz nékem!” A tékozló fiú példázatában szereplő atya képét idézi emlékezetünkbe, azt a jelenetet, amikor tévelygő fiát visszafogadta.

3 Hogyan mutatták be Jánosnak az új Jeruzsálemet is? Mi minden ragadta meg ennek során János figyelmét?

- „Jött hozzám egy a hét angyal közül, akinél a hét utolsó csapással telt hét pohár volt, és szólt nékem: Jöjj, megmutatom néked a menyasszonyt, a Bárány feleségét! Elvitt engem lélekben egy nagy, magas hegyre, és megmutatta nékem azt a nagy várost, a szent Jeruzsálemet, amely Istentől szállott alá a mennyből. (...)

Nagy, magas kőfala volt, tizenkét kapuja, a kapukon (...) felírt nevek, amelyek az Izráel fiai tizenkét törzsének nevei. (...) A város kőfalának tizenkét alapja volt, a Bárány tizenkét apostolának neveivel.

Aranyvessző volt annál, aki velem beszélt, hogy megmérje a várost, annak kapuit és kőfalát. A város négyszögben fekszik, a hossza annyi, mint a szélessége. Megmérte a várost a vesszővel tizenkétezer futamatnyira, annak hosszúsága, szélessége és magassága egyenlő. Megmérte annak kőfalát száznegyvennégy singre, emberi mértékkel, amely az angyal [kezében] volt. (...) Templomot nem láttam abban, mert az Úr, a mindenható Isten annak temploma, és a Bárány. A városnak nincs szüksége a napra, sem a holdra, hogy világítsanak benne, mert az Isten dicsősége világította meg, lámpása a Bárány. (...) Kapui be nem záratnak nappal (éjszaka ugyanis ott nem lesz). A pogányok dicsőségét és tisztességét abba viszik. Nem megy abba be semmi tisztátalan, senki aki útálatosságot és hazugságot cselekszik, hanem csakis azok, akik beíratk az élet könyvébe, amely a Bárányé.” (Jel 21,9–27)

.....

.....

.....

Talán azért a hét csapást kitöltő angyalok egyike mutatja be Jánosnak a mennyből alászállt Jeruzsálemet, hogy kifejezésre jusson: nincsenek pusztításra „szakosodott” angyalok. Nekik is idegen az ítélet-végrehajtás, még ha vitán felül áll is annak igazságossága. Szívesebben végzik az örömhír-közvetítés, az építés, a bátorítás szolgálatát. Egy nagy és magas hegyre viszi Jánost az angyal, hogy felülnézetből lássa a várost. Valóságosan létezik-e majd ez a hegy az újjáteremtett Földön, vagy mindez csupán jelkép? A későbbiekben, a város méreteiről

szólva, mindenesetre érthetővé válik, hogy miért nagy és magas hegyről kellett azt megmutatnia az angyalnak.

Nem lehet sok magyarázatot fűzni a város bemutatásához, hiszen olyan valóságról van szó, amelyet alig tudunk megragadni jelenlegi fogalmainkkal. Az összbenyomást rögzíthetjük csupán: az elképzelhető legszebb, legdicsőségesebb hely ez a város! Alkalmas arra, hogy mind az ó-, mind az újszövetségi egyház korszakainak összes hívőit befogadja. Erre utalnak Izráel törzseinek a nevei a kapukon, valamint az apostolok nevei a kőfal alapkövein. A város leírása egyébként nagyrészt idézet Ezékiel könyve 40–48. fejezetéből. Az a templom a feltételek teljesítésének hiánya miatt soha nem épült fel. Előképévé vált viszont az új Jeruzsálemnek, ahol az egész város templommá lesz, mert nem lesz benne semmi tisztátalan, és Isten jelenléte, dicsősége tölti be majd.

A város a tökéletes arányosság képét tárja elénk, a méretei pedig egészen döbbenetesek. Figyelemre méltó az a külön megjegyzés, hogy az angyal emberi mértékegységgel számolt a város megmérésénél. Azért lenne így, hogy a mi emberi fogalmainkkal is valamennyire valóságközeli képet alkothassunk róla?

„A város terjedelme a mérés alapján 12 000 futamat,* ami kb. 2400 kilométernek felel meg, de hozzáteszi a leírás, hogy nemcsak a hosszúsága és a szélessége, hanem a magassága is ugyanakkora. Ez utóbbit értelmezhetjük úgy is, hogy a város földi szemünk számára elképzelhetetlenül nagy, mennyboltig érő kocka alakját mutatja. (...) A fal 144 könyök, ami kb. 70 méternek felel meg (1 könyök kb. 46–50 cm), ami valószínűleg a fal vastagságát adja meg.” (Karner Károly: *Apokalipszis*, 212. o.)

A város szépségeiről szól a további leírás. A drágakövek adják a ragyogó színhatásokat. Meglepődhetünk azon, hogy a városban nincs templom. Az ehhez fűzött indoklás azonban magyarázattal szolgál: „az Úr, a mindenható Isten [a város] temploma,

* A futamat (sztadion) görög hosszérték, körülbelül 200 méter hosszúságnak felel meg.

és a Bárány.” (22. vers) Az Atya és a Fiú együtt fog lakni itt az üdvözült emberekkel, akik közvetlenül érintkezhetnek velük. Ezért nincs szükség bünrendezés és Istennel való találkozás helyéül szolgáló templomra. Bibliai fogalom szerint ugyanis ott van templom, ahol Isten jelen van (vö. 2Móz 25,8). Az új Földön helyreáll a közvetlen közösség Isten és az ember között, ezért nem lesz szükség templomra.

Úgyszintén nincs szüksége a városnak sem természetes, sem mesterséges fényforrásra, mert „Isten dicsősége világítja meg”. Érdekes itt megjegyezni, hogy sokan naiv mítosznak minősítik a Mózes I. könyve 1. fejezetében található teremtéstörténetet, amely szerint Isten az első nap teremtette a világosságot, és csak a negyedik napot, a Holdat és a csillagokat. De lám, a Biblia utolsó könyve szerint is van olyan világosság, amely nem a Naptól származik.

Sokatmondó az a kijelentés is, hogy „a népek és a királyok dicsőségüket és értékeiket odaviszik”. Bizonyára nem evilági értelemben vett uralkodókról van szó, hanem lelki-szellemi „királyokról”, az emberiség legkiválóbbjairól. A város tehát nemcsak külsőleg lesz fenséges, hanem lelki-szellemi kincsek tekintetében is végtelen gazdagság összpontosul majd benne. Gyarló emberi kifejezéssel élve csodálatos „tudásközpont” lesz, de ez a tudás nem csupán elméleti, hanem tapasztalati ismeret lesz, amely birtokosai jellemét is szépségesre formálta. Abszolút biztosítéka a város jólétének és boldogságának, hogy semmi tisztátalanság nem juthat be ide. Csakis az élet könyvébe írt, újjáteremtett testben feltámadt, avagy átváltozással ilyen testet kapott üdvözültek lehetnek a polgárai, akiknek „az elméjükbe és a szívükbe van írva” Isten szeretettörvénye (Zsid 10,16).

„Sokan attól félve, hogy az eljövendő örökség túlságosan anyagi jellegűnek tűnik, azokat az igazságokat is elspiritualizálják, amelyek otthonunkként emlegetik örökségünket. (...) Akik hisznek Isten ígéje tanításaiban, azok tudnak a

mennyei lakóhelyekről. (...) Emberi nyelv alkalmatlan arra, hogy megfogalmazza az igazak jutalmát. Csak azok fogják tudni, hogy milyen, akik meglátják. Véges elme képtelen felfogni, hogy milyen dicsőséges lesz a mennyei Éden.” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem/Korszakok nyomában*, 599. o.)

4 Mit látott még János az új Jeruzsálemben? Mihez járultak immár szabadon az üdvösséget nyert emberek? Hogyan szól ismét legnagyobb kiváltságukról is?

- „Megmutatta nekem az élet vizének tiszta folyóját, amely ragyogó, mint a kristály, Isten és a Bárány királyiszékétől jött ki, a [város] utcája közepén. A folyóvízen innen és túl élet fája volt, mely tizenkét gyümölcsöt terem, minden hónapban meghozza gyümölcsét, levelei a népek megtartására valók.* Semmi elátkozott nem lesz többé, Istennek és a Báránynak királyiszéke ott lesz, szolgálói hódolattal tisztelik őt. Látják az arcát, neve homlokukon lesz. Éjszaka ott nem lesz, nem lesz szükségük lámpásra és a napvilágra, mert az Úr Isten világosítja meg őket, és országolnak örökkön-örökké. Mondta nekem: E beszédek hitelre méltók, igazak, az Úr, a szent próféták Istene bocsátotta el angyalát, hogy megmutassa az ő szolgálóinak azokat, amiknek meg kell lenni hamar.” (Jel 22,1–6)

(Milyen kapcsolatban állnak az élet fájáról mondottak az 1Móz 3,22–24-ben foglaltakkal? Milyen megerősítő kijelentés kapcsolódott a látottakhoz ismét?)

---

* Sok kereszténynek okozott már nehézséget, hogy a Károlyi-fordítású Bibliában a következőképpen hangzik ez a részlet: az élet fájának „levelei a pogányok gyógyítására valók”. Lesznek ott pogányok – kérdezik –, és lesz ott betegség, amit gyógyítani kell? A pogányoknak fordított *etné* szón azonban egyszerűen népeket kell értenünk. A gyógyításnak fordított *terapeia* kifejezés pedig ápolást, fenntartást, karbantartást is jelent.

.....

.....

Az örök élet közvetítőeszköze az élet vize és az élet fája. Azt fejezik ki, hogy az élet Isten folyamatos ajándéka minden teremtménye számára. A bűn elzárta az ember elől az élet fájához járulás lehetőségét (1Móz 3,22–24), így halandóvá lett. Az új Föld lakói azonban ihatják az élet vizét, és ehetik az élet fájának gyümölcsét.

„Az élet fája Krisztus gyermekei iránti fenntartó gondoskodásának közvetítője. Amikor Ádám és Éva vettek a fáról, elismerték Istentől való függésüket. Az élet fájában az élet folytatásának ereje volt, és ameddig ettek belőle, nem tudtak meghalni. Az özönvíz előtt élők élete a fa életadó ereje következtében nyúlt hosszúra, amelyet Ádámtól és Évától örököltek. (...) Az élet fájáról enni örök életet jelentett. Gyümölcse a halál ellenszere volt, levelei pedig az élet és hallhatatlanság fenntartását szolgálták.” (Ellen G. White: *„A Te Igéd igazság”*, 255. o.)

A bűn történelmének drámai lezárulását követően soha, senki nem lép még egyszer a bűn kárhozatos útjára az Írás kijelentése szerint. „Semmi elátkozott nem lesz többé.” (vö. Náh 1,9)

Nyílt szóval is kimondja ezután a prófécia azt, amire az eddigiekből is következtetni lehetett: „Isten és a Bárány királyiszéke” örökre áthelyeztetik ebbe a városba. Ami eddig a mennyben volt, ezután a Földön lesz, ahol Krisztus keresztje állt, ahol a „drága áron” megváltott (1Pt 1,18–19), „tűzből kikapott üszökként” (Zak 3,2) megmentett emberek élnek! Tudatosuljon bennünk, hogy az evangélium, a csodálatos jó hír része ez a kinyilatkoztatás is!

„A megváltottak kölcsönösen ismerni fogják egymást. A szeretet és a rokonszenv, amelyet Isten plántált a lélekbe, a legszebb és legigazabb kifejezésre jut. A büntelen kap-

csolat a szent lényekkel, a harmonikus együttlét a szent angyalokkal, (...) mind hozzájárul a megváltottak boldogságához. (...) Ott a halhatatlan lények soha nem csökkenő örömmel fogják fürkészni a teremtő hatalom csodáit és a megváltó szeretet titkait. (...) Ott minden tehetség fejlődik, minden képesség gyarapszik. A tanulás nem fogja kifárasztani elménket, és kimeríteni erőnket. (...) E Föld lakói osztoznak az el nem bukott lények boldogságában és bölcsességében. Megismerik tudásuk kincseit, melyeket a végtelen korszakokon át Isten keze munkájának szemlélésével gyűjtöttek. Tisztán látó szemmel nézik a természet dicsőségét. (...) És az évek, az örökkévalóság éve folyamán még káprázatosabb, még dicsőségesebb dolgok tárulnak fel Istenről és Krisztusról. Nő a szeretet, a tisztelet és a boldogság, miként a tudás is. (...) A végtelen nagy teremtettséget tökéletes harmónia és boldogság tölti be. (...) Élők és élettelenek – a legparányibb atomtól a legnagyobb csillagig – tökéletes szépségükkel és felhőtlen boldogságukkal hirdetik, hogy Isten a szeretet.” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem/Korszakok nyomában*, 600–602. o.)

5 Milyen kijelentéseket hallott János látomása végén közvetlenül Krisztustól?

- „Ímé eljövök hamar! (...) Aki igazságtalan, legyen igazságtalan ezután is, aki tisztátalan, legyen tisztátalan ezután is, aki igaz, legyen igaz ezután is, aki szent, szenteltessék meg ezután is! Ímé hamar eljövök, jutalmam velem van, hogy megfizessek mindenkinek, amint a cselekedete lesz. Én vagyok az Alfa és az Ómega, a kezdet és a vég, az első és az utolsó. Boldogok azok, akik megmosták ruhájukat, hogy joguk legyen az élet fájához, és bemehessenek a kapukon a városba. De kinn maradnak az ebek, bűbájosok, paráznák, gyilkosok, bálványimádók, mindenki, aki szereti és szólja a hazugságot. Én, Jézus küldtem el

angyalomat, hogy bizonyrágot tegyen nektek ezekről a gyülekezetekben. Én vagyok Dávid gyökere és sarja, a fényes hajnalcsillag. A Lélek és a menyasszony ezt mondják: Jöjj! Aki hallja, mondja: Jöjj! Aki szomjazik, jöjjön, és aki akarja, vegye az élet vizét ingyen!” (Jel 22,7–17)

Azt a szózatot halljuk, amellyel Krisztus lezárja közbenjáró szolgálatát. Ezt követően azonnal utasítást kap a hét angyal a haragpoharak kitöltésére. Ez a rövid időszak ékelődik a kegyelemidő lezárta és Krisztus visszajövele közé. Jézus hasonlóként hivatkozott Noé napjaira (Mt 24,34–39), mert akkor is az történt, hogy hét nappal az özönvíz kezdete előtt bezárta Isten a bárka ajtaját. Ezzel megpecsételtetett a benn és kinn lévők sorsa. A végidőben is így lesz, a sorsdöntő kijelentés után már „hamar” eljön Jézus. Azt is kijelenti, hogy „jutalma” vele lesz: tehát az örök élet ajándékát hozza azok számára, akik felmentő ítéletben részesültek.

Úgy tűnik, hogy a 14–16. vers még mindig az Úr szózatának a folytatása. A szakaszt lezáró 16. versnél egészen egyértelmű, hogy Ő szól. „Boldognak” jelenti ki azokat, akik „megmosták ruhájukat”,^{*}

* A régi kéziratok egy részében ennél a Biblia-versnél eltérő szöveg található: „Boldogok, akik megtartják az ő parancsolatait.” Az előbbi változat Jel 7,14-et idézi, az utóbbi ige egybecseng Jn 14,15.21-gyel, valamint Mt 28,19–20-szal. Tartalmi különbség valójában nincs a két változat között. A ruha ugyanis a jellem szimbóluma az Írásban. Ezért, akik „megmosták ruhájukat a Bárány vérében”, amint Jel 7,14 mondja, azok nemcsak hitvallás jelleggel hisznek Jézus bűneltörő vérében és a bűnbocsánatban, hanem jellemük és cselekedeteik is megtisztultak ezáltal, vagyis „megtartják Isten parancsolatait”. Semmiképpen nem indokolt tehát úgy szembeállítani egymással a két szövegváltozatot, mintha az egyik a kereszténység legalista irányát, azaz az emberi igyekezeten alapuló törvénytartást, az ebből származó üdvösséget képviselné, a másik pedig a hit általi megigazulást. Isten parancsolatait lehetetlen megtartani, ténylegesen betölteni „Jézus hite” nélkül (Jel 14,12), a ruhát pedig nem lehet kimosni a Bárány vérében úgy, hogy a bűn szennye benne maradjon.

és ezért joguk van belépni az új Jeruzsálembe, valamint enni az élet fájáról. Éppen ezért jelentőségteljes, hogy a szózat mindjárt ezután kijelenti azt is, akik bünt cselekszenek, azok „kívül maradnak” a szent városon.

Az „ebek” nyilván szimbolikusan értendő (vö. 5Móz 23,17–18; Ésa 56,10–11). Figyelemre méltó, hogy a felsorolás végül azokat a hazugokat említi, akik „szeretik és szólják a hazugságot” (vö. Rm 1,32).

Az epilógus csúcspontja a 16. vers, ahol félreérthetetlenül maga Jézus tanúskodik arról, hogy mindaz, ami e könyvben olvasható, az Ő kinyilatkoztatása és ajándéka követői, tanítványai számára.

A 17. vers ugyancsak az epilógus csúcspontjához tartozik. Nem lehet biztosan eldönteni, hogy ez is Krisztus hangja-e még, vagy külön szózat. Mindenképpen Isten személyes hívásáról van szó azonban, amiképpen Jel 21,6-ban is. Bizonyossága ez az ige annak, hogy mennyire tiszteletben tartja Isten az ember szabad választását. Kétszeres megerősítéssel utal erre: „aki szomjazik”, azaz aki vágyakozik, aki egyáltalán engedi, hogy Isten szomjúságot keltsen benne, és „aki akarja”, azaz aki megismerve az Ő akaratát és üdvösségszerző tetteit megfontolt, szabad döntéssel követni akarja Őt – ezeket hívja Jézus.

Mennyire ellene mond Jézusnak ez a szívélyes meghívása mindennemű erőszakos krisztianizálásnak, a keresztyén „ideológia” kényszerítésének!

A „Lélek és a menyasszony”, azaz a Szentlélek és az egyház együtt közvetíti Isten hívását az embereknek. Az egyház bizonyoságtévesei erőtlenek, ha nem a Lélek ihletésével és erejével közlik Isten szeretetének hívását.

A „híváslánc” azonban nem ér véget ezen a ponton: mindenki, aki csak hallja „a Lélek és a menyasszony” hívását, máris adja tovább! Felszólító módban hangzik ugyanis az eredeti szöveg szerint: „Aki hallja [is] mondja: Jöjj!”

6 Mi a helyes viszonyulás a Jelenések könyvében foglaltakhoz?

- „Boldog, aki megtartja e könyv prófétálásának beszédeit! (...) Bizonyrágot tesztek pedig mindenkinek, aki e könyv prófétálásának beszédeit hallja: Ha valaki ezekhez hozzátesz, e könyvben megírt csapásokat veti arra Isten. Ha pedig valaki elvesz e prófétálás könyvének beszédeiből, Isten eltörli annak részét az élet könyvéből, a szent városból, és mindabból, amelyek e könyvben megíratk. Ezt mondja, aki ezekről bizonyrágot tesz: Bizony, hamar eljövök! Ámen, bizony jövel Uram Jézus!” (Jel 22,7/b.18–20)

.....

.....

.....

Hasonló figyelmeztetéssel találkozunk a Biblia elején, 5Móz 4,2-ben is. Mintegy keretbe foglalják tehát a bibliai iratgyűjteményt a „hozzátétel” vagy „elvétele” tiltó, hangsúlyos felszólítások. Jeremiás próféta könyve is szigorú ítéletet hirdet azok felett, akik „elfordítják az élő Isten beszédét”, akár azzal, hogy hozzátesznek, akár azzal, hogy elvesznek belőle (Jer 23,36 vö. 28–32; 8,8–9).

Búcsúzóul ismét Jézus eljövételére irányítja a figyelmet János apostol, visszaidézve a Megváltó előzőleg elhangzott szózatát: „Bizony, eljövök hamar!” Az apostol őszinte, vágyakozó szívvel fúzi hozzá ehhez a maga fohászát: „Ámen! Jöjj, Uram, Jézus!”

Az e heti adomány az eleki szociális otthon munkáját támogatja.

IGÉK MINDEN NAPRA

Január

1. kedd	Gal 4,4–5	
2. szerda	Zsid 9,28	
3. csütörtök	Mt 2,1–2	
4. péntek	Jel 22,20	Napnyugta: 16.05
5. szombat	Jób 19,25	
6. vasárnap	1Kor 15,26	
7. hétfő	Ésa 21,11–12	
8. kedd	Jak 5,11	
9. szerda	2Pt 1,19	
10. csütörtök	Jel 10,5–6	
11. péntek	Rm 9,28	Napnyugta: 16.13
12. szombat	Jel 18,1	
13. vasárnap	Jel 11,15	
14. hétfő	Mal 4,5–6	
15. kedd	Jel 22,16	
16. szerda	Mt 28,19	
17. csütörtök	Lk 21,26	
18. péntek	Ésa 1,16–17	Napnyugta: 16.22
19. szombat	Rm 13,11	
20. vasárnap	Jel 14,12	
21. hétfő	Lk 15,4	
22. kedd	Jel 1,3	
23. szerda	Jn 15,20	
24. csütörtök	Mt 16,18	
25. péntek	2Tim 3,1–2. 5	Napnyugta: 16.32
26. szombat	Jel 16,15	
27. vasárnap	Lk 21,36	
28. hétfő	Lk 12,37	
29. kedd	Sof 2,3	
30. szerda	Mt 18,19	
31. csütörtök	Jer 8,20	

IGÉK MINDEN NAPRA

Február

1. péntek	Mal 3,2	Napnyugta: 16.43
2. szombat	3Móz 20,26	
3. vasárnap	1Sám 2,3	
4. hétfő	5Móz 8,2	
5. kedd	Jak 1,22	
6. szerda	1Pt 3,15	
7. csütörtök	Mt 5,6	
8. péntek	2Kor 6,17–18	Napnyugta: 16.54
9. szombat	1Jn 5,21	
10. vasárnap	2Kor 13,5	
11. hétfő	Zsolt 24,3–4	
12. kedd	1Pt 2,9	
13. szerda	Zsid 10,35–39	
14. csütörtök	2Kor 7,1	
15. péntek	Mt 25,1–2	Napnyugta: 17.05
16. szombat	Mt 25,13	
17. vasárnap	Mk 13,35–36	
18. hétfő	Mt 26,41	
19. kedd	1Pt 4,7	
20. szerda	1Tim 4,1	
21. csütörtök	Gal 2,29–30	
22. péntek	1Kor 7,29	Napnyugta: 17.15
23. szombat	1Thess 5,23	
24. vasárnap	2Pt 3,11–12	
25. hétfő	1Jn 2,18	
26. kedd	Zsid 11,5	
27. szerda	Hab 2,3	
28. csütörtök	Ésa 26,21	

A reggeli igéket a *Maranatha* című könyvből idéztük.

IGÉK MINDEN NAPRA

Március

1. péntek	Jóel 1,15	Napnyugta: 17.26
2. szombat	Ésa 1,5–6	
3. vasárnap	Jn 3,5–7	Napnyugta: 17.37
4. hétfő	Mt 6,33	
5. kedd	Mt 13,45	
6. szerda	Kol 1,13–14	
7. csütörtök	Zsolt 34,9	
8. péntek	Eféz 2,19	
9. szombat	Jn 17,3	
10. vasárnap	1Jn 3,1	Napnyugta: 17.47
11. hétfő	Mt 22,11–12	
12. kedd	Zsolt 119,174	
13. szerda	1Kor 6,19–20	
14. csütörtök	1Pt 2,11	
15. péntek	2Tim 2,22	
16. szombat	1Tim 4,12	
17. vasárnap	2Pt 1,5–7	Napnyugta: 17.57
18. hétfő	1Thess 5,17	
19. kedd	Zsolt 62,8	
20. szerda	Jak 1,6	
21. csütörtök	Mt 5,8	
22. péntek	Jn 17,17	
23. szombat	1Pt 5,8–9	
24. vasárnap	Rm 6,13–14	Napnyugta: 18.07
25. hétfő	2Pt 3,9	
26. kedd	Jel 14,7	
27. szerda	Eféz 6,11	
28. csütörtök	Zsid 1,14	
29. péntek	2Pt 2,9	
30. szombat	Zsid 2,3	
31. vasárnap	Ám 4,12	